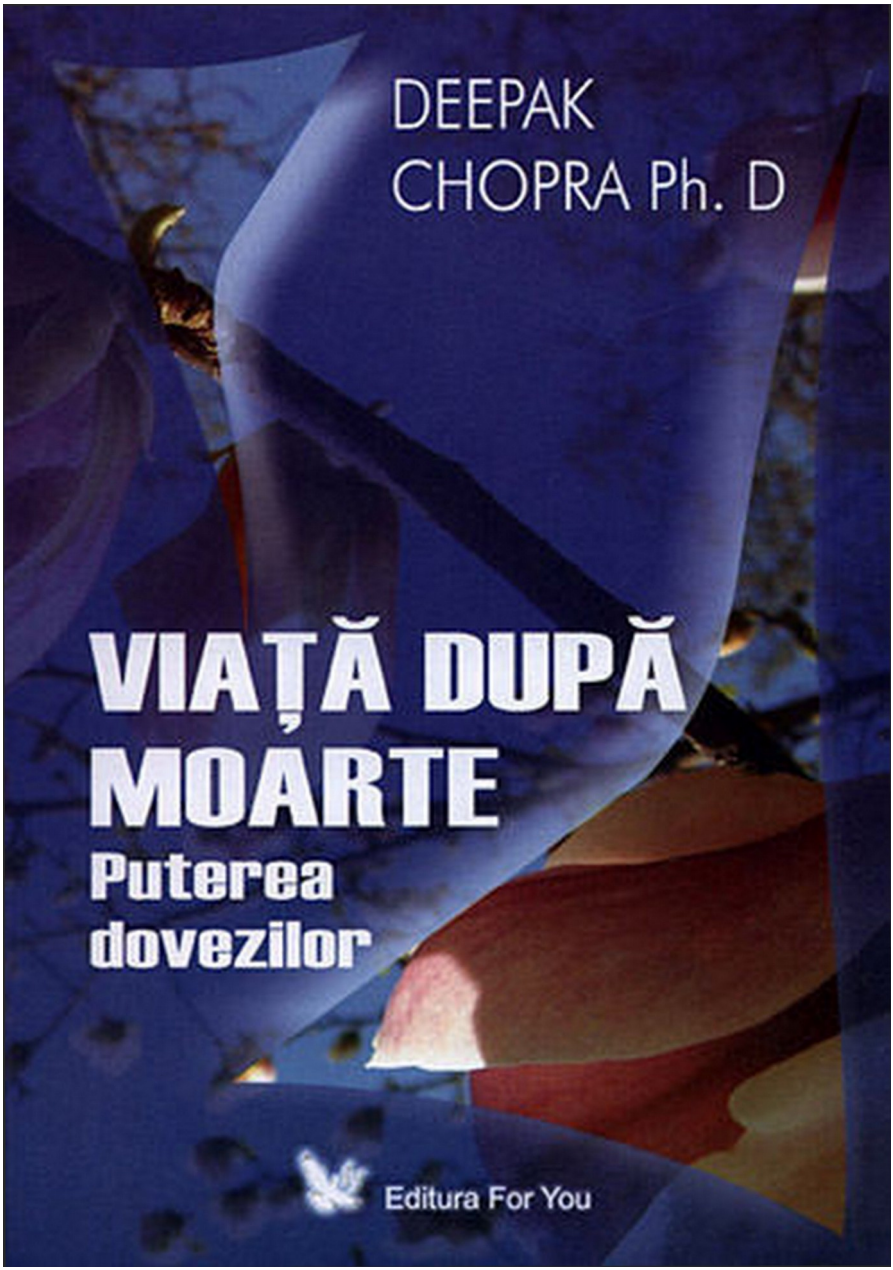
DEEPAK
CHOPRA Ph. D
VIAȚĂ DUPĂ MOARTE
Puterea dovezilor
Editura For You

„O capodoperă care a fost îndelung aşteptată în cultura noastră spirituală. *Viaţă după moarte* este un ghid îndrăzneţ şi reconfortant, despre viaţa de după”.

Caroline Myss

Autoarea cărţii De ce nu ne vindecam şi cum putem să o facem

Deepak Chopra a ajuns la sufletul a milioane de cititori, demistificând temerile noastre cele mai profunde, păstrând însă poezia şi magia. Acum îşi îndreaptă atenţia asupra celui mai adânc mister: Ce se întâmplă după ce murim? Chopra ne spune că există o mulţime de dovezi că „viaţa de dincolo” nu este separată de această lume printr-un zid de netrecut; de fapt, o unică realitate cuprinde toate lumile, toate timpurile şi locurile. La sfârşitul vieţilor noastre, „trecem dincolo, într-o nouă fază a aceleiaşi călătorii a sufletului, în care suntem

chiar în acest moment.

În *Viaţă după moarte*, Chopra analizează ultimele descoperiri ştiinţifice şi marile tradiţii spirituale, pentru a furniza o hartă a vieţii de după. Este o călătorie fascinantă, în multiplele niveluri ale conştiinţei. Dar mult mai important este mesajul său imperios: Cei pe care îi întâlneşti în viaţa de după şi ceea ce experimentezi acolo reflectă credinţele, aşteptările şi nivelul de conştiinţă pe care le ai în prezent. Aici şi acum poţi influenţa ceea ce ţi se întâmplă după ce mori. *Viaţa după moarte* ne invită să devenim co-creatori în tărâmul subtil şi, pe măsură ce ajungem să înţelegem realitatea unică, alungăm temerile iraţionale şi căpătăm un sentiment al extraordinarului şi al puterii personale, care ne

hrăneşte şi ne dă forţă.

DEEPAK CHOPRA este fondatorul Centrului Chopra pentru Starea de Bine – Chopra Center for Well Being (www. Chopra. Com) şi preşedintele Alianţei pentru o Nouă Omenire – Alliance for a New Humanity (www. Anhglobal. Org).

Deepak Chopra este autorul cărţilor: întinereşte şi trăieşte mai mult, Vindecarea sufletului de frică şi suferinţă şi Calea spre iubire

2006 by Deepak Chopra, M.D.
LIFE AFTER DEATH, the Burden of Proof
by Dr. Deepak Chopra, M.D.

Această carte a fost publicată prin înţelegere cu Harmony Books, un departament al Random House, Inc.

Coperta PDG Advertising

2007, Editura For You

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

CHOPRA, DEEPAK

Viaţă după moarte / Deepak Chopra: Bucureşti: For You, 2007

ISBN 978 – 973 – 7978 – 56 – 1

site: http://www.Editura-foryou.Ro,

www. Copiii-indigo. Ro

ISBN 978 – 973 – 7978 – 56 – 1

Deepak Chopra

Viaţă după moarte

Puterea dovezilor

Traducere
Julia Kretsch EDITURA FOR YOU

Pentru iubiţii mei părinţi

Mulţumiri.

Îi mulţumesc editorului meu, Peter Guzzardi, care m-a încurajat să scriu o carte despre moarte şi trecerea dincolo.

Aceste scrieri au devenit cartea de faţă.

Ca întotdeauna, instinctul sau a funcţionat perfect şi a reprezentat un ghid nepreţuit pentru mine, de-a lungul întregului proces.

Le aduc mulţumiri lui David, Cawlyn, Felicia şi întregului personal de la Centrul, Chopm. Zilnic îmi vin în minte dedicaţia şi bunătatea voastră faţă de mine.

Vă mulţumesc.

De asemenea, mulţumesc membrilor familiei mele, cate îmi dăruiesc mai multă iubite şi

devoţiune decât aş putea eu să le acord într-o viaţă întreagă.

VIAŢA DUPĂ MOARTE - PRIVIRE GENERALĂ:

VIAŢA DE DINCOLO

În timp ce scriam această carte despre viaţa de dincolo, am început să fiu atras de poveştile pe care le auzisem în India, în vremea copilăriei. În aceste poveşti, chestiuni abstracte precum moartea, nemurirea şi eternitatea dobândiseră chipuri umane, oamenii obişnuiţi confruntându-se cu frica şi uimirea în faţa morţii. Parabolele sunt un mijloc puternic prin care putem să-i învăţăm pe copii, şi multe dintre lucrurile care mi s-au povestit mi-au rămas în minte întreaga viaţă. M-am hotărât să ţes această carte în jurul unor povestiri asemănătoare cu cele auzite acasă, în temple şi la şcoală, în speranţa că cititorul va fi atras de o lume în care eroii se luptă cu întunericul, pentru a găsi lumina.

În acest caz, eroul este o femeie, Savitri, iar duşmanul pe care trebuie să-l învingă este Yama, stăpânul morţii. Într-o zi, Yama îşi face apariţia în curtea ei, aşteptând să-l ia pe soţul femeii, atunci când acesta urma să se întoarcă de la slujba sa de tăietor de lemne. Savitri este îngrozită. Ce strategie ar putea întoarce Moartea de la inexorabila-i misiune?

Nu mi-a fost greu să-mi imaginez aceste personaje. M-am temut pentru Savitri şi am fost nerăbdător să aflu cum s-a încheiat lupta spirituală cu Moartea. Lumea lor a pătruns uşor în a mea, pentru că India copilăriei mele nu se îndepărtase chiar atât de mult. Vreau să analizez, pentru un moment, ceea ce moartea şi lumea de dincolo însemnau pentru mine atunci.

În copilăria mea, elementul magic era transformarea. Moartea însăşi era văzută ca o oprire scurtă într-o călătorie infinită a sufletului, care putea transforma un ţăran într-un rege şi

invers.

Existând posibilitatea de a avea un număr infinit de vieţi, oriunde pe axa timpului, un suflet putea experimenta sute de raiuri şi de iaduri. Moartea nu încheie nimic. Dimpotrivă, face loc unui număr nelimitat de aventuri. Dar, la un nivel mai adânc, este ceva tipic pentru indieni să nu tânjească după permanenţă. Un strop de apă devine vapor, adică ceva invizibil. Totuşi, vaporul se materializează în nori, iar din nori ploaia cade pe pământ, formând torente care, în cele din urmă, se scurg în mare. A murit cumva stropul de apă în timpul acestui proces? Nu, de fiecare dată a căpătat o altă formă. La fel, ideea că avem un trup fixat într-un timp şi un spaţiu este un miraj. Poate că un strop de apă din trupul meu a fost ocean, nor, torent sau râu, cu doar o zi înainte. Îmi aduc aminte de acest lucru atunci când viaţa cotidiană mă presează prea tare.

În religiile tradiţionale vestice, viaţa de

dincolo este văzută ca un loc înrudit cu lumea materială. Raiul, Iadul, Purgatoriul sau celelalte tărâmuri de dincolo se regăsesc într-o zonă îndepărtată, dincolo de cer sau sub pământ. În India copilăriei mele, lumea de dincolo nu era câtuşi de puţin un loc, ci o stare de conştiinţă, un plan al existenţei, între multele milioane în care cosmosul îşi celebrează existenţa. Ce reprezintă acest lucru pentru imaginaţia unui copil? în imaginaţia mea, era ca milionul de picături de apă care sar din stropitoarea din grădină, vara, strălucind în soare. Sau ca atâtea poveşti şi fabule, fiecare cu propriul tărâm fantastic de dorinţe şi vise.

Separarea acestor domenii de lumea „reală” este o greşeală pe care nu am făcut-o niciodată. Experienţa cosmică pe care voi şi cu mine o avem chiar acum, cu pomi, plante, oameni, case, maşini, stele şi galaxii, reprezintă doar conştiinţa care se exprimă pe o anumită frecvenţă. În alt timp şi

spaţiu, există simultan alte planuri. Dacă aş fi întrebat-o pe bunica unde este Raiul, mi-ar fi arătat casa în care locuiam, nu doar pentru că era un loc plin de dragoste, ci pentru că era ceva normal pentru ea, ca mai multe lumi să coexiste în acelaşi loc.

Prin analogie, atunci când ascultaţi un concert orchestral, există sute de instrumente care cântă, fiecare ocupând acelaşi loc în spaţiu şi timp. Puteţi asculta simfonia ca pe un tot sau, dacă doriţi, vă puteţi concentra asupra unui anumit instrument. Puteţi chiar separa sunetele individuale ale acelui instrument. Prezenţa unei frecvenţe nu presupune lipsa celorlalte. Dacă aţi avea o ureche care să poată auzi o singură notă, aţi rata restul simfoniei. Dacă urechea voastră s-ar extinde asupra mai multor sunete din aceeaşi gamă – să spunem, vioară, flaut şi piculină – aţi rata toate celelalte instrumente. O mare parte din realitate v-ar fi inaccesibilă pentru că sunteţi

acordaţi doar la o bandă îngustă de sunete.

Nu ştiam acest lucru în copilărie, dar, când mergeam prin piaţa aglomerată din Delhi, unde, într-un singur bazar, erau mai mulţi oameni decât v-aţi putea imagina, lumea pe care nu o puteam vedea era încă şi mai aglomerată. Aerul pe care îl respiram conţinea voci, zgomote de maşină, ciripit de păsări, unde radio, raze X, raze cosmice şi o gamă aproape infinită de particule subatomice. Realităţi nesfârşite mă înconjurau.

Fiecare frecvenţă din natură există în mod simultan. Cu toate acestea, experimentăm doar ceea ce vedem. Este natural să ne temem de ceea ce nu vedem şi, de vreme ce moartea fură vederii noastre o anumită persoană, reacţionăm cu teamă. Cu siguranţă, nici eu nu am fost imun la acest aspect. Moartea unui animal de companie mi-a dat nelinişte şi tristeţe. Moartea bunicului meu, care a avut loc brusc, la miezul nopţii, a fost devastatoare. Fratele meu mai mic alerga prin

casă, strigând: „Unde este? Unde este?” Aveau să treacă ani până când să îmi dau seama că răspunsul corect este: „Aici şi peste tot”.

Diferite planuri ale existenţei reprezintă diferite frecvenţe ale conştiinţei. Lumea fizică este doar o expresie a unei anumite frecvenţe. (Zeci de ani mai târziu, am citit fascinat că, potrivit fizicienilor, există un zumzet de fond al universului, corespunzător notei Si bemol, cu toate că vibrează de milioane de ori mai jos decât poate auzul uman să perceapă).

În India, un copil nu ar auzi niciodată despre o asemenea idee complicată, cvasi-ştiinţifică. Dar am auzit de cele cinci elemente sau Mahābhūta: pământul, apa, focul, aerul şi spaţiul. Aceste elemente s-au combinat pentru a forma tot ceea ce există, idee ce pare crudă celor obişnuiţi cu ştiinţa vestului, dar care conţine un adevăr valoros: toate transformările se reduc la câteva simple elemente. Acest aspect a stabilit o legătură între toate

realităţile, aşa cum existenţa electronilor, a protonilor şi a neuronilor stabileşte o legătură între toate elementele materiale, chiar şi între lucruri diferite, precum aurul, un mango şi papagalii verzi din copaci.

În secolul al XX-lea, civilizaţia vestică a ajuns să înţeleagă că toate obiectele solide sunt, de fapt, constituite din vibraţii invizibile. În copilăria mea, obiectele solide erau văzute ca fiind constituite, în mare parte, din elementul pământ. Altfel spus, obiectele solide aveau vibraţii dense ori vibraţii pe un plan inferior. Lucrurile vaporoase erau văzute ca având o vibraţie mai fină, pe un plan mai înalt. Aici însă, referinţa la „mai înalt” sau… "inferior” nu are valoare de judecată. Este doar o observaţie la nivelul densităţii.

Aşa cum există diferite planuri de lucruri materiale, există şi diferite planuri spirituale, o noţiune şocantă pentru pioşii călugări catolici, majoritatea irlandezi, care mi-au fost profesori la

şcoală. Pentru ei, singurul spirit era Sfântul Duh, care se afla în Rai. Noi, copiii, eram destul de înţelepţi încât să nu îi contrazicem. Cu toate acestea, în cosmosul nostru, era limpede că, dacă Pământul era o lume spirituală densă, trebuiau să existe şi planuri spirituale mai înalte, cunoscute de noi drept Loka, ceea ce în cercurile mistice vestice a devenit cunoscut drept „planuri astrale”. Există un număr infinit de planuri astrale, divizate în lumi astrale mai înalte şi mai joase. Până şi cele mai joase vibrează la o frecvenţă mai înaltă decât lumea materială.

Cu mult timp în urmă, Vestul a renunţat să mai încerce să audă muzica sferelor, dar în India se crede că o persoană cu o con ştiinţă bine acordată poate pătrunde şi auzi vibraţia diferitelor planuri mai înalte. El sau ea poate vedea, auzi, atinge, gusta şi mirosi în toate planurile, aşa cum facem în vis, graţie celor cinci simţuri subtile, sau *Tanmatra*. Acestea sunt mai fluide decât cele cinci

simţuri grosiere, care răspund obiectelor din afară. Cele cinci *Tanmatra* răspund minţii. În planul astral, vă puteţi vedea propriul trup. De exemplu, cu toate că îşi poate schimba vârsta de la un moment la altul.

În planurile astrale mai joase, găsim fenomene psihice, clarviziune, telepatie şi alte elemente rafinate ale celor cinci simţuri de bază, precum şi fantome, apariţii ale unor suflete fără trup şi spirite care, dintr-un motiv sau altul, sunt „blocate” aici. În copilărie, eram convins că atunci când o pisică sau un câine se opreşte şi adulmecă aerul, vede ceva ce eu nu pot vedea. Astfel, mai târziu, nu am fost surprins să citesc în diferite texte, atât estice cât şi vestice, că planurile astrale mai joase, percepute de oameni în stări mai înalte de conştiinţă, sunt adesea simţite de animale. După cum nu am fost surprins să întâlnesc un medic psihiatru rezident care mi-a spus că, dacă în cameră lumina era destul de difuză, putea

vedea – la limita vizibilului – cum sufletul părăseşte o persoană care moare. Fiecare copil indian devorează, pur şi simplu, revistele cu benzi desenate care prezintă faptele glorioase ale diferiţilor eroi ce s-au luptat în îndepărtate Loka.

14 verif. Intrarea şi ieşirea din existenţa materială reprezenta pentru noi versiunea călătoriei în spaţiu. Eroii din revistele noastre se întâlneau cu forme ale gândului, nori ai gândului, trupuri astrale care călătoreau în timpul somnului, culori astrale şi aure. Toate acestea sunt vibraţii din planul astral inferior.

În tradiţia indiană, fiecărui corp fizic îi este desemnat un corp astral. Corpul vostru astral este o oglindă completă a corpului vostru fizic. Are inimă, ficat, picioare, faţă etc. Dar, de vreme ce operează la o frecvenţă mai înaltă, majoritatea oamenilor nu sunt conştienţi de acesta. În timpul vieţii, corpul fizic furnizează un veşmânt pentru suflet. Oferă o aparenţă prin care putem fi

localizaţi în lumea materială. Când murim, corpul fizic începe să se dezintegreze, iar sufletul se desprinde şi intră într-un plan astral care corespunde existenţei sale în planul material, frecvenţei care se apropie cel mai mult de viaţa anterioară.

Planurile astrale reprezintă prima oprire a unei persoane care moare. Sufletul lipsit de trup începe apoi să-şi ducă la bun sfârşit experienţa karmică, punând în balanţă binele şi răul, plăcerea şi durerea experimentate în viaţa anterioară. Prin autoexaminare, ajunge gradat la frecvenţele mai înalte ale planurilor astrale mai spirituale, fără a mai fi tras în jos de durere şi suferinţă, pe măsură ce acele experienţe sunt înlocuite de lumina clarităţii.

Pe atunci îmi stăruia în minte noţiunea generală că mergi acolo unde meriţi să mergi. Îmi imaginam câinii mergând în Raiul câinilor şi oamenii care iubeau câinii alăturându-li-se. Îmi

imaginam că oamenii răi nu vor mai face rău nimănui decât lor înşişi, pentru că erau izolaţi într-un soi de închisoare karmică. Acest gând mă consola, era o asigurare că oamenii buni, care mă iubeau, dar care acum plecaseră dintre noi, se aflau într-un loc al binelui. Dar unghiul din care priveam lucrurile era unul limitat. Nu am fost niciodată sigur dacă bunicul l-a întâlnit pe tatăl său în viaţa de apoi, acesta arătându-i cum să procedeze, sau dacă această misiune era îndeplinită de îngeri sau de spirite luminate.

Mult mai târziu, atunci când am început să studiez karma, am descoperit că, după ce murim, rămânem motivaţi. Un suflet acţionea/a după dorinţa, dintr-un plan astral într-altul, proiectând, ca mir un vis. locurile şi oamenii, ghizii şi entităţile astrale de care are nevoie pentru a avansa.

Toate aceste planuri au fost imaginate de Spirit, aşa cum a fost imaginat şi planul material.

Cuvântul indian pentru Spirit era Itrahman – care înseamnă Tot, conştiinţa unică ce umple fiecare plan al existenţei. Dar indienii nu îşi fac probleme în privinţa terminologiei, aşa cum este şi cazul într-o cultură foarte veche. Noi foloseam cuvântul Dumnezeu. Rama. Shiva. Maheshwara.

Aspectul important nu era numele, ci conceptul unei conştiinţe unice, care a creat totul şi care continuă să facă acest lucru în dimensiuni infinite, la o viteză infinită.

Pe planurile astrale, Spiritul continuă să joace roluri. Acolo chiar pot fi văzute imagini ale zeilor şi zeiţelor, ale îngerilor şi demonilor. Acestea sunt iluzii, pentru că fiecare plan astral furnizează experienţa unui *concept* despre spirit. Aici, în planul nostru, conceptul este materia, starea solidă. În planurile astrale, este vorba despre conceptul fiinţelor subtile şi al tărâmurilor în care acestea locuiesc – este ceea ce noi am putea numi vise.

Cosmosul nu poate fi localizat. După moarte, ne pierdem gradat apartenenţa la o locaţie. Ne percepem aşa cum suntem în realitate, din perspectiva sufletului: peste tot, în acelaşi timp.

Această ajustare este, probabil, cel mai mare obstacol peste care va da oricare dintre noi în planurile astrale. În acest moment, puteţi spune că locaţia voastră este Pământul, că Soarele este departe, iar Luna este aproape, însă acesta este adevărul doar din punctul de vedere al acestui plan material. În univers, nimic nu este localizat undeva anume. Voi sunteţi în centrul universului, pentru că infinitatea se extinde în toate direcţiile. Cineva din cealaltă parte a lumii este, de asemenea, în centrul universului, pentru că, şi în acest caz, infinitatea se extinde în toate direcţiile. Şi voi, şi acea persoană sunteţi centrul universului, ceea ce înseamnă că vă aflaţi în aceeaşi locaţie. Faptul că păreţi să vă aflaţi în locuri diferite este un artefact senzorial. Se

bazează doar pe imagini şi sunete, care sunt evenimente locale. Voi nu sunteţi un eveniment local.

În mod similar, fiecare moment este centrul timpului, pentru că eternitatea se întinde în jurul acelui moment în toate direcţiile.

Toate momentele sunt centrul timpului etern. Prin urmare, fiecare moment este acelaşi cu toate celelalte. Cosmosul, nefiind localizat, nu are sus sau jos, nord sau sud, est sau vest. Acestea sunt doar puncte de referinţă, pentru a ne fi uşor, cât timp ne aflăm pe această frecvenţă (adică, în interiorul unui trup). Procesul de transformare de după moarte nu este o mişcare în alt spaţiu sau timp, ci doar o schimbare a calităţii propriei noastre atenţii. Puteţi vedea doar acele elemente la care vibraţi.

Am avut im unchi pasionat de călătorii, care vizita diverşi sfinţi şi înţelepţi, în India aflându-se atâţia. Uneori, spre fascinaţia mea, mă lua

împreună cu el. Am văzut sihaştri care stăteau într-o postură ani de-a rândul; alţii care aproape că nu respirau. Ştiu acum că ochii mei mă înşelau. Vedeam doar o crisalidă, în interiorul căreia aveau loc transformări uimitoare. Aceste fiinţe se acordau, în tăcere, la diferite frecvenţe, dincolo de lumea exterioară. Prin intermediul unei schimbări a atenţiei, puteau vorbi cu Rama (sau Buddha ori Iisus Christos – cu toate că acest lucru era mai puţin probabil în India).

Meditaţia profundă nu era o stare inertă; era o rampă de lansare pentru conştiinţă. În secţia de urgenţe a unui spital, atunci când cineva are un infarct, fiind apoi resuscitat şi raportându-se un caz de moarte clinică, se foloseşte o rampă de lansare diferită.

În ambele cazuri, a avut loc o modificare a calităţii atenţiei. Diferenţa majoră este că, atunci când un pacient cardiac pătrunde în lumină, călătoria este involuntară. Acele siluete tăcute din

trecutul meu au demonstrat o intenţie. Având o dorinţă la un nivel destul de profund al stării de conştiinţă, au trecut printr-un proces paralel morţii. Simţurile li s-au atenuat, unul câte unul.

(Ultimul simţ care părăseşte trupul unui muribund este auzul, fiind primul care apare la naştere. Acest aspect corespunde noţiunii că cele cinci elemente vin şi pleacă într-o anumită ordine; de vreme ce sunetul este echivalentul vibraţiei care susţine trupul, este logic să fie şi ultimul care pleacă).

Pe măsură ce aceste cinci simţuri se atenuează, simţul subtil se acutizează. Putem încă vedea şi auzi, dar acum obiectele nu mai sunt fizice. Ele constau din orice dorim să vedem în plan astral: imagini şi sunete celeste, creaturi divine şi lumini strălucitoare. În acest ti mp, oamenii care se simt foarte apropiaţi de o persoană muribundă pot simţi prezenţa acelei persoane.

În experienţele la limita dintre viaţă şi moarte, cele mai întâlnite manifestări sunt chipurile, vocile sau o prezenţă emoţională. În tradiţiile altor culturi, oamenii se pot aştepta să întâlnească fantome sau animale. Adesea, înainte de a muri, o persoană simte ceva subtil în jurul său – o anumită căldură, o formă sau un sunet slab. Cumva, acestea pot fi accesate pe frecvenţa vibraţională a persoanei muribunde.

Oricine a stat în preajma unor persoane aflate pe patul de moarte ştie căaceştia spun adesea că în cameră li s-a alăturat soţul sau soţia răposată ori altă persoană dragă, care a plecat de mult timp din această viaţă. Se creează un fel de contact astral, în zona de tranziţie dintre fizic şi subtil.

În timpul morţii, duplicatul astral al corpului fizic se separă de acesta. Potrivit învăţăturilor vedice, sufletul petrece un timp dormind în dimensiunea astrală – ceea ce eu traduc printr-o

perioadă de incubaţie. Noi idei pătrund în minte, înainte să conducă la acţiune – şi ceva similar se întâmplă şi cu sufletul. El intră într-un spaţiu gol, potrivit modului în care funcţionează conştiinţa, atunci când are nevoie să facă saltul înspre ceva nou sau necunoscut.

În mod normal, sufletul doarme liniştit. Dar, dacă o persoană moare brusc sau prematur, ori are multe dorinţe neîmplinite, acest somn poate fi neliniştit. Agitat. Ororile unei morţi violente continuă să reverbereze, şi la fel se întâmplă cu chinurile lumeşti, cum ar fi o iubire neîmpărtăşită ori o suferinţă. Sinucigaşii trec prin acelaşi chin interior care i-a determinat să-şi pună capăt vieţii.

Dorinţele neîmplinite nu trebuie să fie neapărat negative. Dorinţa de plăcere reprezintă, de asemenea, incapacitatea de a renunţa. Unchiul meu, un om de mare spiritualitate, a auzit multe relatări detaliate ale sufletelor rămase captive în planurile astrale mai joase. (India nu s-a limitat

niciodată la povestea lui Dante, care călătoreşte prin nivelurile Infernului şi ale Paradisului).

Aceste suflete neliniştite pot vibra multă vreme la o frecvenţă astrală joasă, cu toate că acest aspect este măsurat din perspectiva pământeană. Zilele, lunile şi anii nu sunt riglele după care se măsoară perspectiva sufletului. Atunci când o persoană moare lirusc sau în mod nefiresc, nu are timp să îşi analizeze propria karmă. Până când îşi procesează în întregime ataşamentele şi obligaţiile, rămâne atrasă de acest plan mai dens.

Sfinţii şi înţelepţii au avantajul de a fi capabili să călătorească liberi prin planurile astrale, fără să fie constrânşi de dorinţe. Sufletele neliniştite rămân prinse între două lumi şi, dacă cei iubiţi rămaşi în urmă continuă să cheme sufletele prin rugăciuni, durere, iubire neîmplinită sau încercări de a-l contacta pe cel decedat, sufletul va continua să fie perturbat. Sufletul are

menirea de a dormi în trupul astral, aşa cum a făcutân pântecul mamei, iar moartea împăcată face acest lucru posibil.

Apoi, se mai întâmplă ca unii oameni să-şi vadă viaţa trecân du-le, într-o secundă, prin faţa ochilor. De vreme ce această experienţă o au cei aflaţi în preajma morţii, precum victimele unui înec, trebuie să fie vorba despre o parte a unei tranziţii, nu neapărat despre o legătură propriu-zisă cu moartea.

Nu mi s-a spus niciodată acest lucru, pe când eram copil. Mai târziu, am cunoscut un doctor care mi-a spus că aproape s-a înecat în Marea Barieră de Corali din Australia. Experienţa a fost una paşnică, a spus el, acompaniată de o serie rapidă de imagini din întreaga sa viaţă – mai degrabă secvenţe fotografice decât un film. (Mă întreb dacă ar fi devenit un suflet neliniştit, în cazul în care salvamarii nu ar fi ajuns la el în timp util).

Swami (preoţii hinduşi) scriu mult despre viaţa de după şi despre tranziţia spre aceasta. Potrivit unora dintre ei, a-ţi vedea viaţa trecându ţi prin faţa ochilor este un proces karmic specific. Karmaeste ţesută în jurul sufletului precum un fir în jurul unui fus. Aceasta este linia vieţii, firul evenimentelor care vor avea loc, desfăşurându-se an după an, aşa cum vă dictează karma.

Ori de câte ori o persoană este expusă posibilităţii unei morţi bruşte, firul se desfăşoară rapid, iar persoana vede imaginile evenimentelor care au avut loc deja. În aceste secvenţe, devin vizibile doar momentele karmice semnificative. În cazurile în care moartea survine după o perioadă de săptămâni sau luni, karma se desfăşoară încet. Persoana poate deveni extrem de absorbită de trecut, asupra căruia reflectează. În momentul morţii, intrarea în planul astral poate fi acompaniată de o revizuire karmică rapidă, în care imaginile se derulează precum pelicula unui

film.

Totuşi, puriştii din India pot percepe şi această imagine ca pe o pură iluzie. Ei consideră că fenomenul prin care vedem secvenţe din viaţă trecându-ne prin faţa ochilor demonstrează că fiecare secundă conţine întreaga eternitate. În timpul în care sufletul doarme profund, între două vieţi, toate amintirile evenimentelor petrecute în corpul fizic se imprimă asupra sufletului, formând softul karmic din care se va naşte viitoarea individualitate. Astfel, înregistrarea concentrată a unei întregi vieţi este adăugată stării latente a sufletului.

Încă efectuez următoarea practică spirituală: stau întins în pat, înainte să adorm şi trec în revistă evenimentele zilei. Fac acest lucru în ordine inversă, aşa cum se întâmplă şi cu derularea karmică: pentru a înţelege şi a accepta cele întâmplate. Sentimentul meu este că unui muribund trebuie să i se acorde aceeaşi

oportunitate, indiferent dacă acest lucru se întâmplă în somnul sufletului sau prin derularea scenelor karmice.

Perioada de somn a sufletului variază în funcţie de gradul lui de evoluţie la momentul morţii. Motivul principal al acestei experienţe este separarea de orice legături şi apoi trezirea la frecvenţa astrală, ori la planul cel mai apropiat de nivelul său de evoluţie. Puterea acestor legături va determina cât va dura desprinderea de ele. Atunci când sufletul se trezeşte poate intra doar într-un plan al existenţei care îi este familiar.

Dacă ar fi să intraţi într-un plan mai înalt decât nivelul vostru de evoluţie, aţi fi dezorientaţi şi nu v-aţi simţi bine. La fel, nu puteţi merge înapoi pe scara evoluţiei – puteţi doar progresa.

Un soi de cocon înconjoară sufletul adormit. Atunci când se trezeşte, sufletul îşi distruge cochilia, care dispare în cele din urmă. În timpul călătoriei astrale, sufletele întâlnesc alte suflete

care vibrează la un nivel similar al evoluţiei. Puteţi da peste suflete pe care le-aţi întâlnit în viaţa fizică, dacă acestea se află pe frecvenţa voastră. Majoritatea oamenilor nutresc dorinţa profundă de a se reuni cu cei dragi pe lumea cealaltă. Sufletele lor nu plutesc prin atmosfera astrală, ci sunt direcţionate de iubire. Iubirea este o vibraţie mai veche decât însăşi omenirea. Dar principiul direcţiei este foarte uman: mergem acolo unde ne duc cele mai profunde dorinţe ale noastre.

Atunci când Spiritul se mişcă în lumea obiectelor fizice, vibraţia sa este foarte joasă şi foarte densă, aproape oprită în loc de carcasa materială pe care o reprezintă corpul. Atunci când operează la o vibraţie foarte înaltă, Spiritul este liniştit, pentru că experimentează doar conştiinţă pură – cu alte cuvine, se experimentează pe sine. Între aceste două extreme se află întreaga înşiruire a creaţiei. În lumea astrală, sufletul poate vizita planuri vibraţionale mai joase decât ale sale

dacă doreşte, dar pentru a evolua trebuie să viziteze doar planuri mai înalte, la fel cum trecem particule prin site tot mai fine. Orice particulă se poate întoarce la un nivel mai grosier, dar poate avansa doar atunci când a atins nivelul corect de rafinare.

Călugării creştini care m-auânvăţatadorau să vorbească despre cum va fi viaţa în ceruri – iar pentru ei casa Domnului era la fel de reală şi de solidă, precum orice clădire din Delhi. Swami şi yo* ghinii erau de acord cu acest lucru, dar numai datorită credinţei lor în Spirit, care nu are formă şi pătrunde în orice nivel al existenţei.

În funcţie de nivelul vostru de conştiinţă, Spiritul poate lua forma oricărei imagini. Vă proiectaţi propriile raiuri, iaduri şi purgatorii, pentru a trece în planul fizic, la fel ca şi în planurile astrale, în lumea fizică, dacă doriţi să construiţi o casă, trebuie să adunaţi cărămizile, să le stivuiţi şi aşa mai departe. În lumea astrală,

este suficient să vă imaginaţi casa aşa cum doriţi şi va apărea la fel de reală şi de solidăcacea din lumea fizică.

În planul astral, suferinţa şi bucuria îşi fac apariţia în imaginaţie, chiar dacă totul pare să fie real. În mod ironic, se pare că o persoană care a fost sceptică în această lume va fi sceptică şi în planurile astrale. Nu va realiza că se află în acel plan, de vreme ce nu crede în existenţa lui. Corpul pe care îl deţii în lumea astrală este cel cu care te-ai identificat cel mai mult în viaţa fizică anterioară. De vreme ce acesta este un corp imaginar, îl poţi păstra sau schimba în viaţa astrală. Evoluţia, la nivel fizic sau în planurile astrale, durează.

Profesorii mei creştini agreau ideea că fiecare dorinţă se va îndeplini în Rai şi, din nou, swani au fost de acord. Dorinţa este în continuare crucială, după ce murim. Evoluţia este, cu adevărat, procesul îndeplinirii dorinţei, dincolo de

ciclul experimentat aici, pe Pământ. În lumea astrală, îţi îndeplineşti şi îţi rafinezi dorinţele rămase din ultima ta viaţă fizică. Lumea astrală este ca absolvirea unei şcoli pentru încarnarea fizică precedentă. Aici, sufletul stochează energie pentru dorinţele mai înalte, mai evoluate, astfel încât să fie îndeplinite la următoarea vizită în planul fizic, atunci când va locui într-un nou trup.

Nu ştiam sigur de ce oamenii mor, în conceptul creştin. Unii, se parecăerau în mod evident încărcaţi de păcate, asemenea criminalilor care au ajuns la capătul acţiunilor mârşave, în timp ce alţii mureau pentru a-L întâlni pe Dumnezeu, bucuroşi că timpul lor a venit. În India, cineva moare după ce atinge nivelul maxim de evoluţie alocat pentru acea viaţă. Au ajuns la capătul a ceea ce karma lor îi poate învăţa.

La fel se întâmplă şi în oglinda lumii astrale. Odată ce un suflet a atins evoluţia deplină pentru acea viaţă astrală, se întoarce într-o stare de

hibernare, pregătindu-se pentru manifestarea în planul fizic, într-o nouă încarnare.

Ciclul se închidea pentru a produce o renaştere, care mie, în copilărie, mi se părea cât se poate de naturală. De fapt, atât de naturală, încât nu m-am gândit cât de misterios trebuie să fie procesul. Cumva, în timpul acestei a doua perioade de somnolenţă, sufletul găseşte un set de părinţi potriviţi, astfel încât să fie renăscut, pentru a-şi continua evoluţia. Mulţumită evoluţiei care a avut loc în plan astral, această reîncarnare are loc la un nivel mai înalt decât al celui pe care l-a părăsit. Calculele specifice sunt făcute de universul însuşi, ori – aşa cum pretind unele scripturi – de stăpânii karmei.

Pe când eram copil, îmi imaginam o scenă asemănătoare unui tribunal, în care judecători înţelepţi prezidează şi analizează fiecare caz – de fapt, atât de înţelepţi încât cunoşteau fiecare viaţă pe care a avut-o vreodată un suflet. Cu totală

imparţialitate, măsurau evenimentele care urmau să aibă loc în viaţa următoare. Ţelul lor nu era să recompenseze ori să pedepsească, ci să creeze noi oportunităţi pentru evoluţie.

Mai târziu, în cursul vieţii, mi-a trecut prin minte că nu este nevoie de stăpâni ai karmei, de vreme ce universul deja corelează nu doar fiecare viaţă, ci fiecare eveniment din natură. Scena cu tri bunalul, pe care o imaginasem, reprezintă un simbol pentru claritatea judecăţii mele. Între vieţi, suntem perfect capabili să facem propriile alegeri pentru evoluţia noastră din viitor.

Pentru marii înţelepţi şi sfinţi, nimic din toate acestea nu se întâmpla în mod inconştient. Ei îşi aminteau experienţele din vieţile trecute, cu aceeaşi claritate cu care tu şi cu mine evocăm întâmplările de ieri. Dar, pentru aceia dintre noi fără conştiinţă eliberată, doar o palidă amintire rămâne despre ceea ce s-a întâmplat înainte.

A te naşte înseamnă a ajunge la un nivel nou

de intuiţie şi creativitate. Procesul se repetă din nou şi din nou, de fiecare dată progresând la un nivel mai înalt. Atunci când karma voastră a fost suficient realizată şi atingeţi limita maximă pentru acel plan, sufletul vostru intră din nou în hibernare şi ciclul continuă.

Traiectoria sufletului este întotdeauna ascendentă. Orice suferinţă în planul astral – chiar şi cel mai chinuitor Iad – este doar o deturnare temporară. Rezolvată, karma are întotdeauna grijă ca acţiunile voastre să fie mai bune, data viitoare.

Ştiu că acest lucru contrazice credinţa populară, conform căreia reîncarnarea poate retrograda o persoană la nivelul unui animal sau chiar al unei insecte, dacă acţiunile sale o merită. India este o cultură complexă şi foarte veche, iar după ce am crescut am fost uluit să descopăr cât de contradictorii pot fi învăţăturile sale spirituale – credinţele se schimbau de la un oraş la altul precum felurile de a găti mâncarea. Indienii sunt

suflete omnivore. În anumite momente, au crezut în toate. Profesorii catolici din şcoala mea au fost ultima rubrică dintr-un meniu vechi de secole. În cele din urmă, am concluzionat că singura cale de a învăţa ceva despre chestiunile spirituale era să citesc şi să experimentez cât puteam de mult.

Potrivit Indiei din copilăria mea, nu ne alegem următoarea reîncarnare în mod voluntar, dar apare posibilitatea unei alegeri, care. Depinde de claritatea cu care te poţi vedea în planul astral. Această capacitate, numită mărturie, este comparabilă cu ceea ce experimentăm aici şi acum. Aceia dintre noi care au cea mai puţină libertate de alegere sunt conduşi de obsesii, constrângeri, dependenţe şi impulsuri inconştiente. Pe măsură ce te eliberezi de acestea, ai mai multă libertate de alegere. Se întâmplă la fel în cazul unui suflet care îşi contemplă următoarea încarnare.

În această viaţă, sfinţii şi înţelepţii sunt

martori care văd clar. Se spune că Buddha era capabil să îşi închidă ochii şi, într-o secundă, să vadă. În detaliu, mii de foste reîncarnări. Spre deosebire de el, majoritatea oamenilor sunt atât de preocupaţi de dorinţe, încât, atunci când încearcă să se vadă cum sunt cu adevărat, mi văd decât ceaţă ori întuneric.

Dezvoltându-vă abilitatea de a fi martor, de a fi conştienţi de situaţia voastră, veţi fi capabili să influenţaţi vieţile fizice şi astrale în care vă încarnaţi. De asemenea, veţi fi capabili să grăbiţi procesul arderii karmei. În acelaşi fel în care vă puteţi rafina abilităţile şi talentele pentru a vă atinge scopurile fizice, puteţi să vă dezvoltaţi abilităţi şi talente în planul astral. (Aceasta explică, printre alte lucruri, cum dau dovadă de talent marii artişti şi muzicieni, la vârste neaşteptate, adesea înainte să împlinească trei ani; a te naşte cu un talent, nu este un accident.) Ori de câte ori vă năşteţi f izicsau astral, vă

aduceţi talentele pe care le-aţi dezvoltat în toate existenţele voastre anterioare. Suntem cu toţii născuţi la diferite niveluri ale evoluţiei spirituale, în funcţie de fostele noastre acţiuni şi de karmă.

De fiecare dată când ne naştem, sufletul operează la un nivel mai înalt de expresie, decât a făcut-o în viaţa anterioară. Ciclul evoluţiei continuă într-o spirală ascendentă constantă.

Legăturile şi relaţiile sufletului au loc la nivel astral, la fel cum se întâmplă şi în lumea fizică. Relaţiile din planul astral iau naştere atunci când vibraţi în acord cu sufletul altcuiva şi, prin urmare. Nutriţi un sentiment mai puternic de iubire, unitate şi beatitudine. Nu e o relaţie în termeni spaţiali şi fizici, pentru că lumea astrală este populată doar de forme ale gândului.

Atunci când sufletul despărţit de trup se acordează la frecvenţa unei persoane iubite, aflate în plan fizic, acea persoană poate simţi prezenţa celui plecat. Sufletele pot comunica, deşi unul

vibrează în planul material iar celălalt în planul astral.

Relaţiile de pe toate planurile fac să avanseze evoluţia voastră. Motivaţia sufletului de a continua să se întoarcă în planul material este dublă: de a-şi îndeplini dorinţele şi de a se reuni cu suflete familiare. Noi avem acum legături cu oameni ale căror suflete au avut legături cu ale noastre în trecut. Punem capăt relaţiilor cu oameni ale căror suflete nu mai vibrează cu ale noastre.

Pe când eram copil, singurul lucru care mă tulbura în privinţa acestei scheme era felul în care se termina povestea. În Vest, a trecut multă vreme de când oamenii tânjeau după viaţa următoare mai mult decât după aceasta. Încă din Evul Mediu, am devenit puternic ancoraţi în dorinţa de a fi aici. India a fost întotdeauna ambivalenţă. Există destulă durere în viaţă, încât perspectiva de a o repeta la nesfârşit să creeze anxietate. Cum scapi

de roata karmei?

Într-o versiune a credinţei indiene, odată ce sufletul şi-a ars toată karma, îşi pierde toate dorinţele pământeşti. A trecut dincolo de obiecte materiale şi ataşamente pentru a deveni luminat. Şi, odată eliberat de karma, nu mai este nevoie să renască nici în planul fizic, nici în cel astral. Un asemenea suflet continuă să urce în spirală, în evoluţia sa, dar pe planuri pe care. Nu ni le putem imagina.

În filosofia estică, acestea sunt cunoscute drept planuri cauzale. Aici, conştiinţa ia o formă atât de subtilă încât nu ne oferă nicio imagine vizuală de care să ne agăţăm. Vom cunoaşte lumea cauzală numai dacă suntem pregătiţi să trăim această experienţă, care este diferită pentru fiecare persoană. Putem întrezări o epifanie aici, dar vom sălăşlui acolo doar atunci când vibraţiile sufletului vor fi destul de înalte pentru a susţine acest lucru.

Într-o altă variantă indiană, karma este infinită şi se reînnoieşte constant. A încerca să ajungi la capătul karmei tale este ca şi cum ai goli cu o mână apa dintr-o barcă şi ai turna-o înapoi cu cealaltă mână. Aşadar, evoluţia acţionează cumva diferit în această schemă. Atunci când obţii claritate sau autorealizare, nu te mai identifici cu trupul tău, cu mintea, cu ego-ul sau cu dorinţele tale. Devii un martor pur, şi, în acea stare, poţi alege să treci dincolo de karma.

Sfârşitul karmei nu este sfârşitul vieţii. Este ca şi cum ai scăpa de datorii şi ai rămâne cu libertatea de a alege, fără constrângeri.

Această a doua alternativă o însumează pe prima, de vreme ce ambele suflete continuă să se ridice pe planuri mai înalte. Diferenţa este că autorealizarea e un proiect pe care o persoană şfl asumă în lumea fizică.

Mergând înspre interior, contactăm transcendentul şi repetăm experienţa iar şi iar,

până când ne devine foarte familiară. Nu este nevoie să parcurgem paşii karmici, unul câte unul. Prin analogie, dacă vrei să te uzi, nu elimini obstacolele ca să o faci. Găseşti apa şi te cufunzi în ea. În termeni spirituali, a-ţi trăi karma, viaţă după viaţă, este ca şi cum ai trăi printre obstacolele din calea eliberării. Meditaţia şi experienţa profundă a transcendentului *înseamnă* eliberare – temporară, dar reală.

Singura întrebare este cât timp va dura până când starea de transcendenţă va fi permanentă.

Impulsul de a mă elibera a crescut şi s-a estompat în mine – aşa cum se întâmplă cu fiecare. În tradiţia indiană, renaştem, la urma urmelor, dintr-un motiv pozitiv – acela de a exprima şi a epuiza forţa dorinţei. Chiar din copilărie ştiam că fraţii catolici nu sunt de acord, de vreme ce singurul motiv întemeiat pentru a te naşte în această lume a păcatului este să găseşti o cale către Iisus. Creştinul ideal s-ar afla într-o

asemenea grabă să-şi ispăşească păcatele, încât ar renunţa cu totul la această lume, aşa cum au făcut mulţi sfinţi creştini – şi mulţi indieni.

Mintea indiană nu este mintea hindusă.

India s-a îmbibat de culturi străvechi, ce au precedat apariţia hinduismului şi, chiar şi sub influenţa cuceritorilor islamici şi creştini, s-a concentrat asupra eternităţii. În mintea indiană nu există sfârşit al tărâmurilor celeste, care aparţin unor frecvenţe mai înalte ale existenţei – dar, aşa cum am văzut, la un anumit nivel al evoluţiei, unele suflete pot alege să-şi încheie drumul spre celest. De îndată ce un suflet a ajuns la aceste nivele, nu va dori să revină în corp uman, decât pentru a f urniza un anumit serviciu – dar aceste suflete reprezintă excepţii.

Budismul numeşte aceste suflete *bodhisattvas* – cei care nu se întorc pe Pământ mânaţi de forţa evoluţiei, ci aleg să revină pentru a servi cauzei iluminării.

Când am întrebat un lama tibetan ce este un bodhisattva, a spus: „Imaginează-ţi că nu mai visezi şi, cu toate că îţi place să fii treaz, îţi place şi să-i ajuţi pe ceilalţi care încă dorm”.

Desigur că mulţi oameni nu cunosc toate aceste lucruri şi, pentru ei, ciclul karmiceste continuat în mod spontan. Chiar aici şi acum suntem înconjuraţi de o infinitate de planuri. Tărâmurile celeste şi cele ale suferinţei se află peste tot în jurul nostru.

Dacă v-aţi putea îndrepta conştiinţa spre o frecvenţă mai înaltă, v-aţi putea afla împreună cu îngerii, chiar în acest moment, dacă doriţi acest lucru. În câmpul posibilităţilor infinite existaţi la toate aceste niveluri, în acelaşi timp – dar, la nivelul experienţei, existaţi într-unul singur…

Potrivit unor învăţături indiene, cu toţii tânjim atât de mult după aceste alte planuri, încât călătorim spre ele noaptea, în somn. Atunci trupul astral părăseşte cu adevărat trupul fizic,

rămânând ataşat printr-un fircare îl readuce înapoi. Dacă firul este rupt, calea înapoi se pierde. Este, de asemenea, periculos să te joci cu planurile astrale mai joase, dacă nu le înţelegi.

Totuşi, odată ce îţi dai seama cu adevărat că întreaga schemă a lumilor este imaginată de Spirit – de la cel mai jos nivel până la cel mai înalt, de la demoni până la îngeri – nu poate exista nimic periculos în creaţie.

În această privirea de ansamblu, am încercat să vă introduc în lumea în care m-am regăsit în urmă cu 60 de ani. Aceasta a fost perspectiva Vedică, aşa cum am înţeles-o eu. Era un vast ocean spiritual şi, în maniera tipică indiană, aţi fost invitaţi să vă cufundaţi cupa şi să luaţi cât de puţin sau cât de mult doriţi.

Este aproape imposibil ca o societate să accepte infinitatea – iar India nu face excepţie. Oamenii rămân la fel de tulburaţi de moarte ca şi cei de aici, dar există şi cei care şi-au întors

spatele la oceanul cunoştinţei care le curge la picioare.

În Vest avem propria noastră versiune a acestui fenomen. Negăm că cineva poate şti ce se află dincolo de moarte – ceea ce, închide, în mod convenabil, uşa neliniştii, pentru o vreme. Sau spunem că întreaga cunoaştere spirituală este relativă. Tot ce contează este credinţa – nu obiectul credinţei. Sau putem reduce spiritualitatea la o singură religie, privind cu ostilitate orice contradicţie cu dogmele acesteia.

Cartea de faţă se străduieşte să depăşească tocmai aceste limitări. În cele din urmă, întrebarea: „Ce se întâmplă după ce murim?”, se transformă în: „Ce se întâmplă după ce mor?” Chestiunea devine personală, emoţională şi inevitabilă.

Dacă un musulman devotat ar ajunge în Raiul creştin (sau invers), ar fi foarte nefericit: eternitatea n-ar corespunde aşteptărilor sale. Am

avut noroc în copilărie, deoarece schema simplă care mi-a fost prezentată – şi pe care am elaborat-o în această privire de ansiimblu – permite fiecărui suflet să-şi găsească drumul spre casa de cart* aparţine.

Ceea ce a rămas cu mine sunt anumite teme ce vor străbate această carte:

Viaţa de după oferă o nouă claritate.

Viaţa de după un este statică. Noi continuăm să evoluăm şi să ne dezvoltăm după ce murim.

Alegerea nu ia sfârşit odată cu moartea; ea se extinde. Imaginile pământeşti ne poartă în viaţa de după (vedem ceea ce cultura noastră ne-a condiţionat să vedem), dar atunci sufletul face salturi creative, care descind noi lumi.

Mi-am propus să văd cât de credibile sunt aceste premise, de vreme ce merg dincolo de povestea creştină a Raiului şi a Iadului, pe care majoritatea copiilor o învaţă în Vest. Dar cel mai mare dar al bogatei moşteniri în cadrul căreia m-

am născut este fluiditatea acesteia. O cultură veche face loc iubirii şi morţii deopotrivă, nu ca duşmani, ci ca aspecte împletite ale unei singure vieţi.

Marele poet bengalez Rabindranath Tagore a scris:

Noaptea a sărutat cu o şoaptă ziua care se îndepărta.

„Eu sunt moartea, mama ta, de la mine vei primi o nouă naştere”.

Viaţa de după, despre care am învăţat în copilărie, nu are limite ca viaţa însăşi. Înţelepciunea spirituală a acestei priviri asupra lumii a rămas cu mine zeci de ani, modificată de experienţă şi reflecţie. Singura concepţie despre moarte, care are sens pentru mine trebuie să ne dea libertatea de a experimenta totul.

Acum sper să le dau cititorilor o şansă la libertate – aici şi în fiecare lume ce va veni.

Partea 1

Diată după moarte
1

MOARTEA LA USA

Cu mult timp în urmă, într-o pădure deasă care înconjura cândva sfântul oraş Benares, era mult de lucru pentru tăietorii de lemne. Unul dintre aceştia era frumosul Satyavan, care era cu atât mai frumos cu cât îşi iubea mai mult soţia, Savitri. Îi era greu să se desprindă din îmbrăţişarea ei dimineaţa şi să părăsească locuinţa pentru a merge la muncă în pădure.

Într-o dimineaţă, Savitri stătea în pat visătoare, contemplându-şi fericirea, care i se părea completă. Deodată, a observat o siluetă care stătea cu picioarele încrucişate pe pajiştea din faţa casei. *Un călugăr pribeag*, s-a gândit ea. A

pus orez şi legume într-un vas şi s-a grăbit să i le ofere sfântului om, de vreme ce ospitalitatea era o îndatorire sacră.

„Nu îmi trebuie mâncare”, a spus străinul, împingând vasul pe care Savitri îl pusese pe pământ, în faţa lui. „Voi aştepta aici”.

Savitri s-a retras îngrozită, pentru că şi-a dat brusc seama cine era oaspetele ei. Nu era un călugăr pribeag, ci însăşi Moartea, care este cunoscută în India sub numele de Stăpânul Yama.

„Pe cine aştepţi?”, a întrebat ea, cu vocea tremurândă.

„Pe cel numit Satyavan”, răspunse Stăpânul morţii, politicos.

Era obişnuit să aibă autoritate absolută asupra muritorilor şi îi aborda simplu, uşor grăbit.

„Satyavan!”, a strigat Savitri. Se. Ţinu cu greu să nu leşine când auzi numele soţului ei.

„Dar e puternic şi sănătos şi ne iubim foarte mult. Nu vreau să moară? De ce îl iei?”

Yama a ridicat din umeri.

„Totul va fi aşa cum va fi”, a spus el indiferent.

„Dar, dacă îţi pasă atât de puţin”, a spus Savitri, recăpătându-şi înţelepciunea, „atunci de ce nu iei pe altcineva? Există oameni bolnavi şi nefericiţi, care se roagă să fie eliberaţi prin moarte. Vizitează-i şi lasă-mi casa în pace”.

„Voi aştepta aici”, repetă Yama, neemoţionat de rugămintea ei şi de lacrimile care curgeau din ochii lui Savtri.

Pe faţa lui Yama, femeia vedea o lume lipsită de nume şi de milă. Tânăra femeie s-a grăbit să intre în casă. A început să meargă prin cameră, tulburată de gândul că soţul ei avea să-şi întâlnească sfârşitul. Tigrii se temeau de mişcarea toporului curajosului Satyavan, dar aici era un duşman pe care nicio lamă nu-l putea atinge. Atunci, lui Savitri i-a venit o idee născută din disperare. Aruncând un şal peste umeri, a ieşit pe

uşa din spate şi a alergat spre pădure.

Savitri auzise că există un loc sacru pe munte, un spaţiuln pământ, o peşteră formată de rădăcinile unui copac uriaş. Un sfânt renumit locuia acolo. Savitri avea să-l roage să o ajute. Dar nu cunoştea drumul şi curând s-a trezit că merge pe drumul cerbilor şi prin defileuri. Frica o mâna repede, cât îi permiteau respiraţia şi puterea ei şi, astfel, Savitri a urcat tot mai mult, până când epuizarea a răpus-o. Când o rază de lumină a făcut-o să deschidă ochii, Savitri s-a trezit la baza unui copac uriaş. A privit caverna dintre rădăcini, nelinişţită, înainte să capete curajul de a intra, o voce dinăuntru i-a spus:

„Pleacă!” Era atât de puternică şi de bruscă, încât a tresărit.

„Nu pot pleca”, a răspuns Savitri, cu voce tremurătoare.

I-a explicat, implorând, însă vocea din întuneric a zis:

„Prin ce eşti tu diferită de toţi ceilalţi? Moartea se află întotdeauna la doi paşi în urma noastră, din leagăn şi până în mormânt”.

Lacrimile umplură ochii lui Savitri.

„Dacă eşti mai înţelept decât oamenii obişnuiţi, trebuie să ai ceva mai mult pentru mine”. Vocea a întrebat:

„Vrei să negociezi cu Moartea? Toţi cei care au încercat au dat greş”. Savitri s-a ridicat, cu demnitate, ştergându-şi lacrimile.

„Atunci lasă-l pe Yama să mă ia pe mine, în locul soţului meu. Ceea ce spune toată lumea este adevărat. Moartea este absolută. Singura mea speranţă este că mă va omorî pe mine şi va cruţa pe cineva care nu merită să moară”.

Vocea fu mai blândă de această dată:

„Fii calmă. Există o cale”.

Apoi, Savitri a auzit foşnet în întuneric, iar sfântul a ieşit din peştera lui. Era un ascet cu trupul slab. O cârpă îi acoperea şalele, iar pe

umeri avea un şal de mătase. Părea surprinzător de tânăr, i-a spus lui Savitri că numele lui era Rămână.

„Ştii o cale de a învinge moartea? Spune-mi-o!”, îl rugă Savitri.

Călugărul Rămână miji ochii din pricina luminii soarelui, ignorând-o pentru o clipă. Îi aruncă o privire pe care Savitri nu o putea citi şi apoi s-a aplecat să ia de pe pământ un fluier vechi, din trestie.

„Vino”, a zis el. „Poate vei reuşi să înveţi. Nu fac promisiuni, dar cu siguranţă eşti suficient de disperată”.

Ca şi cum ar fi uitat-o, Rămână a început să cânte la fluier şi a pornit în jos pe o cărare. Savitri a rămas locului pentru moment, descurajată şi confuză, dar sunetele fluierului începeau să se estompeze, aşa că nu avea de ales decât să alerge după el.

MIRACOLUL MORŢII

Fiecare viaţă este încadrată de două mistere. Doar unul dintre ele, naşterea, este considerat miracol. Dacă eşti o persoană religioasă, naşterea aduce un nou suflet în lume, din casa lui Dumnezeu. Dacă nu eşti, atunci miracolul este acela că o singură celulă fertilizată din pântecul mamei se poate diviza şi subdiviza din nou, de cel puţin 50 de ori, pentru a produce o persoană cu totul nouă. Un amestec de proteine şi apă ştie cum să se transforme în ochi, mâini, piele şi creier.

Această transformare de nouă luni este accelerată, aşa că, p mă la sfârşit, un milion de noi celule apar în creier, în fiecare minut. În momentul în care se naşte copilul, ca o navă spaţială ce se desprinde din nava-mamă, fiecare sistem care trebuie să funcţioneze independent – inima, plămânii, creierul şi tractul digestiv – realizează dintr-odată că momentul este acum şi

nicio secundă mai târziu. Organele se detaşează de dependenţa totală de mamă şi, cu o precizie uluitoare, încep să acţioneze de parcă ar fi făcut acest lucru singure, dintotdeauna. Într-o fracţiune de secundă, viaţa alege să trăiască.

Celălalt mister ce are loc zeci de ani mai târziu – moartea – este foarte diferit. Aduce sfârşitul tuturor lucrurilor pe care naşterea s-a luptat atâta să le obţină. O bătaie de inimă trece de o linie invizibilă şi rămâne nemişcată. Plămânii, care au pompat de 700 de milioane de ori, refuză să mai pompeze încă o dată. O sută de miliarde de neuroni încetează să mai acţioneze. Un biliard de miliarde de celule din întregul corp primesc vestea că misiunea lor s-a încheiat. Totuşi, acest final abrupt este la fel de misterios ca şi naşterea, pentru că, în momentul în care viaţa se încheie, 99% dintre celulele noastre încă funcţionează şi toate cele trei miliarde de codoane, literele individuale din cartea ADN-ului uman, rămân

intacte.

Moartea survine fără coordonarea miraculoasă a naşterii. Unele celule nici măcar nu primesc vestea, pentru o vreme. Dacă persoana moartă este revitalizată în decurs de zece minute – înainte de distrugerea permanentă a creierului prin hipoxie – maşinăria corpului îşi va reveni, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Într-adevăr, moartea este un eveniment atât de confuz, încât pleoapele continuă să clipească de 10 – 12 ori după ce capul este retezat (un fapt terifiant, descoperit la picioarele ghilotinei, în timpul Revoluţiei Franceze).

Religia nu consideră că moartea este un miracol. În Creştinism, moartea este legată de păcat şi de Satana – echivalentul vestic al Stăpânului Morţii. Moartea este duşmanul, iar Dumnezeu ne salvează din ghearele ei. Dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, moartea este poarta către un eveniment mult mai important – începutul vieţii

de apoi. În mintea unui om religios, moartea aduce aproape prezenţa lui Dumnezeu, şi, de-a lungul întregii istorii, există martori care au susţinut că au văzut cum pleacă sufletul. (Nu toţi aceşti martori sunt religioşi. Cunosc un psihiatru renumit, al cărui ateism a fost puternic zdruncinat pe când era student, când, intrând în camera unui pacient bolnav de cancer, exact în momentul moiţii, a văzut o formă fantomatică, luminoasă, ieşind din corp şi dispărând). Persistă o legendă, conform căreia 21 de grame de masă dispar atunci când murim – şi că aceasta trebuie să fie greutatea sufletului. De fapt, nu se petrece nicio asemenea schimbare.

Orice s-ar întâmpla în timpul morţii, eu cred că merită să se numească miracol. Miracolul, în mod ironic, este faptul că noi nu murim. Încetarea funcţionării organismului este o iluzie şi, asemenea unui magician care trage cortina, sufletul revelează ceea ce se află dincolo. Misticii

au înţeles de mult timp bucuria acestui moment. Aşa cum spune marele poet persan Rumi: „*Moartea este căsătoria noastră cu eternitatea*

Dar nu numai misticii au văzut dincolo de iluzia morţii. Eminentul filosof al secolului al XX-lea, Ludwig Wittgenstein, a scris: *Pentru viaţa din prezent, nu există moarte*. *Moartea nu este un eveniment în viaţă*. *Nu este un fapt în lume*".

Eu cred că moartea îndeplineşte următoarele miracole:

— Înlocuieşte timpul cu eternitatea.

— Îşi extinde graniţele spaţiului până la infinitate.

— Revelează sursa vieţii.

— Aduce o nouă cale de a cunoaşte ceea ce se află dincolo de percepţia celor cinci simţuri.

— Revelează inteligenţa ascunsă care organizează şi susţine creaţia (pentru moment, nu vom folosi cuvântul „Dumnezeu" pentru că, în multe culturi, un creator unic nu face parte din

moarte, sau din viaţa de după).

Cu alte cuvinte, moartea este o împlinire a scopurilor noastre aici, pe Pământ. Fiecare cultură oferă credinţa profundă că acest lucru este adevărat, dar a noastră cere un standard mai înalt al dovezilor. Eu cred că dovezile există, dar nu pot fi fizice, de vreme ce, prin definiţie, moartea reprezintă sfârşitul vieţii fizice. Pentru a vedea aceste dovezi, trebuie să extindem graniţele conştiinţei, astfel încât să ne cunoaştem pe noi înşine mai bine. Dacă te cunoşti ca pe cineva dincolo de timp şi spaţiu, identitatea ta se va extinde, pentru a include moartea. Motivul pentru care oamenii continuă să caute împlinirea dincolo de stele este acela că noi simţim că propriul nostru mister se află acolo – şi nu aici, pe tărâmul limitării fizice.

Eternitatea acum

Fiind un miracol invizibil, moartea este extrem de greu de sesizat. Dar noi primim indicii că ceea ce se află „de partea cealaltă” este, de fapt, foarte aproape de noi în acest moment. Oamenii nu înţeleg cât de important este acest lucru în termenii vieţii de după.

Însuşi cuvântul „după” implică faptul că timpul nu s-a schimbat în momentul morţii, că încă se mişcă în linie dreaptă, ducând o persoană din timpul de pe Pământ, în timpul Raiului. Această idee este greşită din două puncte de vedere. Întâi, eternitatea nu este o funcţie a timpului. În Creştinism, păcătoşii vor fi pedepsiţi *în afara* timpului. Oamenii buni, care şi-au găsit salvarea, trăiesc în aceeaşi regiune în care ceasurile nu ticăie niciodată. Aşa că simţul obişnuit pe care îl avem pentru percepţia timpului, nu are nicio relevanţă pentru ceea ce se întâmplă „după”.

În al doilea rând, simţul timpului se bazează pe eternitate. În urmă cu 14 miliarde de ani,

Universul a explodat, creând existenţă – şi a pornit ceasul cosmic. Corpurile noastre au experienţa timpului, datorită vibraţiilor atomice la nivelul hidrogenului, oxigenului, azotului şi carbonului, cărămizile compuşilor organici. Măsurăm evenimentele exterioare, folosind ceasul interior al creierului, care nu reprezintă nimic altceva decât aceşti compuşi organici. Creierul unui melc ticăie atât de încet, încât e nevoie de cinci secunde înainte de trecerea unui eveniment şi de apariţia altuia nou. În aceste cinci secunde, poţi să iei melcul şi să îl muţi trei metri, iar pentru el va fi ca şi cum s-ar fi teleportat prin spaţiu. Creierul uman ticăie destul de repede, încât să sesizăm evenimente care durează doar câteva miimi de secundă (zborul unui ţânţar, bâzâitul unei păsări colibri), dar este prea încet pentru a observa zborul unui glonţ, ori milioanele de particule neutrino care ne străbat trupurile în fiecare minut.

Înainte de Big Gang, timpul nu trecea. O

secundă era egală cu eternitatea. Presupunem acest lucru, pentru că fizica cuantică a străpuns iluzia timpului, detaşându-se de ceasul atomic pentru a merge mai adânc în componenţa materiei. La cel mai profund nivel, vibraţiile încetează. Universul nu mai acţionează – e precum un creier mort. Cu toate acestea, aparenţa morţii este iluzorie, pentru că frontiera în care toate activităţile încetează marchează începutul unei noi regiuni, cunoscută drept realitate virtuală, unde materia şi energia există ca pur potenţial. Baza pentru realitatea virtuală este complexă, dar, în termeni cât se poate de simpli, o regiune nonfizică trebuie să existe pentru a da naştere universului fizic. Această regiune este un vid, dar e departe de a fi goală. Aşa cum atunci când moţăi pe canapea, mintea ta este goală, dar se poate trezi imediat, făcând loc unei alegeri infinite de gânduri, la fel, tărâmul virtual se trezeşte în faţa unui şir infinit de noi evenimente. Creaţia sare din vid în

deplinătate – aşa cum eternitatea trece de la inexistenţa timpului, la plenitudinea timpului.

Dacă eternitatea se află cu noi acum, subliniind întreaga existenţă fizică, ea trebuie să ne susţină. Iluzia timpului ne spune că tu şi cu mine mergem în linie dreaptă, de la naştere până la moarte

— Când, de fapt, ne aflăm în interiorul unui balon, lăsat să plutească liber către eternitate.

De fapt, evenimentul morţii nu a fost niciodată prea îndepărtat, iar graniţa fixă dintre viaţă şi moarte nu este impenetrabilă. Cunosc o femeie de 50 de ani, May, care e divorţată şi locuieşte în New Mexico. În adolescenţă a suferit un şoc, atunci când fratele ei mai mare a murit brusc, într-un accident de maşină.

„Aveam 15 ani, el avea 19 şi era singura persoană pe care am divinizat-o într-adevăr. Când a murit, aşa, ca din senin, n-am putut să concep ideea”, a spus May. S-a aflat într-o stare de durere

profundă, care a persistat vreme de mai mulţi ani.

„M-am retras complet. Am încetat să mă mai văd cu oameni. Mă tot întrebam: *De ce*? *Vreau un răspuns*. *Spune-mi*. Zi după zi, niciun răspuns”. May a dat naştere unui copil, aşa că, de dragul acestuia, s-a hotărât să se întoarcă în societate.

„Vorbeam cu cineva şi ţineam un pahar cu vin în mână, când mi-am dat seama că picioarele mi-au amorţit. Amorţeala mi-a cuprins repede ambele picioare şi am înţeles. *Asta este*! Imediat, camera a dispărut şi zburam prin spaţiu, mai repede decât îmi puteam imagina. Era ca şi cum totul s-ar fi comprimat şi expandat în acelaşi timp, într-un mod incredibil. Nu ştiu cât timp am fost plecată. Petrecerea avea loc la o fermă, la ţară, aşa că au trecut 50 de minute până când a sosit ambulanţa. Până atunci, îmi revenisem. Prietenii mei mi-au spus că tot timpul au simţit doar un puls foarte slab. Nimeni nu şi-a dat seama dacă eram leşinată sau dacă am avut un atac de cord”. Am întrebat-o

cum a interpretat această experienţă.

„Este încă aici”, a spus ea, ţinându-şi palma la vreo 30 de centimetri de piept. „Cam atât de departe”.

„Ce anume este acolo?”, am întrebat.

„Eternitatea. Sunt sigură că asta am experimentat şi sentimentul nu m-a părăsit niciodată. El mă reasigură că exist în afara corpului meu. Pe la 30 de ani, am avut de luptat cu un cancer la sân, dar nu m-am temut de moarte, nici măcar pentru o clipă. Cum aş fi putut? Am văzut eternitate”.

Vedanta – Răspunsuri din Suflet

Vreau să dau un chip nemuririi, înainte să trecem la ştiinţa care o sprijină. Faptele sunt inutile, dacă nu le putem aborda personal – şi nimic nu este mai personal decât moartea. În India antică, ideea că experienţa eternităţii poate

fi trăită a fost larg acceptată – aşa că, haideţi să ne aventurăm şi să vedem cum este posibil acest lucru. Cu mii de ani în urmă, au existat oameni care au cercetat adâncurile spiritului pentru a primi răspunsuri, fără a-L ofensa pe Dumnezeu, ori a intra pe domeniul Lui. Aceştia erau *rishi* – sau înţelepţii Indiei vedice – care au devenit proeminenţi odată cu înflorirea hinduismului, poate în urmă cu patru mii de ani… sau doar o mie. Numele cu care sunt cunoscuţi rishi – precum Vyassa, Brighu şi Vasishtha – pot fi istorice sau nu, dar lucrările pe care le-au lăsat în urma lor numără mii de pagini. Multor scrieri le lipseşte un autor dovedit, ca în cazul Vechiului Testament, dar învăţătura rishilor, cunoscută sub numele Vedanta, nu este o religie.

Tărâmul spiritual al Indiei era supraîncărcat cu zei şi zeiţe; existau nenumărate *lokas*. Sau lumi nonfizice. Existau, de asemenea, ierarhii de îngeri şi demoni ce rivalizau cu tot ce a imaginat Dante.

În faţa unei asemenea diversităţi uluitoare, rishi nu au ofe* rit un Dumnezeu. Ei au oferit o realitate care a cuprins fiecare experienţă posibilă – atât în această viaţă, cât şi dincolo de ea. Au susţinut că fiecare nivel al existenţei era» de fapt, o stare a conştiinţei. Alte lumi – de fapt, toate lumile – au fost formate în conştiinţă. Prin urmare, ca şi creatori ai acestor lumi, am putea să le experimentăm şi să le influenţăm după dorinţă.

Aceasta este esenţa Vedanta. Ceea ce rishi au propus a fost mai mult decât o filosofie. A fost o invitaţie la participarea la un experiment fără sfârşit. Scopul experimentului a fost testarea adevărului realităţii, explorându-l în interiorul persoanei.

Invitaţia este încă deschisă. Atunci când o acceptăm, suntem legaţi de rishi vedici, prin ceea ce Aldous Huxley a numit „filosofia permanentă”, care se întoarce la fiecare vârstă, pentru a se conforma cererilor unei noi generaţii. Ar fi lipsit

de sens să aducem o tradiţie antică până în prezent, dacă nu am putea-o aplica – dar Vedanta se poate aplica. Întâi, îndoiala a înlocuit dogma în vieţile multor oameni, iar acum o mulţime de sisteme de credinţă se multiplică. Confuzia spirituală din prezent poate să nu fie la fel de exotică precum multitudinea de temple şi zei din India antică, dar ascultaţi vocile care se aud în jurul nostru:

— Am fost în secţia pentru bolnavi de Alzheimer, când a murit bunicul meu. A devenit o persoană cu totul ăiferir tă, înJtnal

— Incoerent, dopat la maximum cu morfină. Era ca şi cum ai privi moartea unei legume. Atunci când respiraţia i s-a oprit, a fost ca şi cum nimic nu s-ar fi schimbat.

— Fostul meu soţ este un ticălos, i-am spus că o să aibă un bilet drept spre Iad, când o să moară. La clasai.

— Eu sunt budist. Când renunţ la corp, am să devin pură conştiinţă.

— Sunt hindus. Sunt deja pură conştiinţă.

— Pe cine încearcă să păcălească? Atunci când mori, s-a terminat. Punct.

Ultima voce este cea a materialistului, care priveşte moartea ca pe un final, pentru că percepe doar viaţa din trupul fizic. Putem pretinde că a nega viaţa de după înseamnă ştiinţă – dar, de fapt, acest lucru nu indică decât o credinţă în materialism. Rishi credeau că ştiinţa nu este externă omului, ci adăpostită în interiorul conştiinţei. Astfel, ei nu aveau nevoie de un Dumnezeu exterior care să rezolve ghicitoarea vieţii şi a morţii. În schimb, Rishi se aveau pe ei înşişi, aşa cum se întâmplă, din fericire, şi în cazul nostru. Fiecare persoană are un Eu. Fiecare persoană este sigură de existenţă – adică de faptul că este vie. Cu aceste ingrediente în stare brută,

declară Vedanta, oricine poate avea cunoştinţe despre orice, în mod direct, indiferent cât de profund pare a fi misterul.

Atunci, de ce nu le avem şi noi? Poate pentru că nu contactăm cea mai profundă parte din noi, cea pe care rishi o numesc/*lfman*. Cel mai apropiat echivalent este cuvântul „suflet”. Suflet şi Atman sunt o scânteie a Divinului, componenta invizibilă care aduce prezenţa lui Dumnezeu sub formă fizică. Cea mai mare diferenţă dintre ele este că, în Vedanta, sufletul nu este separat de Dumnezeu. Spre deosebire de sufletul din Creştinism, Atman nu poate veni de la Dumnezeu, după cum nu se poate întoarce la Acesta. Există unitate între ceea ce este uman şi ceea ce este Divin. Conştiinţa unei asemenea unităţi este pasul necesar care face să apară această realitate.

Pentru Atman, este natural să spui: „Eu sunt Dumnezeu”. Pentru noi, este mult mai nefiresc. În urmă cu mai mulţi ani, am avut un prieten capabil

de experienţe spirituale intense. De exemplu, îşi părăsea corpul şi privea lumina albă din inima lui, după cum spunea el. I-am spus că eu nu am trăit asemenea experienţe. „Nici eu”, a răspuns el. „Le am în mod impersonal”.

În acel moment, mi-a oferit o dovadă de intuiţie, pentru că ceva etern, nelimitat şi neschimbător *nu poate fi personal*. Din obişnuinţă, spunem sufletul „meu” – dar este greşit. Sufletul nu îmi aparţine mie, aşa cum îmi aparţine casa ca proprietate, ori ca în cazul copiilor mei, ca o extensie a cărnii şLsângelui meu. Nu îmi aparţine aşa cum se întâmplă cu personalitatea sau amintirile, pentru că senilitatea şi bolile mentale pot afecta creierul, eliminându-le pe amândouă. Moartea nu este ceea ce posed – ci ceea ce pot deveni.

Astăzi mă văd ca pe un copil al timpului, dar aş putea deveni un copil al eternităţii. Îmi văd locul aici, pe Pământ, dar aş putea să mă aflu într-

o călătorie prin univers. Oamenii au intuiţia profundă că destinul nostru este infinit, dar ne temem de moarte, pentru că ne testează dorinţele şi visele. Ne temem să fim testaţi pentru că, dacă se dovedeşte că am greşit, atunci toate aspiraţiile noastre par goale. În cariera mea medicală, am văzut cât de speriaţi pot fi oamenii, în cele din urmă. Moartea nu este mai reală decât oricare alt moment – dar e definitivă. Nu contează cât eşti de bogat sau de talentat, moartea este marele egalizator. (îmi aduc aminte când un renumit guru a vorbit despre absorbţia în lumină, ca recompensă spirituală supremă. Femeia care stătea lângă mine se tot agita. S-a aplecat şi mi-a şoptit la ureche: „*Mie îmi pare că seamănă foarte mult cu moartea*”.)

Pentru ca viaţa de după să aibă un sens, trebuie să fie la fel de satisfăcătoare ca această viaţă. Sfârşitul banilor, puterii, sexirtui, familiei, realizărilor şi plăcerilor fizice nu este ceva trivial.

Multe dintre lucrurile pe care le iubim şi de care depindem vor dispărea, atunci când viaţa va ajunge la capăt. Cu toate acestea, putem aduce ceva în acel moment. Cu mulţi ani în urmă, pe când eram un medic rezident neexperimentat, în Boston, un cuplu în vârstă a fost internat în spital. Soţul se afla la capătul unei îndelungate lupte cu un cancer de colon. Soţia, deşi avusese probleme cardiace, se afla într-o stare mult mai bună. Cei doi împărţeau o cameră şi, în cele câteva zile în care i-am vizitat, am observat cât de ataşaţi erau unul de altul.

Soţul a mai trăit câteva zile, având pierderi de conştiinţă şi dureri enorme. Soţia a stat pe pat, lângă el, ţinându-l de mână, ore întregi. Apoi, într-o dimineaţă, am venit şi am văzut patul ei gol – ea murise brusc, în timpul nopţii, din pricina unui atac de cord. Soţul avea o perioadă de luciditate, aşa că i-am dat vestea, şovăind, temându-mă de şocul pe care l-ar putea avea. A părut foarte calm.

„Acum cred că am să plec”, a spus. „Am aşteptat”.

„Ce anume?”, l-am întrebat.

„Un gentilom îi acordă întotdeaunaântâietate femeii”, a spus. A recăzut în starea de inconştienţă şi a murit în acea după amiază.

Asta îmi aminteşte ceea ce putem alege să aducem în moarte. Graţie, calm, acceptare răbdătoare a ceea ce urmează. Toate acestea sunt calităţi ce pot fi cultivate, iar atunci când se întâmplă astfel, moartea este un test pe care nu îl vom rata.

Greşeala noastră nu este că ne temem de moarte, ci că nu o respectăm ca pe un miracol. Cele mai profunde subiecte – iubirea, adevărul, compasiunea, naşterea şi moartea – sunt egale. Ele aparţin destinului nostru, dar şi vieţii noastre din prezent. În cele din urmă, scopul acestei cărţi este să aducă moartea în prezent şi, prin urmare, să pună semnul de egal între ea şi iubire.

În acest scop, ca un interludiu în discuţia noastră despre viaţa de după, voi continua să vă prezint povestea lui Savitri, o femeie care a căutat să folosească iubirea pentru a învinge moartea, în deplinătatea iubirii, există un secret pe care ea l-a învăţat şi pe care trebuie să-l învăţăm şi noi.

Tagore îl atinge foarte frumos, în următorul poem.

CE VEI DA?

Ce vei da, atunci când moartea va bate la uşa ta?

Deplinătatea vieţii mele – vinul dulce al zilelor de toamnă şi al nopţilor de vara, micul meu tezaur adunat de-a lungul anilor şi ore pline de trăire.

Acestea vor reprezenta darul meu, atunci când moartea îmi va bate la uşă.

LEACUL PENTRU MOARTE

Urcând în sus, spre munte, Savitri devenea tot mai neliniştită, dar călugărul Rămână nu îi dădea atenţie. O lăsă pe cărare, urmând o potecă printre nişte bolovani uriaşi şi dispăru. Căţărându-se în urma lui, Savitri a zărit un pârâu lângă care stătea Rămână. Acesta îşi scoase fluierul din trestie, pe care îl ţinea în rasa galbenă şi a început să cânte.

„Muzica mea nu te face să zâmbeşti?”, întrebat el, observând privirea neliniştită din ochii lui Savitri. Ea nu se putea gândi decât la faptul că Stăpânul Morţii o aştepta acasă.

„Avem atât de puţin timp”, îl implora ea. „Învaţă-mă ce ai să mă înveţi”.

„Ce-ai zice dacă te-aş învăţa leacul pentru moarte?”, a întrebat-o Rămână. Savitri rămase uluită.

„Sunt sigură că toată lumea moare”.

„Atunci crezi în zvonuri. Dacă ţi-aş spune că nu ai fost niciodată fericită? m-ai crede?”

„Sigur că nu. Am fost fericită în această dimineaţă, înainte să înceapă toată tevatura asta”, a spus Savitri. Rămână încuviinţă.

„Ne amintim cu toţii că am fost fericiţi şi nimeni nu ne poate face să credem altceva. Aşa că, lasă-mă să-ţi adresez o altă întrebare. Îţi aminteşti că *nu* ai fost vie?”

„Nu”, a ezitat Savitri.

„Mai încearcă. Poartă-ţi mintea înapoi, la vremea când erai foarte, foarte mică. Încearcă din răsputeri să îţi aduci aminte că *nu* ai fost vie. Este important, Savitri”.

„Bine”. Savitri îşi dădu toată silinţa, dar nu avea nicio amintire din vremea când nu era vie.

„Poate nu îţi aminteşti că *nu* ai fost vie, pentru că ai fost întotdeauna vie”, a spus Rămână.

Apoi i-a arătă o lăcustă care stătea pe o rămurică. Deasupra capului ei.

„Dacă vezi o lăcustă ieşind din pământ, după şapte ani de somn, înseamnă oare că înainte a fost moartă?”

Savitri scutură din cap.

„Totuşi, singurul motiv pentru care crezi că te-ai născut este faptul că părinţii tăi te-au văzut ieşind din uter. S-au gândii că au fost martori la momentul în care ai început să existi, aşa că au răspândit zvonul că te-ai născut”.

Savitri era uluită de acest mod de gândire.

Atunci Rămână a devenit insistent.

„Priveşte acest pârâu. Tot ce vezi este o porţiune din el. Cu toate acestea, poţi spune că ştii unde începe şi unde se termină pârâul? Ascultă-mă cu atenţie, Savitri.

Accepţi moartea pentru că accepţi naşterea. Cele două aspecte trebuie să meargă împreună. Uită aceste zvonuri despre naşterea ta. Este singurul leac pentru moarte”.

Apoi Rămână s-a ridicat şi-a vârât fluierul

înapoi în rasă, gata de plecare.

„Mă crezi?”

„Vreau să te cred, dar mă tem”, a recunoscut Savitri.

„Atunci vom merge mai departe”.

Rămână a pornit din loc, iar Savitri îl urma, gândindu-se la vorbele lui. I se părea de necombătut ideea că, dacă nu s-a născut niciodată, atunci nu va muri niciodată. Oare era adevărat?

Rămână i-a citit gândurile şi i-a zis:

„Nu poţi baza realitatea pe ceea ce nu ne amintim, ci doar pe ceea ce facem. Toată lumea îşi aminteşte existenţa; nimeni nu îşi aminteşte nonexistenţa”.

Apoi, Savitri i-a atins braţul cu blândeţe şi i-a spus:

„Mai cântă-mi puţin, te rog. Vreau să-mi amintesc fericirea.

TRECEREA DIN COLO

Aserţiunea şcolii Vedanta, conform căruia sufletul se află întotdeauna aproape, ne pune faţă în faţă cu fascinantul fenomen al experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte, care au devenit parte integrantă din credinţele populare. (Dintr-un sondaj, efectuat în 1991 de Gallup, a reieşit că 13 milioane de americani, aproximativ 5% din populaţie, a raportat trăirea unor asemenea experienţe).

Experienţa la limita dintre viaţă şi moarte reprezintă f apropiere momentană de o altă realitate – sau, cel puţin aşa consideră cei care raportează asemenea experienţe. O persoană stă întinsă în camera de urgenţe, sau în sala de terapie intensivă. Inima se opreşte şi se instalează moartea. Cu toate acestea, o parte dintre aceşti pacienţi, care adesea au suferit un stop cardiac, pot fi resuscitaţi. Atunci când se întâmplă acest lucru, aproape 20% dintre ei relatează cel puţin unul dintre simptomele cunoscute ale NDE, îşi

părăsesc trupul, privesc în jos şi se văd pe masa de operaţie, observă procedurile medicale pe care le aplică doctorii în încercarea de a-i resuscita, trec printr-un tunel, îndreptându-se spre o lumină puternică, simt prezenţa unei puteri mai înalte, îi aud sau îi văd pe cei dragi, care le fac semne cu mâna.

Doctorul Pin van Lommel, cardiologul care a coordonat un studiu olandez important asupra acestui subiect, a rămas uluit când

* abreviere în literatura medicală pentru *near-death experience*, care înseamnă *experienţă din preajma morţii* N.T.

A aflat că pacienţii au avut un NDE complet, după ce creierul lor şi-a încetat activitatea. Electroencefalograma a arătat o linie continuă, până când pacienţii au fost resuscitaţi. Brusc, moartea începe să ia forma unui miracol. Cum este posibil ca o persoană să experimenteze ceva, de vreme ce ceasul creierului s-a oprit?

Alte culturi s-au aventurat chiar mai departe în teoria timpului şi a veşniciei, asigurându-ne că timpul se poate opri, dar starea de conştiinţa continuă.

O femeie pe nume Dawa Drolma stă tăcută într-un cort negru din fetru, pe versantul unui vârf din Himalaya.

Aceasta este casa ei, dar nu are prea multă intimitate, de vreme ce vizitatorii trec pe acolo toată ziua, ca să-i pună întrebări şi să-i obţină binecuvântarea. Dawa Drolma a devenit faimoasă în partea de est a Tibetului, după ce s-a întors din morţi. Moartea ei a survenit ca urmare a unei boli bruşte, pe când avea 16 ani, şi, timp de cinci zile întregi, trupul ei neînsufleţit a rămas neatins de familie sau de preoţi. După această perioadă, Dawa a reintrat în trup, amintindu-şi în întregime ceea ce s-a întâmplat în *Bardo* – cuvântul subtil ce semnifică viaţa de după moarte a budiştilor tibetani.

În aceste cinci zile, Dawa a trecut prin multe Raiuri şi Iaduri. (Aceştia sunt termeni creştini, dar corespund locurilor descrise în budism, unde cei buni sunt recompensaţi, iar cei răi sunt pedepsiţi). Dawa a fost călăuzită de însăşi zeiţa înţelepciunii, care a dus-o în fiecare loc şi i-a arătat cine se afla acolo şi de ce. Ea a simţit încântarea acelor suflete, pentru care se rugau membrii familiilor lor, aflaţi încă în viaţă. A auzit ţipetele de agonie şi implorările pentru îndurare ale celor răi, care păcătuiserăpe Pământ. Dawa l-a întâlnit pe zeul morţii, care i-a dat mesaje pe care să le transmită celor vii. El ştia, la fel ca şi ea, că Dawa avea să se întoarcă la viaţă. De fapt, moartea ei nu a fost o întâmplare. A făcut această călătorie în mod conştient, analizând mai întâi toate riscurile şi pericolul. Preoţii budişti au avertizat-o să nu facă acest lucru, dar Dawa a avut convingerea că viaţa ei avea să fie în întregime dedicată morţii.

An după an şi-a povestit experienţa. A avut

nevoie de mult timp pentru a convinge oamenii. Cultura tibetană nu era pregătită să acorde importanţă spirituală unei femei, exceptând cazurile extraordinare, dar cunoştinţele directe pe care Dawa le-a adus din Bardo – şi din „Lumina Clară” care se află dincolo – au fost imposibil de negat. Ea le-a arătat oamenilor unde să găsească aur îngropat. Cunoştea secrete despre vieţile lor private şi detalii despre rudele plecate, informaţii pe care nu avea cum să le ghicească. A purtat discuţii cu preoţi învăţaţi şi i-a egalat sau chiar i-a întrecut în teologie budistă.

Dawa Drolma nu este unică în Tibet. Oamenii care s-au întors la viaţă sunt numiţi *delog* (sau *delok*) şi unul dintre ei, faimoasa Lingza Chokyi, a lăsat mărturii clare, în secolul al XVI-lea. „Mă aflam încă în cameră, dar, în loc să zac bolnavă în pat, mi-am părăsit trupul şi am plutit spre tavan. Mi-am văzut trupul, care arăta precum un porc mort îmbrăcat în hainele mele. Copiii mei mă

plângeau, iar acest lucru mi-a provocat o durere intensă. Am încercat să le vorbesc, dar nimeni nu mă putea auzi. Atunci când au mâncat, am plâns şi m-am înfuriat pentru că nu m-au hrănit. Atunci când au rostit rugăciuni pentru mine, m-am simţit brusc mult mai bine”.

Stadiile trezirii

Un aspect uluitor legat de aceşti *delog* îl reprezintă faptul că timpul nu pare să le altereze experienţele. Experienţa lui Dawa Drolma, în secolul al XX-lea, oglindeşte experienţa pe care Lingza Chokyi a avut-o cu patru sute de ani înainte. Au văzut aceleaşi şase nivele din Bardo, au fost ghidate de Alba Tara, zeiţa înţelepciunii şi au primit mesaje pe care să le ducă celor vii. Aceste mesaje tind să transmită ideea de a fi un bun budist tibetan (aşa cum apariţiile Fecioarei Maria din toate secolele recomandă ca oamenii să fie buni catolici practicanţi).

Experţii găsesc multe asemănări între cazurile de NDE şi *delog*. Ambele situaţii descriu părăsirea corpului fizic, privirea înapoi spre propriul trup şi spre împrejurimi, imposibilitatea de a vorbi cu oamenii şi apoi călătoria în altă parte, cu ajutorul forţei gândului. Atunci când *delog* relatează că, în cealaltă lume, au avut „un trup din epoca de aur” – ceea ce înseamnă tânăr şi perfect – ne amintim că, în unele cazuri de NDE, subiecţii îşi amintesc faptul că, după moarte, li s-a părut că s-au întors în primăvara vieţii fizice, undeva la vârsta de 20 sau 30 de ani. Rudele moarte apar de cealaltă parte, într-o regiune pe care tibetanii o numesc „Bardo al devenirii”. Atunci când o persoană decedată de curând încearcă să li se alăture, este împinsă înapoi în viaţa fizică, dându-i-se de înţeles că nu a venit încă vremea, sau că s-a comis o greşeală. În ambele cazuri, există un profund sentiment de intrare în contact cu Dumnezeu sau cu Lumina supremă,

după care frica de moarte nu mai are nicio putere.

Există paralele semnificative între experienţa NDW şi aceşti *delog* din Tibet. De vreme ce *delog* furnizează informaţii mai bogate şi mai detaliate, pare normal să presupunem că un NDE este doar începutul trezirii care poartă un muribund prin toate stagiile necesare pentru ca sufletul să se reveleze. Dacă stabilim geografia specifică a Raiului creştin, a Bardo-ului budist şi multele/o & a – sau tărâmurile Divine, din hinduism – primul stadiu al vieţii de după moarte se remarcă prin anumite evenimente comune.

„TRECEREA DIN COLO”

Răsăritul vieţii de după moarte

1. Corpul fizic se opreşte din funcţionare. Este posibil ca persoana să nu îşi dea seama de acest lucru, chiar de la bun început.

2. Lumea fizică dispare. Acest lucru se poate

întâmpla în etape. Subiectul poate simţi că pluteşte în sus, ori că priveşte în jos spre locurile familiare, pe măsură ce acestea se îndepărtează.

3. Subiectul se simte mai uşor, brusc eliberat de constrângeri.

4. Mintea şi, uneori, simţurile continuă să opereze. Totuşi, treptat, ceea ce se percepe devine nonfizic.

5. Este simţită tot mai puternic o prezenţă Divină. Această prezenţă poate fi înveşmântată într-o lumină sau într-un trup de înger sau zeu şi îi poate comunica muribundului.

6. Personalitatea şi memoria încep să se atenueze, dar sentimentul „Eu-lui” rămâne.

7. Acest „Eu” are sentimentul copleşitor că se mută în altă fază a existenţei.

Această trezire în şapte etape nu este acelaşi lucru cu plecarea în Rai. Cercetătorii o numesc adesea faza „inter-viaţă” – o tranziţie între starea mentală din timpul vieţii şi starea mentală pe care

o are subiectul, atunci când realizează că a murit. Nu toţi cei care trec prin NDE „merg înspre lumină”. Unii pacienţi relatează călătorii spre diverse planete sau spre alte lumi, în funcţie de credinţele lor religioase. Unii trăiesc un sentiment al judecăţii, care poate fi dur sau chiar infernal; cu toate acestea, el poate aduce şi multe satisfacţii.

Cine este muribundul joacă un rol important în aceste variaţii. Din cercetările întreprinse asupra experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte reiese că un copil se poate întoarce din Rai, povestind că acesta era plin cu animăluţe care se jucau. Un pacient cardiac poate raporta că stătea în poala lui Dumnezeu, care îi spunea că trebuie să se întoarcă pe pământ. Un *delog* poate vedea fiecare detaliu al teologiei tibetane. În mod cert, aceste imagini depind de cultura pe care o reflectă. Houston Smith, expert în religiile lumii, declară că „tot ceea ce experimentăm în Bardo este o reflectare a lucrării propriului nostru

mental”. „Viaţa de după” poate fi, pentru unii, Bardo, dar creştinii văd imagini creştine şi nu budiste, iar musulmanii văd imagini islamice.

Cu toate acestea, trecerea dincolo este doar o tranziţie. Realitatea întreagă a sufletului nu s-a relevat încă în întregime. Ceea ce descriu *delog* este versiunea lor pentru trecerea dincolo. Este vorba despre experienţa „naturii pure a minţii”, aşa cum o numesc budiştii. Trebuie menţionat că *delog* susţin foarte clar că nu au plecat, de fapt, nicăieri şi că fiecare nivel al călătoriei există în conştiinţă. Reale nu sunt Raiul şi Iadul, ci „Lumina Clară” care se află dincolo de acestea. Dawa a vizitat acea lumină albă, strălucitoare, înainte de a coborî prin lumile intermediare, ca să se întoarcă la existenţa fizică.

Aşa cum scria fiul său, „în ciuda faptului că tărâmurile existenţei ciclice sunt goale, în sensul absolut al cuvântului, simple proiecţii ale iluziilor minţii, la un anumit nivel, suferinţa fiinţelor prinse

acolo este imposibil de negat”. În Vest, considerăm că lumea fizică este reală. Budiştii tibetani o numesc iluzie. Vesticii se întreabă dacă viaţa de după ar putea fi la fel de reală ca lumea fizică. Esticii declară că ambele sunt nişte proiecţii mentale. Noi, vesticii, limităm ciclul vieţii umane la un interval scurt, între naştere şi moarte. Esticii văd un ciclu etern al vieţii, al morţii şi al renaşterii.

Astfel, există posibilitatea unor variaţii chiar şi în cazul aceleiaşi călătorii. „Ca într-un vis ori o halucinaţie, fiinţele plutesc, intrând şi ieşind din percepţia lui Dawn Drolma, precum fulgii de zăpadă”. Într-o secundă, ea întâlneşte o cunoştinţă care trece prin cele mai îngrozitoare chinuri ale Iadului; în alta, întâlneşte o persoană virtuoasă, aflată pe drumul spre un tărâm pur. Uneori, vede întregi procesiuni de fiinţe din bardo, care pleacă spre tărâmuri pure, conduse de un mare lama… care, prin puterea propriilor aspiraţii altruiste, a

venit să îi salveze.

Comoara aşteptărilor

Dacă în culturi diferite, sunt Văzute lucruri atât de diferite după moarte, trebuie să acceptăm posibilitatea că *noi înşine să ne creăm propria viaţă de apoi* Poate că imaginile vii care le apar muribunzilor sunt proiecţii. Poate că sunt căile prin care sufletul ne ajută să ne obişnuim dincolo de cele cinci simţuri. Accept faptul că viaţa de după este creată în conştiinţă. Dar, aşa cum mi-a spus recent un reputat biolog, nu fără un oftat, „din minutul în care începi să foloseşti cuvântul «conştiinţă», eşti scos imediat în afara ştiinţei”. Dintr-un număr recent al revistei *Times*, spicuiesc următoarele fraze ale profesorului Eric Corneli, laureat al Premiului Nobel pentru fizică: „Ştiinţa nu presupune înţelegerea minţii lui Dumnezeu; presupune înţelegerea naturii şi a motivelor din spatele tuturor lucrurilor. Emoţia este dată de

faptul că ignoranţa ne depăşeşte cunoştinţele”.

Sunt sigur că mulţi oameni vor fi de acord, fără să-şi dea seama. Că „înţelegerea naturii” are o valoare limitată, atunci când nu înţelegi natura umană. De ce ne eliminăm pe noi înşine din acest experiment?

Atunci când conştiinţa nu este o posibilitate viabilă, explicaţiile pot veni doar dinspre materialism. Drogurile (de exemplu: marijuana, haşişul, LSD, chetaminele, mescalina) îi pot induce creierului atât experienţa unei lumini albe, cât şi pe cea a efectului de tunel. La fel şi centrifugarea unei persoane la o viteză destul de mare, astfel încânt sângele să fie presat să iasă din lobii frontali – astronauţii şi piloţii au astfel de experienţe, atunci când se antrenează. Stresul extrem poate induce halucinaţii. De fapt, pacienţii internaţi la secţia de terapie intensivă, după un atac de cord, sunt predispuşi la asemenea trăiri.

Este oare posibil ca, până la urmă, trupul

nostru să conţină toate răspunsurile? Dr. Van Lommel, care a coordonat studiul olandez al experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte, nu crede acest lucru. El a evaluat 344 de pacienţi a căror inimă a intrat în fibrilaţie (spasme haotice, în locul bătăilor regulate). Discutând cu ei, la câteva zile după ce şi-au revenit, van Lommel a descoperit că anestezia sau medicamentele nu le-au afectat experienţa.

Însă, cel mai mult l-a uimit relatările care relevă existenţa conştiinţei în absenţa activităţii creierului. Au trecut destui ani, iar acest paradox încă îl intrigă:

„În acel moment, oamenii nu numai că sunt conştienţi. Conştiinţa lor este mai extinsă ca oricând. Pot gândi extrem de clar, au amintiri de la începuturile copilăriei şi experimentează o legătură intensă cu toate lucrurile şi toate fiinţele care îi înconjoară. Cu toate acestea, creierul lor nu indică nicio activitate!” Aceste observaţii

subminează teoria materialistă a morţii creierului, de vreme ce creierul s-a oprit înainte de începerea NDE, în acel interval periculos de patru până la zece minute în care resuscitarea este posibilă fără alterarea funcţiilor creierului.

Van Lommel subliniază cu precauţie că orice explicaţie fiziologică, dacă este adevărată, trebuie aplicată tuturor. El a descoperit că 82% dintre pacienţii resuscitaţi nu îşi puteau aminti nicio experienţă. Oare de ce creierele lor i-au lipsit de experienţe pe care le-au avut celelalte 18 procente dintre pacienţi?

Poate conştiinţa nu se află în creier. Este o posibilitate care sperie, dar e în concordanţă cu cele mai vechi tradiţii spirituale ale lumii. Dar dacă un NDE este doar un pas în viaţa de apoi, care este încă guvernată de amintiri şi aşteptări?

Dacă lucrurile stau astfel, nu ar trebui să avem aşteptări cât mai mari? Nu există nicio îndoială că Raiul este aşteptarea multor oameni

din societatea vestică şi, prin urmare, va trebui să-i examinăm promisiunile, ca să ne dăm seama dacă Paradisul este alegerea pe care dorim să o facem.

3

MOARTEA ÎNDEPLINEŞTE TREI DORINŢE

După două ore de mers pe poteca din pădure, Savitri şi Rămână au ajuns la o răscruce.

„Dacă mergem pe acolo, ajungem la castelul lui Yama. Ştiai că moartea locuieşte atât de aproape?”, a întrebat-o el.

Savitri se cutremură.

„Serios?” Rămână păru sincer surprins.

…Am ajuns la castel din întâmplare, pe când mă plimbam într-o zi. Am fost foarte curios să întâlnesc moartea faţă în faţă”.

Savitri a început să tremure, amintindu-şi

ceea ce o înspăimântase atât de mult. Rămână a apucat-o atunci de mână.

„Vino. Pot să-ţi povestesc în timp ce mergem”.

Avea o strângere de mână puternică, iar Savitri s-a mai calmat, ca şi cum puterea lui interioară i s-ar fi transmis şi ei.

„Mi-am dat imediat seama că am dat de casa lui Yama”, a continuat Rămână, „pentru că am văzut craniile înfipte în ţepuşe, de jur împrejurul porţii. Aşa că m-am aşezat şi am aşteptat să sosească gazda mea. Yama s-a întors acasă de abia în a treia zi. Când m-a văzut, s-a întristat. «Te-am făcut să aştepţi lângă poarta mea trei zile întregi», a spus el. «Nici măcar Moartea nu poate încălca jurământul sacru al ospitalităţii. Prin urmare, am să-ţi îndeplinesc trei dorinţe, câte una pentru fiecare zi.» Asta îmi convine de minune, am răspuns, pentru că aştept de multă vreme să capătcunoştinţe de la tine, cea mai înţeleaptă

dintre toate fiinţele creaţiei. Yama a făcut o plecăciune nobilă. Prima mea dorinţă, am spus, este să ştiu drumul înapoi spre casă. Nu sunt un prost şi nu doresc să rămân cu tine pentru totdeauna. Yama a zâmbit şi a arătat înspre est. «Vei găsi drumul de întoarcere spre lumea viilor, dacă mergi în acea direcţie, dinspre care răsare soarele.» Cea de-a doua dorinţă, am continuat, este să ştiu dacă ai simţit vreodată dragostea. Yama n-a mai părut la fel de încântat, dar a răspuns: «Rolul iubirii este creaţia. Rolul meu este distrugerea. Prin urmare, nu am nevoie de iubire.» Auzind acestea, am simţit milă pentru Yama, dar el m-a privit mândru, dispreţuind orice încercare de compătimire. A spus: «Acum grăbeşte-te şi spune-mi care este cea de-a treia dorinţă.» Am întrebat: Marii înţelepţi spun că sufletul supravieţuieşte morţii. Este adevărat? Un nor negru s-a lăsat pe chipul lui Yama. S-a înfuriat, dar n-a avut încotro şi mi-a răspuns: «Există două drumuri în viaţă,

drumul înţelepciunii şi drumul ignoranţei. Drumul înţelepciunii este căutarea Sinelui. Drumul ignoranţei este căutarea plăcerii. Plăcerea, fiind născută din simţuri, este temporară şi tot ceea ce este temporar cade sub incidenţa morţii. Astfel, ignorantul ajunge în strânsoarea mea. Dar Şinele este lumina nemuririi. Străluceşte veşnic. Puţini sunt destul de înţelepţi încât să vadă această lumină, cu toate că ea se află în interiorul lor şi nicăieri altundeva. Şinele nu este decât lumina sufletului tău. Acum pleacă. Yama va fi încântat să nu-ţi mai vadă chipul niciodată.» Spunând acestea, a pornit semeţ, plin de furie!

Povestea i s-a părut lui Savitri fascinantă. Era însă nedumerită. „Cum este posibil să nu găsim sufletul, dacă el străluceşte în interiorul nostru?” Rămână s-a oprit şi a privit în jur. A zărit o baltă şi a atras-o pe Savitri înspre aceasta.

„Vezi cum soarele se reflectă în acel ochi de apă?”

Savitri a încuviinţat:

…Văd.-

„Atunci priveşte”. Rămână a păşit în apă, răscolind noroiul şi suprafaţa lină a apei.

„Acum mai vezi reflexia soarelui?” Savitri recunoscu:

„Nu mai pot”.

„Iată de ce oamenii nu pot găsi sufletul”, a spus Rămână. „El (\se murdărit de activităţile şi confuziile constante ale minţii. Atunci când am distrus reflexia, nu am omorât soarele. Acesta este etern şi nimic nu îl poate elimina. Acum ştii secretul sufletului, pe care nici măcar Moartea nu îl poate distruge”.

Savitri a devenit gravă şi gânditoare.

„Este ceva ce îmi doresc să cred”.

„Încă îţi este teamă”, i-a spus Rămână blând. „Dar învaţă un lucru: să nu ai încredere în reflexii, dacă vrei să vezi realitatea”.

Savitri, a continuat să meargă gânditoare,

alături de călugăr, care îi ţinea mânaântr-a lui.

O CHESTIUNE DE CREDINŢĂ

Cel mai îngrozitor lucru pe care mi-l pot imagina după moarte este Iadul.

Al doilea ar fi Raiul.

Am mâzgălit în grabă aceste fraze pe pagina unui carnet, în vara lui 2005. Cuvintele „Rai” şi „Iad” sugerează imediat un punct de vedere creştin, dar eu am gândit în general. Raiul este locul în care mergi dacă eşti destul de bun pentru Dumnezeu – şi Iadul este cel în care mergi dacă nu eşti. Oare nu este posibil să gândim în afara acestei categorisiri?

Vedanta susţine că fiecare viaţă de apoi este creată pentru a ni se da ceea ce aşteptăm. Dacă acesta este adevărul despre Rai şi Iad, atunci răspunsul căror aşteptări este reprezentat de aceste tărâmuri? De ce ar trebui ca faptele rele să te condamne la o închisoare în care să fii pedepsit fără milă şi fără speranţa graţierii? Este o

întrebare uşoară, în comparaţie cu cea opusă. De ce ar trebui ca binele să conducă spre un tărâm fantastic deasupra norilor, unde virtutea este recompensată cu indolenţă nesfârşită – şi asta tot fără putinţa vreunei schimbări?

În vara lui 2005, aceste chestiuni mă preocupau foarte mult. Moartea era ceva la care mă gândeam constant, pentru că mama mea intrase în comă. *Grăbeşte-te*, îmi spusese cineva, telefonân* du-mi din India. M-am urcat imediat în avion. Nu eram sigur dacă voi ajunge la timp lângă ea, ca să-mi pot lua rămas bun.

Este greu să-ţi imaginez că o persoană dragă ţie moare. Mama mea avea aproape 80 de ani şi starea ei de sănătate se înrăutăţise constant, în ultimii cinci ani. Corpul ei era o epavă, în comparaţie cu felul în care arătase cu şase luni înainte. Toţi membrii familiei căzuseră de acord că încetarea suferinţelor ar fi fost o binecuvântare pentru ea.

M-am trezit gândindu-mă la o singură celulă din inima mamei mele. Ca doctor, îmi puteam imagina acea celulă cu multă claritate, ca şi cum aş fi văzut-o la microscop. Oricare celulă din inimă şi-a schimbat atomii de mai multe ori în timpul vieţii. Inima slăbită a mamei, atât de plină de experienţe, nu era un obiect static. Era o văpaie schimbătoare. Pentru că fiecare celulă este astfel, mama mea a tot murit şi înviat, încă din ziua în care s-a născut.

Celulele inimii bătrâne nu pot ajunge în Rai. Cu toate acestea, supravieţuiesc morţii fizice, în felul lor. Întregul corp face acelaşi lucru, fiind aşezat în mormânt şi ridicându-se din morţi de mii de ori pe minut, pe măsură ce materia veche este înlocuită cu una nouă.

De vreme ce moleculele pot fi înlocuite, doar moartea informaţiei contează. Informaţia este esenţa unei celule, pe care nimeni nu o poate vedea sau atinge. Atunci când un atom iese din

suflul respiraţiei noastre, plutind în lume, ceea ce supravieţuieşte este mult mai important: cum se construieşte o celulă, cum se comportă aceasta şi cum relaţionează cu alte celule. Cum poate un simplu şir de molecule dintr-un lanţ ADN să ştie toate acestea? Atunci când murim, începem să căutăm răspunsul, pentru că atunci ne confruntam cu propria noastră esenţă, aflată în spatele măştii materiale.

Această călătorie are loc dincolo de imaginile Paradisului. *Raiul este locui de întâlnire dintre existenţa fizică şi esenţa individuală*. „Esenţă” înseamnă o distilare, înseamnă reducerea a ceva brut la ceva rafinat, extrăgând purul din impur. Nu este nevoie să ne cantonăm în terminologie. Esenţa, sufletul, Atman sau Sfântul Duh sunt suficiente. După stadiul iniţial al „trecerii dincolo”, restul vieţii de după se află dincolo de imagini şi

presupune explorarea sufletului şi a credinţelor noastre despre acesta.

Mama mea a murit la câteva ore după ce am ajuns la căpătâiul ei. A fost o moarte modernă, fără dramatisme, în coconul plin de grijă pe care îl reprezintă spitalul. Mintea nu poate scăpa de durere, însă gândul că mama era acum era liberă să descopere cine era cu adevărat îmi dădea putere. Milioane de oameni nu gândesc astfel, bazându-se pe ideea veche şi respectabilă a Raiului. Această stare de lucruri se schimbă însă. Este suficient să ne uităm la un indiciu precum participarea la slujbele religioase. În timp ce 44% dintre americani spun că merg la biserică în mod regulat, statistici demne de încredere arată că doar jumătate din acest procent este realist. Toate congregaţiile religioase sunt în declin – aspect confirmat în 15 din 18 ţări dezvoltate. (O excepţie o constituie fundamentalismul creştin, care susţine că se află în creştere atât în această ţară,

cât şi la nivel mondial).

Eroziunea credinţei tradiţionale nu a lăsat Paradisul neatins. După dezastrul navetei spaţiale *Columbia*, care a explodat în atmosferă, în anul 2003» deasupra statului Texas şi în care au murit toţi cei şapte oameni aflaţi la bord, preşedintele Bush a spus că e sigur că astronauţii decedaţi „sunt acum în Rai”. Totuşi, în Tennessee, operatorii de interviuri au întrebat oamenii dacă sunt de acord şi, cu toate că 74% dintre aceştia şi-au afirmat credinţa în viaţa de apoi, doar jumătate (37%) au considerat că astronauţii se află în Rai, o treime declarând că nu ştiu ce să răspundă.

Ca să vă daţi seama dacă vă încadraţi în spectrul credinţei religioase, răspundeţi unei serii de întrebări, după cum urmează:

SĂ CRED SAU NU?

Citiţi următoarele afirmaţii şi bifaţi după cum credeţi:

A1 en. Agree] Sunt de acord – Această

afirmaţie corespunde credinţelor mele.

D fen. Desagree] Nu sunt de acord – Această afirmaţie nu corespunde credinţelor mele.

N Jen. N-o opinion] Nu am nicio opinie – Sunt nesigur sau nu mă gândesc la aşa ceva.

A. D N . Cred în Dumnezeu.

A. D N . Cred că Dumnezeu se află î Rai.

A. D N . Mă aştept să ajung în Ra atunci când mor.

A. D N . Pentru a merge în Ra trebuie să fii o persoană bună.

A. D N . A merge în Rai înseamnă s crezi în ceea ce spune Bibli (Coranul sau alte scripturi).

A. D N . Dacă ai credinţă î Dumnezeu, ai şanse mai mari de ajunge în Rai, decât dacă nu crez

A D . Dumnezeu este milostiv, da

N tot El a creat Iadul.

A. D . Iadul este creat pentr
N pedepsirea păcatelor.

A. D . Atât Raiul cât şi Iadul sun
N eterne.

A. D . Indiferent dacă sunt pedeps
N sau capăt salvarea, rezultatul va
drept

A. D . M a linişteşte s-a cred e a n
N voi dispărea, atunci când voi mur

A. D . Dovezi ştiinţifice despre Ra
N nu vor exista niciodată.

A . . Ceea ce se întâmplă după c
D N murim este cunoscut pri
credinţă.

A D . Experienţele la graniţ
N dintre viaţă şi moarte sunt reale.

A D . Atunci când oamenii „mer
N înspre lumină” şi apoi se întor
avem de-a face cu un preambul a

vieţii de dincolo.

A D N Experienţele la limita dintr viaţă şi moarte, despre care a citit, mi-au sporit credinţa în Rai.

A D N Îi voi întâlni în Rai pe c dragi, pe care i-am pierdut.

A D N Mă aştept să îi regăsesc p mama mea şi pe tatăl meu, dup ce mor.

A D N Comunicarea cu morţii est reală.

A D N Reîncarnarea este reală.

Total A

Total D

Total N

Comparaţi numărul de aprobări, de dezaprobări sau lipsă de opinie şi găsiţi categoria dominantă.

Predominant A (14 – 20 puncte) Eşti un *credincios*. Credincioşii se încadrează în două categorii: cei care îmbrăţişează dogma unei religii

organizate şi cei care merg pe calea spiritualităţii, chiar dacă au renunţat să mai meargă la biserică. În calitate de credincios, te simţi sigur cu privire la viaţa de după, iar acest sentiment te linişteşte. Simţi că ai eliminat teama de moarte. Dumnezeul tău este blând – o fiinţă superioară, care va avea grijă de sufletul tău, atunci când vei muri. Ceea ce ştii despre experienţele la limita dintre viaţă şi moarte îţi confirmă credinţa.

Predominant D (14 – 20 puncte) Eşti un *sceptic*. Ca sceptic, abordezi viaţa prin prisma logicii şi a materialismului. Cu toate că nu eşti neapărat un om de ştiinţă, preferi modelul ştiinţific, celui religios – până în punctul în care, pentru tine, cele două nu pot coexista. Nu crezi în viaţa de după moarte şi te-ai împăcat cu acest gând. Suspectezi că experienţele la limita dintre viaţă şi moarte trebuie să fie nişte disfuncţii ciudate ale creierului. Părerile tale pot fi schimbate prin dovezi mai convingătoare, dar,

până acum, nu ai găsit niciuna. Presupui că fiecare dovadă a vieţii de după este fie o fantezie, fie îndeplinirea unei dorinţe. De vreme ce nimeni nu se întoarce din morţi, eşti sigur că nu vei deţine niciodată dovezi certe în această privinţă.

Predominant N (14 – 20 puncte) Eşti *agnostic* sau *evaziv*. În ciuda diferenţei dintre aceste două grupuri, membrii ambelor sunt de acord că e posibil, sau nu. Ca viaţa de după să existe. E posibil să nu te gândeşti la moarte, preferând să aştepţi până când nu vei avea încotro şi va trebui să o înfrunţi. Sau poate simţi că viaţa de după – la fel ca şi Dumnezeu – nu va fi niciodată explicată. Povestirile despre experienţele la limita dintre viaţă şi moarte nu te interesează în mod deosebit.

Dacă nu aţi atins 14 până la 20 de puncte din nicio categorie, consideraţi-vă *deschişi la minte*. Asemenea oameni îşi descoperă credinţa în noţiunile spirituale, dar şi în cele materialiste ori ştiinţifice. Sunteţi interesaţi de experienţele la

limita dintre viaţă şi moarte, dar nu sunteţi convinşi în totalitate. Puteţi să simţiţi o nelinişte, pentru că nu aveţi o credinţă concretă. Puteţi să vă consideraţi derutaţi. Este foarte probabil să vă simţiţi bine pentru că nu aveţi certitudini, în opinia voastră neexistând certitudini, atunci când este vorba despre viaţa de apoi. (La gândul că aţi putea merge în Rai, oftaţi şi vă gândiţi că ar fi plăcut. Dar nu contaţi pe acest lucru).

Ar trebui să nu fiţi surprinşi dacă descoperiţi că sunteţi un credincios, un sceptic sau un agnostic. Cu toate acestea, atunci când vedeţi categoriile în care se încadrează alţi oameni, care se pot afla foarte departe de sistemul vostru de credinţe, vi se pare deranjant să descoperiţi că *aţi putea să aveţi cu toţii dreptate*.

Credincioşii pot merge în Raiul (sau Iadul) care se potriveşte irccutului lor religios. În viaţa de după, ei se vor întâlni cu versiunea de Dumnezeu sau zeu pe care o doresc. Vor fi

înconjuraţi de înfieri sau de bodhisattva (fiinţe luminoase). Tonul emoţional al vieţii de după poate fi de beatitudine totală, dacă este tonul pe care I au anticipat – ori poate fi mai ambiguu, sau chiar trist. Teologia catolică vorbeşte despre Iisus care plânge şi despre mama sa, Maria, care simte părere de rău pentru soarta păcătoşilor.

Este, de asemenea, posibil ca experienţa să fie lipsită de orice sentimente. Scepticii pot descoperi că viaţa de după este goală, lipsită de senzaţii conştiente. Pentru ei, moartea poate induce un somn lung, fără percepţia sinelui. Întrebarea este cât durează această stare, sau unde poate duce.

Pentru agnostici, viaţa de după este problematică. Ei pot percepe că rămân ei înşişi, ocupând un soi de margine a Iadului, în care faptele bune şi cele rele formează o negură, neexistând niciodată o rezolvare decisivă. În acest fel de viaţă de după, îngrijorările şi ambiguităţile

care stau la baza punctelor de vedere ale agnosticilor pot persista. Pentru creştini, purgatoriul se potriveşte acestei descrieri.

Cum rămâne cu cei indecişi, ori cei cu mintea deschisă? Ei pot avea cea mai mare surpriză, pentru că un om cu mintea deschisă moare fără nicio aşteptare. Dacă vă trăiţi viaţa luând fiecare zi aşa cum este, ultima dintre ele nu va fi diferită. Pe scurt, capacitatea conştiinţei de a ne modela vieţile este aspectul permanent

— Singurul aspect al minţii care ne putem aştepta să continue.

Undeva, în spaţiul gol

Atâta vreme cât fizicul şi metafizicul sunt confundate, suntem prinşi în spaţiul gol dintre ele. Deoarece credinţa nu este o predispoziţie a societăţii noastre, de ce ar trebui să ne aşteptăm cu toţii la o viaţă de după? Alegerea şi condiţionarea trebuie să joace un rol uriaş în

experienţa finală, (îândiţi-vă la aceşti doi oameni, ale căror vieţi diferă în atâtea sensuri.

Kate s-a născut într-o familie catolică, foarte numeroasă. A primit împărtăşirea şi a fost credincioasă, până când mama ei a murit de cancer ovarian, înainte de împlinirea vârstei de 40 de ani. Suferinţa mamei sale a ucis ceva în Kate. A încetat să mai creadă în mila Domnului, cu toate că nu a recunoscut acest lucru, nici măcar în faţa ei înşişi. Când s-a căsătorit cu un bărbat care renunţase de multă vreme la credinţă, ea şi-a îndreptat atenţia asupra carierei şi a familiei, având succes pe ambele planuri. Zeci de ani au trecut, fără probleme majore. După ce ultimul ei copil a plecat la facultate, Kate a început să se simtă singură şi, în câţiva ani, a căpătat un sentiment vag de vinovăţie, care a determinat-o să se gândească la o întoarcere către Biserică. Aflată la vârsta de 52 de ani, ea simte din nou nevoia credinţei avute în copilărie.

Aaron provine dintr-o mică familie de evrei non-practicanţi. Ca fiu unic, dorinţele i-au fost îndeplinite în copilărie – poate prea din plin. Atunci când talentul său pentru matematică a-ieşit la iveală, tatăl l-a încurajat să devină contabil (pentru securitatea financiară). Aaron s-a îndreptat spre drept şi, la vârsta de 30 de ani, şi-a găsit o slujbă bună, la o firmă de avocatură din Manhattan. De atunci, nu a privit niciodată înapoi. S-a căsătorit târziu, cu o avocată, şi împreună deţin un apartament în oraş şi o vilă de vacanţă pe malul mării. Nu au copii, şi când a descoperit că soţia îl înşală, Aaron şi-a revenit repede din şoc. S-a ocupat de divorţ, în aşa fel încât să iasă cât mai mult în avantaj. La vârsta de.50 de ani, nu s-a hotărât dacă să se recăsătorească, iar cariera îi lasă foarte puţin liber pentru a lua în considerare acest lucru. Din câte îşi dă seama, nu a mai avut un gând spiritual, de ani întregi.

Este evident că aceşti doi oameni au dus vieţi

foarte diferite. I Inul este un discipol liniştit, celălalt un competitor acerb.

Kate îşi îndreaptă energiile spre familie, iar Aaron spre cariera. Cuvinte-cheie pentru Kate sunt: stabilitate, intimitate, grijă, împreună, cooperare, ascultare şi răbdare.

Cuvinte-cheie pentru Aaron pot fi: independenţă, încredere în sine, competiţie, putere, ambiţie şi succes.

Atunci când două vieţi au valori atât de diferite, de ce s-ar putea aştepta la aceeaşi viaţă de apoi?

Alegerile de bază ale tuturor oamenilor – cele care le-au modelat vieţile – încep la acelaşi nivel al conştiinţei. La acest nivel, alegerile nu sunt simple. Ele depind de memorie şi de condiţionare, de cultură şi aşteptări. De toate aceste ingrediente depinde ceea ce se întâmplă în viaţa de după.

Doar una dintre credinţele care contează se centrează pe religie. Mult mai semnificative sunt

celelalte alegeri – cele pe care le facem zilnic – pentru că acestea creează realitatea noastră personală.

Ceea ce alegeţi astăzi va avea efect pe parcursul a mii de zile de mâine.

4

SCĂPAREA DIN LAŢ

Din clipa în care a fugit de acasă, Savitri a numărat minutele rămase până la întoarcerea lui Satyavan din pădure. Mintea ei se mai potolise. Nu era doar influenţa înţelepciunii lui Rămână sau tăcerea pădurilor. Soarta avea o schemă pregătită pentru ea. Soarta o conducea în cercuri, până când avea să fie mulţumită că Savitri poate înfrunta singură moartea.

În acea dimineaţă, tot ceea ce putuse vedea cu ochii minţii era soţul ei iubit, care se întorcea acasă pentru a şi găsi sfârşitul – dar acum nu mai

vedea nimic. Probabil că acesta era un semn bun, pentru că Rămână începu să vorbească:

„Nu-ţi promit că îl putem salva pe Satyavan, dar au mai scăpat şi alţii de moarte”. Savitri îşi simţi inima săltându-i.

„Povesteşte-mi”

„Îmi amintesc de un băiat care s-a născut sub un blestem îngrozitor. Tatăl său era un mare rishi, cel mai respectat învăţat dintr-o zonă întinsă. Acest rishi îşi dorise mult un fiu, dar soţia lui era stearpă. În cele din urmă, rishi s-a hotărât că va îi va cere un fiul lui Dumnezeu. Numai înţelepţii ştiu secretul conform căruia Dumnezeu a fost creat să acţioneze conform cerinţelor noastre – şi nu invers. Rishi L-a chemat pe Dumnezeu, însă acesta a refuzat să apară. Rishi avea multă răbdare şi, an după an, a continuat să-L roage pe Dumnezeu să îi dăruiască un fiu. În cele din urmă, Dumnezeu a apărut în faţa lui şi a spus: «*Am să-ţi dăruiesc un urmaş, dar trebuie să alegi. Vrei o sută de fii care*

să aibă vieţi lungi, dar să fie f) *roşti, sau alegi un fiu inteligent, dar care va muri tânăr*?» Rishi nu a ezitat şi a ales fiul inteligent, despre care Dumnezeu anunţase că va muri la cea de-a şaisprezecea aniversare. Spre bucuria nemărginită a lui rishi şi a soţiei sale, au avut un băiat. Acesta a crescut, dând dovadă de o inteligenţă extraordinară, iar părinţii lui îl adorau, cu atât mai mult cu cât ştiau blestemul sub care se născuse. Intenţionau să-i vorbească băiatului despre soarta lui, la timpul potrivit. Anii treceau şi ei tot amânau acest moment.

În cele din urmă, a sosit cea de-a şaisprezecea aniversare a băiatului, iar acesta încă nu ştia nimic. Atunci când a îngenunchiat în faţa tatălui său. Pentru a-şi primi binecuvântarea, richi a spus: «Vreau să stai alături de mine şi să nu părăseşti casă, astăzi.» Băiatul a fost uluit, mai ales că a văzut lacrimi în ochii tatălui său. Ascultător, a stat alături de el întreaga zi, dar rishi

a fost chemat pentru un moment, iar băiatul a profitat de ocazie ca să iasă în fugă pe uşa din spate. Îi datora o ofrandă lui Dumnezeu, pentru ziua lui, gest pe care nici măcar un tată nu îl putea refuza. Atunci când băiatul a ajuns la templu, a stat în faţa altarului, fără să observe că Yama îl urmărise până acolo, purtând cu el laţul pe care îl folosea ca să-şi prindă victimele în capcană. Dar, chiar în acel moment, copilul şi-a înclinat capul în faţa altarului, în semn de recunoştinţă pentru darul vieţii. Laţul lui Yama a ratat şi a prins, în schimb, imaginile sacre ale altarului, care au căzut la pământ. Atunci când s-au spart, Dumnezeu a sărit în sus, înfuriat pentru această insultă. L-a gonit pe Yama din templu şi l-a scutit pe băiat de moarte. Unii spun că l-a lovit cu atâta putere pe Yama. Încât l-a omorât – dar apoi Dumnezeu i-a dat viaţă din nou. Atunci când şi-a dat seama că oamenii erau atât de obişnuiţi cu moartea, încât nu se putea altfel”.

Savitri a ascultat această poveste cu mare atenţie. Intuiţia i-a spus că băiatul nu era nimeni altcineva decât Rămână, dar s-a hotărât să ţină acea informaţie pentru sine.

„Ce a învăţat băiatul din asta?”, a întrebat ea.

Rămână a răspuns:

„A învăţat că, atunci când Moartea vine să te cuprindă, las-o să îl cuprindă pe Dumnezeu în schimb. Dacă Dumnezeu se află în tine, laţul lui Yama va rata întotdeauna. Acesta este secretul de a scăpa din strânsoarea sa”.

Tocmai treceau pe lângă o pajişte. Florile din luminiş străluceau. Savitri a spus:

„Hai să ne aşezăm aici pentru o vreme. Am fost atât de neliniştită, încât am uitat să fiu recunoscătoare pentru că trăiesc”.

„Este o idee bună. Savitri”.

S-au aşezat în lumina după-amiezii care transforma fiecare floare în aur strălucitor, iar

Savitri a meditat asupra sufletului ei.

RAIUL LUI RISHI

Noţiunea de Rai menţine lucrurile la nivel uman, iar acesta este motivul pentru care a supravieţuit atâta vreme. Imaginea întoarcerii acasă, după ce murim, odihnindu-ne după atâta zbucium şi primind recompensa meritată oferă un puternic sentiment de siguranţă. (Este dificil să nu izbucneşti în lacrimi când asculţi un vechi imn, cu refrenul său blând, liniştitor: „Încet şi blând Iisus cheamă. *Vino acasă... Vino acasă1*) \ntr-o epocă a îndoielii, cele mai nesigure presupuneri despre Rai sunt cele două fără de care nu se poate:

1. Mergem undeva atunci când murim.

2. Locul în care mergemeste acelaşi Rai sau Iad pentru toată lumea.

Atunci când am discutat despre stadiul de tranziţie cunoscut sub numele de „trecere dincolo”, am făcut observaţia că, pas cu pas, muribundul acceptă pierderea corpului fizic şi

multiplele ataşamente ale personalităţii. Dar aceasta este doar prima etapă a trecerii. În lată aşteaptă o destinaţie, care, pentru majoritatea oamenilor credincioşi, implică un loc real. Nu doar o simplă stare de spirit.

Dintre toate destinaţiile posibile, Raiul este cea mai uşoară. HI oferă asigurarea că fizicul şi personalitatea ne vor rămâne în* tacte. (Oamenii privesc lucrurile cu încă şi mai multă concreteţe. \ m discutat cu o pacientă bolnavă de cancer la sân, care suferise o mastectomie radicală. Ştiam amândoi că exista şansa ca ea să nu supravieţuiască, dar, fiind o creştină devotată, se gândea că va merge în Rai. „Ce te aştepţi să vezi, atunci când vei ajunge acolo?”, am întrebat-o. „Sânii mei”, a răspuns ea imediat.

Pentru şcoala Vedanta, Raiul dispare – aceasta susţinând că destinaţia noastră este o întâlnire cu necunoscutul. După ce imaginile familiare ale „trecerii dincolo” dispar, neaşteptatul

se revelează. Conştiinţa poate face un salt creativ. Cândva, Raiul convenţional despre care ni se povestea în copilărie era doar un salt creativ – dar a devenit un clişeu. Putem rămâne în rutina sa uzată dar, într-o cultură a îndoielii, nu cred că acest lucru este ceva fix. Îndoiala are avantajul de a deschide noi posibilităţi.

Lina dintre acestea este posibilitatea ca moartea să fie la fel de creativă ca şi viaţa. Dacă lucrurile stau astfel, atunci cum începem să creăm? Un pictor ştie că foloseşte materialul brut al pigmentului, dar majoritatea oamenilor nu îşi dau seama că folosesc materialul brut al conştiinţei. Dacă se gândesc vreodată la conştiinţă, ceea ce le vine în minte este conţinutul. Precum o cameră plină cu mobilă, conştiinţa voastră este încărcată cu gânduri şi amintiri, năzuinţe şi temeri, dorinţe şi vise. O parte a acestui conţinut se schimbă în fiecare moment, dar o altă parte este permanentă – mobila fixă a

minţii. Nu este creativ să foloseşti continuu acelaşi conţinut. Cu toate acestea, iată la ce se reduce Raiul: mobilă veche.

Luaţi o bucată de hârtie şi creaţi două coloane, numind una. Raiul” şi pe cealaltă „Iadul”. Cât puteţi de repede, enumeraţi cuvintele şi imaginile care vă vin în minte pentru fiecare cuvânt. Majoritatea oamenilor, indiferent dacă se consideră credincioşi sau sceptici, creează o listă cu următoarele expresii:

RAIUL

— harpe

— nori alhi şi pufoşi

— Îngeri

— Casa Domnului

— Pace veşnică

IADUL

— diavol, f urcă, sulf

— Chinurile damnaţilor

— foc

— Infer nul lui Dante – cerc după cerc

— fericire — durere eternă nesfârşită

— Casa — frică adevărată aîngrozitoare sufletului

— Paradisul – — Copite pierdut şi apoi despicate regăsit — frica ţine oamenii înşiruiţi

— recompensa — farmecul pentru cei drepţi râului

— Un părinte — Satana. cel mare şi alb pe mai grozav star rock, un băiat rău seducător

tronul său — nu vreau să a

— Plăcut. dar jung acolo plictisitor

— O mare familie reunită

— Opiul

maselor

— Vreau să

ajung acolo

Acestea au fost cuvintele pe care le-am scris eu, cât am putut de repede. Am observat imediat un lucru: imaginile mele sunt în întregime la mâna a doua, moştenite de la cultura în care am crescut, în al doilea rând, nu există nicio ambiguitate. Raiul este un lucru – iar Iadul este opusul. Fără a exista loc pentru ambiguităţi, viaţa de apoi nu poate fi creativă. Dar mintea noastră preferă ca lucrurile să fie clare. În toate poveştile, binele absolut este opusul răului absolut. Nu le spunem copiilor noştri că, după întoarcerea de la bal, Cenuşăreasa a fost atât de fericită văzându-şi surorile vitrege, încât au devenit prietene bune. Sau că, după ce condurul i-a căzut din picior, s-a hotărât să iasă cu prinţul la o întâlnire de probă. În ciuda seco-Iclor de teologie despre Satana şi relaţia lui cu Dumnezeu, mintea noastră simplifică

rolurile acestora, în ticălos şi erou.

Potrivit credinţelor catolice, nu vedem perfecţiunea lui Dumnezeu în timpul vieţii pe pământ. Reflexia Lui apare într-o oglindă precum chipul şi trupul nostru (expresia Sfântului Pavel: „ca într-o oglindă, în chip nedesăvârşit”). Ne imaginăm că este uman. Dar, ajungând în Rai, îl vedem pe Dumnezeu direct, aşa cum este El. Iar acest lucru, potrivit Bisericii, înseamnă o contradicţie – pentru că noi vom vedea *atât* imaginea „obscură şi vagă” pe care o avem în minte, *cât şi* Dumnezeul real, „la fel cu propria-i Fiinţă”. Cu alte cuvinte, el poate fi real şi ireal, în acelaşi timp. Această contradicţie nu poate fi rezolvată; este un mister. Cu asta ar cădea de acord şi Vedanta. Pentru rishi vechi, totul pare real – dar, de fapt este o iluzie.

Războiul în Rai

Cunoscutul scriitor britanic H. G. Wells a

scris: „Această doctrină a împărăţiei Raiului… este cu siguranţă una dintre cele mai revoluţionare doctrine care au tulburat şi schimbat gândirea umană”. Aspectul revoluţionar al ideii despre Rai l-a reprezentat trecerea din această lume în următoarea, pentru care Iisus este aproape unicul responsabil. De fapt, Raiul este una dintre cele mai uimitoare contribuţii ale sale.

În Vechiul Testament, Dumnezeu le promite profeţilor şi patriarhilor un Rai propriu-zis: Vor conduce pământul în numele Lui. Astfel, Dumnezeu creează o înţelegere, un contract legal obligatoriu cu David, cum că „Lui nu îi va lipsi niciodată un om care să stea pe tronul Său, pentru vecie”. De vreme ce David era deja rege, din această promisiune s-a înţeles că tronul lui David din Ierusalim va fi al lui Dumnezeu pentru totdeauna. Iisus însuşi pare să fi sprijinit această noţiune, atunci când promite că împărăţia Domnului este la îndemână. Totuşi, învăţăturile

sale sunt mult mai extinse.

În concepţia lui Christos, Raiul este prezent: este o experienţă interioară, care poate fi simţită de cei drepţi. Raiul este, de asemenea, viitor: este întoarcerea acasă, pentru a fi împreună cu Dumnezeu – întoarcere pe care cei drepţi o aşteaptă în Ziua Judecăţii. Raiul este personal: este de găsit „în tine”. În acelaşi timp, Raiul este universal: este o reşedinţă eternă, dincolo de naştere şi moarte, un loc în afara Creaţiei.

Învăţăturile Sale au fost revoluţionare, pentru că Iisus a construit un pod spre suflet, sfătuind fiecare persoană să-şi găsească drumul pe acest pod. Înainte, a fi drept în ochii lui Iehova era o chestiune de a respecta ritualul, de a-i asculta pe preoţi şi de a respecta poruncilw Divine. Dacă în Vechiul Testament există menţiuni despre viaţa de după moarte, este o chestiune controversată. (Nu mai e nevoie să menţionăm că evreii nu consideră Noul Testament o continuare a

celui Vechi. Pe măsură ce Iudaismul a evoluat, a ajuns să-şi includă propria metafizică elaborată. Dar, pentru milioane de evrei reformaţi, nu există viaţă de apoi – ceea ce îl obligă pe fiecare credincios să trăiască, aici şi acum, cea mai morală şi mai dreaptă viaţă cu putinţă.)

Conform lui Iisus, oamenii puteau pleca într-o călătorie spirituală, iar urgenţa acestei călătorii era ceva nou. Raiul era un premiu pe care oamenii trebuiau să-l câştige în urma propriilor eforturi. Străduinţa de a câştiga Raiul motivează Creştinismul până în ziua de astăzi, iar cei mai înflăcăraţi credincioşi declară că nu trebuie niciodată uitată. Dar, oare, îşi amintesc ei faptul că întregul proces are loc în interior?

În cultura de astăzi, Creştinismul a devenit captivul imaginilor, considerând, de exemplu, că Raiul este un loc real. Nu există nicio sugestie la călătoria interioară şi nici loc pentru explorarea creativă a sufletului. Oamenii susţin existenţa unui

tărâm imaginar, foarte departe de învăţăturile reale ale lui Iisus.

Ramificaţiile acestui război ajung peste tot. În 2005, o femeie de 41 de ani din Florida, Terri Schiavo, care a suferit o moarte cerebrală, a devenit centrul atenţiei în războiul dintre credinţă şi ştiinţă. Partea dureroasă în cazul doamnei Schiavo, aflată în stare vegetativă permanentă (PVS), este că poate avea scurte perioade în care pare că se trezeşte, deoarece expresiile faciale se schimbă, pleoapele clipesc, iar capul se poate mişca. Acestea sunt reflexe inconştiente. Văzute prin ochii unei persoane disperate, aceste semne pot părea „stare minimală de conştienţă”, termen medical ce implică un grad scăzut de speranţă. Părinţii lui Terri Schiavo au văzut-o mişcând ochii, atunci când a ieşit din prima comă şi au interpretat acest lucru drept semn al recunoaşterii din partea persoanei iubite. (Politicienii aripii de dreapta au exagerat foarte mult, pretinzând că

doamna Schiavo a râs şi a plâns, a recunoscut locul şi familia).

Ideea că Schiavo nu mai era în viaţă – şi nu mai fusese de 15 ani, din ziua aceeadin 1990, când făcuse infarct – a fost atacată vehement de credincioşii politicieni de dreapta. Preşedintele Bush a zburat cu avionul peste noapte, de la ranch-ul său din Texas până în Washington, astfel încât moţiunea de urgenţă a Congresului să poată „salva” viaţa unei persoane aflate în pericol – o mişcare considerată de unele cercuri drept o scamatorie politică. Acuzaţiile de ipocrizie au început să curgă. Oare politicianul religios nu este şi un suporter înfocat al pedepsei capitale – o formă de moarte care a distrus vieţi inocente? în cele din urmă, tubul prin careâerri Schiavo era hrănită a fost înlăturat prin hotărâre judecătorească, în ciuda moţiunii de urgenţă. Femeia a murit două săptămâni mai târziu, în martie 2005. Dreptul de a pune capăt vieţii celor

aflaţi în stare vegetativă a fost recunoscut prin lege, ajungând până la Curtea Supremă şi fiind susţinut din nou în acest caz.

În această poveste, religia prinde mintea într-un zbucium în care sunt cuprinse poziţii contradictorii ferme. Nu cumva acei oameni care vociferau, afirmându-şi credinţa în Rai, i-au negat lui Terri Schiavo şansa de a ajunge acolo, prin această încercare de a o menţine în viaţă? Dacă Raiul este recompensa supremă, atunci eutanasia este o crimă, sau un dar? Pentru ştiinţa medicală nu contează când sufletul intră în trup, sau când îl părăseşte. Dacă o femeie în stare vegetativă nu poate vedea, simţi sau gândi, atunci eliberarea de aparate nu aduce o schimbare prea mare. Va trece din moarte în moarte, experimentând doar o definiţie adăugită a acestui termen. În cele din urmă, avem aici o dilemă creştină specifică: va merge Terri Schiavo în Rai – acum, sau în Ziua Judecăţii? Cât de mult contează dacă i se permite

să moară mai devreme, sau mai târziu? Potrivit fundamentaliştilor, trupul ei va trebui să aştepte până în Ziua de Apoi, ca să se ridice din mormânt şi să-L întâlnească pe Dumnezeu, faţă în faţă. Schisma dintre ştiinţă şi religie este mai mult decât credinţă versus materialism. Ştiinţa absentează din întrebările metafizice, dar majoritatea oamenilor presupun că ştiinţa contrazice metafizica, respinge toate lucrurile invizibile asociate cu Dumnezeu, sufletul, Raiul, Iadul şi aşa mai departe.

Această presupunere înseamnă scepticism, nu ştiinţă. În era fizicii cuantice, ştiinţa nu neagă existenţa lumilor invizibile. Dimpotrivă! Nu putem pretinde că Iisus are legătură doar cu metafizica

— El dă o mulţime de sfaturi despre viaţa în această lume. Aici am o nelămurire. Atunci când El le spune discipolilor că ei trebuie să fie în această lume, dar să nu aparţină ei, ai sentimentul că această idee nu poate fi pusă în practică. Dacă

cu iau micul dejun, cum pot face acest lucru fără să nu aparţin lumii? Corpul meu fizic mă ancorează aici, în fiecare moment. Doarsufletul reuşeşte să fie în această viaţă, rămânând, în acelaşi timp, ferm în afara timpului şi spaţiului. Iisus ne dă un indiciu despre împărăţia cerurilor din noi.

Acolo unde merg rishi

De multe ori, cuvintele lui Iisusseamănăcu cele ale rishi din tradiţia Vedanta. Cu siguranţă, este adevărat să spunem că suntem în lume, dar nu aparţinem ei, ceea ce reprezintă o respingere directă a materialismului. În termeni mai simpli, El le spune celor mai apropiaţi discipoli ai săi să nu se mai gândească la ei înşişi ca la nişte creaturi fizice. Iisus devine mai explicit, atunci când ridicăm privirea din cele patru Evanghelii şi citim fragmentul Evangheliei lui Toma, care a fost scris foarte devreme, poate la un secol după crucificare,

dar a fost mai târziu exclus din canonul oficial.

Iisus a spus: „Dacă cei care vă conduc spun: «Vedeţi, împărăţia este în Rai, iar păsările din cer vor merge acolo înaintea voastră» sau «este în apă, iar peştii vor ajunge înaintea voastră», aflaţi că împărăţia este înăuntrul vostru şi în afara voastră. Atunci când vă cunoaşteţi pe voi înşivă, veţi fi cunoscuţi şi veţi şti că sunteţi fiii Tatălui viu”. Acest pasaj demonstrează cât de profunde sunt rădăcinile religiei şi cât de compatibile ar fi marile tradiţii ale înţelepciunii, dacă dogma nu le-ar sta în cale. Ceea ce spune Iisus aici sprijină ideea că Raiul este peste tot, şi merge mai departe, spunâif d că Raiul este o experienţă interioară – o experienţă a conştiinţei, iată de ce Iisus abate atenţia discipolilor săi de la lumea fizică. El vede sufletul peste tot şi, prin urmare, poate vedea că esenţa oamenilor se află în afara timpului şi spaţiului. Ca şi rishi, Iisus accepta cu uşurinţă eternitatea. Atunci, noi de ce nu o

acceptăm?

Mulţumit

Bucuros încântat

Eternitatea nu poate fi cuprinsă cu mintea, când suntem în starea noastră obişnuită de trezie. Această stare este dominată de timp – pe când eternitatea nu este. Dar dacă sufletul este etern şi, în acelaşi timp, face parte din noi, atunci trebuie să existe o legătură. Vedanta spune că, de fapt, există un continuum. *Fiecare calitate din voi este, de fapt, o calitate a sufletului*. Gândiţi-vă la următoarea înşiruire de cuvinte:

Fericit

Extatic

Stare de beatitudine

Acesta este genul de continuum pe care îl au rishi în minte. O persoană se poate simţi mulţumită, fără să ştie că există vreo legătură cu sufletul. Atunci când mulţumirea se intensifică, omul e conştient că este bucuros – iar dacă

bucuria este destul de intensă, se simte încântat. În rarele momente în care ne putem ridica la un nivel mai înalt, spunem că suntem fericiţi sau în extaz. Parcurgem un continuum care poate fi invizibil, dar care, la fel de bine, poate să fie tot atât de real precum deserturile gustoase, care devin tot mai dulci.

Extazul reprezintă limita fericirii care poate fi simţită personal, iar rădăcina latină a acestui cuvânt înseamnă „a sta afară”. În limbajul comun, oamenii obişnuiesc să spună: „Am fost atât de fericit, încât mi s-a părut ireal, ca şi cum i s-ar fi întâmplat altcuiva” sau „am iubit-o atât de mult, încât a fost ca o experienţă în afara trupului”. În Vedanta există doar un singur pas în continuum: beatitudine. În sanscrită, cuvântul este *anmda*. Beatitudinea este o calitate a sufletului. Din perspectiva vieţii de zi cu zi, ace & sta nu poate fi imaginată. Mintea este derutată de fericirea infinită – aşa cum ar fi şi limba, dacă ar gusta ceva

extrem de dulce.

Cu toate că se află în interiorul tuturor, Raiul nu este atins într-un singur salt de credinţă, intuiţie sau dorinţă. Cât despre beatitudine, există un continuum în cadrul fiecărei calităţi a sufletului, în mod instinctiv, cu toţii cunoaştem acest lucru. Luaţi bunătatea, de exemplu. Dorinţa de a face un bine, cum ar fi să dăm nişte mărunţiş unui cerşetor pe stradă, se extinde până la asistenţa socială pentru cei nevoiaşi. Bunătatea devine un act religios, atunci când grupurile care au la bază credinţa se angajează să ajute bolnavii de SIDA din Africa. Vedem esenţa acestui impuls în Buda, Cel plin de compasiune, a cărui natură este însăşi bunătatea.

Avem nevoie să ni se amintească faptul că cele mai bune calităţi ale noastre pot deveni universale. Creştinismul poate pretinde că Iisus este unic, aşa cum budismul susţine că Gautama a fost unic. Totuşi, continuum-ul spune altceva. Cu

toţii punem în mişcare propria noastră expresie sufletească. Următoarele calităţi devin mai intense, pe măsură ce ne apropiem tot mai mult:

— Frumuseţe
— Iubire
— Înţelepciune
— Putere
— Compasiune
— Tărie
— Adevăr
— Beatitudine

Fiecare act de bunătate adaugă o nouă tuşă imaginii. Fiecare dovadă de intuiţie te atrage tot mai aproape de propria-ţi esenţă, fu şi cu mine suntem diferiţi într-o mie de feluri, în funcţie de felul în care relaţionăm cu propriul suflet.

Într-o bună zi, aş putea să rămân uimit de frumuseţea unui apus de soare, de zâmbetul plin de iubire al unui copil, de revelarea bruscă a unui

adevăr despre cel care sunt. Aţi putea rămâne uimiţi câtă compasiune merită cei săraci, cât de înţelept este un poem de Keats, cât de frumos este să laşi de la tine.

Ceea ce face ca viaţa să rămână atât de fascinantă este cons* tantacreativitate a sufletului. La urma urmelor, cred în Rai şi, când mor, mă aştept să ajung acolo, nu într-o grădină celestă, ci într-un loc descris de T. S. Eliot în faimoasele sale versuri:

Nu ne vom opri din explorare, iar sfârşitul căutărilor va fi să ajungem de unde am plecat şi să ştim că vedem locul pentru prima dată.

Adevărul, înţelepciunea, frumuseţea şi toate celelalte calităţi ale sufletului nu au nevoie de un decor fizic. Iubirea pură există şi în absenţa unui copil pe care să-l iubeşti. Adevărul spiritual nu are nevoie de o cruciadă pe care să o urmeze. Sufletul, în deplina sa intensitate, ocupă locul principal, după ce murim – dar este prefigurat cu

mult timp înainte.

„Nu m-am căsătorit niciodată, nu am fost mamă niciodată şi, oricum, sunt bărbat”, mi-a spus cândva un scriitor de vârstă mijlocie. Este homosexual şi vreme îndelungată a fost un căutător spiritual. „Am trăit într-un ashram din vestul statului Massachusetts, vreme de mai mulţi ani. Acolo, orientarea era hinduistă şi se vorbea mult despre Mama Divină. Nu sunt destul de creştin, încât să fiu atras de Fecioara Maria. Cred că se poate spune că eram orientat mai mult spre partea masculină. Dar, îmi dau seama că şi partea feminină este importantă. Am prietene femei, care s-au alăturat grupurilor Zeiţei. Ele efectuează ritualuri şi dansează atunci când este lună plină. Eu am urmat un drum mai convenţional, mai practic, meditând ore întregi pe zi. Fără dansuri, fără cântece, ba chiar şi fără rugăciuni. Am făcut acest lucru vreme de cinci ani. Apoi, într-o zi, s-a întâmplat ceva foarte ciudat. Mă aflam în

meditaţie, când un sentiment blând m-a cuprins. A început ca o căldură în inimă, apoi a căpătat o nuanţă emoţională. Tandreţe, dulceaţă, iubire. Am rămas aşa, bucurându-mă de acest sentiment a cărui intensitate a crescut. Păream să mă dispersez. În zece secunde, am devenit pur. Nu eram nimic altceva decât iubire. *Eu eram Mama Divină*. Cum să-ţi descriu acel sentiment? Imaginează-ţi că priveşti o actriţă extraordinară într-un film. Îşi îmbrăţişează şi îşi sărută copiii, iar tu uiţi pentru o clipă că stai în întuneric şi priveşti o lumină pe un ecran. Devii ea. Lată ce am simţit – doar că de o mie de ori mai intens. Nu eram nimic altceva decât Mama”.

În momente neaşteptate, mergem dincolo de locul nostru obişnuit din continuum-ul nostru spiritual. Nu simţim doar afecţiune, iubire, dragoste romantică sau devotament adânc. Devenim absorbiţi în însăşi iubirea universală. Acest om mi-a spus că, acum, priveşte foarte

diferit femeile.

„Acestea există ca oameni obişnuiţi, dar, în acelaşi timp, o forţă complet impersonală – Mama – străluceşte prin ele. Pot să claxonez o femeie aflată la volan, ca să meargă mai repede, dar, dacă întoarce faţa spre mine, *o* văd. *Această forţă* face totul şi, când îmi dau seama de acest lucru, mi se pare absurd să claxonez. Poţi oare să îl claxonezi pe Dumnezeu? 11

În formă fizică, există mai multă puritate decât putem absorbi – dar, uneori, acest prag este transcendent. Mă gândesc la Sfânta Tereza din Avila, sfânta spaniolă din secolul al XVI-lea, care a trăit iubirea Divină, sub forma unei săgeţi din aur ce i-a fost înfiptă în inimă de către un înger. Tereza a descris această experienţă cafiind îngrozitor de dureroasă şi binecuvântată în acelaşi timp (de unde statutul ei de sfântă patroană a suferinzilor). Această întâmplare ne duce înapoi la

paradoxul Raiului – anume acela că Dumnezeu este vizibil şi invizibil în acelaşi timp. Este la fel şi în cazul sufletului. Îl experimentăm vizibil, prin intermediul evenimentelorcare ne inspiră să simţim iubire, adevăr şi frumuseţe. Vasul care le conţine – un soţ ori o soţie iubitoare, o pictură frumoasă, o vorbă înţeleaptă

— Se va deteriora şi va dispărea. Dar esenţa sa rămâne şi această esenţă este cea care ne permite să aşteptăm nerăbdători renaşterea iubirii, mâine. Acesta este drumul spre Rai.

Pentru cineva care a murit, drumul este complet.

Atunci? Odată ajuns pe tărâmul sufletului, experienţa încetează? în termini fizici, da. Obiectele iubirii au dispărut. Doar esenţa este acum reală. Dar, după cum vom vedea, activitatea nu s-a sfârşit. Dimpotrivă. Sufletul este mult mai liber să aleagă. Şansele apărute „în cealaltă parte11 – după afirmaţiile făcute de rishi – sunt

mai interesante ca oricând.

5

DRUMUL SPRE IAD

„Mă întreb dacă Yama se păcăleşte singur”, a zis Rămână, gânditoare. „În mod cert, îi păcăleşte pe toţi ceilalţi”.

„Vorbeşti de parcă ar face o festă”, i-a răspuns Savitri.

Era obositor pentru ea să se afle în pădure atâta vreme. Ştia că timpul trecea foarte repede.

„Yama chiar face o festă”, a spus atunci Rămână. „Dacă ai fi ştiut, nu ai f i fugit de el”.

Rămână s-a oprit, ca şi cum ar fi pronunţat ceva evident.

„Arată-mi cum funcţionează această festă”, a spus Savitri.

„Bine. Am să-ţi spun povestea maimuţei

închise într-o cămăruţă din turnul unui castel. Nimic nu se întâmpla în camera aceea, iar maimuţa era neliniştită. Ea se putea distra doar mergând la fereastră şi privind lumea de afară. Această activitate i-a captat atenţia pentru o vreme, dar apoi a început să se gândească la situaţia sa. Cum de ajunsese în acest turn? De ce fusese prinsă şi închisă aici? Dispoziţia ei a început să se schimbe. Nu avea ce să facă şi nici cu cine să vorbească. Gândurile acestea o deprimară tot mai mult. Camera părea să se micşoreze în jurul său. Maimuţa a început să năduşească, agitată. *Nu*, îşi dădu ea seama brusc, *nu sunt într-o catneră*, *sunt în Iad*. Rapid, depresia s-a transformat în angoasă, iar angoasa în chin. Maimuţa a începutsăvadă peste tot în jur demoni care-i stârneau toate durerile inimaginabile. *Asta este*, s-a gândit ea. *Sunt în Iadul etern*. Astfel continuă chinul, înrăutăţindu-se tot mai mult. Maimuţa nu vedea nicio cale de scăpare. Dar,

încet-încet, s-a obişnuit cu durerea. Cât timp trecuse? Nu-şi amintea. A hotărât să accepte locul în care se afla. La urma urmelor, nu era o cameră chiar atât de îngrozitoare. De fapt, era chiar plăcut să fie singură şi să privească pe fereastră, toate lucrurile fascinante care se petreceau afară. Încet-încet, demonii au încetat să o mai tortureze şi s-au retras. Ea a început să se simtă mai bine şi, curând, a venit şi ziua în care se simţea optimistă. A devenit tot mai veselă, iar apoi…”

Rămână s-a întrerupt.

„Sunt sigur că îţi dai seama încotro se îndreaptă această poveste”. Savitri a încuviinţat.

„Maimuţa a mers în Rai”.

„Exact. A început să se simtă tot mai bine, până când s-a imaginat în Paradis şi, în loc să fie pedepsită de demoni, a fost alintată de îngeri. *Ah*, a gândit ea, *sunt în beatitudinea eternă*”.

„Până când s-a plictisit”. Rămână încuviinţă.

„Maimuţa este mintea, care stă singură în

turnul minţii. Pe măsură ce mintea se extinde datorită plăcerii şi se contractă din pricina durerii, creează toate lumile posibile, crezând mereu în propriile-i creaţii. Ea va crede în Rai pentru o vreme, dar apoi se va instala plictiseala care, fiindsămânţa nemulţumirii, o va atrage înapoi în Iad”.

Savitri se simţea descurajată.

„Aşadar, suntem prinşi în cursă”.

„Doar dacă accepţi să fii prinsă în cursă. N-am spus că turnul e încuiat”, a zis Rămână.

„Există un spaţiu infinit dincolo de zidurile castelului. Îţi poţi duce mintea dincolo de ziduri. Afară există libertatea şi, atunci când o obţii, nu mai trebuie să mergi în Rai sau în lad”.

KARMA ŞI PLATA PENTRU PĂCAT

Până acum, v-am oferit despre viaţa de apoi o imagine deschisă, creativă şi plină de opţiuni. Pas cu pas, ne îndeplinim aşteptările şi zărim imagini care se potrivesc acestor aşteptări. Dar această

viziune omite un aspect care îi îngrijorează pe mulţi oameni: păcatul. În credinţa creştină, păcatul nu poate fi trecut cu vederea, de vreme ce Dumnezeu ne tot numără faptele bune şi pe cele rele. Păcatul nu poate fi ignorat. Altminteri, toată lumea ar merge în Rai, iar amestecul de oameni buni şi răi ar semăna prea mult cu viaţa de pe Pământ.

Recent, am văzut la un post de televiziune un interviu cu un episcop catolic. I s-a pus o întrebare care era potrivită mai degrabă unui episcop din Evul Mediu: *„Creştinii cred cu adevărat că unicul scop al acestei vieţi este cel de a ne pregăti pentru viaţa care va veni*?” Răspunsul imediat a fost *da* – exact cel pe care l-ar fi dat un episcop catolic în Evul Mediu. O mie de ani nu au adus nicio schimbare în credinţa creştină de bază, care spune că lumea materială este o vale a plângerii, că păcatul creează moarte şi că singura scăpare este ajungerea în Rai. *„Voi avea pace, numai când*

voi ajunge acolo. Atunci voi reuşi să mă relaxez”, a spus episcopul. Cu alte cuvinte, ceea ce suferim aici joacă şi acum un rol important în imaginea noastră despre ceea ce se va întâmpla.

Iadul este plata pentru păcate, dar este şi o extensie a suferinţei pământeşti. Atunci când scăparea este recompensa supremă, a rămâne în urmă este pedeapsa supremă. Teologia creştină susţine *jsătJti bun, altminteri Dumnezeu îţi va da din nou această viaţă, doar că în condiţii mult mai rele*”. Rishi vedici au privit suferinţa nu ca pe o chestiune legată de păcat, ci ca pe o chestiune a libertăţii pierdute. Potrivit şcolii Vedanta, ceea ce ne limitează libertatea acum va continua să funcţioneze şi după ce vom muri. În ambele cazuri, suntem supuşi puterii Karmei.

Cuvântul de origine sanscrită „*Karmau* însemna „acţiune”, dar s-a extins rapid, iar acum implică lupta eternă dintre bine şi rău. (Voi folosi majuscula „K” pentru a mă referi la aspectul

cosmic al Karmei şi „k” pentru a vorbi despre efectele sale personale). La cel mai superficial nivel, vă puteţi construi o karmă pozitivă, fiind buni – şi o karmă negativă, fiind răi. Acest lucru se potriveşte conceptului creştin al alegerii între acţiunile bune şi cele rele şi al pedepsei corespunzătoare. Milioane de oameni – atât din est, cât şi din vest – trăiesc având această convingere. Dar Karma nu se sfârşeşte niciodată, ci face parte din călătoria continuă a sufletului, nu doar timp de o singură viaţă de fapte bune şi rele, care vă duce o dată pentru totdeauna în Rai sau în Iad.

Capcana constă în faptul că nicio cantitate de karma bună nu poate câştiga libertatea unei persoane. Versiunea vedică a Iadului este să nu mai găseşti niciodată calea de scăpare – ceea ce corespunde, în mod ciudat, cu Iadul creştin. Bunătatea perfectă nu este posibil de obţinut şi, încet-încet, efectul karmic va transforma viaţa

unui sfânt, în viaţa unui păcătos – şi invers. Iată de ce „liant” ar fi o traducere mai bună a Karmei, decât acţiunea.

Nu există nicio imagine fizică potrivită pentru karma. O puteţi compara cu un ceas cosmic, ale cărui rotiţe funcţionează perfect. O puteţi compara cu un supercomputer care ţine evidenţa tuturor acţiunilor din creaţie. O puteţi compara cu o judecată eternă, care cântăreşte rezultatele bune şi rele ale fiecărui gând şi ale fiecărei acţiuni. Legea Karmei, care se află la baza tuturor sistemelor estice de gândire, susţine că niciunul dintre noi nu poate scăpa de la plata datoriilor karmice şi, de vreme ce acumulăm datorii în fiecare zi, nu avem altă şansă decât să continuăm să le plătim, viaţă după viaţă.

Salvarea de la păcate

Potrivit celor spuse de rishi, pedeapsa din viaţa de apoi este rezultatul datoriilor karmice

neplătite. Dacă cu comit o crimă şi nu plătesc pentru ea aici, pe Pământ, voi plăti suferind mai târziu. Ce este o datorie karmică? Practic, este orice cauză care încă nu şi-a găsit efectul. În India se spune astfel: „Karma aşteaptă în prag”, ceea ce înseamnă că o persoană poate încerca să scape de acţiunile trecute, dar, ca un câine ce doarme lângă uşă până la întoarcerea stăpânului, Karma poate fi infinit de răbdătoare. În cele din urmă, universul va insista pentru redresarea echilibrului dintre bine şi rău.

Majoritatea experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte se dovedesc a fi pozitive – dar unele nu sunt. În loc să meargă spre o lumină pozitivă şi primitoare, unii oameni trec prin experienţa Iadului. Văd demoni sau chiar pe Satana însuşi, aud păcătoşii plângând în chinuri. O întunecime profundă acoperă totul. Cercetătorii NDE au descoperit chiar şi o categorie de oameni pe care au numit-o „suflete legate de Pământ”,

bântuite de acţiuni negative şi dorinţe pline de frustrare.

O mărturie în acest sens a dat un bărbat pe nume George Ritchie, căruia i s-a oferit ocazia să vadă lucrurile îndeaproape:

În această experienţă la limita dintre viaţă şi moarte, Iisus l-a dus pe Ritchie într-un oraş mare, unde a observat sufletele legate de Pământ, care îi hărţuiau pe cei vii, dintr-un motiv sau altul. Un suflet legat de Pământ cerşea în van o ţigară. Un tânăr care se sinucisese îşi ruga inutil părinţii să fie iertat. Într-o casă, lui Ritchie i s-a arătat sufletului unui băiat care urmărea o adolescentă aflată în viaţă şi o implora să-l ierte, cu toate că fata nu avea habar de prezenţa lui. Iisus i-a spus lui Ritchie că băiatul se sinucisese şi era legat de fiecare consecinţă a actului său.

Acestea sunt fantomele care nu şi-au plătit karma. Merită să amintim că experienţele Iadului nu depind de moarte. Oamenii l-au văzut pe

Satana în vise, în viziuni, în imaginaţie şi chiar în carne şi oase (sau mai degrabă în interiorul corpului, în cazul în care credeţi în posedarea demonică şi în capacitatea lui Satan de a a-şi stabili locuinţa în trupul unei pefsoane, până când aceasta este exorcizată).

Cercetătorii NDE fac parte dintre puţinii oameni din societatea noastră, a căror slujbă presupune analiza vieţii de apoi. Atunci când cercetează orice experienţă a Iadului sau a sufletelor chinuite, descoperă că anumiţi factori creează aceste viziuni. Mintea noastră ne duce în Iad şi tot ea ne scoate de acolo.

Indiferent dacă suferinţa este creată aici, pe Pământ, prin intermediul durerii fizice, sau în viaţa de apoi, prin chinurile psihice, cauzele rămân aceleaşi, de vreme ce acestea pot fi detectate în lucrările Karmei. În fiecare cultură se crede că de faptele rele nu se poate scăpa în viaţa de apoi – dar rishi au descris felul în care se poate

scăpa de chinuri, în general.

Karma este o valoare spirituală. Ea se poate aplica echilibrului dintre bine şi rău. La nivel material, nu este evident faptul că „aşa cum îţi aşterni, aşa vei dormi”. Tot timpul, fapte rele rămân neobservate, nepedepsite. Cu toţii ne imaginăm o viaţă în care putem scăpa nepedepsiţi, indiferent ce am făcut. Un exemplu ar fi cufn. Cel puţin în filme, hoţii de bănci sunt transformaţi în eroi.

Oare ne facem vinovaţi de un alt gen de îndeplinire a dorinţelor, atunci când vrem ca cei răi să fie ajunşi din urmă de karma negativă? Scepticii ar spune *da*, cu siguranţă, pentru că, dacă o datorie karmică este plătită în afara lumii materiale, este ca şi cum n-ar fi deloc plătită. Chestiunea nu poate fi rezolvată, dar, în termeni spirituali, putem cu toţii observa diferenţa dintre cineva matur – care şi-a plătit o parte din datorii – şi cineva imatur.

Persoana matură spiritual duce o viaţă plină de semnificaţie, prin intermediul următoarelor:

Stimă de sine: Contez în planul Divin, sunt unic în univers.

Iubire: Sunt iubit şi îi iubesc profund pe ceilalţi.

Adevăr; Pot să văd dincolo de iluzii şi confuzii.

Apreciere şi gratitudine. Păstrez în suflet actele creaţiei.

Veneraţie: Pot simţi şi vedea sacrul.

Nonviolenţă: Respect viaţa în toate formele sale.

A trăi în afara acestor valori este dureros şi, dacă intensitatea trăirii este destul de mare, poate fi suficientă pentru a duce persoana respectivă în Iad. Aşadar, valoarea unei vieţi pline de semnifica* ţie arată latura ascunsă a datoriilor karmice: atunci când eşti eliberat de ele, viaţa ta devine împlinită şi într-adevăr merită să o trăieşti.

Dar Satana?

Creştinii habotnici vor obiecta că am schiţat o imagine psihologică a Iadului, din care Satana este eliminat. A-l elimina pe Satana înseamnă să ignori textul biblic, care ne vorbeşte despre îngerul Lucifer, cel mai apropiat de Dumnezeu dintre toţi îngerii, cel care nu I s-a supus şi a căzut în păcatul mândriei, până când a ajuns în cel mai îndepărtat loc al creaţiei – Iadul. Faptul că milioane de oameni cred literalmente în acest mit spune multe despre refuzul nostru de a ne asuma răspunderea pentru viaţa de apoi. Preferăm să acordăm concreteţe unui Prinţ al întunericului, un opus atotputernic al lui Dumnezeu, şi să-l facem apoi agentul tuturor relelor.

A-ţi asuma răspunderea pentru Iad sună îngrozitor, dar a «//-ţi asuma răspunderea este acelaşi lucru cu renunţarea la noi înşine. Iadul este cel mai departe de Dumnezeu, pentru că

reprezintă partea negativă a conştiinţei. Cauzele experienţelor infernale, aici, pe Pământ, nu sunt doar psihologice. Nu implică deprimarea sau vina. Atunci când devenim deconectaţi de noi înşine, începem să avem sentimentul că meritǎm să suferim. Iadul este suferinţa pe care crezi că o primeşti. Atunci când conexiunile sunt refăcute, nu mai credem că meritǎm pedeapsa: ne întoarcem la cursul vieţii, cu toate proprietăţile sale vindecătoare.

Tot ceea ce înseamnă Satana este inclus în felul în care ne judecăm pe noi înşine. Într-adevăr, el este o reflectare masivă a acestei judecăţi. Satana este o creaţie a conştiinţei şi, ca atare, el creşte şi descreşte, evoluează şi îşi schimbă semnificaţia.

Satana este real, în următoarele condiţii:

— Oamenii simt că merită pedeapsa, în locul vindecării.

— O cultură crede în mitul Satanei.

— Credincioşii acordă atenţie acestui mit şi îi atribuie valoare.

— Vina este proiectată în afară, înspre demoni, în loc să fie vindecată dinăuntru.

— Faptele rele se acumulează fără mijlocul de a găsi iertarea, ispăşirea sau purificarea.

— Copiilor li se inoculează frica de demoni şi li se spune că aceştia au putere.

Satana este irealân următoarele condiţii:

— Oamenii simt că merită vindecarea, în locul pedepsei.

— O cultură e conştientă de felul în care sunt create miturile.

— Oamenii sunt conştienţi de propriul Sine şi îşi asumă responsabilitatea pentru emoţiile lor.

— Există o credinţă în iertare, vindecare şi ispăşire.

— Sunt găsite căi de eliminare a energiilor negative (prin terapie, sport, dialog deschis, o dinamică familială sănătoasă, educaţie etc.).

— Copiilor nu li se impune să creadă în demoni şi în alţi duşmani externi.

— Societatea promovează evoluţia conştiinţei.

Cultura noastră a trecut dincolo de Satana, pentru că, în ciuda celor care iau religia ad litteram, avem în spate un secol de cunoaştere laică. Oricare ar fi greşelile sale – fie ele chiar izbitoare – cultura laică a promovat terapia, descurajarea superstiţiilor, dând oamenilor conştiinţa responsabilităţii asupra propriilor lor destine şi încurajând dialogul deschis, în fiecare domeniu considerat cândva tabu. Acestea sunt realizări demne de luat în considerare, care demonstrează dezvoltarea extraordinară a conştiinţei.

Răul, oricum l-aţi defini, rămâne chiar şi după dispariţia Satanei, dar abaterea atenţiei de la Satana l-a diminuat considerabil – la fel cum străvechii zei ai Muntelui Olimp, cândva atât de

puternici încât serveau la explicarea fiecărui fenomen natural, sunt acum exilaţi în istorie.

Asemenea zeilor greci, Satana a supravieţuit propriei utilităţi. Atunci când oamenii găsesc o explicaţie mai bună pentru orice fenomen, vechile explicaţii îşi pierd puterea – meteorologia îl înlocuieşte pe Aeolus, zeul vântului, iar termodinamica înlocuieşte focul lui Prometeu. Avem puterea de a-l mări sau de a-l diminua pe Satana. De fapt, avem puterea de a-l face real sau ireal, ceea ce este un lucru cu adevărat crucial.

Pe măsură ce conştiinţa evoluează, Satana va deveni tot mai ireal. Eu cred că există deja milioane de oameni care sunt gata să nu mai considere demonii, păcatul şi răul cosmic sursa suferinţelor. Ei sunt gata să discute în termenii conştiinţei. Sunt gata să vorbească despre deconectarea faţă de ei înşişi.

Am petrecut secole întregi, chemându-L pe Dumnezeu să ne salveze şi temându-ne de Satana

ca de duşmanul suprem. Poate că acest lucru i-a fost necesarevoluţiei noastre, dar acum ne putem întoarce la înţelepciunea mai profundă şi mai umană a rishi, care vorbeşte despre o singură realitate, şi nu despre un univers fracturat, în care Raiul şi Iadul se află la poli opuşi. Binele şi răul, ne spun rishi, reprezintă o funcţie directă a conectării la suflet. Sufletul e cel mai real aspect al Sinelui. Atunci când rupem legătura cu sufletul nostru pierdem legătura cu realitatea.

SUFLETUL NU SE MANIFEST! ATUNCI CÂND…

— Eşti prea obosit sau stresat.

— Eşti atras în afara Sinelui tău.

— Atenţia îţi este dominată de aspectele externe.

— Îi laşi pe ceilalţi să gândească în locul tău.

— Acţionezi în urma impulsurilor.

— Eşti influenţat de frică şi griji.

— Te lupţi şi suferi.

Aceste condiţii trebuie să se schimbe înainte ca legătura cu sufletul să fie restabilită. Moartea oferă acces la domeniul sufletului, dar Vedanta consideră că sufletul are multe de oferit înainte de moarte. Viaţa este condusă sub privirea atentă a sufletului. Partea voastră de conştiinţă pură are anumite calităţi universale:

— Este constantă.

— Nu îşi ia niciodată privirea de la tine.

— Este conectată la toate celelalte suflete.

— Împărtăşeşte atotştiinţa lui Dumnezeu.

— Nu este influenţată de schimbări.

— Există dincolo de timp şi spaţiu.

Aşadar, nu doar momentele suave, pline de iubire şi linişte revelează sufletul. Mai degrabă, momentele în care calităţile sufletului ies la suprafaţă sunt cele mai importante. Asemenea momente îşi fac apariţia mult prea rar în viaţa modernă, dar sufletul nu încetează niciodată să se reveleze.

SUFLE’IUL ESTE REVELAT ATUNCI CÂND…

— Te simţi centrat.

— Ai mintea limpede.

— Ai impresia că timpul s-a oprit.

— Brusc, te simţi eliberat de orice îngrădire.

— Eşti profund conştient de propriul Sine.

— Te simţi unit cu o altă persoană, fie prin dragoste, fie prin comuniune tăcută.

— Te simţi neatins de vârstă şi schimbări.

— Simţi beatitudine sau extaz.

— Ai o străfulgerare intuitivă, care se dovedeşte a fi corectă.

— Cumva, ştii ce se va întâmpla.

— Simţi adevărul.

— Te simţi extrem de iubit, sau în deplină siguranţă.

Dacă există o singură realitate, aşa cum declară rishi, atunci viaţa nu este o luptă dintre bine şi rău, ci o reţea complicată în care toate acţiunile – bune sau rele – ne apropie tot mai mult

de realitate, sau ne adâncesc în iluzie.

Karma reprezintă efectul de legătură ce pune reţeaua în mişcare. Karma nu este o închisoare, ci este un tărâm al alegerii.

Legând cauza de efect, Karma păstrează onestitatea alegerilor noastre. Culegem ceea ce semănăm, dar acest lucru nu înseamnă că suntem prinşi de forţele binelui şi răului cosmic.

Iadul, asemeni tuturor celorlalte locaţii ale conştiinţei, reflectă, la urma urmelor, starea propriei noastre conştiinţe, iar eliberarea din Iad este câştigată, asemeni tuturor celorlalte realizări, prin apropierea de realitatea sufletului.

6

FANTOMELE

„Sunt profund recunoscătoare pentru tot ce m-ai învăţat”, a spus Savitri. Se făcuse deja târziu, şi adevărul era că începea să-şi piardă speranţa că

se va mai întoarce acasă.

„Sunt resemnată cu gândul de a trăi singură şi poate voi veni la tine, ca să învăţ mai multe”.

„Oare, este cu adevărat cineva singur vreodată?”, i-a zis Rămână. Pădurea era învăluită în umbre purpurii, iar Savitri nu îi vedea bine expresia feţei.

„Eu mă simt singură”, a răspuns ea.

„Adesea, nu ne putem încrede în sentimente”, i-a replicat Rămână. Brusc, s-a auzit o mişcare în tufişurile de pe marginea cărării. Savitri s-a dat înapoi repede.

„Ce a fost asta?”, a exclamat ea, simţind că teama o cuprinde.

„Fantome”. Rămână s-a oprit brusc.

„Este timpul să le cunoşti, pentru că, după ce au călătorit dincolo de această viaţă, fantomele şi spiritele au multe învăţături de împărtăşit”. S-a ridicat şi i-a făcut semn să păstreze tăcerea. Savitri îngheţă pe loc, simţind un curent rece

trecând peste pielea ei. După o clipă, cineva a ieşit din întunericul pădurii – o fetiţă nu mai mare de doi ani, care se străduia să meargă înspre ei, fără să îi privească.

„Nu face asta!”, a avertizat-o Rămână, anticipând că Savitri va dori să alerge şi să ia copilul în braţe. Fetiţa a privit în gol, apoi a traversat cărarea şi a dispărut din nou în pădure.

„Ai recunoscut-o?”, a întrebat Rămână.

„Nu. De unde s-o cunosc? S-a rătăcit?” Savitri se simţea derutată şi neliniştită. În loc să-i răspundă direct, Rămână i-a spus:

„Sunt mai multe. ’I\i le atragi”. În acel moment, a apărut a doua fantomă – de data aceasta o fetiţă de patru ani. Savitri era uimită.

„Pe aceasta o recunoşti?”, a întrebat-o el.

„Eu sunt!” Auzind aceasta, fantoma a privit înspre ea pentru câteva clipe, apoi s-a îndepărtat.

„Iar copilaşul de dinainte sunt tot eu?” Rămână a încuviinţat.

„Fiecare Eu al tău, pe care l-ai lăsat în urmă, este o fantomă. Trupul tău nu mai este trupul unui copil. Gândurile tale, dorinţele, fricile şi speranţele s-au schimbat. Ar fi îngrozitor să-ţi ţii toate aceste Eu-ri moarte, agăţate de tine. Lasă-le să plece”.

Savitri n-a spus nimic. Una câte una, îi trecură prin faţă toate fostele Eu îi. S-a văzut sub forma unei fetiţe de zece ani, care stătea lângă mama ei în bucătărie; la vârsta de 12 ani, înroşindu-se în timp ce vorbea cu un băiat; apoi tânăra femeie înfocată, obsedată de Satyavan, prima ei iubire.

Ultima fantomă era cea mai înfricoşătoare, pentru că era ca o imagine în oglindă, exact de vârsta ei şi purtând acelaşi şal pe care Savitri îl aruncase pe umeri, când plecase de acasă.

„Vezi, până şi Eul pe care l-ai avut astăzi este o fantomă”, i-a spus atunci Rămână. După ce ultima apariţie a dispărut în pădure, Savitri a

întrebat:

„Ce vor ele să mă înveţe?”

„Că moartea a fost cu tine în fiecare moment al vieţii tale”, i-a răspuns Rămână. „Ai supravieţuit miilor de morţi în fiecare zi – pe măsură ce vechile tale gânduri, celule, emoţii şi chiar vechea ta identitate au dispărut. Toată lumea trăieşte în viaţa de apoi, chiar acum. Pentru ce să te temi sau să te îndoieşti?”

„Dar păreau atât de reale”, a comentat Savitri.

„Da, la fel de reale ca visele”, a spus Rămână. „Dar tu te afli aici şi acum, nu în trecut”. Savitri nu se văzuse niciodată în acest fel, iar priveliştea îi dădea un curaj nou.

„Sunt încă hotărâtă să înving moartea, pentru că îl doresc pe Satyavan în braţele mele. Dar dacă Yama iese victorios, nu voi rămâne legată de fantome. Măcar atâta înţelepciune am căpătat/1

TĂRÂMUL VISELOR

Atunci când oamenii se întreabă dacă personalitatea supravieţuieşte morţii, răspunsul este că ea nu supravieţuieşte nici măcar atunci când suntem vii. Personalitatea noastră este în continuă schimbare. Nu suntem aceeaşi persoană care eram în urmă cu 5 sau 15 ani şi ar fi trist dacă s-ar întâmpla aşa. Personalităţile noastre evoluează, se transformă, cresc în mod constant. Dacă întrebarea devine: *„Individuallitatea supravieţuieşte* morţiiatundi răspunsul este: *„Ce este individualitatea*? *l* în realitate, ceea ce numim „Euu diferă de la o zi la alta, de la săptămână la săptămână, de la an la an. Despre care individualitate vorbeşti – despre bătrânul, aflat la graniţa senilităţii, despre tânărul, îndrăgostit, romantic şi plin de iubire sau despre copilul plin de inocenţă şi mirare? Despre care dintre ele vorbeşti? Care dintre ele va supravieţui?

Vedanta ne spune că viaţa de apoi aduce oportunitatea unui salt creator. Pe măsură ce alegerile noastre continuă să se extindă, vom experimenta o nouă realitate care este mult mai bogată decât noţiunea convenţională a Raiului. Raiul este un punct terminus, unde toate transformările încetează. Sufletele plutesc într-o stare de beatitudine care seamănă, sincer vorbind, cu o viaţă în care eşti îngrijit veşnic. De ce ar deveni conştiinţa, inertă? în viaţă, reacţionăm faţă de tot ceea ce se întâmplă în jurul nostru. În viaţa de apoi, supravieţuirea nu ar avea niciun sens, dacă nu am continua să reacţionăm.

Cea mai mare diferenţă este aceea că, în viaţa de apoi, cele cinci simţuri nu ne mai stimulează. Mintea s-a limpezit, lăsând un spaţiu care se află atât în afară, cât şi în interiorul nostru. Iată de ce Iisus nu emitea paradoxuri, atunci când vorbea despre Raiul „din voi” şi despre Raiul „cu Tatăl”. Atunci când goliţi de

mobilă o cameră, spaţiul rămas în urmă este gol, dar rishi vedici spun că spaţiul mental este dif erit. Este plin de posibilităţi. Orice se poate naşte aici. Ei au numit acest spaţiu creator, *Akasha*. Cel mai apropiat echivalent în limba engleză ar fi „dream space” (spaţiu al visului) sau, cel puţin, acesta ar fi un bun loc de unde să începi.

Un vis este ca un ecran gol pe care se poate proiecta orice eveniment, loc sau persoană. La fel se întâmplă şi în cazul Akasha. Atunci când Vedanta spune că fiecare lume este o proiecţie a minţii, descrie un vis akashic. „Lumile vin şi pleacă precum particulele de praf, într-o rază de soare”, aflăm dintr-o faimoasă afirmaţie vedică, în Akasha, ne dăm seama de cât de efemere sunt toate lucrurile şi de imensitatea necunoscutului. Visul akashic este cosmic – spre deosebire de visele personale pe care le avem noaptea.

Din experienţele la limita dintre viaţă şi moarte aflăm că stadiul „trecerii dincolo” –

tărâmul temporar care precede experienţa completă a vieţii de apoi – este încă simţit la nivel personal. Spre exemplu, oamenii susţin că şi-au văzut prietenii şi rudele decedate. Persoana care moare continuă să vadă camera în care se află trupul său, iar amintirile şi asocierile îl leagă în continuare de existenţa fizică. Saltul creativ nu a fost încă realizat. Atâta vreme cât continuaţi să vă simţi precum persoana care aţi fost, nu puteţi experimenta necunoscutul. Am să vă dau un exemplu.

La o conferinţă, în urmă cu mai mulţi ani, l-am cunoscut pe Gerald, un bărbat care mi-a spus că a devenit fascinat de puterile vindecătoare ale şamanilor din sud-vestul SUA. „De ce fel de vindecare aveai nevoie?”, l-am întrebat. „Nu vreau să vă dau aceste informaţii, încă”, a spus Gerald. „Am zburat până în New Mexico şi m-am (i ezit într-un grup de oameni, lângă Santa Fe. Eram în jur de 20 de persoane. Nu mai întâlnisem

niciodată un şaman. Al nostru era llopi, dar nu purta niciun simbol religios. Era doar un bătrân foarte plăcut, cu părul până la nivelul umerilor. Ne a salutat pe toţi şi a intrat în camera de conferinţe a unui motel". Şamanul a spus celor prezenţi să-şi aleagă un partener. „Ni s-a cerut să alegem din cameră persoana cu care ne simţim cel mai confortabil. Eu am ales un tip cam de vârsta mea, care stătea alături. Cu el mă simţeam la fel de confortabil ca şi cu oricine altcineva, având în vedere cât de rău mă simţeam.1

Gerald mi-a dezvăluit apoi că trecuse printr-o obositoare serie de tratamente pentru cancerul de prostrată, inclusiv operaţii şi chimioterapie. Scăpase de cancer de doi ani, dar era bântuit de teama că doctorii nu îl salvaseră de tot. Grija lui devenise tot mai mare, chiar dacă fusese asigurat şi reasigurat că nu mai era bolnav. În cele din urmă, la sfatul unui prieten, fără prea multă

convingere, Gerald a căutat un şaman.

„După ce ne am ales partenerii, am format un cerc. Şamanul a mers în centru şi a început să psalmodieze. Nu ne-a cerut să facem nimic altceva, decât să observăm. După 15 minute, s-a întors spre prima pereche, formată dintr-un bărbat şi o femeie. Şamanul a privit în ochii bărbatului şi a murmurat ceva. Imediat, trupul bărbatului a început să tremure, după care a căzut la pământ, într-un fel de criză. Pe o voce insistentă, şamanul a spus: «Vorbeşte cu mine!» Ochii bărbatului deveniseră goi. A început să mormăie că îi este frig şi că stă întins la pământ în toiul iernii, că a intrat în comă alcoolică şi că era pe moarte. Şamanul a încuviinţat. S-a întors înspre femeie, care părea foarte zdruncinată. «Eşti alcoolică?», a întrebat-o. «De-asta ai venit aici?» înroşindu-se, femeia a încuviinţat. «Ei bine, ai un spirit în arborele genealogic, cineva care a murit din cauza alcoolului. Trebuie să îl eliberăm».

A ajutat partenerul femeii să se ridice şi i-a spus că a făcut o treabă bună. Şi a continuat astfel, de la o pereche la alta, mergând în cerc”.

Gerald a privit cum fiecare partener a fost folosit pentru invocarea unui spirit plecat. În fiecare caz, spiritul a vorbit despre o problemă – depresie, cancer, dependenţă – care s-a dovedit a se potrivi perfect cu problema pentru care venise cealaltă persoană din pereche. Nimeni nu vorbise cu şamanul înainte de întâlnirea de la motel. Gerald a fost uluit, atunci când partenerul său a adus spiritul bunicului lui Gerald, care murise de cancer la plămâni, pe când Gerald era copil.

„Nu toată lumea îşi recunoştea spiritul şi nu era întotdeauna o rudă apropiată. În cazul meu, auzisem multe despre bunicul, care fusese un cetăţean de vază. A fost înfricoşător să-l aud cum imploră să fie eliberat de durere – extrem de înfricoşător”.

Pentru unii dintre cei aflaţi în cameră,

plecarea spiritului, de care s-a ocupat şamanul a reprezentat sfârşitul tratamentului. Gerald a rămas şi a făcut o serie de tratamente în sauna tradiţională a şamanilor, însoţite de ritualuri şi cântece. După mai multe săptămâni, şamanul i-a spus că spiritul bunicului său îşi găsise pacea.

„Când m-am întors acasă, am fost cât pe ce să merg la un consult medical, dar încetasem să mă mai tem. N-am mai avut coşmaruri din care mă trezeam ud de transpiraţie. Se terminase, exact aşa cum spusese şamanul”.

Povestesc această întâmplare pentru a lărgi perspectiva. Faptul că este crescut într-o cultură creştină, nu înseamnă automat că un muribund se vede ajungând la porţile împodobite cu perle, unde e întâmpinat de Sfântul Petru. (Acesta este unul dintre scenariile comune, descrise de pacienţii aflaţi la limita dintre viaţă şi moarte). El se poate afla în lumea spirituală a nativilor americani. Sufletul urmează un drum pe care nu îl

putem prevedea.

Povestea lui Gerald are o urmare curioasă. La o lună după întoarcerea acasă, a mers împreună cu soţia lui, într-o vacanţă în zona centrală şi de vest a SUA, acolo de unde provenea familia sa... Ne am cazat la un hotel vechi, renovat. Camera noastră era acoperită cu tapet înflorat şi aveam un pat cu baldachin. Însă, ceea ce mi-a atras atenţia a fost un ziar înrămat, care atârna pe un perete. Era de la începutul secolului şi înfăţişa poza unui pompier voluntar. Chiar în mijloc, se afla bunicul meu, pe când era tânăr".

„Te-a zdruncinat acest lucru?", l-am întrebat.

„Nu, pentru mine a fost un semn că şamanul a avut dreptate. Mă bucur că bunicul meu a fost eliberat, oriunde s-ar afla acum".

Akasha în toate poveştile cu fantome care vor să fie eliberate, ceea ce le ţine aici sunt amintirile. Ele continuă să-şi amintească viaţa fizică, că le-au rămas treburi nerezolvate. Spiritul neliniştit nu

poate să evadeze în următorul stadiu al existenţei. Asta înseamnă, în mod destul de ciudat, că atunci când viaţa de apoi a devenit reală, lumea fizică a devenit visul. Este doar o chestiune de perspectivă. Atunci când te afli într-un corp fizic, perspectiva ta face ca lumea fizică să fie reală. Atunci când visezi noaptea, starea de vis reprezintă realitatea. Atunci când „treci dincolo”, atât starea de trezie, cât şi visul sunt ireale, iar Akasha – domeniul conştiinţei – este cea reală. Ce anume produce această schimbare a realităţii? Vedanta susţine următorul lucru: conştiinţa este convinsă de propriile-i creaţii. Prin urmare, nimic din ceea ce putem vedea, auzi sau atinge – fie în stare de trezie, de vis, ori dincolo de amândouă – nu este real, ci reprezintă doar perspective care se schimbă.

A fi complet liber înseamnă să te trezeşti din toate stările asemănătoare visului şi să declari cine eşti: creatorul realităţii. Nu putem spune că

toţi oamenii care mor vor ajunge la această libertate absolută. Poate o vor vedea pentru o fracţiune de secundă. Poate vor percepe posibilitatea de a se rupe de un vis – fiind, totuşi, seduşi de următorul care le vine în minte.

Am cunoscut o femeie care, copil fiind, s-a întors de la şcoală şi, intrând pe uşă, l-a văzut pe vărul ei din Chicago, care stătea într-un colţ şi o aştepta. Amândoi aveau în jur de opt ani, la vremea respectivă. Vărul ei nu a vorbit, iar fata a alergat să-i spună mamei că aveau un oaspete. Când a intrat în bucătărie, a descoperit că mama ei plângea. Fata a întrebat de ce, iar mama i-a spus că se întâmplase un deces în familie. Era vorba despre vărul ei din Chicago, care murise în acea dimineaţă. Oare fata îşi văzuse vărul sub forma unei viziuni, a unei premoniţii, sau fusese vorba, pur şi simplu, despre un act al imaginaţiei, care coincidea cu întâmplarea? Povestind, femeia mi-a spus că şi-a văzut vărul „în realitate”. Totuşi,

ce înţelegem prin „în realitate”, dacă nu faptul că ceva este convingător? Această întâlnire cu o rudă plecată din această lume poate fi privită fie drept halucinaţie, fie la un nivel profund spiritual, în funcţie nu de evenimentul propriu-zis, ci de cine anume îl priveşte.

În viaţa de apoi, o persoană se trezeşte dintr-o perspectivă extrem de convingătoare – existenţa fizică – şi întâmpină posibilitatea libertăţii. Akasha nu este o perspectivă anume – este un teren larg deschis, care îşi aşteaptă jucătorii. Cine vor fi aceştia?

— Ar putea fi aceiaşi jucători cu care ne-am obişnuit.

— Ar putea fi jucători pe care ni i-am imaginat şi pe care dorim să-i vedem.

— Ar putea fi fiinţe din altă lume.

— Ar putea fi emanaţii ale noastre.

— Ar putea fi întruchipări ale unor idei abstracte.

În cultura lumii, au fost descrise toate aceste variaţii. Raiul creştin este o piesă akashică specifică, o dramă a răscumpărării, în care se află fiinţe din altă lume, împreună cu oameni cunoscuţi din trecut – şi o entitate abstractă, pe care o numim Dumnezeu. În măsura în care toate aceste imagini se materializează în minte, un creştin muribund acceptă că a ajuns în Rai. Vedanta spune că cel mai profund adevăr este acela că persoana care moare a ajuns într-un spaţiu creativ, Akasha, care produce orice se doreşte.

Dar de unde ştie o persoană, ce anume doreşte? Răspunsul la această întrebare devine complicat. Să ne întoarcem pe Pământ şi să punem aceeaşi întrebare. De unde ştii ce anume îţi doreşti în acest moment? Până când apare următoarea ta dorinţă, nu ştii. E absolut sigur că vrei ceva – pentru că mintea este un şir continuu de dorinţe. Totuşi, acest lucru nu face ca mintea să fie previzibilă. Poţi fi o fiinţă cu tabieturi, care

doreşte întotdeauna ouă jumări la micul dejun, în timp ce poate eu sunt cu totul altfel şi îmi doresc un mic dejun diferit în fiecare zi. Amândoi putem fi scoşi brusc din şablonul nostru printr-un stres brusc, precum un deces în familie, pierderea slujbei, diagnosticul de boală cardiacă. Deodată, nu ne mai este foame. Minţile noastre doresc să ne întristăm, nu să mâncăm. Războiul imprevizibil dintre vechile şabloane şi noile situaţii fac imposibilă fixarea dorinţelor.

În acelaşi fel, Akasha ne scapă printre degete, pentru că este atât de deschisă în toate direcţiile. Este la fel de imprevizibilă ca un vis – şi la fel de convingătoare. Chiar şi aşa, tărâmul akashic poate fi parcurs. De fapt, trebuie parcurs, dacă dorim să beneficiem de saltul creator pe care ni-l oferă viaţa de apoi.

Parcurgerea terenului

Avem şansa de a deschide posibilităţi dincolo

de ceea ce cultura noastră ne-a condiţionat să credem. O experienţă nu se poate potrivi tuturor. Ochii noştri continuă să vadă ceea ce se aşteaptă să vadă, chiar şi atunci când folosim ochii sufletului – dar tărâmul akashic nu este un vârtej de imagini întâmplătoare. Este mai structurat decât un vis; are un fel de peisaj invizibil. Structura Akasha nu poate fi descrisă în termeni fizici. Cu toate acestea, dacă privim în interiorul nostru vedem că şi desfăşurarea aparent incidentală a activităţii minţii noastre urmează un soi de structură invizibilă.

Să spunem că cineva vine la tine şi te salută, rostindu-ţi numele. Persoana zâmbeşte şi are o privire plină de aşteptări. Cum răspunzi? Mintea noastră face mai multe lucruri deodată. Consultă dosarele cu chipuri familiare. Caută un nume şi îl ataşează feţei corespunzătoare. Dacă niciunul dintre aceste elemente nu poate fi găsit imediat, mintea nu se simte la ananghie – dispune de

resurse de rezervă. Trece în revistă chipurile în rândul cărora te-ai putea încadra. Dar care sunt mai recente ori înregistrate vag. Caută prin mostre de nume din amintire. Analizează cele mai recente evenimente în care acest aparent străin ar fi putut juca un rol. Dacă niciuna dintre aceste variante nu funcţionează, mintea începe să se gândească ce să spună, pentru a acoperi acest gol de memoriei.

Suntem cu toţii familiarizaţi cu asemenea situaţii şi ne am obişnuit să facem asocieri între nume şi chipuri, astfel încât nu ne minunăm cât de uluitor este întregul proces. Nu numai că mintea însăşi poate căuta informaţii cu o iuţeală incredibilă, ca pe Google, dar efectuează mai multe operaţiuni, având planuri de acoperire, în caz de eşec. Acest aspect implică o structură uimitor de complexă, dar invizibilă.

În viaţa de după, aceeaşi structură continuă să existe. În experienţele de la limita dintre viaţă

şi moarte, subiectul, confruntat deodată cu o situaţie necunoscută, caută în interiorul său pentru un însemn familiar: rude decedate, voci pe care să le recunoască, o lumină Divină, prezenţa Dumnezeului tată (sau mamă).

Cu alte cuvinte, avem cu toţii o hartă interioară, pe care o consultăm. Această hartă ne pregăteşte să transformăm orice experienţă necunoscută, în ceva plin de sens. (în timp ce scriam acest capitol, am vizionat întâmplător o emisiune TV despre Rai, în care o femeie intervievată şi-a declarat convingerea de a fi fost în Rai. Experienţa ei la limita dintre viaţă şi moarte a avut loc în timp ce năştea. A avut o criză şi a intrat în comă, pentru o perioadă scurtă de timp. Reporterul a rugat-o să descrie Raiul. Chipul femeii a devenit extatic. A povestit despre o scară nesfârşită, care urca până la cer. De-a lungul scării, ţopăiau animale fericite. A adăugat că albastrul cerului era indescriptibil, mai frumos ca

oriunde pe Pământ. Mie mi-a apărut ca şi când ar fi ales să-şi interpreteze experienţa ca pe un desen dintr-un caiet cu imagini din copilărie).

Psihologii au efectuat experimente care ilustrează automatismul cu care ne creăm sensuri. Într-un asemenea experiment, subiecţii stau într-o cameră, în faţa unui reportofon. Li se spune să asculte o casetă cu cineva vorbind şi să ia notiţe despre ceea ce se spune, fiind foarte atenţi la detalii. De asemenea, li s-a spus că vocea de pe casetă va fi foarte blândă şi înceată, pentru că acest experiment testează cât de bine poate creierul să înregistreze cele mai slab rostite cuvinte.

Caseta a fost pornită. Cuvintele de abia se auzeau. Subiecţii s-au aplecat în faţă şi au luat notiţe, care au fost apoi strânse. Ceea ce nu li s-a spus a fost că vocea rostea fraze fără sens. Doar cuvinte întâmplătoare ieşeau din aparat. Cu toate acestea, fiecare subiect a luat notiţe pline de

înţeles, pentru că, în minte, aşteptarea de a auzi cuvinte pline de înţeles a dus la crearea înţelesului.

În viaţa de apoi, posibilităţile creative sunt extinse enorm. În loc să pună o singură întrebare – *Ce spune vocea de pe casetă*? – mintea are o mulţime de întrebări de adresat: *Unde sunt*? *Ce se întâmplă cu mine*? *Cine am devenit*? *Ce mă aşteaptă*?

În viaţa de apoi, mintea este multidimensională. Akasha ne poartă în afara limitărilor timp-spaţiu. De fapt, noi suntem tot timpul multidimensionali, numai că suntem atât de convinşi că trăim în lumea materială, încât ne confruntăm cu regulile acesteia. Acum trebuie să ne adaptăm la Akasha, unde există o structură fără reguli rigide şi posibilităţi creatoare lipsite de dogmă culturală.

FIRTJL INVIZIBIL

Sincer vorbind, ceea ce i-a spus Rămână lui Savitri nu a reprezentat o surpriză totală. Fa fusese învăţată să creadă în suflet. Auzise că Şinele înalt – „locuitorul lăuntric”, aşa cum îl numea Krishna – era nemuritor. Dar aceste lecţii păreau atât de îndepărtate.

„De unde ştiu că am un suflet?”, a întrebat ea.

„Nu poţi şti, văzându-l sau atingându-l”, i-a răspuns Rămână. „Sufletul tău îţi poate şopti, dar, chiar şi atunci, poţi să auzi doar ecouri ale propriei tale voci”.

„Aşadar, sufletul poate să fie o ficţiune?”, l-a întrebat Savitri, simţindu-se copleşită.

„Sufletul nu este o ficţiune, doar pentru că e invizibil”, i-a răspuns Rămână. „Priveşte!” Suspendat într-o rază de lumină, era conturul unei

complicate pânze de păianjen, ancorată între două tufişuri. Strălucea şi tremura la fiecare adiere.

„Un păianjen a creat această pânză”, a spus Rămână. „Vezi lucrarea, dar nu îl vezi pe păianjen. El ţine un fir subţire, care îi spune când ceva a aterizat în plasă. Unde a dispărut păianjenul? Nu contează, atâta vreme cât conexiunea există”.

Savitri nu-şi putea înfrâna încăpăţânarea.

„Poate că, totuşi, îmi imaginez doar că am un suflet”.

„Ah, dar exact aceasta e minunea”.

Chipul lui Rămână s-a luminat brusc de inspiraţie.

„Naturaimaginează păianjeni. Au fost imaginaţi mari şi mici, netezi şi păroşi, unii care trăiesc în aer, în apă şi pe pământ, coloraţi în alb şi negru, precum şi de toate culorile. Gândeşte-te la puii de păianjen, care îşi poartă firele primăvara, în timp ce păianjenii gigantici de apă se scufundă şi prind peşti. Suntem proşti, dacă ne

imaginăm că păianjenul este ceva inert. Este un vârtej plin de calităţi, schimbător şi fascinant. Şi sufletul e la fel. Indiferent de modul în care ţi l-ai imagina, el va demonstra că are acea calitate şi tot îi rămâne un potenţial infinit. Atunci când întrebi: «Unde e sufletul meu?», răspunsul nu e un loc – e un potenţial. Sufletul e oriunde este, a fost şi va fi”.

Ochii lui Rămână rămăseseră fixaţi pe unduirile pânzei de păianjen, care strălucea în lumina soarelui. Văzându-i fascinaţia, Savitri deveni, la rândul ei, fascinată. Nu putea şti cu siguranţă dacă păianjenul care crease această pânză era alb, galben sau roşu, mare ori mic, mascul ori femelă – şi, cu toate acestea, nu putea nega faptul că era real. Nu avea idee nici cum arăta sufletul ei, sau ce se afla dincolo de graniţa morţii. Tot ce avea era un fir invizibil. Oare era de ajuns? „Da”, a spus Rămână. „Ai ascultat cu folos astăzi. Înveţf* Savitri a zâmbit, uşor

neîncrezătoare. Brusc, devenise foarte obosită. S-a lăsat pe un pat din muşchi şi a închis ochii. Încetul cu încetul mintea ei s-a potolit, până când a uitat unde se afla şi pericolele pe care le înfruntase. Era suficient, ca să adoarmă.

REŢEAUA LUMILOR

Tărâmul akashic a fost interpretat astfel încât să capete înţeles pentru fiecare cultură în parte. În profunzimea lui, tărâmul reprezintă potenţial pur. Dar marii ghizi spirituali ai trecutului au dorit să îşi asigure adepţii că spaţiul nu era acelaşi lucru cu un loc gol, vid. Ştim acest lucru, pentru că propria noastră tăcere interioară nu este un vid. Nu e nevoie să murim, ca să mergem dincolo de gânduri şi imagini. Atunci când cineva meditează destul de profund, gândurile dispar şi lasă doar experienţa tăcerii. Se poate spune că această tăcere este nimic, spaţiu gol, dar înţelepţii vedici ne spun că este, în realitate, o tăcere foarte bogată.

Am urmărit călătoria sufletului spre cel mai înalt stadiu pe care îl poate atinge – care este Akasha însăşi, sursa creativităţii. Diversele tradiţii spirituale îşi închipuie acest punct final, în moduri diferite. Iată şapte dintre ele, care continuă să influenţeze felul în care oamenii experimentează propria călătorie spirituală:

— Paradisul

— Mintea lui Dumnezeu

— Lumea spiritelor

— Transcendentul

— Transmigraţia

— Trezirea

— Disoluţia

Acestea sunt ultimele locaţii ale sufletului – şi fiecare posibilitate este autocreată. Un vis început pe Pământ continuă până când ajunge la sf arşit. Ingredientele sale sunt luate din structura invizibilă a minţii, apoi le combină astfel încât să aibă sens pe tărâmul akashic.

ŞAPTE DESTINA 77/ PENTRU U. S UF LET.

Paradisul: Sufletul vostru se găseşte într-o lume perfectă creată de Dumnezeu. Mergeţi în paradis pentru a fi recompensaţi şi nu părăsiţi niciodată acest loc. (Dacă sunteţi răi, mergeţi acasă la Satana şi nu părăsiţi niciodată acel loc).

Mintea lui Dumnezeu: Sufletul vostru se întoarce la Dumnezeu, dar nu într-un loc anume. Descoperiţi locaţia lui Dumnezeu ca pe o stare eternă, impregnată cu prezenţa Lui.

Lumea spiritelor: Sufletul vostru se odihneşte într-un tărâm al spiritelor plecate. Se uneşte cu străbunii şi cu cei decedaţi înaintea voastră, care s-au unit cu marele Spirit.

Transcendentul: Sufletul vostru dispare, timp în care persoana voastră se dispersează – fie rapid, fie gradat. Sufletul pur se reuneşte cu marea conştiinţei din care s-a născut.

Transmigraţia: Sufletul vă este prins în

cercul renaşterii. În funcţie de karma voastră, sufletul trece de la forme de viaţă mai joase, la altele mai înalte – şi poate chiar renaşte în obiecte. Ciclul continuă etern, până când sufletul scapă prin intermediul unei înţelegerii mai înalte a lucrurilor.

Trezirea: Sufletul vostru ajunge în lumină. Pentru prima oară, vede cu o claritate perfectă, realizând adevărul existenţei, care a fost mascat de trupul fizic.

Disoluţia: Eternitatea este neant. Aşa cum elementele chimice ale trupului vostru se întorc la stadiul de atomi şi molecule, conştiinţa creată de creier dispare complet. Nu mai existaţi.

Există multe suprapuneri culturale aici – o tradiţie hrănind-o pe alta. Viziunea musulmanilor – conform căreia, eternitatea este o grădină paradisiacă, îmbogăţită cu atracţiile sexuale ale huriilor şi fructe exotice – îşi datorează existenţa, în parte, Grădinii Edenului. Lumile spirituale sunt

comune peste tot pe glob. Grecii antici se aşteptau să întâlnească umbrele celor plecaţi de-a lungul râului Styx în Hades – dar, filtrat prin timp şi creştinism, Hades a devenit un Iad al pedepselor, condus de Satana, în timp ce locul grecesc binecuvântat de zei, câmpiile elisiene, a devenit Raiul.

Există lumi spirituale invizibile, care îşi au originea în divinaţia strămoşilor din Japonia şi China. În vremuri preistorice, aborigenii au migrat dinspre Asia de Sud, înspre Australia şi insulele din sudul Pacificului, aducând cu ei lumile lor spirituale. Împreună cu acestea, a venit şi un fel de „timp al visului", care a influenţat timpul obişnuit în care evenimentele din lumea materială pot fi percepute ca depinzând de evenimentele spirituale. Dar lumile spirituale nu au rezistat în India, unde credinţa dominantă a înglobat celelalte trei vieţi de apoi: transcendenţa (uniunea cu marea conştiinţei), trezirea (descoperirea că

adevărata natură a unui om este Atman sau sufletul) şi transmigraţia (ciclul etern al renaşterii).

Totuşi, naşterea într-o anumită cultură nu determină locul în care se găseşte sufletul vostru după „trecerea dincolo”. S-a dovedit că viaţa eternă este, de asemenea, ceva foarte personal.

Conştiinţa extinsă

Presupunerea generală este că nimeni nu ştie, cu adevărat, ce se întâmplă după ce murim. Dar rishi au pus o întrebare: „De ce nici măcar nu ne aşteptăm să ştim?” în loc să fie de neştiut, poate că viaţa de apoi este ceva la care nu ne am uitat cu prea mare atenţie. Şi, dacă este aşa, de ce-am făcut-o?

În primul rând, mintea este dependentă de repetiţie. Urmăm astăzi aceleaşi dorinţe pe care le-am avut şi ieri. Potrivit unor studii, până şi gândurile noastre de astăzi sunt 90% aceleaşi

gânduri pe care le-am avut ieri. Obiceiul ne conduce acţiunile, un registru limitat al lucrurilor care ne plac şi care ne displac, ne guvernează gustul. Dacă vă temeţi să fiţi săraci astăzi, e probabil să fi avut aceeaşi frică şi în copilărie. Dacă vă gândiţi că veţi pierde câteva kilograme, e clar că acest lucru reflectă o obsesie care dăinuie de ani buni.

Cât priveşte latura pozitivă, filosofii scot în evidenţă faptul că dorinţa de a obţine plăcere şi de a evita durerea ne motivează în fie care zi, dovedindu-şi, în general, eficienţa. Suntem, de asemenea, reasiguraţi de ceea ce ştim. De fapt, rishi vedici declară că ceea ce face o persoană să simtă că este reală, e obiceiul. (în lumea afacerilor, atunci când cineva îşi pierde slujba brusc, pierderea poate fi devastatoare din punct de vedere psihologic – asta ca să nu mai menţionăm faptul că o concediere bruscă sporeşte considerabil riscul unui infarct, al cancerului sau

al unui atac cerebral).

În măsura în care repetiţia ne dă foiţă, ea are şi un efect de amortizare. Ţinând deoparte ceea ce este nou, ea forţează realitatea să intre în şabloane vechiului. Fiecare dintre noi locuieşte dincolo de un zid, după care se afla potenţialul infinit al necunoscutului. Doar porţile cele mai mici sunt incluse în zid, Iar noi stăm şi le privim, permiţând unei experienţe să intre, dar excluzând-o pe o alta – considerând o experienţă bună şi pe alta rea. Atâta vreme cât continuăm să privim realitatea în mod atât de selectiv, libertatea rămâne doar o posibilitate îndepărtată.

În acest sens, moartea este un mare dar, pentru că elimină toate porţile, iar ferestrele se deschid. Moartea ne fortează să mergem dincolo de zid. În loc să vedem lucrurile familiare pe care le-am colectat cu atâta asiduitate – şi pe care le numim realitate – trebuie să o luăm de la capăt. Rishi ne spun că nu intrăm cu mâna goală în

tărâmul akashic. Oricare ar fi visul nostru în acest moment, *acest vis continuă*. Conştiinţa este legată, prin mii de fire, de amintiri vechi, obiceiuri, preferinţe şi relaţii.

Ori de câte ori cineva insistă să întrebe ce se întâmplă după ce murim, răspunsul meu vine sub forma unei întrebări sau a unei variaţii asupra unei întrebări: „*Cine eşti* Trebuie să ştii unde te afli în acest moment, pentru a şti unde te vei afla mâine – iar viaţa de apoi este doar un fel special al zilei de mâine.

Lată întrebările pe care trebuie să şi le pună cineva:

1. Care este povestea ta?

2.

Povestea ta este mai mult decât o listă de evenimente din viaţă. Este vorba despre imaginea pe care o ai despre tine, despre felul în care te vezi, ce anume ţi-a format mintea, ce amintiri şi-au pus amprenta asupra ta. Punând împreună toate

acestea, povestea ta îţi spune unde te afli în cadrul ciclului vieţii.

3. Care îţi sunt aşteptările?

4.

Aşteptările sunt seminţe. Odată plantate, se manifestă prin lucrurile pe care le obţinem sau le pierdem în viaţă. Atunci când devii conştient de propriile tale aşteptări, descoperi limitele tacite pe care ţi le-ai stabilit tu însuţi. Există o diferenţă uriaşă între cei care aşteaptă lucruri mari şi cei care nu aşteaptă aşa ceva.

5. Care este scopul tău?

6.

Acesta este înţelesul pe care încerci să-l afli. Scopul merge mai departe decât lucrurile superficiale pe care sperăm să le obţinem, majoritatea acestora centrându-se pe bani, posesiuni, statut şi confort. Dacă îţi cunoşti scopul, ştii proiectul mai profund căruia îi este dedicată viaţa ta.

7. Care îţi este destinaţia?

8.

Este vorba despre împlinire. Scopurile umane sunt nesfârşite. Se desfăşoară, nu ca o şosea care are un capăt, ci ca un fluviu care se uneşte cu marea, creând posibilităţi tot mai mari. Dacă îţi cunoşti destinaţia, poţi să îţi imaginezi cea mai înaltă împlinire.

9. Care este calea ta?

10.

Dacă ai identificat scopul şi destinaţia, trebuie să ai o cale pentru a ajunge acolo. „Calea” a fost adoptat ca termen spiritual, dar, de fapt, toată lumea – spirituală sau nu – urmează anumite căi pentru a ajunge acolo unde se doreşte.

11. Cine sunt adversarii tăi?

12.

Mişcarea înainte nu este niciodată lipsită de obstacole. În calea ta, vei fi blocat. Câteodată, adversarul este exterior, dar, dacă te examinezi cu

atenţie, vei descoperi că este şi interior.

13. Cine sunt aliaţii tăi?

14.

Cu toţii îi luăm şi pe alţii în călătoria noastră. Asemenea adversarilor tăi, îi poţi identifica pe aceşti aliaţi drept externi, dar ei reflectă doar propria-ţi tărie interioară – la fel cum un adversar reflectă propria-ţi vulnerabilitate.

Niciuna dintre aceste întrebări nu se referă la viaţa de apoi şi nu vizează credinţele tale în Rai şi Iad şi nici sufletul tău. Se întâmplă astfel, pentru că ceea ce ştim în acest moment este imediat şi personal: felul în care simţim, ceea ce vrem, pe cine iubim. Şi este suficient. Deciziile pe care le luăm determină felul în care se desfăşoară viaţa. Nu trecem prin viaţă doar făcând alegeri hune şi proaste. Trecem prin viaţă creându-ne pe noi înşine. Alegerea este mâna care dă formă lutului din care este alcătuită o persoană.

După o scurtă perioadă de gândire, fiecare

dintre noi poate răspunde unor întrebări despre cine suntem şi care este scopul nostru în viaţă. Tot ceea ce trebuie să facem, dacă dorim să alegem ceea ce se întâmplă în Akasha, este să extindem aceleaşi întrebări, trecându-le dincolo de pragul morţii fizice.

— Care vrei să fie povestea ta, după ce mori?

— Ce te aştepţi să se întâmple în continuare?

— Ce înseamnă viaţa de după moarte, pentru tine?

— Unde te va duce ultima suflare?

— Cum vei ajunge acolo?

— Cine îţi va bloca drumul?

— Cine te va ajuta?

Observaţi cât de ciudat ar fi sunat aceste întrebări, dacă nu le-aţi fi întâlnit întâi în viaţa de zi cu zi. Suntem prinşi între două nivele ale existenţei. Am să vă dau un exemplu:

Recent, am cunoscut-o pe Lydia, o femeie în vârstă, care a fost devotată unui roshi Zen

(maestru), vreme de peste 30 de ani. Acest roshi era femeie – şi mai degrabă italiancă, decât japoneză. Lydia a menţionat aceste elemente neobişnuite, fără să-mi explice cum s-a întâmplat să o aleagă drept profesor.

„Am fost întotdeauna foarte apropiate. Nu este ceva la care cineva să se gândească prea mult. Totul vine de aici”, a spus Lydia, atingându-şi inima uşor. „Am petrecut timp împreună cu profesoara mea în Roma şi, de-a lungul anilor, practica a devenit centrul vieţii mele. În fiecare iarnă merg la Roma ca să stau cu ea – şi practic Zen, împreună cu un grup mic pe care ea l-a strâns acolo”.

„Ţi-ai găsit calea”, am remarcat. Ea m-a privit, îndoindu-se.

„Oare? Ultima oară când mi-am făcut bagajele, m-am tot întrebat: *De ce fac asta*? *Care este scopul*? îndoielile mi-au părut ridicole la început, dar apoi am început să mă trezesc

noaptea panicată, neliniştită”. Am întrebat-o care erau gândurile care o panicau. „Întotdeauna acelaşi lucru. Îmi imaginez că mă voi rătăci acolo, singură şi fără încredere în ceea ce fac. Dar ştiu că totul va fi bine, atunci când mă voi reiini cu grupul meu Zen, aşa că mă culc la loc”. După zeci de ani de meditaţie şi alte practici spirituale, Lydia se cunoştea bine pe sine, dar atacurile de panică se înrăutăţiseră. M-a întrebat dacă ştiam de ce le are.

„Multe lucruri sunt posibile”, i-am spus. „Poate că, pur şi simplu, mergi la Roma din obicei, iar angajamentul tău real a ajuns la capăt. Poate că nu ai primit ceea ce ai aşteptat de la budismul Zen. Poate că ai atins un nivel maxim de rezistenţă, care te împiedică să mergi mai departe”. Lydia a încuviinţat nerăbdătoare.

„Toate acestea. Câteodată sunt atât de dezgustată de mine însămi, de obiceiuri şi judecăţi, încât cred că nu am ajuns nicăieri. Este

posibil aşa ceva?”

„Sigur că ai ajuns undeva”, am asigurat-o. (De fapt, Lydia avea o prezenţă formidabilă, care s-a făcut simţită încă din clipa în care a intrat în cameră). „Dar lucrurile pe care le-am acumulat din punct de vedere spiritual sunt puse pe un raft, iar lucrurile la care trebuie să mai lucrăm devin mai vizibile, asemenea petelor de pe o cămaşă, şi atrag atenţia, chiar dacă restul veşmântului este curat”. Lydiei i-a plăcut analogia, dar a rămas neîncrezătoare.

„Poate că ceva dinăuntrul meu vrea să pun totul sub semnul întrebării şi să fiu deprimată, sau este ceva negativ peste care nu pot să trec. Dacă da, atunci ce este?”

l-am oferit mai multe feluri de a privi lucrurile.

„Eşti o persoană profund spirituală, iar acest lucru înseamnă că permiţi celor mai intime probleme să iasă la suprafaţă, în loc să le ascunzi.

A fi spiritual nu înseamnă să te simţi confortabil tot timpul. Poţi fi într-o etapă de tranziţie, în care să aştepţi nerăbdătoare o fază a călătoriei tale”.

„Nu mi-am dat seama că am atâtea alegeri. Credeam că sunt doar…” Vocea i s-a frânt.

„În cădere? Deloc”, am spus. „Majoritatea oamenilor petrec o mulţime de timp şi depun mari eforturi pentru un singur lucru: evitarea adevărului dureros despre ei înşişi. Tb faci exact opusul”.

S-a simţit mai bine şi a avut la ce să se gândească. Mulţi oameni rezistă angajamentului de a fi spirituali, după ce descoperă că acest lucru înseamnă un fel de dospire. Ibt ce este serios şi dificil este amânat, adesea până în ziua morţii.

Dar rishi ne învaţă că autoexplorarea este cel mai important lucru pe care cineva îl poate face, în pregătirea pentru viaţa de apoi. Toate tacticile pe care le folosim ca să ne evităm pe noi înşine, trebuie eliminate. Acest lucru pune un om, precum

Lydia, într-o poziţie nefirească. De fapt, ea experimentează tărâmul akashic ca fiind propria-i tăcere interioară.

Budismul îşi descrie uneori practicile ca pe un proces conştient al morţii. Se vorbeşte despre moarte în cazul amintirilor, al condiţionărilor, obiceiurilor şi autonegării – toate lucrurile pe care mintea le foloseşte pentru a nu se vedea pe ea însăşi.

Pentru a experimenta tărâmul akashic, este nevoie de o stare extinsă de conştiinţă. Conştiinţa restrânsă ne ţine ancoraţi în treburile de zi cu zi. I-am spus Lydiei că starea ei schimbătoare şi lipsa deciziei erau simptomele pendulării între starea de conştiinţă extinsă şi cea restrânsă. Atunci când mintea ei nu se afla în domeniul akashic, era centrată în personalitatea ego-ului ei. Dorinţele şi impulsurile cotidiene preluau controlul. Dar, alteori, mintea ei trecea dincolo de aceste hotare. Percepându-se cu o conştiinţă extinsă, renunţa la

ego, atât cât e posibil, şi lucrurile de zi cu zi nu o mai ţineau în loc.

„Este preţul pe care îl plăteşti”, am spus. „Se întâmplă I a f el cu toţi cei care pornesc la drum cu dedicarea de care dai tu dovadă”.

Lydia avea noroc şi era obişnuită cu trecerea de la un tip de conştiinţă, la altul. Mulţi oameni găsesc termeni negativi pentru expansiune. Ei spun”. *sunt aerian*”, „*mi-am pierdut echilibrul*”, *jhabar nu am cine sunt ’*. Câteodată se aplică aceste etichete, dar momentele de transcendenţă sunt trecute cu vederea. La sfârşitul conversaţiei noastre, Lydia a afirmat ceea ce a învăţat din îndelungaţii ani de experienţă: dramele pe care le trăim iau turnuri neaşteptate şi, pe măsură ce facem alegeri în viaţă, sufletul nostru se conturează. Important este să avem o viaţă a sufletului – iar acest lucru are loc doar prin expansiune.

O varietate de alegeri

Akasha este casa sufletului şi prin urmare, nu poate fi limitată în niciun fel. În mod destul de straniu, misterul este felul în care reuşim să restrângem potenţialul nemărginit al propriilor noastre minţi. Dar o facem. Alegerile pe care le facem construiesc bariere invizibile care conturează structura invizibilă a minţii, în funcţie de drumul pe care îl alegem. Cuvintele cheie pentru asemenea alegeri sunt:

EXPANSIUNE	CONTRACŢIE
Expresie	Represie
Autocunoaştere	Negare
Alegerea nesiguranţei	Căutarea securităţii
Intuiţie personală	Părere primită

Orientare spirituală	Materialism
Acceptare de sine	Vină, autonegare
Individualism	Unitate
Altruism, lipsă de ego	Condus de ego

Aceste calităţi nu descriu tipurile de oameni, ci calităţile propriei noastre minţi – care se extinde şi se contractă, în funcţie de o mulţime de factori. Mintea nu este un lucru unic, ce se mişcă într-o singură direcţie. Putem să avem tendinţa de a fi mai expresivi în tinereţe, mai reprimaţi la bătrâneţe – dar, de asemenea, este posibil să fi dezvoltat o intuiţie personală, care să înlocuiască opiniile primite, şi care le dă tinerilor sentimentul de apartenenţă. De la o zi la alta, mintea fluctuează chiar şi atunci când simţim că suntem dedicaţi unui singur drum. Este natural ca viaţa să fie generoasă, aşa că va continua şi în viaţa de

apoi. Pe tărâmul akashic nu există nimic altceva decât propriul nostru potenţial.

Vreme de secole întregi, credinţele esticilor au avut un efect slab asupra Vestului, în ciuda unor dovezi că Vechiul Testament consideră reîncarnarea posibilă. Gnosticii, o sectă de la începutul Creştinismului, au îmbrăţişat reîncarnarea, înainte să fie nimiciţi pentru erezie. Iisus pare să se fi referit la acest subiect, o dată. Adepţii lui Ioan Botezătorul credeau că El este fie Mesia, fie reîntoarcerea profetului Ilie, numit Elias în Noul Testament. Acest lucru este important datorită credinţei că Ilie avea să apară înaintea lui Mesia. Atunci când discipolii lui Hristos L-au întrebat despre aceasta, „El le-a răspuns: «într-adevăr, Ilie trebuie să vină şi va restabili toate. Eu însă vă spun: Ilie a venit deja, dar nu l-au recunoscut, ci au făcut cu el ceea ce au vrut». Atunci, discipolii au înţeles că le vorbea despre Ioan Botezătorul”. (Matei 17:9 – 13) Cu toate

acestea, în teologia catolică, reîncarnarea a fost condamnată ca erezie, începând din anul 553 d. Ch. Această neconcordanţă cu spusele lui Iisus au dat naştere zvonului că toate referinţele la reîncarnare au fost sistematic eliminate din Biblie.

Când scripturile vedice au început să fie traduse – la începutul secolului al XIX-lea – ideile cuprinse acolo au început să apară în locuri ciudate. Atman, de exemplu, a devenit foarte popularul termen Oversoul (Sufletul Suprem), pe care l-a răspândit Ralph Waldo în Noua Anglie, înainte de Războiul Civil. Inspirându-se din ideile indiene, cercul lui Emerson a început redefinirea credinţelor puritane moştenite, renunţând la ideea de păcat, damnare şi bariera absolută dintre viaţă şi moarte, care poate fi trecută doar prin intermediul credinţei în Iisus Christos.

Actualmente, ne aflăm în faţa unui amestec de credinţe, din care a izvorât mişcarea transcendentă. Curentul New Age este o extensie

a mai multor tradiţii – cea mai importantă fiind teozofia, o mişcare spirituală care a început cu şedinţele din saloanele victoriene şi a fost profund transformată de hinduism. (i) e fapt, Mahatma Gandhi a citit pentru prima oară scripturile vedice, prin intermediul traducerilor englezeşti oferite de Societatea Teozofică din India). Spiritualismul de la sfârşitul secolului al XlX-leaa fost cel care a determinat asimilarea reîncarnării, de către cultura populară.

Prin contrast, unele versiuni ale vieţii de apoi nu caută să se suprapună cu altele. Atunci când Mel Gibson a fost intervievat cu privire la controversatul său film, *Patimile lui Hristos* – care a pus accentul pe ultraviolenţă şi aproape a neglijat iubirea creştină – acesta şi-a recunoscut credinţa într-un Rai exclusiv. Gibson a fost întrebat de ziarişti de la ziarul *Heraul Sun* din Australia, dacă protestanţilor le este negată salvarea eternă. „Nu există salvare pentru cei care

nu îmbrăţişează Biserica”, a răspuns Gibson, referindu-se la Biserica Catolică. „Să vă explic. Soţia mea este o sfântă. Este o persoană mult mai bună decât mine. Sincer. Este episcopaliană, crede în Biserica Angliei. Se roagă, crede în Dumnezeu, îl cunoaşte pe Iisus, crede în El. Şi nu este drept să nu ajungă în Rai, întrucât este mai bună decât mine. L) ar decizia o ia Cel de Sus. Eu o accept”.

Fundamentalismul este adesea criticat pentru inflexibilitate şi interpretarea ad litteram a scripturilor. Totuşi, chiar şi atunci când Creştinismul este mai flexibil cu privire la intrarea sufletelor în Rai, viziunea sa despre viaţa de apoi este ireversibilă. Experienţa sufletului se încheie, o dată pentru totdeauna, într-o singură viaţă şi, odată ajuns în Paradis, nu mai poţi pleca. Dacă eşti trimis în Iad, soarta ta este, de asemenea, permanentă. Marele avantaj al credinţei într-o astfel de exclusivitate, agreată de milioane de creştini, musulmani şi evrei devotaţi, este

simplitatea şi puritatea acesteia Moartea este la fel de tranşantă ca şi câştigarea unui meci de f otbal

— Sau pierderea, în cazul Iadului – şi la fel de irevocabilă. Faptele bune şi cele rele sunt contorizate, ţinându-se seama de ponderea acordată fiecăreia. Un furt sau adulterul pot produce pedepse de valoare egală. În timp ce unele păcate, precum crima, anulează toate laptele bune şi cumpără un bilet direct spre condamnarea eternă.

În hinduismul tradiţional însă, aritmetica faptelor bune şi a e (lor rele este flexibilă până la infinit.

Pentru fiecare act care produce karma negativă, trimiţând sufletul în jos, înspre noua sa renaştere, există şansa de a echilibra balanţa cu ajutorul karmei bune. Reîncarnarea îi permite, de asemenea, sufletului să experimenteze un Rai sau Iad după altul, fără limitare, până când Moksha,

sau eliberarea, este obţinută.

Moksha pune definitiv capăt ciclului de raiurişi iaduri. În acel moment, sufletul se întoarce la starea sa originară de conştiinţă pură – un strop de beatitudine, într-un ocean de beatitudine. Potrivit şcolii Vedanta, eternitatea nu este o masă cu bunătăţi.

Dacă „Dumnezeu este unul”, aşa cum declară atâţia credincioşi, trebuie să existe un strat mai profund al tărâmului akashic, unde neînţelegerile şi alegerile iau sfârşit.

Conştiinţa este conştiinţă, indiferent cine o interpretează.

Akasha există dincolo de alegere, de minte – şi, cu toate acestea, rămâne conştientă şi vie. Această stare a unităţii este cea care atrage muribundul înspre ea.

Prin magnetismul sufletului, persoana este atrasă spre următorul stadiu al unui vis personal, care are o sursă universală.

8

PERCEPEREA SUFLETULUI

În clipa în care s-a trezit. Savitri a văzut că ajunseseră din nou la copacul de lângă care plecaseră. S-a înălţat şi a mijit ochii din pricina luminii. Cum era posibil ca soarele să ajungă atât de sus pe cer? L-a văzut pe Rămână stând deasupra ei. Avea o privire misterioasă.

„Nu am plecat încă”, a spus el. „Mai sunt câteva ore până la întoarcerea lui Satyavan acasă”. Ridicându-se în picioare, Savitri a privit călugărul, de parcă acesta ar fi fost un magician.

„Ce ai făcut?” Rămână a ridicat din umeri.

„Erai epuizată. Ai dormit. Nu sunt responsabil dacă tu ai avut un vis productiv”.

Fără alt cuvânt, şi-a luat fluierul, exact aşa cum făcuse înainte şi a pornit. De data aceasta,

Savitri l-a urmat fără ezitare. Nu au luat-o pe drumul care urca muntele, ci pe cărarea care îl cobora.

După o vreme, Rămână a spus: „Pe când eram tânăr, exista un prezicător care călătorea. Şi-a ridicat un cort pe malul Gangelui. Orice persoană devotată doreşte să moară în Benares. Familiile vin la înmormântare, iar un prezicător o poate duce foarte bine, în special cel despre care îţi vorbesc, de vreme ce specialitatea lui era prezicerea zilei în care va muri o persoană. Dar eu am refuzat să merg”.

„De ce? a întrebat Savitri. Rămână a râs.

„Eu eram altfel, chiar şi atunci. Obişnuiam să spun că e uşor să vezi viitorul. Voi merge la un prezicător care poate vedea prezentul. Cel mai greu este să vezi ceea ce se află aici”.

„Poţi să-mi explici asta?”, a întrebat Savitri.

„Ai auzit de Maya?”

„Sigur. Este zeiţa iluziei”.

„Chiar aşa”, i-a confirmat Rămână. „Dar ce este iluzia? Un fel de magie care ascunde realitatea de noi? Lasă-mă să-ţi dau un exemplu. Să spunem că eu îţi arăt o bucată de gheaţă, un nor de aburi şi un fulg de zăpadă. Ai văzut vreun pic de apă? Dacă spui da, atunci ai învins-o pe May a – forma gheţii, a aburului şi a fulgului de zăpadă nu te-au păcălit. Ai ajuns la esenţă – anume că toate sunt create din apă. Dacă spui nu, atunci iluzia te-a păcălit. Gheaţa, aburul şi fulgul ţi-au atras atenţia şi ai pierdut esenţa. Nu a fostnevoie de o zeiţă, ca să fii păcălită. I-ai permis minţii tale să te distragă. Aşa se întâmplă şi în cazul sufletului. Privim oamenii şi vedem totul la suprafaţă. Aceasta e urâtă, aceea e frumoasă, acesta e sărac, acela e bogat, pe acesta îl iubesc, pe acela îl urăsc. Totuşi, fiecare este Atman – aceeaşi esenţă în infinite de forme”.

„Asta vezi tu?”, l-a întrebat Savitri.

„Da. Şi la f el ai văzut şi tu, atunci când te-ai

îndrăgostit de Satyavan”, a spus Rămână, pironind-o cu privirea. „Ştiu totul despre tine, prinţesă”.

Brusc, obrajii lui Savitri luară foc. Rămână îi descoperise secretul. Se născuse prinţesă, cea mai iubită fiică a unui rege bogat şi puternic. Apoi a venit vremea să se mărite şi a insistat să-şi găsească singură bărbatul potrivit, aşa că tatăl ei, în ciuda grijilor pe care şi le făcea pentru ea, a trimis-o cu un grup de nobili, ca să găsească soţul pe care îl dorea inima ei. Savitri şi oamenii ei au trecut prin pădurea deasă şi întâmplarea a făcut să ajungă la coliba unui tăietor de lemne. De îndată ce a pus ochii pe Satyavan, care era umil şi sărac, Savitri s-a hotărât să se mărite cu el, indiferent care ar fi obstacolele.

Atunci când şi-a anunţat decizia, Savitri şi-a dezamăgit profund tatăl. Totuşi, după ce la cunoscut pe Satyavan şi i-a cunoscut inima bună, generozitatea şi iubirea profundă pentru Savitri,

regele a acceptat, de voie de nevoie, alegerea fiicei sale. Apoi, a avut loc o întâmplare nefericită. În cele trei nopţi de dinaintea căsătoriei, Savitri I-a visat pe Stăpânul Yaina. De fiecare dată i-a spus acelaşi lucru: Satyavan avea să moară după se împlinea exact un an de la căsătorie.

„Aşadar, tu ştiai deja”, a zis Rămână. „Şi totuşi, te-ai hotărât să te căsătoreşti cu un om condamnat la moarte. De ce?”

„Pentru că îl iubeam”, s-a auzit şoapta lui Savitri.

„Şi ce este dragostea adevărată, dacă nu recunoaşterea sufletului altcuiva? Dacă poţi vedea dincolo de toate iluziile aşezate în calea ta de Maya, vei fi întotdeauna în legătură cu sufletul lui Satyavan. Această legătură nu poate fi niciodată pierdută, indiferent ce se întâmplă cu trupul său”. Apoi, Rămână a atins fruntea lui Savitri şi, brusc, aceasta a văzut trupuri arzând pe ruguri, pe malul Gangelui, iar cenuşa lor zbura în vânt.

„Ochiul nu poate să nu vadă asta”, a şoptit Rămână. „Cu toate astea, nu a văzut niciodată sufletul, iată de ce credem în moarte”. După ce a lăsat cuvintele să-şi facă efectul, a întrebat-o:

„Crezi că poţi să nu mai crezi în ochii tăi, acum?” Savitri a în* cuviinţat şi, pentru o clipă, a simţit că sufletul lui Satyavan se uneşte cu al ei, aşa cum s-a întâmplat în ziua în care s-au întâlnit.

DIFERENŢA DIN TRE VIAŢĂ +1 MOARTE

Cunosc un om de şaizeci de ani, un broker pensionat, care şi-a pierdut soţia într-un accident tragic. Mergea cu maşina spre casă, la apusul soarelui şi ceva i-a distras atenţia. Cauciucul din faţă-dreapta a alunecat la curbă, iar o smucitură a volanului a făcut ca vehiculul să se răstoarne întrafic. Treiore mai târziu, a murit la spital, din pricina hemoragiei interne masive. Soţul ei a fost şocat. Nu putea accepta această pierdere bruscă. Durerea psihologică uriaşă s-a menţinut multe luni. A devenit obsedat de ideea că trebuia să

discute cu soţia sa defunctă, sau să ducă permanent o viaţă chinuită.

„Se spune că, atunci când iubeşti pe cineva destul de mult timp, devine o parte din tine”, mi-a spus.

„Cred că este adevărat”, i-am răspuns.

„Atunci moartea ia ceva din tine, chiar dacă nu eşti tu cel care moare. Momentul plecării lui Ruth a lăsat un gol în mine. Lată cum aş descrie jalea – a fi străpuns de goluri… şi doare îngrozitor”. Stăteam în casa lui, care îmi părea mult prea mare pentru o singură persoană. Trebuie să-şi fi dat seama de asta, pentru că a închis mai multe dormitoare şi s-a retras pe un fotoliu din birou.

„În lunile de după moartea lui Ruth, am jelit ca un câine bolnav”, a spus el. „Apoi m-am hotărât că este mult prea mult. O parte din inima mea îmi spunea, iar şi iar, că Ruth nu era plecată cu adevărat. Am început să am conversaţii cu ea. Cu

toate acestea, nu am fost unul dintre acei oameni norocoşi, care simt prezenţa celor plecaţi dintre ei. Vorbeam cu… Ce? Cu aerul? Cu o scorneală a imaginaţiei mele?” A făcut o pauză scurtă, înainte de a continua.

„M-am hotărât să merg la un medium. Ai fi uimit să afli cât de mulţi oameni din sudul Californiei pot vorbi cu morţii, pentru tine”.

Am murmurat ceva despre nevoia supravieţuitorului de a şti ce s-a întâmplat cu persoanele dragi.

„Da, aşa este. Mediumul pe care l-am găsit avea doar intenţii bune, sunt convins. Am intrat emoţionat în casa femeii. Nu locuia într-un cort de ţigani – nimic de genul acesta. Era o casă din oraş. Kemeia arăta ca orice persoană pe care ai vedea-o la rând într-un supermarket, de exemplu”.

Era liniştitor de realistă. I-a găsit omului un scaun confortabil, cu perne, a pus nişte sticle cu apă alături de el şi s-a aşezat de partea cealaltă a

măsuţei de cafea. A închis ochii şi a cerut tăcere, i-a spus bărbatului că poate medita, dacă ştie cum. Acesta nu ştia, aşa că a rămas cu ochii închişi. Din când în când, o privea pe furiş pe femeie, tăcerea părându-i-se mult prea îndelungată. Apoi s-a întâmplat ceva?

„Extraordinar! A spus că o femeie voia să-mi vorbească şi că vede nişte imagini: doi copii, unul departe acum, o cabană în munţi, un câmp mare, alb (zăpadă? un lac îngheţat?). Avem doi copii, iar fiica noastră locuieşte în Anglia. Iar mie şi lui Ruth ne plăcea să mergem la schi şi, câteodată, închiriam o cabană lângă pârtii. Brusc, atenţia mea a fost captată”.

„Multor oameni le place să schieze”, am remarcat. A oftat.

„Ştiu. Apoi a continuat. Mediumul a continuat să-mi spună lucruri care mi se păreau reale, dar dacă nu ai fost acolo…”

„Nu era nevoie să fiu acolo. Sigur te-ai gândit

că era Ruth”.

„Atunci şi acolo, aşa am crezut. Poate pentru că voiam atât de mult să fie ea”.

A continuat să-mi spună – aşa cum fac mii de oameni în asemenea situaţii – că mediumul a dat foarte multe detalii uluitoare. Oricine contactează un medium, desenează o imagine prin tuşe mici, dar convingătoare – precum numele animalelor de companie şi evenimentele ce rămân în cotloanele minţii.

„Ruth ţi-a spus că se află într-un loc bun şi că nu trebuie să-ţi faci griji. Era în siguranţă şi îţi spunea că te iubeşte. Corect?”

„Ştiu că sună răsuflat”, a spus bărbatul ezitând. „Dar şedinţa a fost foarte emoţionantă. Aproape mi-au dat lacrimile. A durat în jur de 45 de minute. Mediumul m-a îmbrăţişat. A fost foarte emoţionant şi pentru ea. Mi s-a părut ciudat să cred că, doar cu o oră înainte, eram complet străini”.

„Şi care a fost partea negativă?”, am întrebat. A dat din umeri.

„M-am simţit imediat mai bine. Dar, apoi, au apărut îndoielile. De ce vorbea Ruth doar despre lucruri pe care le ştiam deja? Oare mediumul îmi citea gândurile sau aura? Se conecta la dorinţa mea disperată? Acum nu mai sunt sigur cât bine mi-a adus această şedinţă”. Ceea ce nu ştia acest bărbat era faptul că avusesem şi eu o experienţă similară. Cu mai mulţi ani în urmă, am fost rugat să particip la studiul unei universităţi care dorea să afle dacă este reală comunicarea cu morţii. Am stat într-o cameră izolată şi mi s-a spus să nu rostesc niciun cuvânt – toate contactele cu mediumul urmau să aibă loc prin intermediul liderului experimentului. De fapt, erau trei mediumi conectaţi la noi prin telefon, fiecare în altă parte a ţării, fără să vorbească ori să se audă între ei.

Doi între cei trei mediumi au întrebat:

„Îl aveţi pe Deepak Chopra în cameră? 14 Nu li se spusese cine eram, nici măcar că eram bărbat. Nu îmi auzeau vocea. Toţi trei au spus că cineva plecat din această lume dorea să-mi vorbească. Doi şi-au dat seama imediat că era tatăl meu, care decedase subit, cu doi ani înainte. Unul a insistat mai mult asupra relaţiei cu mine, apoi şi-a dat seama că era vorba despre tatăl meu. Acest „tată” îmi cunoştea porecla din copilărie, în hindi. A spus că era foarte fericit şi că nu trebuie să-mi fac griji. Toţi trei mediumii au descris sentimente generale, pozitive. Întregul experiment a durat sub două ore.

Asemenea bărbatului care şi-a contactat soţia răposată, m-am gândit că era o experienţă reală. Şi, la fel, m-am îndoit apoi. „Tatălu meu ştia lucruri pe care le ştiam şi eu, dar nimic mai mult. Experimentul avusese indicaţii stricte, pe care ajunsesem să le regret. Nu puteam pune întrebări şi nici nu puteam reacţiona la ceea ce auzeam. M-

am întrebat de ce persoanele decedate nu descriau mai mult moartea. Se mai pune, de asemenea, întrebarea dacă „Ruth” şi „tatăl” meu ar trebui consideraţi fantome, suflete plecate dintre noi – sau niciuna dintre aceste versiuni. Pentru rishi vedici, sunt resturi de amintiri, informaţii care plutesc în Akasha, până când găsesc un loc de care să se ataşeze. „Ruth” şi „tatăl* meu au fost la fel de reali ca orice din Akasha, dar a le conferi un statut cvasi-fizic rămâne o problemă. Prefer să-l vizualizez pe acest” tată” care mi-a vorbit, sub forma aspectelor conştiinţei care mi-au fost atât de apropiate, încât putem comunica încă.

Scepticii vor sublinia că avem obiceiul de a vedea şi a auzi alţi oameni, obicei la care nu vrem să renunţăm, chiar şi după moarte. Prin urmare, o fantomă este un vestigiu, o iluzie creată de minte.

Credincioşii vor spune tocmai contrariul – anume, că fantomele sunt reale şi aproape fizice,

întruchiparea într-o formă de umbră a oamenilor care nu pot găsi calea de a părăsi această lume. Dar, în ambele cazuri, obiceiul şi amintirea îşi intră în rol. Oare a fost obiceiul meu sau al tatălui meu, cel care ne-a adus împreună? Cred că un pic din amândouă, pentru că orice persoană cu care ai o relaţie de iubire şi intimitate îţi împărtăşeşte conştiinţa.

Suntem unul în interiorul celuilalt – lucru demonstrat de uşurinţa cu care îmi pot aminti vocea, chipul, particularităţile, structurile verbale şi modul de gândire pe care le avea tatăl meu. Într-o anumită măsură, am adaptat o parte dintre aceste aspecte şi le-am preluat, ceea ce şterge şi mai mult linia dintre noi. Atunci când vorbim cu morţii, folosim o legătură familiară, care poate fi puternică ori slabă. Când este slabă, vedem şi auzim decedatul în mintea noastră. Când este puternică, îl vedem şi îl auzim mult mai clar, ca şi cum ar fi în afara noastră. Dar nici eu, nici tatăl

meu nu suntem în afara câmpului, lată aspectul pe care rishi îl subliniază mereu, iar din experienţa mea, ştiu că este adevărat.

Puterile de care ai nevoie

A naviga cu succes prin domeniul obiectelor subtile înseamnă stăpânirea puterilor de care este nevoie acolo. Dacă „cealaltă lume” nu este doar o imitaţie a acesteia, acele puteri trebuie să fie diferite de tăria mentală şi cea fizică, precum şi de celelalte mijloace de susţinere din lumea materială. Totuşi, dat fiind că puterile noastre subtile fac parte din noi înşine, nu ne pot fi în întregime străine. Pentru mulţi dintre noi, lumea primordială este, desigur, cea fizică, dar ne folosim puterile subtile tot timpul, iar acestea ne sprijină în viaţa de apoi. Dacă rishi au dreptate, atunci când spun că toţi oamenii ocupă tărâmul akashic – atât cei aflaţi în viaţă, cât şi cei decedaţi, atunci puterile subtile ale conştiinţei unesc aceste

două lumi.

PUTERILE DE CARE AI NEVOIE

Conştientă de sine: Puterea de a te cunoaşte pe tine însuţi. Această putere te menţine centrat.

Bunăvoinţa: Puterea de a-ţi deschide inima. Această putere permite realităţii să fie văzută, în ciuda vechilor condiţionări şi credinţe.

Intenţia: Puterea de a materializa dorinţe. Această putere te conectează la scopul tău.

Discernerea: Puterea de a distinge. Această putere te ghidează în subtilităţile înţelegerii.

Acceptarea. Puterea nonrezistenţei. Această putere îţi permite să integrezi realitatea în tine însuţi.

Pentru a cunoaşte cu adevărat ceva atât de

profund precum ceea ce se întâmplă după moarte, mintea trebuie să apeleze la aceste puteri. Este singurul lucru care ne separă de rishi vedici: eiâşi foloseau pe deplin puterile subtile. Noi apelăm la ele, într-o măsură mult mai mică. Amânăm călătoria sufletului, până când murim. Cu toate acestea, de puterile noastre subtile este nevoie în fiecare zi – pentru noi înşine şi pentru acele relaţii care ne extind orizonturile.

Trebuie să fii centrat şi *conştient de Sinele tău*, astfel încât să nu îi manipulezi pe ceilalţi, sau să permiţi să fii manipulat.

Bunăvoinţa de a vedea dincolo deego-ul tău creează un spaţiu deschis, pentru ca relaţia să se dezvolte.

În loc să-i permiţi relaţiei să fluctueze după cum îţi dictează starea, *intenţionezi* ca ea să devină mai bogată şi mai profundă.

Partenerul te copleşeşte în mod constant cu un val de dorinţe, nevoi şi opinii (iar tu faci la fel

în ceea ce-l priveşte). Trebuie să *discerni* cât din această influenţă exterioară este pozitivă pentru tine, dacă este neutră sau categoric negativă. După ce ai dat atenţie tuturor acestor aspecte enumerate mai sus, poţi să-ţi *accepţi* pe deplin partenerul, fără ca acest lucru să reprezinte o ameninţare la adresa integrităţii şi dezvoltării tale personale. Acum înlocuieşte cuvântul „suflet”, cu „relaţie”. Toate lucrurile care fac o relaţie să meargă, se aplică şi sufletului tău. Acele calităţi vor fi cruciale, dacă viaţa de apoi te duce în domeniul sufletului, aşa cum spune fiecare tradiţie spirituală că se întâmplă. T\i şi eu ne putem identifica deja cu fiecare experienţă care are loc în viaţa de apoi, pentru că ne sunt familiare. Ele pot spune anumite lucruri despre ziua de mâine – indiferent dacă ziua de mâine va avea loc în lumea materială, sau în cea de după. Voi deveni mult mai conştient de sinele meu, pe măsură ce graniţa dintre „mine” şi „ne-mine” se dizolvă. Şinele va

începe să înconjoare mult mai mult din realitate, pe măsură ce graniţa va dispărea. Mă voi simţi liber. Voi deveni mai doritor să mă schimb şi să evoluez. Vechile mele credinţe vor fi testate şi li se va permite schimbarea, dacă va fi nevoie. Mă voi simţi curios şi fascinat. Voi avea credinţă în intenţia mea de a cunoaşte adevărul, orice mi-ar revela acesta. Voi simţi că deţin controlul. Voi simţi că pot deosebi straturile foarte fine ale naturii. Lumile subtile nu vor mai fi ascunse de mine, pentru că ele sunt deja în interiorul meu. Mă voi simţi conectat. Îmi voi accepta propriul adevăr, pe măsură ce acesta se va revela. Acest lucru pune capăt fricii şi îndoielii. Mă voi simţi împlinit. Am pus accentul pe sentiment pentru că, pentru majoritatea dintre noi, motivaţia vieţii e aceea de a avea sentimentul siguranţei, al iubirii, al fericirii şi al împlinirii. Ne conectăm la suflet prin intermediul acestor dorinţe şi suntem motivaţi să intrăm în tărâmul subtil al sufletului,

din acelaşi motiv. Pentru unii oameni, această motivaţie este suficientă, dar majoritatea dintre noi au nevoie de un moment de răscruce, înainte de a ne pune conexiunile subtile la lucru.

„Soţul meu şi cu mine aveam probleme”, mi-a spus o femeie în jur de 40 de ani. Am să-i dau numele Kate.

„El a promis să lucreze mai puţin şi să petreacă mai mult timp cu familia lui, dar acest lucru nu a schimbat lucrurile prea mult. A continuat să dea cu mătura în jurul casei şi, în loc să se strecoare afară ca să bea ceva, a început să se strecoare afară pentru a şi verifica mesajele audio de pe telefon. Pentru liniştea mea sufIcirasta, am acceptat sugestia unei prietene şi am învăţat aceeaşi tehiiica de meditaţie pe care o folosea ea”.

Kate mi-a povestit că această tehnică presupunea să stai sân gur, într-o cameră liniştită, de două ori pe zi, pentru 10 până la 20 de minute,

repetând o mantră. La început, a adormit, dar profesoara ei a asigurat-o că acesta era un semn pozitiv. Acumulase mult stres, pe care trebuia să-l elimine din corp.

„A doua oară, lucrurile au decurs mai bine. Mintea mea a devenit mai liniştită şi am rămas trează. Respiraţia a căpătat un ritm încet, constant. Într-o zi, am fost surprinsă când am avut sentimentul că nu mai respir deloc. Încă şi mai surprinsă am fost atunci când am avut impulsul de a mă aşeza pe podea, în poziţie de lotus. Nu mersesem niciodată la cursuri de yoga. Trupul meu părea să ştie ceea ce voiam să fac”. Toate acestea au făcut-o pe Kate să se simtă bine şi a început să se simtă mai echilibrată în viaţa de zi cu zi, mai puţin predispusăfuriei şi enervării. Lucruriles-auâmbunătăţitconsiderabil în căsnicia ei.

„Apoi, într-o noapte, pe când adormeam, am observat o strălucire slabă, albastră. Aveam ochii

închişi şi, la început, m-am gândit că era o impresie, din pricina luminilor din dormitor. Era genul de lumină pe care o vezi după ce blitzul unui aparat foto te orbeşte. Dar, de data aceasta, era ceva diferit. Albastrul pe care îl vedeam părea magnetic. Nu mi puteam desprinde atenţia de la el. Apoi am deschis ochii în întuneric şi întreaga cameră era învăluită în aceeaşi strălucire albastră, cu sclipiri aurii".

l-am spus lui Kate că aceasta nu era o experienţă neobişnuită pentru yoghini. Ea percepea lumina care emana dintr-un nivel subtil al percepţiei. Am întrebat-o cum simţea această lumină.

„Mă liniştea. Îmi dădea un sentiment de siguranţă. Dar, mai mult decât orice, mă fascina. Mă atrăgea şi am simţit că aş fi putut-o privi la nesfârşit".

„Ceea ce demonstrează", am spus, „că ai fost fascinată de propria ta conştiinţă. Se spune că

sufletul se arată simţurilor noastre subtile, sub forma unei străluciri de perlă”.

„Este ceva ce ar trebui să încerc să repet?”, a întrebat Kate.

„Nu există un mod concret prin care să faci asta”, am spus, „de vreme ce experienţa ta a fost spontană. Este ca şi cum ai încerca să repeţi o primă impresie, ori un prim sărut”.

Când i-am văzut că devine uşor abătută, am asigurat-o că una dintre capcanele clasice ale căutătorilor spirituali era tentaţia de a repeta o experienţă înaltă. Acţionăm sub acest impuls. Aţi observat şi voi acest lucru? Surpriza unui apus de soare extraordinar, un moment delicat de intimitate, chiar o mâncare excelentă – pe toate tânjim să le repetăm. Dar nu este niciodată la fel, pentru că ceea ce face un moment special nu este apusul de soare, gestul de dragoste sau mâncarea bună. Este trecerea bruscă în lumea subtilă.

L-am povestit lui Kate despre continuumul

experienţei care conduce de la fericire, la beatitudine, de la intimitate fizică, la uniune cu sufletul. Şi-a dat voie să parcurgă cu mai multă fluiditate, acest continuum. Meditaţia este o cale prin care ne putem depăşi graniţele. Nu este atât de puternică, încât să ne conducă percepţia într-un nou domeniu. În schimb, este o pătrundere blândă în senzaţii, sentimente şi intuiţii mai subtile – asemenea strălucirii albastre pe care a văzut-o Kate. Am felicitat-o şi i-am promis că vor mai veni şi alte experienţe extraordinare.

Prin intermediul scurtelor noastre călătorii în lumea subtilă, putem anticipa cât de blândă va fi viaţa de după moarte. Acolo, simţim puterea subtilă în mod natural. Pacea şi împlinirea vin prin intermediul comunicării directe cu sufletul. Promisiunea iniţială a acestei cărţi a fost dezvăluirea a trei tipuri de cunoaştere. Până acum, am descris viaţa de după moarte, strict în termeni spirituali. Aceasta reprezintă doar o

treime din poveste.

9

DOUĂ CUVINTE MAGICE

„Priveşte. Vezi asta?”, a spus Rămână. Arăta înainte, unde Savitri putea zări un fuior de fum, deasupra copacilor.

„Un foc pentru gătit?”, a încercat ea să ghicească.

„Urmează-l şi află. Eu voi rămâne aici până când te întorci”.

Rămână s-a aşezat confortabil pe un butuc. Atunci, Savitri a pornit spre fum. Curând, a observat că pomii fuseseră arşi. A văzut case dărâmate şi alte semne ale distrugerii. Ajunsese într-un sat părăsit. Soldaţii dintr-un regat învecinat invadaseră acest loc şi făcuseră una cu pământul toate casele, cu excepţia uneia, care

rămăsese neatinsă. Savitri a mers spre uşa unde stătea o femeie bătrână.

„Totul este distrus în jur”, a spus Savitri, înclinându-se în faţa ei. „Cum se face că locuinţa dumitale a fost cruţată? 4*

Bătrâna a răspuns:

„Toţi bărbaţii din satul nostru erau plecaţi la luptă. Când soldaţii au venit cu torţele ca să mă jefuiască şi să dea foc acestei case, le-am spus: «*Veniţi, veniţi, nimeni altcineva nu este destul de curajos încât să intre*. *Toţi cei dinăuntru au scarlatina*. *Ajutaţi-mă să am grijă de familia mea bolnavă*.» Auzind acestea, soldaţii s-au speriat atât de tare, încât au refuzat să mai facă vreun pas şi au fugit”. Savitri a căutat în sari-ul ei şi a găsit o monedă mică, pe care i-a dat-o bătrânei. Apoi s-a întors în locul în care îl lăsase pe Rămână.

„De ce m-ai trimis acolo?”, a întrebat ea.

„Bătrâna femeie a întors din drum o armată cu un singur cuvânt: *scarlatina*. Înţelepţii ştiu că

Moartea poate fi întoarsă, spunând doar atât: *Eu sunt*:”

„Nu înţeleg”.

Apoi, atunci când a privit cerul şi a văzut că fuiorul de fum a dispărut, a devenit încă şi mai nedumerită.

„Satul acela era doar un simbol”, a spus Rămână.

„Pentru necazuri şi supărări?”

„Nu. Pentru lipsa permanenţei, la aminte, Savitri. Nu există permanenţă în această viaţă. Posesiunile vin şi pleacă, la fel ca şi ceilalţi oameni. Cumva, reuşim să facem faţă atâtor pierderi. Cum? Agăţându-ne de noţiunea că *noi* suntem permanenţi, că lumea noastră este veşnică. Dar e un drum greşit. Moartea este lacomă şi vrea să distrugă totul, la fel de nejustificat precum o armată care invadează. Doarântinde-ţi mâinile spre ea şi spune: *Eu sunt*. Moartea se va retrage, pentru că nu există nimic

de distrus. *Eu sunt*, elimină orice posesiune, aşteptare. Nu are de ce să se agaţe. Cu toate acestea, este tot ce eşti şi tot ce vei avea vreodată nevoie, în această lume sau în cea care va veni”. Rămână vorbea autoritar, dar calm, iar acest lucru o ajuta pe Savitri.

„Bătrâna femeie a minţit, atunci când a vorbit de *scarlatina*. Tu trebuie să spui adevărul, atunci când rosteşti: *Eu sunt*. Cred că eşti deja pregătită*, a spus apoi Rămână blând.

„Cum pot să-l fac să fie adevărul?”, a întrebat Savitri.

„Nu e greu. Când eşti fericită, interiorizează-te şi simte-l pe cel care trăieşte experienţa fericirii. Când eşti tristă, interiorizează-te şi simte-l pe cel care trăieşte experienţa tristeţii. Sunt unul şi acelaşi. Există un punct mic, nemişcat, care priveşte totul, care e martor la tot. Alătură-te acelei nemişcări, ori de câte ori poţi. Observ-o, în loc să treci pe lângă ea. Familiaritatea este cel mai

mare aliat al tău. *Eu sunt* este fiinţa ta.

Nu există nimic străin în a fi. Pur şi simplu. La început, puni lui mic şi nemişcat nu va fi o experienţă prea vastă, însă poate* m-ş le nelimitat. Atunci când mori şi, în sfârşit, nu mai ai nimic de care să te agăţi, *Eusutit*, va umple întregul univers. Înţelepţii au repciai acest adevăr de atâtea ori, în fiecare epocă. Dar nu trebuie să cumperi un adevăr la mâna a doua. Găseşte acest *Eu sunt* în interiorul tău, iar el se va extinde, şi te va umple. Când acest lucru se întâmplă, eşti în siguranţă. Fiinţa ta va fi aceeaşi cu sufletul tău".

ETERNITATEA

Atunci când toate imaginile au dispărut la nivelul subtil, persoana care moare, ajunge la eternitate. Eternitatea este sursa sufletului. Rishi spun că, acum, iluziile au încetat şi începe realitatea. Faptul că nu putem vedea eternitatea acum, în timp ce suntem vii – pentru că se extinde în toate direcţiile în jurul nostru – este o limitare

pe care rishi se străduiesc să o depăşească.

Cu cât vederea ta este mai nelimitată, cu atât eşti mai real.

Oricât de mult ne ar inspira, acest aspect ne dă şi un sentiment de nelinişte, pentru că suntem obişnuiţi să trăim în interiorul acestor limite.

„În urmă cu mai mulţi ani, am devenit interesată de spiritualitate”, mi-a spus o femeie, „dar am detestat toată această vorbărie despre Unicul. Nu îşi găsea ecoul în mine. Ştiam că felul în care fusesem crescută – să cred într-un Dumnezeu asemănător unui bunic ce stă în Rai – mă limita foarte mult. Dar, măcar atâta lucru puteam înţelege! Identitatea nu o pot înţelege”. Această reacţie mi se pare foarte naturală. La sfârşitul călătoriei, nu există oameni iubiţi, nu există o destinaţie fizică şi nici amintiri din planul material. Până şi expresia budistă „Lumină Clară” estedoar o metaforă, de vreme ce eternitatea nu este nici lumină, nici claritate.

Imaginaţi-vă ce înseamnă acest lucru. Pe măsură ce vă apropiaţi mai mult de Eternitate, nu veţi experimenta viaţă sau moarte. Nu veţi fi bărbaţi sau femei. O clipă va fi la fel ca un secol, iar *înainte* se va contopi cu *după*. Am ajuns oare într-un loc atât de neinteligibil? Dacă lucrurile ar sta în acest fel, oricum ar fi prea de neînţeles, ca să mai conteze.

Eternitatea ne oferă mai multe şanse decât poate concepe mintea. Atunci când ajungi acolo, eşti liber cu adevărat. Absenţa imaginilor semnifică faptul că nu mai ai nevoie de imagini. Absenţa celor dragi înseamnă că nu mai ai nevoie de relaţii. Te-ai întors la sursă – dar în mod diferit. *Ai experimentat totul*. Creaţia ţi-a arătat totul. Mintea pe care o posedăm poate să se dea înapoi, considerând că acesta trebuie să fie cel mai îngrozitor coşmar. Dar rishi – care au numit acest stadiu, Moksha, sau eliberarea – l-au sărbătorit. Doar sufletul eliberat pot alege *orice*. Nu există

niciun salt înainte sau înapoi, iar întregul mecanism al plăcerii şi al durerii se opreşte.

Cum ar fi dacă te-ai simţi liber? Neîngrădit? Fără nume? Dacă încerci să aplici orice cuvânt sufletului etern – bun, sfânt, iubitor, adevărat – rishi răspund *cu „nettiu*, un cuvânt din sanscrită, care înseamnă „nu asta”. De fapt, în unele şcoli Vedanta, calea spirituală este numită „*neţii*, *nettiu* şi presupune repetarea „nici asta, nici asta”, până când, printr-un proces de eliminare, ajungi la esenţă. Este, de asemenea, ceea ce presupune călătoria de după moarte. Persoana care moare realizează, pas cu pas, că: „*acesta eram eu*, *dar nu mai sunt*”.

Pentru rishi, eternitatea este plăcută, pentru că ei percep zona de dincolo de moarte doar ca o altă stare a conştiinţei. Astfel se face că o persoană, care şi-a descris cu multe detalii experienţa la limita dintre viaţă şi moarte, a ajuns foarte aproape de descrierea eternităţii.

Relatarea, acum faimoasă în literatura NDE, vine din partea artistului Mellen-Thomas Benedict, care a murit de o tumoare la creier, în 1982. Faptul că a fost mort pentru o oră şi jumătate, după rare s-a întors la viaţă, nu este credibil după standardele occidentale. În budismul tibetan, artistul ar putea fi considerat un *delog*, iar experienţele lui sunt la fel de detaliate ca cele descrise de alţi *delog*. Voi descrie cazul în detaliu, pentru că această călătorie a lui Benedict, practic, ne furnizează o enciclopedie a vieţii de după moarte.

El şi-a dat seama că a ieşit din trup şi că acesta era întins pe pat. Percepţia lui a devenit mult mai largă – putea vedea peste, în jurul şi sub casa lui – şi a simţit că era învăluit în întuneric. Însă, curând, o lumină strălucitoare a devenit evidentă. A pornit spre ea, conştient că, dacă intră în lumină, va fi mort.

În acest moment, Benedict a luat o decizie

uluitoare. A cerut ca experienţa să înceteze – şi s-a întâmplat întocmai. Faptul că a găsit o cale de a controla ceea ce se întâmpla după moarte nu ar surprinde un rishi, dar este un caz aproape unic în literatura NDE. Benedict a cerut oprirea, astfel încât să poată vorbi cu Lumina. Aceasta îşi schimba continuu forma, semănând uneori cu Iisus ori cu Buddha, alteori transformându-se într-un simbol complex, asemeni unei mandala ori unor imagini arhetipale. Lumina i-a spus (sau, pentru a fi precişi, i-a transmis informaţia minţii lui) că unei persoane care moare i se oferă un ciclu de imagini care se potriveşte propriului sistem de valori: creştinii văd imagini creştine, budiştii văd imagini budiste. Fiind un moment-cheie, persoana poate intra în experienţă şi o poate modela, aşa cum şi-a dat seama Benedict că face. (Lumina i-a explicat că el era un caz rar: majoritatea oamenilor mergeau mai departe, fără să-şi pună vreo întrebare).

Faptul că Benedict a văzut atât de multe imagini, poate avea legătură cu faptul că, după ce a aflat că suferă de cancer, a studiat religiile şi tradiţiile spirituale ale lumii. Apoi, Benedict şi-a dat seama că ceea ce vedea era matricea Marelui Sine, pe care l-a descris ca pe o „mandala a sufletelor umane” – adică, un şablon cosmic al conştiinţei. Fiecare persoană, a realizat el, era un Mare Sine, cart* serveşte ca suprasuflet şi, de asemenea, ca un canal care merge înapoi la sursă. Aceşti termeni, aproape neschimbaţi, par preluaţi, în întregime, din Vedanta. Acest lucru lasă loc îndoielii, de vreme ce Benedict putea fi puternic influenţat de recenta lectură a scripturilor indiene. Pe de altă parte, din punctul lui de vedere, experienţa a fost, în întregime, spontană şi reală.

Privind matricea sufletelor, Benedict şi-a dat seama că erau toate conectate, că omenirea forma o singură fiinţă. Fiecare dintre noi este un aspect

al acestui întreg. A fost atras de matrice, pe care a descris-o ca fiind de o frumuseţe inefabilă. Radia o iubire vindecătoare, generativă, care la copleşit. Lumina i-a transmis că matricea sufletelor forma un nivel subtil de energie care cuprindea Pământul şi care menţinea legăturile dintre oameni. Benedict se implicase, vreme de un deceniu, în domeniul dezarmării nucleare şi al ecologiei – chestiuni tulburătoare, care i-au inoculat o doză mare de optimism. Acum era confruntat, spunea el, cu frumuseţea pură a fiecărui suflet uman – iar acest lucru l-a uluit.

A fost surprins în mod deosebit de faptul că niciun suflet nu conţinea răutate, iar lumina l-a informat că sufletele nu pot fi rele, de la origine. La baza tuturor acţiunilor umane se află căutarea iubirii – iar atunci când oamenii ajung să facă fapte rele, cauza este lipsa iubirii. Atunci când Benedict a întrebat dacă acest lucru înseamnă că omenirea poate fi salvată, a auzit un „sunet de

trompetă”, însoţit de o lumină spiralată şi i s-a spus să nu uite niciodată răspunsul: fiinţele umane erau deja salvate, oricât de cruntă ar părea situaţia actuală.

Benedict a experimentat extazul profund, atunci când a fost absorbit mai adânc în Lumină, ajungând la un alt tărâm – mai subtil, dar şi mult mai vast. A văzut „un şuvoi uriaş de lumină, vast şi plin, venit din adâncul inimii vieţii”. Când a întrebat ce este, Lumina i-a răspuns că acela era fluviul vieţii şi că poate bea din el, după pofta inimii. Mânat de o curiozitate fără margini, i-a cerut acum Luminii să-i dezvăluie întregul univers, „dincolo de toate ilu/iile umane”. I s-a spus să pornească pe fluviul vieţii – şi a făcut întocmai, trecând printr-un tunel şi auzind „bubuituri înfundate”. Viteza lui a depăşit-o pe cea a luminii, atunci când a părăsit sistemul solar. A trecut prin inima galaxiei şi a devenit conştient de multiplele lumi şi forme de viaţă. În acest moment, Benedict

a făcut o descoperire surprinzătoare – şi anume, că ceea ce părea a fi o călătorie prin spaţiu era, de fapt, expansiunea propriei conştiinţe. Imaginea galaxiilor şi a aglomerărilor de stele pe lângă care trecea reprezentau propria-i conştiinţă, care trecea dincolo de limitele spaţiului şi ale timpului.

Prin urmare, Benedict descrie cum galaxii întregi au dispărut într-un singur punct, cum toate formele de viaţă şi-au făcut cunoscută prezenţa şi cum a apărut o a doua Lumină, care conţinea fiecare vibraţie din univers. Potrivit rishilor vedici, acestea sunt vibraţii din care se naşte creaţia, ceea ce înseamnă că Benedict a fost martorul operaţiunii de conştientizare.

Benedict şi-a găsit propriul limbaj pentru acest stadiu, spunând că a fost pus în faţa hologramei Universului.

Trecând în cea de-a doua lumină, a avut experienţa unei schimbări profunde, spre tăcere şi nemişcare totală. Putea încă experimenta, însă şi-

a dat seama că putea ajunge la infinitate. Se afla într-un spaţiu gol – sau în precreaţie, cum l-a numit el – iar conştiinţa sa era nelimitată. Se afla în contact cu absolutul, ceea ce nu a reprezentat o experienţă religioasă, ci una de conştienţă fără graniţe. El a perceput cum întreaga creaţie se generează pe sine – fără început sau sfârşit. În locul unui Big Bang – un eveniment singular, care a creat universul – Benedict a perceput milioane de Big Bang-uri care generau constant, noi universuri. De vreme ce el se afla dincolo de timp, acest lucru se petrecea simultan, în toate dimensiunile.

După ce a atins o epifanie cosmică, drumul lui Benedict s-a inversat, pas cu pa/, şi s-a trezit în patul său de acasă, realizând fără tăgadă – fiind acum atât de familiarizat cu literatura NDE – că moartea era o iluzie.

Benedict a presupus se va întoarce pe Pământ sub forma unui bebeluş, într-o nouă

reîncarnare. Totuşi, când a deschis ochii, a văzut că avea acelaşi trup – cel care fusese mort mai mult de o oră, potrivit asistentei care a fost prezentă (nu a existat aparatură de monitorizare şi nici medic). Asistenta, care plânsese pentru el, l-a asigurat că, după toate semnele, fusese mort. Trupul îi devenise rece şi ţeapăn. Un stetoscop performant a indicat că inima nu mai bătea. (Această afirmaţie este atât de scandaloasă din punct de vedere medical, încât ar putea determina un sceptic să nege întreaga poveste a lui Benedict).

Cu toate că, la început, afostdezorientat, Benedict s-a simţit mai bine decât se simţise oricând în viaţa sa. A fost nevoie să aştepte trei luni până la următorul examen cerebral. Era foarte neliniştit în privinţa tumorii, dar veştile s-au dovedit a fi excelente. Toate urmele de boală dispăruseră. Oncologul a explicat acest lucru prin remisia spontană – un caz rar, în care tumoarea

dispare de la sine. Acest lucru contrazice ideea că remisiile prin intermediul morţii nu există în literaturamedicală, iar remisiile unor tumori cerebraleaflate în stadii avansate, din câte ştiu eu, sunt cele mai rare.

Părerea mea este că fiecare punct final reprezintă un punct de început. Pentru Mellen Benedict, conştiinţa pură a devenit sfârşitul unei călătorii fantastice. Pentru rishi, este începutul trăirii în prezent. Unul dintre cele mai originale aspecte ale experienţei lui Benedict este faptul că a ajuns să afle cea mai mare valoare a prezentului: „Oamenii sunt atât de ocupaţi, încercând să devină Dumnezeu, încât ar trebui să-şi dea seama că suntem deja Dumnezeu şi că Dumnezeul devine noi înşine, lată la ce se rezumă totul”.

Sentimentul său că vidul este peste tot, că domeniul invizibil conţine totul, că Dumnezeu a înzestrat fiinţele umane cu toate avantajele posibile, sună foarte adevărat din punct de vedere

spiritual.

Călătorind în trei lumi

Un materialist convins ar putea considera imposibilă călătoria în lumi non-fizice – dar, de fapt, călătorim spre alte stări de conştiinţă, tot timpul. Potrivit părerii rishilor, cu toţii trecem prin trei stări de conştiinţă, care răspund de toate experienţele:

— Conştiinţa obiectelor fizice.

— Conştiinţa obiectelor subtile.

— Conştiinţa în care nu se află nimic altceva – conştiinţa pură.

În fiecare stare, sufletul arată diferit. În lumea fizică, sufletul este centrat în jurul emoţiilor şi idealismului. Asta înseamnă căldura inimii, iubirea, devoţiunea faţă de Dumnezeu. Ne privim sufletele pentru a ne reaminti că avem o sclipire Divină în noi şi, cu toate acestea, nu ne bazăm viaţa pe acest lucru. Sufletul nu este un far – ci,

mai degrabă, un set de felinare stradale.

În lumea subtilă, sufletul este spirit, denotând sfinţenie, apropiere de Dumnezeu şi libertate faţă de toate poverile existenţei fizice. Sufletul nu mai oferă doar confort. Este binecuvântarea că durerea a fost ascunsă. Sufletul este constant acum. Călăuzirea lui poate fi urmată fără confuzie. Sentimentul primar este magnetic: fiinţa este atrasă inexorabil înspre Divinitate. În domeniul conştiinţei pure, uniunea este completă. Putem vedea că şinele şi sufletul sunt acelaşi lucru. De vreme ce nu există aici şi acolo, sufletul nu are locaţie. Există peste tot şi nicăieri, în acelaşi timp. Nu mai experimentezi bunătatea, sfinţenia sau puritatea sufletului. Pur şi simplu, eşti.

După moarte, o persoană experimentează dimensiunea subtilă, în mod automat. Cu toate acestea, pentru rishi, fiecare dimensiune este înconjurată de celelalte. Apariţia îngerilor pe

Pământ este posibilă, chiar dacă ei sunt desemnaţi domeniilor subtile, aşa cum esteşedereaprofetuluiMohamed în rai, pe un cal alb. Fiecare implică o modificare a conştiinţei. În acelaşi timp, fiecare stare a conştiinţei are calităţile sale particulare şi este percepută ca propria sa realitate separată.

TREI LUMI: O HARTĂ A ETERNITĂŢII

1. Conştiinţa obiectelorfizice:

2.

Aceasta este lumea lucrurilor concrete, pe care le verificăm prin intermediul celor cinci simţuri. Ea respectă un timp linear. Ne percepem ca pe nişte trupurifizice, separate în timp şi spaţiu. O viaţă ocupă un număr limitat de ani, între două evenimente absolute

— Naşterea şi moartea. *Legile* respectate în această dimensiune sunt stricte. Gravitaţia, viteza luminii şi conservarea materiei şi a energiei (care nu pot fi nici create, nici distruse) formează baza

oricărei alte legi naturale.

Dacă aceasta este lumea ta primară, ai anumite *puteri* care îţi permit să o explorezi. Acestea includ puterea fizică, hotărârea, raţiunea, expresia emoţională, sexualitatea şi autoritatea personală. Cu cât îţi foloseşti mai mult puterile, cu atât ai mai mult succes. În acelaşi timp, sunt mai multe şanse să te ataşezi de această dimensiune a conştiinţei, percepând-o ca fiind unică. În această lume, *Akasha* seamănă cu un spaţiu fizic, plin cu infinitatea lucrurilor materiale. *Sufletul* pare personal, dar este văzut doar în secvenţe scurte.

3. Conştiinţa obiectelor subtile:

4.

Aceasta este lumea viselor, a imaginaţiei şi a inspiraţiei, în multiplele sale forme. Verificăm această lume prin intermediul intuiţiei, detectând calităţi precum iubirea şi frumuseţea, simţind o prezenţă subtilă înăuntru şi afară, care nu este disponibilă celor cinci simţuri. O viaţă în această

dimensiune durează atât cât poate fi imaginată.

Legile lumii subtile sunt fluide. Evenimentele pot avea loc înainte sau înapoi. Structuri invizibile pot persista vreme îndelungată (de exemplu, miturile şi arhetipurile), dar chiar şi atunci, timpul nu le leagă la fel de strict ca în lumea fizică. Gravitaţia şi viteza luminii nu mai sunt absolute. Dacă aceasta este lumea ta primară, vei avea anumite *puteri*, care îţi vor permite să o explorezi. Acestea includ imaginaţia, memoria, abilităţile artistice, sensibilitatea spirituală, capacităţile de vindecare şi intuiţia. Cu cât îţi exerciţi mai mult aceste puteri, cu atât ai mai mult succes. Cu toate acestea, te poţi detaşa de lumea fizică, fără să poţi trece prin ea, la fel de bine ca o persoană fără intuiţie şi sensibilitate spirituală. Acest lucru te va îngrijora, până când vei descoperi că lumea subtilă este capabilă să te sprijine.

Akasha pare de vis, plină cu amintiri şi imagini, arhetipuri şi zei, spirite şi fiinţe eterice.

Sufletul pare o forţă călăuzitoarele te poartă înapoi la sursă. Îl simţi în mod constant.

J. Conştiinţa pură:

Aceasta este lumea conştiinţei care se percepe pe ea însăşi. Nu există obiecte – nici grosiere, nici subtile. Verificăm această lume prin intermediul lui *„Eu sunt1*. Existenţa devine propriul său sfârşit, propria sa recompensă. Ca experienţă, conştiinţa pură începe cu o minte tăcută, şi capătă amploare şi înţeles, pe măsură ce persoana o trăieşte.

Legile acestei lumi se aplică însăşi creaţiei. Seminţele fiecărui obiect şi eveniment germinează aici. Există posibilitatea timpului, a spaţiului şi lucrurilor fizice. Există, de asemenea, posibilitatea minţii, chiar dacă fără gânduri ori imagini. Cu toate că este complet lipsită de orice lucru vizibil, conştiinţa pură este dornică să dea viaţă; misticii ne spun că este însărcinată cu Tot Ceea Ce Este.

Dacă aceasta este lumea ta primară, nu ai nevoie de puteri ca să o navighezi. Trecerea timpului şi expansiunea spaţiului sunt evenimente neutre pentru tine. Vin şi pleacă în interiorul fiinţei tale. Asişti ca martor, fără să te ataşezi, cu toate că, dacă vrei, poţi să apelezi la orice calitate – iubire, compasiune, putere, adevăr – şi să ai o experienţă deplină. În această lume, *Akasha* pare necreată. Concepte precum naşterea şi moartea, viaţa şi moartea nu au nicio relevanţă. Există o singură existenţă. *A Jt* este o experienţă atotcuprinzătoare. Trebuie Ţinut minte că viaţa de după un este atât de „după”, precum ne-o imaginăm. Toate cele trei dimensiuni ale conştiinţei noastre sunt atotprezente.

Akasha care cuprinde lumea lucrurilor fizice este tridimensională. Ochii noştri pot privi un peisaj, pentru a ne indica unde ne aflăm. & /şi/o? sunt direcţii fixe, care ne orientează în spaţiu. *Înainte* şi *după* sunt puncte fixe în timp, pentru a

ne ajuta să ne orientăm şi să determinăm unde ne aflăm în decursul vieţii noastre.

Akasha care cuprinde lumea obiectelor subtile are limite mult mai vagi. O persoană se poate orienta după coordonatele *sus* şi *jos*, ori *înainte şi după*. Cu toate acestea, ele se pot schimba, cât ai clipi, într-un spaţiu al visului, care pluteşte liber. În absenţa dimensiunilor fixe, experienţa este măsurată în termenii intensităţii. Emoţiile sunt acutizate, visele devin mai clare, iar prezenţa îngerilor şi a altor entităţi eterice este simţită în mod direct. Pe măsură ce se capătă experienţă, acest spaţiu devine unul confortabil, aşa cum se este deja pentru artişti, persoane intuitive şi oameni profund spirituali.

Akasha se cuprinde pe ea însăşi – este existenţa pură. Ea dă un sentiment incredibil de siguranţă, pentru că există unitate în tot. Oricare experienţă vine din interior, dintr-un punct din care emanează creaţia, precum o undă energetică

sau o floare care se deschide la infinit. Sufletuleste impersonal. Este 4 *FI*, la care nu se mai adaugă alte calităţi.

Schimbarea preferinţelor voastre

Până acum am folosit metafora călătoriei, pentru a descrie ceea ce se întâmplă în viaţa de apoi. Majoritatea oamenilor se aşteaptă să renunţe la lumea fizică, pentru o lume „mai înaltă”. Rishi vedici evidenţiază faptul că schimbarea reală este una a preferinţelor. Atunci când murim, renunţăm la alegerea „conştiinţei obiectelor fizice** şi trecem la „conştiinţa obiectelor subtile**. În Vedanta, aceasta înseamnă să mergi în Rai.

O schimbare a preferinţelor pare uşoară, din perspectiva rishi. Totuşi, ea se dovedeşte a fi deosebit de dificilă pentru majoritatea oamenilor – estici şi vestici, deopotrivă – pentru că lumea

fizică este atât de convingătoare. Îndoiala apare atunci când ne gândim la lumea cealaltă, în ciuda faptului că locuim în ea, ori de câte ori visăm. Un exemplu perfect al unor asemenea îndoieli şi nelinişti ne aduce Hamlet, din piesa lui Shakespeare.

În cel mai renumit monolog al lui Hamlet, „A fi sau a nu fi**, personajul se întreabă dacă ar trebui să se sinucidă, când este pus în faţa unei nenorociri copleşitoare. Nu reuşeşte să-l ucidă pe uzurpatorul tronului, unchiul său Claudius, aşa cum îi ordonă fantoma tatălui său. Este captiv în suferinţă şi afectat de atâtea lucruri – propria-i conştiinţă, sentimentul laşităţii şi al eşecului, dezgustul faţă de trădarea sexuală a mamei sale şi o adâncă depresie, frizând nebunia. Chiar dacă sinuciderea i-ar curma suferinţa. Hamlet abordează problema în mod logic, analizând-o aşa cum este obişnuită să facă o minte raţională.

…Să mori, să dormi.

Să dormi, poate să visezi! Aici e greul!

Căci în acest somn al morţii, ce vise poţi visa?

Când am lepădat această cochilie muritoare.

Trebuie să ne acordăm o pauză.

Lăsând deoparte măreţia poeziei, Prinţul Danemarcei este prins între lumea fizică şi cea subtilă, iar el nu reuşeşte să creadă în niciuna. Dar să explicăm problema în limbajul actual: este moartea sfârşitul, sau seamănă cu somnul? Dacă seamănă cu somnul, acest lucru reprezintă sfârşitul problemelor mele, sau voi fi înghiţit de coşmaruri? Poate că aceste vise sunt mai rele decât viaţa, chiar şi atunci când viaţa este plină de durere. Nu pot vorbi cu niciun om întors din morţi, aşa că nu pot rezolva această problemă. Sunt lăsat pradă îndoielii. Iar îndoiala este suficientă, ca să mă agăţ de viaţă.

Iată ce vrea să spună Vedanta în ceea ce priveşte schimbarea preferinţei? Dacă nu ai

succes, vei fi captivul îndoielii. Secretul este că *tu trebuie să stăpâneşti puterile lumii subtile*. *Pentru a renunţa la lumea fizică*. Chiar în acest moment, te bazezi pe gândul raţional. Treci de la un eveniment la altul, în mod linear. Puterea ta fizică îţi permite să manipulezi obiectele şi eşti sigur că te poţi apăra. Determinarea şi forţa caracterului te sprijină în îndeplinirea scopurilor pe termen lung. Niciuna dintre aceste puteri nu este relevantă pentru lumea subtilă şi, prin urmare, nu furnizează sprijin în viaţa de după.

Pragul dintre realitatea fizică şi cea subtilă te poate dezorienta. Avem deja această experienţă, în vise. Într-un vis, poţi să ridici o casă de parcă ar fi un fulg, te poţi întoarce în timp, sau te poţi simţi complet neajutorat într-o situaţie înspăimântare – oricât de mult ai încerca să scapi.

Îndelungata saga a uceniciei lui Carlos Castaneda cu Don Juan, vrăjitorul Yaqui, care a devenit maestrul său spiritual, reprezintă practic o

educaţie, pentru ca acesta să înveţe cum să navigheze în lumea subtilă, în care Castaneda se portretizează ca fiind copleşit de nelinişti şi îndoieli. – într-un episod, Donjuan ia mâna lui Castaneda şi, împreună, sar peste un copac înalt. Când ajung pe pământ, Castaneda se simte rău şi este dezorientat, îi vine să vomite (greaţa, alături de frică, este senzaţia care II domină pe ucenic). Don Juan întreabă: „*Care este diferenţa dintre a sări peste un copac – aşa cum am făcut noi – şi a sări peste un copac, într-un vis*? *u Apoi, răspunde tot el*: În *vis poţi sări foarte uşor peste un copac, pentru că este un lucru normal în acea lume. Ştii că urmează să te trezeşti şi, atunci când o faci, îţi dai seama că toate evenimentele din visul tău au fost doar im pulsuri tieurale ale creierului tău. Nu a existat niciun copac «real». Priveşti înapoi la întreaga lume a visului şi îţi pare o iluzie*”.

Motivul pentru care nu poţi sări peste un copac, în lumea fizică, este acela că nu îţi dai

seama că te poţi trezi. Un vrăjitor este cineva care s-a trezit din vis, astfel încât, pentru el, a sări peste un copac este ceva natural. Totul se aseamănă cu impulsurile neurale din creier. Nu există un copac „real”. Dar, dacă tu crezi că acest copac este real, trebuie să accepţi limitările unei asemenea lumi.

Omul realizează brusc provocarea imensă pe care o presupune alegerea de a se îndepărta de fizic. Oare acest lucru implică posibilitatea de a sări peste copaci? Acesta ar fi un caz extrem, dar totuşi, întâlnit (învăţăturile catolice şi hinduse sunt pline de sfinţi care levitează, iar o călugăriţă din Egipt a trebuit chiar să fie rugată să coboare de pe prăjina ei, de deasupra copacului). Sunt mai atras de oamenii cărora li se pare greu până şi să facă doar câţiva paşi. Faptul că atât de mulţi dintre noi explorăm misterul vieţii de după moarte este mărturia fixaţiilor noastre. Cu toate acestea, există momente când ne dăm seama că avem deja

puterea de a trece de la un nivel al conştiinţei la altul, fără iluzia visului. Daţi-mi voie să vă ilustrez.

„În urmă cu 30 de ani, am descoperit un buton în capul meu, care putea schimba realitatea. ** Bărbatul care povesteşte este Harold; are în jur de 60 de ani şi e editor independent, pensionat.

Ne am întâlnit la o amplă conferinţă New Age, în urmă cu doi ani. „M-am născut cu un defect congenital al inimii, din pricina căruia a existat riscul să mor tânăr”, a continuat Harold. „M-am obişnuit cu acest gând, pe măsură ce creşteam. Dar, după facultate, inima mea bolnavă m-a făcut să ajung la spital, ca prim candidat pentru un pacemaker. Din nefericire, au exista complicaţi – o infecţie şi tot felul de probleme. Într-o noapte, în timpul celei mai nefaste perioade, stăteam pe patul meu de spital. Asistenta a venit să-mi ia temperatura şi a uitat să stingă lumina, atunci când a plecat. Am fost nemulţumit, dar îmi era prea somn, ca să mă ridic din pat. Atunci

luminile s-au stins.

La început, nu mi s-a părut ceva neobişnuit, cu toate că aveam comutatorul în dreptul meu şi nu văzusem pe nimeni atingându-l. Câteva secunde mai târziu, luminile s-au aprins. Apoi din nou s-au stins şi s-au aprins. Nu am intrat în panică, dar am rămas nemişcat, privindu-le. Era clar că nimeni nu atingea comutatorul, dar puteam să aud până şi bâzâitul neonului, când se oprea şi pornea. Brusc, am avut cea mai ciudată *idee*: *Eu o fac*. În acel moment, somnul mi-a zburat. Am avut sentimentul unei clarităţi extraordinare. Ai mai auzit vreodată de aşa ceva? Să stingi şi să aprinzi luminile, cu mintea? u i-am spus că am auzit de lucruri mult mai stranii. L-am întrebat dacă episodul s-a repetat. „Nu pentru multă vreme. Am să merg cu povestea înainte, la luna trecută. Era o noapte fierbinte de vară, în New York. Avionul meu întârziase patru ore şi clocoteam de nervi. Îmi pierdusem toate legăturile

şi aşteptam nerăbdător să-mi sosească bagajele pe banda rulantă. Brusc, mi-a venit în minte următorul gând: *mi-au pierdut bagajele*. Şi chiar aşa s-a întâmplat, toată lumea şi-a luat gentile, numai a mea n-a mai apărut. Aşadar, am mers la biroul pentru bagaje pierdute şi am început să ţip la funcţionara, care de abia îmi dădea atenţie. Căscând, a dat telefon cuiva, ca să vadă dacă bagajele mele au fost uitate. Apoi, pe o voce plictisită, mi-a spus să completez un formular. Nimic neobişnuit până aici".

Pe când era sa şi piardă cumpătul, un gând i-a străbătut mintea. Este lafelde uşor săfiifericit, pe cât este săfiifurios. Poţisă transformi această situaţie, întruna pozitivă.

„Ceea ce am văzut cu ochii minţii a fost un buton invizibil. Şi am ştiut că o comutare de buton poate schimba totul. Şi aşa am şi procedat. Funcţionara mi-a zâmbit şi a spus că va telefona ca să afle ce se întâmplase cu bagajele mele. Adică

s-a purtat de parcă nu făcuse deja acest lucru. A dat telefon şi apoi mi-a spus că bagajele au fost localizate. Am simţit un ciudat sentiment de împlinire. Apoi, o lată frumoasă, care stătea la rând în spatele meu, a spus că şi bagajele ei se pierduseră. Zburase cu acelaşi avion. Am gândit: *Ar trebui să-ţi primeşti şi tu bagajele*. În secunda următoare, funcţionara a spus că s-a găsit o altă geantă lângă a mea. Era a feţei, desigur”.

„Şi ai făcut legătura dintre acest incident şi ceea ce s-a întâmplat la spital, în urmă cu treizeci de ani?”, l-am întrebat.

„Tu n-ai fi făcut la fel? După incidentul de la aeroport, am mai folosit butonul de două ori. O dată, ca să obţin un loc într-un avion complet plin, şi altă dată ca să mi se schimbe camera la un hotel, chiar dacă spuseseră că aşa ceva nu se poate”.

„Nu se întâmplă asemenea lucruri tot timpul, şi fără implicarea puterilor speciale?”, am

întrebat. Harold a părut uimit. De data asta, era vorba despre altceva. Îşi dădea seama că el producea totul.

Multe lucruri sunt uluitoare în legătură cu experienţa lui. Ea implică o schimbare deliberată de conştiinţă. A fost ceva special, straniu chiar. L-a făcut pe Harold să se vadă într-o nouă lumină. I-a sporit posibilităţile minţii şi, cu toate acestea, „pornirea butonului" a părut cu totul normală. În cele din urmă, atunci când experienţa s-aâncheiat, s-a estompat şi a fost practic uitată. Putem spune că Harold a călătorit pe tărâmul akashic? Vedanta ar spune că Harold a experimentat o modificare a conştiinţei şi că, atunci când aceasta s-a întâmplat, lumea „de afară" s-a schimbat odată cu ea. Aşa funcţionează şi trecerea în viaţa de apoi, prin intermediul unei schimbări interne, care creează un mediu extern diferit.

Este important să înţelegem că domeniul obiectelor fizice, cel al obiectelor subtile şi

conştiinţa pură sunt. De fapt, un singur domeniu – *Akasha* – văzut sub trei aspecte. Acest lucru devine evident într-un fenomen precum vindecarea prin credinţă, care aduce împreună conştiinţa pură (Dumnezeu), un eveniment subtil (rugăciunea) şi corpul fizic. Lumina, atât de des văzută de cei care sunt vindecaţi, este o energie subtilă, care poate fi, de asemenea, percepută precum o încărcare electrică sau nervoasă în corp, o criză, o încântare sau o ameţeală. În cartea ei, *The Healing Touch of Mary* ţ*ătingerea vinde*cătoare *a Mariei*), Chéri Lomonte relatează următoarea poveste:

DawnJ. Era o catolică devotată, care, în tinereţe, se rugase să primească o viziune a Fecioarei Maria. La scurt timp după ce a părăsit casa părinţilor, a avut experienţa unei vizite reale. Sentimentele de uimire şi smerenie au copleşit-o. Nu se considera demnă să o privească pe Maica Domnului în carne şi oase. Dar Dawn a ajuns să

simtă că a fost aleasă ca mesager.

La scurt timp după aceea, a fost rugată de un coleg să îl ajute într-o chestiune personală. Colegul era îngrijorat pentru soţia sa, care începuse să viziteze o casă din Bronx, unde o statuie a Mariei începuse brusc să emane ulei parfumat. Dawn a acceptat să intervină şi a făcut o vizită la acea casă. Când a intrat, a fost întâmpinată de un puternic parfum de trandafiri, iar atunci când i s-a arătat mica statuie din care curgea continuu ulei, a fost convinsă că acesta era un miracol adevărat.

Prin urmare, a făcut mai multe vizite la acea casă, de fiecare dată simţind o prezenţă Divină în uleiul parfumat. Într-un rând, femeia care locuia în acea casă i-a spus că pereţii şi mobila au început să emane de asemenea ulei, pe care îl ştergea cu rotocoale de vată. Dawn a primit o pungă cu astfel de rotocoale, pe care să le ia acasă.

Mai târziu, a auzit că bebeluşul în vârstă de trei luni al unei prietene era grav bolnav. Avea meningită şi fusese internat la terapie intensivă. Dawn a simţit un impuls puternic de a folosi uleiul sfânt, pentru a-l vindeca. Având permisiunea părinţilor, a intrat în camera de spital şi a găsit copilul slăbit şi aproape inconştient, aşezat în incubator pentru a fi hrănit şi tratat. Era o imagine care i-a făcut milă.

Dawn a luat un disc de vată îmbibat în ulei şi a şters cu el co Ioana vertebrală a copilului. A plecat, iar în ziua următoare a fost informată că bebeluşul scăpase de pericol. În două zile, a ajuns să doarmă şi să se hrănească normal, iar părinţii l-au putut lua acasă. Doctorul care s-a ocupat de caz a considerat că această însănătoşire era un miracol. Dawn a atribuit-o atingerii vindecătoare a Mariei.

Desigur că învăţămintele catolice sunt pline de mii de asemenea povestiri, dar oare ar trebui

să o credem pe aceasta, în mod deosebit? Pentru mine, ea demonstrează că cele trei domenii ale con ştiinţei nu numai că se suprapun, ci se întrepătrund îndeaproape. Planul fizic este reprezentat de statuie, de ulei şi de corpul bebeluşului. Domeniul subtil este reprezentat de viziunea Mariei, de credinţa lui Dawn şi de prezenţa Divină, simţită în ulei. Domeniul conştiinţei pure este reprezentat de Divinitatea însăşi. Nu ofer această povestire drept fapt clar stabilit. Autoarea, care o repetă, nu a trecut printr-un proces de investigaţie, pentru a-i dovedi autenticitatea. S-a bazat pe sinceritatea oamenilor care şi-au descris propriile experienţe – fără a avea nimic de câştigat din asta. Singurul meu scop aici este să transmit ideea că există un principiu unificator – tărâmul akashic – ce îmbrăţişează o gamă largă de fenomene.

Undeva, în *Akasha*, îngerii pot privi în jur, spunând: „acesta este ceva real”. Acelaşi lucru

poate fi perceput de spiritele plecate, marile fiinţe spirituale şi sufletele „care trec dincolo”. Tărâmul vieţii de după poate fi pe cât de complex doreşte cineva, atâta vreme cât ţinem minte că, în cele din urmă, zeii, zeiţele, sufletele şi spiritele devin un singur lucru: conştiinţă care se creează în ea însăşi.

10

SPRA VIEŢUIREA DUP A FURTUNA

Savitri avea încredere în Rămână, dar, pe măsură ce orele treceau, a început din nou să-şi pună problema timpului. Trebuia să revină acasă, pentru a da ochii cu Yama, iar mintea ei era obsedată de imaginea trupului vânjos al lui Satyavan, care devenea rece şi inert, după o singură privire a lui Yama. /1 *şpierde totul*, se gândea ea.

Rămână s-a întoarse spre Savitri.

„Nu ţi-e frică să pierzi totul?”

Părea să îi citească gândurile fără probleme.

„Bineînţeles că îmi este”, a răspuns Savitri cu tristeţe.

Rămână a arătat în faţă. Alături de cărare se afla un templu rustic, pe care cineva îl construise din ramurile copacilor. Crengile de pin ale altarului adăposteau o imagine a lui Vishnu. Ştiind că Vishnu era aspectul lui Dumnezeu care susţinea viaţa, femeia a alergat repede înainte, adunând câteva flori sălbatice, pentru a le oferi la altar. *Acesta trebuie să fie un semn*, s-a gândit ea. Rămână a rămas mai în spate, în timp ce Savitri, ţinând capul înclinat, îl implora pe Vishnu să o ajute. *Voi face orice*, a spus ea în gând. Când şi-a ridicat privirea, l-a văzut pe Vishnu stând în faţa ei. Savitri a fost şocată.

„Vei face orice pentru mine, dacă îl salvez pe soţul tău?”, a întrebat el. Cu înflăcărare, Savitri

răspuns afirmativ.

„Atunci mergi la râu şi adu-mi să beau apă”, a spus Vishnu.

Savitri a făcut întocmai. Nu îl vedea nicăieri pe Rămână, dar şi-a amintit că a trecut pe lângă râu şi ştia că acesta se afla în apropiere. A îngenunchiat lângă râu şi s-a întrebat în ce ar putea căra apă, când a dat cu ochii de o altă persoană care mergea pe malul râului. Era Satyavan! Plină de fericire, Savitri a alergat spre el, izbucnind în lacrimi. Satyavan a îmbrăţişat-o şi a întrebat-o ce s-a întâmplat. Printre suspine, Savitri i-a povestit pericolul în care se afla.

„Atunci, nu ne vom mai întoarce acasă deloc”, a spus Satyavan. A luat-o cu tandreţe de mână. Au mers de-a lungul râului, până când au zărit un barcagiu lângă mal. Barcagiul i-a salutat cordial spunând că a fost la pescuit. A arătat o insulă în mijlocul râului.

„Aceea este casa mea”, a spus el. Rapid,

Satyavan a căzut la o înţelegere cu barcagiul, ca să-i devină ajutor. El şi Savitri au fost duşi pe insulă, unde au început o viaţă nouă.

Savitri a devenit foarte fericită, pentru că, după câteva zile, a era limpede că Yama nu le luase urma. Soţul ei a învăţat să pescuiască şi, împreună, au trăit fericiţi pe insulă. Anii au trecut. Au avut doi copii, care au reprezentat bucuria inimii lor. Apoi, într-o noapte, o furtună puternică a ajuns pe insulă. Vântul urla, iar râul a crescut mai mult ca oricând. Până la ivirea zorilor, totul a fost spulberat. Savitri s-a salvat legându-se cu o sfoară de un copac. La răsăritul soarelui, a văzut că Satyavan, casa lor şi copiii fuseseră luaţi de râu.

A reuşit să găsească o barcă şi a vâslit până la mal. Dar Savitri era atât de întristată, încât tot ce a mai putut să facă a fost să se întindă pe nisip şi să jelească. Brusc, a simţit o umbră aplecându-se deasupra ei. A ridicat privirea şi l-a văzut pe

Stăpânul Vishnu.

„Îţi aminteşti de apa pe care trebuia să mi-o aduci?”, a întrebat el. Savitri a privit în jos şi a rămas uimită, văzând că era îmbrăcată cu acelaşi sari pe care îl avusese în urmă cu mai mulţi ani, atunci când Vishnu apăruse pentru prima dată în faţa ei. Când s-a aplecat ca să ia nişte apă, şi-a văzut reflexia în luciul râului: avea chipul din tinereţe.

„Ce s-a întâmplat? 1*, a întrebat ea năucită. Vishnu a răspuns:

„Pentru mine nu există timp, pentru că eu sunt dincolo de moarte. Timpul este tărâmul câştigului şi al pierderii. Atunci când te afli în interiorul timpului, este o iluzie să crezi că poţi preveni pierderea, care este doar un alt cuvânt pentru schimbare”.

„Atunci Satyavan ar putea fi încă în viaţă!”, a exclamat Savitri. „Poate fi salvat?”

Vishnu începuse deja să dispară. Savitri a

încercat să-l prindă. Însă mâinile ei nu cuprindeau decât aerul. Când s-a întors, l-a văzut pe Rămână stând în spatele ei, pe cărare.

„Vezi, a spus Rămână, tot ce te temi să nu pierzi este ireal. Moartea nu poate atinge ceea ce este real. Într-un fel, este un dar al Morţii”.

„Nu înţeleg”, a zis Savitri descurajată.

„Atunci când mori, vei fi forţată să pierzi totul. Cu toate astea, ceva îţi va rămâne. Este vorba despre suflet, care este real. Prin urmare, ar trebui să celebrezi pierderea. Laţurile existenţei pot dispărea oricând, dar esenţa va rămâne întotdeauna. Acea esenţă eşti tu”.

VIAŢA DIN COLO DE GRANIŢE

Viaţa de după, nu este doar un mister de rezolvat. Este o şansă de a extinde viaţa, dincolo de graniţe. Potrivit celor spuse de rishi, conştienţa începe într-un stadiu neîngrădit al conştiinţei pure, şi apoi coboară, plan după plan, până când atinge lumea fizică. Fiecare nivel se află în voi. La

un moment dat. Vă puteţi plasa oriunde; alegerea graniţelor – sau a lipsei graniţelor – vă aparţine în totalitate. Prin urmare, călătoriile în rai şi iad sunt evenimente curente, nu posibilităţi îndepărtate. Este un lucru greu de acceptat de mulţi oameni, pentru că îşi doresc un „eu” real, pe care să se poată baza într-o lume instabilă. Dar nu există nicio separaţie între observator şi observat. Fiecare se schimbă. În mod constant.

După moarte, experienţelese îndreaptă spre tărâmul subtil, care prezintă o varietate infinită. Cu toate astea, deja trăim aceste experienţe în fiecare zi. Lată câteva dintre etichetele pe care le aplicăm călătoriilor noastre în lumea subtilă:

— Vise
— Imaginaţie
— Mituri
— Arhetipuri
— Apariţii Divine
— „Umbrau

— Conştiinţă colectivă

— Creaturi spirituale (îngeri, demoni, sfinţi, bodhisatvas, zeităţi)

— Viziuni sacre

— Dorinţe şi năzuinţe

— Inspiraţie

Undeva, pe această listă, se află tot ceea ce rishi numesc „conştiinţă plină cu obiecte subtile**. Nu vă puteţi vedea ca persoană completă, fără să luaţi în consideraţie aceste sub-lumi. Sunt destinaţii în viitor, dar există, de asemenea, aici şi acum. „Umbra** poate fi un termen nefamiliar. Se referă la forţele ascunse care ne influenţează dincolo de voinţa noastră. Sinele-umbră din psihologia lui Jung este o regiune a inconştientului, unde stocăm energiile care devin versiunea noastră a fiinţelor întunecate, rele, odioase ori duşmănoase. Este greu să ne imaginăm că umbra poate ocupa acelaşi spaţiu cu fiinţele de lumină, care sunt divine şi includ îngerii

şi zeităţile. Suntem tentaţi să alocăm spaţii separate pentru fiecare, dar nu există diviziuni fizice în domeniul subtil. Prin urmare, nu există bariere între Rai şi Iad, lumină şi umbră. Avem tot timpul acces la întreaga lume subtilă. Dacă aveţi imaginaţie şi visaţi, puteţi lua, de asemenea, contact cu spiritele plecate, cu îngerii sau zeii.

Prin urmare, primul pas pentru oricine doreşte să intre în sub-lumea conştiinţei, care include toate tărâmurile vieţii de după.

Este să renunţe la propriile reguli rigide cu privire la ceea ce este real şi ce nu. Multe culturi consideră că bariera dintre viaţă şi moarte este permeabilă. Insistăm să creăm un zid, iar în spatele acestei insistenţe se află o teamă nerecunoscută. Punem semnul de egalitate între domeniul subtil şi tărâmul morţii, ceea ce este departe de adevăr.

„Fiul meu a murit când avea doar 22 de ani”. Mi-a spus o femeie, recent. „A avut o tumoare la

creier, iar eu am fost acasă la el, în ziua în care a murit. Cu mine se aflau sora şi soţia lui. Moartea lui Tom a fost liniştită, iar în aceeaşeară, noi, cele trei femei, am stat până târziu şi am vorbit despre el. Trebuie să fi vorbit până târziu, pentru că am adormit toate, lângă foc. În dimineaţa următoare, soţia lui, foarte emoţionată, ne-a spus că Tom a vizitat-o în vis şi a asigurat-o că totul este în regulă. Sora lui a spus că a visat acelaşi lucru. S-au întors înspre mine şi, într-adevăr, am recunoscut că avusesem şi eu acelaşi vis. Pentru toate trei, prezenţa lui Tom a fost atât de reală, încât n-a părut un vis. A fost chiar el”.

În acest exemplu, se poate vedea o întrepătrundere a mai multor nivele ale lumii subtile: vise, spirite plecate din această lume şi conştiinţă colectivă. În cazul de faţă, „colectiv înseamnă o conştiinţă împărtăşită de trei oameni, cu toate că termenul poate fi extins mult mai mult. La urma urmelor, graniţele sunt arbitrare.

Einstein, a cărui reputaţie se bazează pe gândirea raţională, a declarat că germenul teoriei relativităţii i-a apărut în timp ce visa cu ochii deschişi. Să numim aceasta un vis, o viziune sau o inspiraţie? Să numim asigurarea pe care Tom a dat-o familiei sale, ca fiind reală ori iluzorie; dătătoare de inspiraţie sau, pur şi simplu, o proiecţie a tristeţii, care avea nevoie de o cale de scăpare?

Sortarea lumii subtile a fost un proiect pe care rishi vedici şi l-au impus. Analizând mai îndeaproape explicaţiile lor, putem începe să navigăm la acest nivel al realităţii, care este cel mai aproape de suf let. Am ajuns la suburbiile nemuririi, ca să zicem aşa, care nu sunt tocmai eterne, dar nici limitate în spaţiu şi timp.

Cele cinci kosha

Experienţele pozitive la limita dintre viaţă şi moarte, budismul tibetan şi Cartea Revelaţiilor

cad de acord asupra unui lucru: atunci când murim, vom fi frumoşi. „Corpul auriu” din bardo-ul tibetan şi trupul perfect care se va ridica din mormânt la Ziua Judecăţii sunt, în aceeaşi măsură, neatinse de îmbătrânire şi decădere. Atunci când oamenii sunt vizitaţi în vise de către cei plecaţi, aceştia apar, de obicei, mai degrabă în floarea vârstei, în jur de 30 de ani, decât ca fantome fără trup, sau ca nişte copii. Fecioara Maria nu a apărut sub forma unei persoane în vârstă, ci a unei femei tinere, frumoase şi luminoase. Pe de altă parte, în povestirile despre iad ale celor care au o experienţă la limita dintre viaţă şi moarte (mult mai rare decât cele despre plecarea în Lumină), damnaţii nu arată niciodată tineri şi sănătoşi. Sunt bătrâni, ofiliţi, bolnavi, cu cicatrice, deformaţi, într-o stare mizerabilă. Viziunile recompensei şi ale pedepsei oferă imagini total opuse.

Rishi nu au fost mulţumiţi cu asemenea

imagini simple, idealizate. Văzând întreaga lume subtilă ca pe o proiecţie a conştiinţei, s-au concentrat asupra *kosha* – sau diviziunile conştiinţei pure. *Kosha* se traduce prin teacă, strat sau înveliş, dar este cel mai uşor să ne gândim la conştiinţa pură ca la un punct cu cinci trupuri în jurul său, precum straturile unei cepe. (Putem să gândim şi în termenii vibraţiilor, trecând de la cele grosiere la cele mai înalte – aşa cum trecem din lumea fizică, în conştiinţa pură). Cele cinci straturi sunt:

1. Corpul fizic
2. Prana (respiraţia subtilă sau forţa vieţii)
3. Mintea
4. Ego-ul şi intelectul
5. Corpul beatitudinii

Cele cinci *kosha*, funcţionând la unison, dau naştere Sinelui său, ca să dăm dovadă de mai multă concreteţe, sistemului Sinelui.

Ui şi cu mine suntem multistratificaţi, pentru

că suntem inseparabili de cele cinci *kosha* ale noastre. Faptul că fiecare are propriile sale reguli, ne conferă o structură pentru lumea subtilă. Viaţa de după este o călătorie, doar în măsura în care este şi visarea cu ochii deschişi – în ambele cazuri, ne detaşăm atenţia de la o *kosha*, plasând-o asupra alteia. Călătoriile noastre rămân în cadrul sistemului Sinelui.

Kosha sunt împărtăşite de la o generaţie la alta. Sau de la o persoană la alta. De exemplu, trăirea unei experienţe care implică un înger sau un spirit plecat este posibilă datorită nenumăratelor generaţii care au ajutat la crearea acelei sub-lumi. Realitatea împărtăşită nu este mistică. Pretindeţi că trupul vostru vă aparţine în totalitate, dar până şi acesta este împărtăşit cu alţii – aerul pe care îl respiraţi astăzi conţine milioane de atomi de oxigen care au fost respiraţi în China, de exemplu, cu doar câteva zile înainte. Absorbiţi ideile pe care le răspândeşte mass media

şi, uneori, descoperiţi că momentele voastre de inspiraţie au fost trăite simultan de alţii. (Ca scriitor, sunt familiarizat cu ocaziile în care o idee pentru o carte excelentă ori un scenariu strălucit a fost anticipată de doi sau trei alţi scriitori, la doar câteva zile diferenţă). Aşadar, analogia cu straturile unei cepe se destramă. O *Kosha* nu este o posesie individuală. Este un tărâm dinamic, ce-şi are propriile legi şi experienţe, un tărâm în care putem intra singuri, sau împreună cu ceilalţi.

Annamyaa Kosha (corpulfizic):

Corpul fizic este cel mai separat aspect al sistemului sinelui. La naştere, majoritatea copiilor seamănă din punct de vedere fiziologic. Dar, în jurul vârstei de 70 de Ani, niciun trup nu mai seamănă cu altul. Timpul ne-a făcut pe toţi unici. Acest aspect material scoate în evidenţă separarea care există în lume. Întrucât oamenii se luptă pentru mâncare, bani, posesiuni şi statut. Vor să-şi

promoveze frumuseţea trupească, să o sporească şi să o protejeze de ameninţarea rănilor şi a morţii.

La *acest nivel*, prima conştiinţă este construcţia biologică. Ea operează tăcut, f ară voce şi organizează numeroasele funcţii ale trupului. Cu toate acestea, până şi aici – dacă privim ceea ce se întâmplă la nivelul celular – ne dăm seama că graniţele sunt trecute uşor de conştiinţă. Celulele cooperează, comunică, fac schimb de funcţii, se autosacrifică, rămân în echilibru, ţin cont de mediu, se adaptează la schimbări şi ştiu că vor supravieţui, pentru că fac parte dintr-un întreg mai mare.

Fiecare *Kosha* îşi dezvăluie, în acelaşi timp, atât întregimea, cât şi separarea. Dacă *perctemănnamaya Kosha* ca pe lumea fizică, este clar că trupurile noastre sunt izolate unul de altul, ceea ce ne dă iluzia că trebuie să ne luptăm şi să ne întrecem. Totuşi, această *Kosha* ne aduce mai

aproape de întreg, prin cooperare, comunicare, beneficiu reciproc, siguranţă fizică în grupurile sociale şi dorinţe împărtăşite pentru mâncare, adăpost, sex şi confort fizic.

Pranamyaa Kosha (respiraţia subtilă sau forţa vieţii):

Pruna înseamnă vitalitate. La nivel individual, *Prana* este respiraţia care susţine viaţa, legându-ne ritmic de Natură. Inspirăm tot ceea ce este necesar pentru a rămâne în viaţă, apoi expirăm ceea ce va fi folosit altundeva. În Vest nu există echivalent pentru *Prana*, cu excepţia unei tradiţii numite vitalism, care se centrează pe... Forţa vieţiiu. Orice nume i-aţi da, o inteligenţă subtilă şi curgătoare susţine corpul fizic. *La acest nivel*, conştiinţa este forţa liant care menţine Natura intactă. Oamenii îşi dau seama că suntem uniţi cu toate lucrurile vii. Conştiinţa nu recunoaşte nivele mai înalte ori mai joase ale

vieţii, ci orchestrează diversitatea, în întregimea ei. Atunci când vă simţiţi conectaţi la formele de viaţă cuprinse în ecosistem – animale de companie, un copac bătrân şi umbros, luna plină, o furtună – simţiţi valul de vitalitate care menţine unitatea Naturii. Atunci când deveniţi conştienţi de incredibila inteligenţă care ţese fiecare celulă din corp, nu mai puteţi spune: „Eu sunt proprietarul corpului meu”. Nu sunteţi proprietarul vieţii şi, cu toate acestea, nu puteţi fi altundeva decât în centrul său. Totuşi, la acest nivel, separarea pare să domine întregul, motiv pentru care oamenii continuă să distrugă ecosistemul, fără să-şi dea seama că distrug o parte a propriului lor sistem.

Această *Kosha ne menţine în separare*, prin intermediul dezechilibrului, al unui ecosistem scindat, al poluării şi al suprapopulării urbane. Această *Kosha ne aduce mai aproape de întregime*, prin intermediul vitalităţii, al înrudirii

cu alte fiinţe vii, al echilibrului din ecosistem şi al empatiei.

Manomaya Kosha (mintea):

Calitatea de bază aici este reprezentată de ideile şi gândurile individuale. Ştiţi cine sunteţi, prin ceea ce gândiţi. Acesta este nivelul la care procesaţi datele brute despre lume, pentru a le da înţeles. Mintea include emoţiile, senzaţiile, amintirile şi alte întrebuinţări ale creierului. Rishi au înţeles că mintea este organizată în propriul său corp invizibil – un corp al amintirilor şi credinţelor personale, pe care îl păzim de rău cu aceeaşi forţă cu care ne păzim şi corpurile fizice.

La acest nivel, conştiinţa se găseşte liberă în cosmos, fără graniţe, pentru că mintea poate zbura oriunde şi îşi poate imagina orice. Mintea voastră este liberă să interpreteze lumea oricum doreşte şi, din nefericire, acest aspect implică şi ignoranţa Sinelui. Este imposibil să restricţionezi

mintea. Cu toate acestea, mulţi oameni se tem de acest dar al libertăţii. La acest nivel, ne izbim de graniţele credinţelor, fricilor şi prejudecăţilor, pe care noi înşine le-am creat. „Încătuşările născocite de minte”, aşa cum le-a descris Blake, sunt cele care creează separare şi represiune, acolo unde nu există nicio nevoie pentru aşa ceva.

Mintea este mai degrabă colectivă, decât individuală. Spunem „în mintea mea”, ceea ce reprezintă gândurile şi amintirile mele unice, dar 90% dintre gândurile noastre sunt preluate din societate şi din multiplele sale canale. Multe amintiri sunt împărtăşite şi până şi materialul din care este alcătuit gândul – limbajul – este o creaţie colectivă. Prin urmare, rishi spun că mintea este prima *Kosha* în care întregul domină separarea.

Această *Kosha* ne aduce *mai aproape de întregime* prin intermediul credinţelor împărtăşite, al condiţionărilor sociale, al religiei. Al opiniilor primite şi al valorilor comune.

Această *Kosha* ne *menţine în separare*\ prin intermediul credinţelor, politicilor sau religiilor care dezbină, al prejudecăţilor, al gândirii de tipul „noi contra lor”, al naţionalismului şi al graniţelor mentale arbitrare, alcătuite din frică şi ură.

Vigyanmaya Kosha (ego-ul):

Acesta este nivelul identităţii dominate de înţelegerea lui „eu, mine şi al meu”. Societatea acordă valoare pozitivă cuiva mânat de ego şi de dorinţa de a avea succes – dar, în cercurile spirituale, reputaţia ego-ului este scăzută. Căutătorii spirituali simt adesea că este datoria lor să „ucidă ego-ul” şi să-şi controleze impulsurile. Totuşi, dacă privim la condiţia de „eu”, fără prejudicii faţă de ego, acest nivel al Sinelui dă viaţă identităţii, şi nu toate lucrurile externe pe care ego-ul ne mână să le urmărim.

Identitatea nu rămâne o tablă goală, prea mult timp. Ea devine acoperită cu ataşamente şi

asocieri, în funcţie de elementele cu care alegem să ne identificăm. Zeii ne duc la bun sfârşit dorinţele primare, căutările, războaiele şi iubirile. Ego-ul ne oferă, de asemenea, informaţii despre identitate, despre ceea ce înseamnă să fii om – acel: *nu pot şti cine sunt*, *fără familie şi societate*.

La acest nivel, conştiinţa este autocentrată, accentul punându-se asupra lui „eu”. Nimic nu este mai universal. Totuşi, ego-ul ne separă, atunci când dorinţele noastre sunt în opoziţie cu dorinţele altcuiva. Atunci când spunem ego, ne referim de obicei la ego-personalitate, care este plin de dorinţe, vise, credinţe, plăceri şi neplăceri individuale. Vigyan este mai aproape de unitate decât atât. La acest nivel, întregul domină separarea, aşa cum se poate vedea din arhetipurile şi miturile împărtăşite ale lumii.

Această *Kosha* ne *aduce mai aproape de întreg*, prin sentimentul unei omeniri unite, a căutărilor eroice şi a explorărilor mitice, precum

şi nevoia de autorespect, demnitate şi valoare interioară.

Această Ă'os/ztf ne *menţine în separare*, prin intermediul alienării personale, al anxietătii provocate de separare, al singurătăţii şi al emoţiilor reprimate, care dau naştere ruşinii şi vinei.

Anandamayi Kosha (corpul beatitudinii):

Pentru rishi, beatitudinea era mai mult decât sentimental extazului. Era vibraţia de bază sau murmurul universului – starea originară de la care a pornit întreaga diversitate. Cineva îşi poate imagina o viaţă de apoi în care nu mai există trup, unde nu mai este nevoie de respiraţie, în care mintea nu mai procesează date. Atâta vreme cât există individualitate, trebuie să existe atât sentimentul ego-ului, cât şi al beatitudinii. Ego-ul spune: „Acest lucru mi se întâmplă micu. Beatitudinea spune: „Simt sclipirea creaţiei". Pe

un plan mai profund, Ananda reprezintă posibilitatea manifestării creaţiei – dar, atâta vreme cât ocupi corpul beatitudinii, beatitudinea este o experienţă intensă şi dinamică, şi nu doar un potenţial.

La acest nivel, conştiinţa este bucuria de a fi. În loc să se concentreze asupra lumii externe, atenţia noastră se îndreaptă asupra prezenţei Divine, care a fost descrisă drept o lumină aurie, care inundă fiecare particulă a Naturii. În starea de beatitudine, percepi că această separare este doar un văl fin. În spatele vălului străluceşte lumina conştiinţei pure. Practicile devoţionale care sporesc sentimentul de bucurie al unei persoane, pot ajunge până la nivelul extazului. Dar beatitudinea însăşi este departe de sentimentul de fericire sau chiar bucurie – cu toate că, în forma temperată, poate fi experimentată ca ambele. Ea este conexiunea vibratorie care îi permite conştiinţei pure să intre în creaţie.

Această *Kosha* revelează întregimea într-o asemenea măsură

— Prin intermediul iubirii, al bucurie şi al extazului – încât separarea nu mai reprezintă nicio atracţie. Se poate spune că *Anandamaya Kosha* este Fiinţă pură, la care se adaugă atâta individualitate cât să permită cuiva să trăiască în forma fizică şi în oricare formă ar fi cea din viaţa de apoi. Fără această textură fină, te-ai dizolva în Fiinţă şi ai deveni beatitudinea însăşi, fără a mai exista cel care trăieşte experienţa.

Nu este greu să te vezi în mai multe dimensiuni, odată ce Kosha sunt descrise.

Dimensiunea fizică conţine acţiune. Trăieşti aici, atunci când te percepi ca un trup separat în timp şi spaţiu.

Dimensiunea pranică te conectează la celelalte lucruri vii. Trăieşti aici, atunci când te percepi ca parte a reţelei vieţii, o creatură a Naturii.

Dimensiunea mentală organizează realitatea prin intermediul gândului. Trăieşti aici, atunci când te percepi ca sumă a gândurilor, dorinţelor, năzuinţelor, viselor şi fricilor tale.

Dimensiunea ego-ului îţi defineşte identitatea unică. Trăieşti aici, atunci când te percepi în termenii „eu, mine şi al meua.

Dimensiunea beatitudinii conţine împlinirea supremă, prin intermediul iubirii şi al bucuriei. Trăieşti aici, atunci când simţi că te uneşti cu totul, prin intermediul puterii iubirii, sau atunci când nu ai nicio altă senzaţie decât extazul.

A face ca aceste trei dimensiuni să ne devină mai familiare nu înseamnă, în mod automat, că ele se unesc. Fiecare *Kosha*, aşa cum am văzut, te poate aduce mai aproape de unime, sau îţi poate amplifica tendinţa de a rămâne separat şi izolat. Rishi consideră că întregul, unimea reprezintă singura realitate, în comparaţie cu care, fiecare experienţă trăită în separare este un vis. Scopul

vieţii este de a găsi unitatea, sau Yoga, iar acest lucru poate fi obţinut, spun ei, prin concentrarea asupra fiecărei *Kosha*.

Corpul fizic: Yoga foloseşte posturi fizice (numite Asane) care combină echilibrul, puterea şi conştiinţa trupului, pentru a ne aduce la conştiinţa fizică.

Corpul pranic: Yoga foloseşte exerciţii de respiraţie conştiente (Pranayama), pentru a ne aduce la conştiinţa curgerii *Pratiei*.

Corpul mental: Yoga foloseşte întregul câmp al deosebirilor (Viveka), pentru a ne aduce la conştiinţa moului în care lucrează mintea. *Manomaya Kosha* este. Prin urmare, nivelul evoluţiei în conştiinţă, atât pentru tine şi pentru mine, cât şi pentru fiinţele umane, ca întreg. Cioplim nişe individuale în conştiinţa colectivă şi, atunci când un val al evoluţiei străbate omenirea, fiecare dintre noi poate decide să prindă valul sau să-l ignore, să-l îmbrăţişeze sau să se apere de el.

Ego-ul: Yoga foloseşte atenţia în toate formele sale, cum ar fi contemplaţia şi meditaţia (*6'yana*), pentru a aduce o persoană la conştiinţa aspectului *„eu sunt*, ce evidenţiază toate experienţele.

Corpul beatitudinii: Yoga foloseşte perioade lungi de tăcere profundă stare (Samadhi), pentru a aduce vibraţiile subtile ale beatitudinii la suprafaţa minţii, determinând o persoană să conştientizeze faptul că «. Murmuru11* universului este prezent în fiecare experienţă.

Am subliniat, pe scurt, contururile stilului de viaţă pe care îl reprezintă yoga, dar nu ne putem aştepta ca o persoană modernă obişnuită să-şi poată schimba brusc şi drastic alegerea. Acest lucru face ca aspectul „după" al „vieţii de după" să fie prea departe, pentru a fi luat în calcul. Trebuie să creăm mai multă unitate în „acum". Nu s-a intenţionat ca Yoga să fie specifică indienilor, sau să apaiţină în primul rând vremurilor îndepărtate

– dar, din nefericire, aşa s-au transmis lucrurile, lăsându-ne în faţa unei noi provocări. Cum putem înţelege faptul că trăim în cinci lumi şi folosim acest lucru pentru a redefini viaţa în totalitatea ei?

Acasă în conştiinţă

Voi şi cu mine părem să trăim, în principal, în lumea fizică. Cu toate acestea, conştientizarea a început în conştiinţa pură şi, pe măsură ce am călătorit prin straturile acestei vieţi, prin diferite dimensiuni, fiecare dintre ele ne-a dat un nou sentiment al Sinelui. Posedăm un întreg „sistem al Sinelui”. Rishi au studiat acest sistem şi au ajuns la concluzii diverse:

— Conştiinţa pură este tot timpul prezentă în toate, indiferent ce lume ocupă, sau ce formă ia.

— Lumea fizică deţine conştiinţă pură în cea mai mică măsură, pentru că e dominată de lucruri fizice şi de iluzia separării.

— Cu cât te apropii mai mult de conştiinţa

pură, cu atât aceasta devine mai puternică.

— Schimbarea conştiinţei cuiva, la nivelurile subtile, aduce schimbarea simultană a tuturor *Kosha*.

Dacă urmăm aceste principii, putem obţine aceeaşi măiestrie pe care o deţin înţelepţii – sau măcar o parte.

Am postat pe Internet câteva opinii asupra acestui subiect, afirmând că a-ţi baza viaţa pe conştiinţă este cea mai bună cale de a stăpâni lumea fizică. Cei care au răspuns au fost însă destul de sceptici. Mulţi au spus: „*Vorbiţi despre conştiinţă cât doriţi, dar noi trebuie să convingem oamenii să se oprească din distrugerea planetei*". Sau: „*Conştiinţa este bună şi frumoasă, dar tot nu va pune capăt războaielor şi terorismului*. Sau: „*Succes în folosirea conştiinţei pentru a opri un glonte*!" Cu alte cuvinte, ei puneau *Kosha* fizică pe primul plan, presupunând că lucrurile materiale pot fi influenţate doar prin intermediul acţiunii

directe.

Cum poate dovedi cineva că cea mai bună cale de a schimba realitatea este prin intermediul conştiinţei? La nivelul fizic, acţiunea pare separată de conştiinţă. Conceptul budist al inacţiunii pare mistic, până când îţi dai seama că înseamnă „acţiune în conştiinţă”.

Acţiunea în conştiinţă ia multe forme. Rezistenţa pasivă a lui Gandhi a fost o formă de inacţiune, care a avut un efect uriaş asupra conştiinţei şi care a pus capăt unei întregi ere istorice. Ideile puternice izvorăsc tot din conştiinţă şi nu există îndoială că au schimbat lumea – de la inventarea democraţiei de către greci, până la teoriile moderne ale relativităţii. Pe măsură ce ne îndreptăm spre *Kosha* mai subtile, *toate acţiunile au loc în conştiinţă*.

Daţi-mi voie să simplific lucrurile, făcând câteva sugestii despre acţiune în fiecare dintre cele cinci *Kosha*:

Annamaya Kosha „corpul fizic: Hrăneşte ţi şi respectă-ţi corpul. Apreciază-i incredibila inteligenţă interioară. Nu te teme de el şi nu îl murdări cu toxine. Acordă-ţi timpul necesar pentru a fi, cu adevărat, în corpul tău. La i afară şi lasă-l să se joace.

Pranamaya Kosha; corpul, vital: Ieşi în natură şi cufundă-te în sentimentul că aceasta este casa ta. Respectă şi hrăneşte ecosistemul. Nu face rău altor creatori vii. Percepe natura fără frică ori ostilitate. Respectul faţă de viaţă este cheia

Manomaya Kosha, corpul mental: Dezvoltă întrebuinţări pozitive pentru minte. Citeşte şi apreciază ceea ce este mai bun în exprimarea umană. Fii conştient că tu eşti un întreg şi acceptă ideile care susţin întregul, în locul separării. Rezistă în faţa gândirii „noi contra lor”. Examinează-ţi reacţiile automate şi credinţele preluate de la alţii. Găseşte orice oportunitate prin care să primeşti semnale de la sinele tău mai înalt.

Vigyattmaya Kosha, corpul ego-ului: Găseşte o viziune. Pleacă într-o explorare. Găseşte-ţi locul în marea structură a dezvoltării. Caută căi de a evolua personal. Celebrează vasta tradiţie a spiritului şi a înţelepciunii care uneşte culturile. Fii cât poţi de uman, în toate sensurile, conformându-te maximei *„Lumea este familiameau*.

Anandamaya Kosha, corpul beatitudinii: Dezvoltă-ţi propria practică pentru transcendere şi găsirea beatitudinii. Deja cunoşti expresia „urmează-ţi beatitudinea”; acum, pune-o în practică prin intermediul unui exerciţiu „pe unde alfa”, precum meditaţia şi relaxarea profundă.

Devotează-te încercării de a afla cum este Samadhi – tăcerea conştiinţei profunde.

Percepe-ţi propria fiinţă ca pe un motiv de a fi aici.

GHIZI ŞI MESAGERI

„Am aflat destule?”, a întrebat Savitri. Începea să se schimbe

— Simţea acest lucru. Multe lucruri pe care, cândva, le considerase reale, păreau acum nişte fantome, în timp ce lucrurile cele mai profund reale deveniseră invizibile.

„Aşa cred”, a spus Rămână. „Mergi acasă”.

„Vrei să vii cu mine?” A scuturat el din cap, zâmbind.

„N-ai vrea să-l sperii de moarte pe Yama”.

Lui Savitri i s-a strâns inima.

„Dar cum fac să mă întorc? Nu ştiu unde sunt”.

„Sau aşa îţi imaginezi”. Rămână a arătat atunci înspre partea cea mai întunecată a pădurii, iar Savitri a văzut nişte luminiţe, care puteau fi licurici, numai că era de abia prânzul. Rămână a arătat din cap spre ei şi a spus:

„Ştiu, crezi că nu voi fi cu tine. Aceasta este o altă dovadă a imaginaţiei tale”. Văzându-i ezitarea, Rămână s-a întors.

„Totul va fi aşa cum va fi”. Uluită, Savitri şi-a amintit că acestea erau exact cuvintele lui Yama. Ce putea face? A mai zăbovit până când silueta lui Rămână a dispărut în inima pădurii. Apoi s-a îndreptat spre luminile mişcătoare. Deveneau tot mai mari şi îşi dădu seama că vedea un grup *de deva*. (O devaeste acelaşi lucru cu un înger, dar poate fi şi un spirit al naturii).

„Cine sunteţi voi?”, a întrebatea. „Sunteţi deva ale copacilor?”

În India, deva pătrundeau în fiecare nivel al naturii, pentru a-l impregna cu viaţă. În loc să răspundă, luminile se îndepărtară

Savitri avu sentimentul că acestea se temeau de ea. Ou o vorblândă, le-a rugat să se întoarcă Una dintre* lumini a spus:

Me ce am/aceasta, când tot ce vrei tu estesa

ne omori Vocea nu se afla în afara minţii lui Savitri, ci în interior. Saviiri ei. I şocată.

„Să vă omor? N-aş face niciodată aşa ceva”. Lumina a ras puns:

„O faci chiar acum. Noi suntem deva care ţi-amfost desemnate ţie şi uite cât suntem de plăpânde”.

„Spuneţi-mi cum am făcut asta, pentru că, dacă am avut vreodată nevoie de voi, acesta este momentul”. Lumina a răspuns: *şti plină de tristeţi secrete*. *Te nelinişteşte moartea*. *Nu gândeşti nimic despre noi şi nu ne-ai chemat niciodată*. *Iată cum încerci să ne omori*. * Savitri nu s-a gândit niciodată la deva în acest fel, nu-şi imaginase că acestea au nevoie de atenţie. Dar acum, fiecare menţionare a morţii îi purta mintea înapoi spre fricile ei şi, când se întâmpla acest lucru, luminile deveneau tot mai mici şi mai palide. Savitri exclamă repede:

„Aşteptaţi! Nu mă lăsaţi să vă omor”.

Luminile au răspuns: JVu poţi să ne omori. Noi suntem nemuritoare. Pericolul nu e că ne poţi face rău, ci că poţi rupe legătura noastră cu tine. Avem nevoie de iubirea şi de atenţia ta, iar, în scinmb, noi te vom ajuta”.

„Cum?”

Prin inspiraţie. Noi aducem mesaje. Te putem lăsa să ne vezi, aşa cum se întâmplă acum, iar acest lucru te va a juta să-ţi vezi locul în planul Divin”.

„Este scris în planul Divin, ca Satyavan să moară?”, a întrebat Savitri. Pentru câteva clipe, deva se apropiaseră de ea, dar acum se împrăştiară şi se îndepărtară. Savitri a inspirat adânc, cerând speranţă şi curaj. Luminile s-au apropiat precaute.

„Planul Divin este însăşi viaţa. El include toate creaturile, puse în Incul potrivit. Locul potrivit pentru oameni este în primul rând în eternitate şi, în al doilea rând, aici, pe Pământ.

Moartea, asemenea pauzei dintre două respiraţii, e felul în care treci dintr-o casă în alta”.

Savitri a simţit imediat un val de recunoştinţă, care a adus luminile încă şi mai aproape. Ele au început să strălucească puternic, luminând calea. Atunci Savitri şi-a dat seama că nu se rătăcise. De fapt, casa ei era aproape. Cu paşi hotărâţi şi condusă de luminiţe, s-a îndreptat spre ea.

CUM SĂ CREEZI UN ÎNGER

Trasarea liniei dintre real şi ireal ignoră felul în care funcţionează conştiinţa. Dacă îmi spui: „Am un înger păzitor*1, pot interpreta această afirmaţie prin intermediul mai multor stări ale conştiinţei. Ea poate însemna:

— Îmi imaginez că am un înger păzitor

— Religia mea mă învaţă că am un înger păzitor în Rai.

— Am citit cu mult interes despre mitologia îngerilor şi ideea care mă atrage cel mai mult este

cea a îngerului păzitor.

— Îmi văd îngerul păzitor şi am experienţa prezenţei lui.

— A avea un înger păzitor este dorinţa mea cea mai mare.

— Odată, mi-am văzut îngerul păzitor într-un vis.

Anumite stadii ale conştiinţei – precum visele şi imaginaţia – sunt larg acceptate în societatea noastră, dar se apropie de alte stări pe care oamenii moderni le leagă adesea de superstiţie, cum ar fi să vezi spiritele celor plecaţi, ori să ai viziuni sfinte. Cu toate acestea, am întâlnit prea mulţi oamenj care îmi spun cu seriozitate că, în timpul meditaţiei, le-au apărut sfinţi, sau că au fost vizitaţi de guru, de arhanghelul Mihail, de Iisus, de Buddha, de vechi lama tibetani sau de încarnări ale lor înşişi. Nimeni nu a negat acest lucru.

Alte culturi au preferat să navigheze prin

dimensiunea subtilă, mai mult decât o facem noi. Tendinţa noastră este de a elimina aceasta din lumea fizică şi de a lua decizii arbitrare, după cum urmează:

— Oamenii care văd îngeri cu siguranţă că îşi imaginează.

— Visele sunt iluzorii, astfel că fiecare alt fenomen subtil este, de asemenea, o iluzie.

— Dacă vezi sau auzi ceva care nu este fi zic, trebuie să fie vorba despre o halucinaţie.

— A vedea un zeu sau un înger este acelaşi lucru cu a vedea un OZN. Ambele sunt experienţe din a fără normalului.

— Viziunile sacre sunt rezultatul bolilor precum epilepsia ori schizofrenia paranoidă.

A crea în conştiinţă este cel mai mare dar al nostru – iar ceea ce creăm, continuă să evolueze. Dacă eşti deschis rolului tău de creator, obţii mult mai multă libertate. Geneza nu trebuie să fie un eveniment îndepărtat, care pune Universul în

mişcare. Poate fi un eveniment constant, care se reînnoieşte în fiecare moment.

O mare lucrare de artă poate începe într-un vis, într-o viziune, sau într-un moment de inspiraţie. Se plămădeşte în zonele invizibile ale imaginaţiei, apoi artistulâncepesă-i dea formă în lut sau pe o pânză. *MonaLisa* a avut nevoie de un public, iar acel public trebuia să considere că pictura era importantă. Pictura trebuia să îi inspire pe privitori prin frumuseţea sa – şi aşa s-a şi întâmplat, dobândind faimă, alături de apreciere şi înţelegere. Cuvântul „înger” ar putea fi un înlocuitor pentru „*Mona Lisau*, fără a aduce vreo schimbare majoră. Fiind o operă de artă, un produs făcut de om, *Mona Lisa* nu ne-a făcut să fim sceptici – dar, de vreme ce nu ne putem percepe ca fiind creatori de îngeri, ne e greu să acceptăm procesul. Prin urmare, următorul pas este să-l analizăm în detaliu.

Mecanismul prin care îngerii sunt creaţi este numit proiecţie, în psihologie, tindem să folosim acest termen cu sens peiorativ, ca sinonim pentru ataşarea unei stări subiective, unui obiect din afara noastră. În loc să fie capabili să-şi accepte propriile emoţii nega* tive, de exemplu, oamenii le proiectează frecvent asupra altora. Analizaţi următoarele replici frecvente:

Nu cred că mă mai iubeşti. Proiectezi doar. Te iubesc.

E un zgomot afară. *Sunt sigur că este un hoţ*. T\i crezi că fiecare zgomot reprezintă ceva periculos. Proiectezi doar.

Dacă merg la fwtrecere săptămâna viitoare, fără să pierd cinci kilograme, toată lumea va crede că sunt dezgustătoare. Nu mai proiecta. Arăţi bine.

Proiecţia poate deveni complicată. O societate care se simte în pericol, poate proiecta fantezii nebuneşti. Fundamentaliştii musulmani

proiectează asupra Vestului atributele de *corupt*, *lipsit de sfinţenie şi decadent*, în timp ce fundamentaliştii creştini proiectează asupra Islamului caracteristicile *barbar*, *fanatic şi lipsit de Dumnezeu*. Proiecţia are „succes”, atunci când nu mai putem vedea realitatea, dar am creat o versiune falsă, bazată pe frică, ostilitate, nelinişte sau nesiguranţă – orice emoţie pentru care refuzăm să ne asumăm responsabilitatea. De asemenea, proiecţia poate fi pozitivă – aşa cum se întâmplă atunci când un îndrăgostit nu vede decât perfecţi unea în obiectul iubirii sale, chiar dacă, pentru prieteni şi familie, persoana iubită rămâne doar o persoană oarecare, alcătuită din carne şi oase.

Rishi vedici spun că proiecţia a fost un mecanism prin care conştiinţa a creat realitatea. Suntem toţi familiarizaţi cu noţiunea, pentru că industria filmului depinde, în întregime, de proiecţie. La Hollywood, un star este un actor care

a depăşit bariera dintre reali-

(ale şi proiecţie. Atunci când Tom Cruise se opreşte pentru a ajuta un motociclist să schimbe un cauciuc, sau când Jennifer Anniston are o întâlnire, vestea face înconjurul lumii. De ce? Pentru că starurile sunt proiectate într-o dimensiune supra umană. Cele mai mici gesturi ale lor sunt semnificative, într-un mod care trece dincolo de raţiune. Dacă tu sau eu ajutăm pe cineva să schimbe un cauciuc, gestul nu reprezintă o ispravăeroică. Dacă o tânără are o întâlnire cu cineva, Zeiţa Iubirii nu şi-a făcut apariţia în lume. Proiecţia este reţeta prin care un om este transformat în supraom – iar naturalul, în supranatural. Iată câteva dintre ingrediente:

— *Simbolismul*: Proiecţia noastră trebuie să susţină ceva mai profund şi mai semnificativ.

— *Dorinţa*: Proiecţia noastră trebuie să îndeplinească o dorinţă sau o nevoie care nu pot fi îndeplinite direct.

— *Fantezia*: Proiecţia noastră trebuie să opereze pe tărâmul în care constrângerile fizice nu sunt stăpâne.

— *Mitul şi arhetipul*: Proiecţia noastră trebuie să aibă sens universal.

— *Idealismul*: Proiecţia noastră trebuie să ne conecteze la valori mai înalte.

Aceste cerinţe pot fi îndeplinite doar în conştiinţa creatorului. Un pompier care salvează un copil dintr-o clădire în flăcări nu este un erou. Este doar un bărbat într-un costum neinflamabil, care intră în flăcări, pentru că aşa îi cere slujba sa. Eroismul este creat prin proiectarea ingredientelor necesare:

Pompierul *simbolizează* un tată protectiv.

El îndeplineşte *dorinţa noastră* de a fi salvaţi din incendiu.

În *fantezie,* el este mai puternic decât focul. El îl înfrânge în lupta lui personală. Se încadrează în *mitul* marelui luptător şi al prinţului care

salvează prinţesa tristă. Îl *idealizăm* ca pe un bărbat eroic. Pompierii nu au doar o slujbă, ci se ridică la înălţimea ide aiuritor noastre cele mai altruiste. Fără proiecţie, nu i-am percepe pe pompieri aşa cum o facem – şi nici ei nu s-ar vedea astfel. Este un bun exemplu al felului în care întâi creăm proiecţia şi apoi luăm parte la ea. Societatea este în mod constant prinsă în ridicarea şi căderea proiecţiilor. Vedetele din lumea sportului, care iau droguri, devin eroi decăzuţi. Soldaţii din război coboară în iad. Actriţele din filme sunt zeiţe, până când se află de următoarea lor aventură extramarital, care le transformă în distrugătoare de familii. Oamenii pe care îi privim cu admiraţie au învăţat cum să manipuleze simbolurile, fanteziile, idealurile şi miturile. Se întâmplă la fel şi în cazul celor mai de succes produse de pe piaţă. Totuşi, aceste exemple superficiale ale proiecţiei ascund o putere profundă în interiorul nostru, al tuturor.

Întreaga noastră cultură a fost construită pe baza proiecţiei şi, în acest moment, tu şi cu mine continuăm acest proces.

Proiecţia creează înţelesul. De sine stătătoare, evenimentele sunt lipsite de sens, până când le acordăm noi o valoare. Gândiţi-văcâte decese vedem la buletinele de ştiri de la televizor. Unora nu le simţim sensul, pentru că par atât de îndepărtate. Dar dacă o persoană înseamnă ceva pentru noi, totul se schimbă. Anumite expresii – „copilul cuiva”, „victimă a cancerului”, „un soldat care şi-a iubit ţara” – ne determină să proiectăm un sens pozitiv. Alte expresii – „insurgent”, „deţinut evadat”, „membru al unei bande” – îşi găsesc înţelesul în partea negativă. Poate fi vorba despre aceeaşi moarte, de vreme ce fiecare este copilul cuiva. Reacţionăm la informaţie (care vine, adesea, cu un sens deja atribuit) atât de repede, încât pierdem din vedere *Pozitivul*, înţelesurile se diminuează şi devenim confuzi în privinţa

puterilor pe care le exercităm în calitate de creatori.

Tot ce este real la un nivel al conştiinţei, este ireal la un altul.

Dacă doriţi să creaţi un înger, trebuie să-l proiectaţi. Dar, pentru a face acest lucru, trebuie să vă aflaţi într-o stare a conştiinţei care acceptă îngerii ca fiind reali. În India există o anumită regiune numită *Devaloka*, în care sălăşluiesc îngerii, dar nu este acelaşi lucru cu raiul. Devaloka poate fi asemănată cu raiul – un loc în nori, unde plutesc fiinţe eterice – dar este înţeles că toate *loka* sau alte lumi sunt nivele ale conştiinţei. Prin urmare, îngerii fac parte din întregul sistem al sinelui.

Rishi ne spun că proiecţia afectează toate *kosha*. În timp ce creămânţelesân lumea materială, schimbăm toate nivelurile conştiinţei şi, prin urmare, fiecare nivel al creaţiei. Înţelesul nu este niciodată izolat. Face parte din râul vieţii,

care curge din conştiinţa pură. Îngerii există, pentru că au fost proiectaţi în conştiinţă. Aşa cum, pentru un film este nevoie de o imagine, de un proiector şi de un privitor, aşa se întâmplă şi în cazul îngerilor (sau a orice aparţine oricărei creaţii din conştiinţă).

În termenii Vedanta, sunt implicate trei elemente:

Privitorul sau observatorul este *rishi*.

Procesul proiecţiei este *devata*.

Obiectul proiectat este *chhandas*.

Într-un cinematograf, audienţa este rishi, proiectorul este devata, iar imaginile de pe ecran sunt chhadas. Nu este atât de important să ne amintim termenii, dar străbunii înţelepţi vorbesc despre o regulă universală a conştiinţei, numită *trei în unu*. Dacă deţii oricare dintre aceste roluri – privitor, privit sau procesul de a privi – le deţii pe toate. Aceste cuvinte, care sună atât de modest, au puterea de a revoluţiona lumea.

Dacă doar priviţi lumea, aceasta are putere asupra voastră, pentru că sunteţi pasivi, iar lumea acţionează în toate privinţele asupra voastră. Dacă sunteţi doar un proces – treceţi printr-un divorţ, şofaţi pentru a ajunge la muncă, gătiţi un fel de mâncare – sunteţi ceva mai aproape de putere, dar procesul are propriul său moment de accelerare şi vă poate copleşi, asemenea unui marinar prins într-o furtună pe mare. Dacă sunteţi obiectul văzut – un om bogat, o femeie frumoasă, un predicator, un criminal – aceste etichete obiective vă acordă statut şi sens, dar vă predaţi altora, celor care pun etichetele şi le atribuie oamenilor. Doar în unitatea celor trei roluri, obţinem puterea completă de creatori.

La nivelul sufletului, cele trei roluri sunt cuprinse în unitate. Iată de ce Dumnezeu este Creatorul şi creaţia Sa, în acelaşi timp. Odată ce El îşi proiectează creaţia în afară, unitatea se transformă în diversitate. Acesta este echivalentul

Vedanta al Big Bang-ului. Atunci când creatorul începe să se privească pe el însuşi, se instalează imediat o stare de trei-în-unu. Un observator (rishi) priveşte un obiect (chhandas), prin intermediul procesului de observare (devata). De îndată ce acestea trei se unesc, întregul univers se uneşte cu ele; materia şi antimateria răspândite de Big Bang sunt doar o faţetă a unui mecanism invizibil, în care, deodată, creatorul vede ceea ce este posibil – şi prin aceasta, posibilul devine realitate, într-o varietate infinită. Nu ar trebui să fim surprinşi că întregul Univers conţine doar 4% materie vizibilă şi energie, restul de 96% constând în aşa-numita „materie întunecată”, a cărei funcţie pare să fie menţinerea unităţii universului, într-un mod misterios. „Creatorul” nu trebuie să fie o persoană, ci poate include tărâmul invizibil din care tot ceea ce e vizibil este organizat şi menţinut.

Starea trei-în-unu nu ar conta, dacă nu ar

afecta realitatea de zi cu zi – dar o face. A vedea este suficient pentru a crea. „Efectul de observator”, aşa cum este numit în fizică, literalmente creează materia. Este nevoie de un observator care să transforme starea energiei invizibile a unui electron, într-o anumită particulă, localizată în timp şi spaţiu. Înainte ca efectul de observator să aibă loc, nu există niciun electron. Există doar posibilitatea acestuia. Ochii noştri nu îl pot detecta, dar suntem cufundaţi într-o mare a posibilităţilor. Fiecare electron care ar putea să existe vreodată este aici – chiar acum. Culegem electroni din marea posibilităţilor, pur şi simplu privind.

Într-un fel, rishi vedici au înţeles acest fapt uluitor. De ce? Pentru că au privit procesul la prima mână – nu cu electroni, ci cu răsăritul şi apusul evenimentelor – proces atât de fluid, încât, pentru ei, n-a reprezentat mai mult decât un vis.

Oare acest lucru este credibil cu adevărat?

Cel mai ciudat aspect al efectului de observator este acela că, atunci când vezi un singurelectron, toţi ceilalţi electroni sunt afectaţi. Acest lucru are sens numai într-un univers în care nu există electroni singuri, ci doar o reţea vastă şi atotcuprinzătoare de sarcini, poziţii, mişcări de spin şi puncte – ceea ce esteexact viziunea asupra căreia converge fizica teoretică. Înţelepţii vedici s-au autonumit rishi deoarece, pentru ei, totul se întoarce la observator, la privitor.

A vedea reprezintă actul creativ suprem.

Efectul Devata

Misterul creaţiei se află în spaţiul dintre observator sau rishi şi cel observat. Ştim cu toţii că vedem tot felul de lucruri şi că Prin urmare, acestea există. Dar Vedanta spune că trebuie luat în considerare un al treilea element – procesul observării. Îngerii există în acest spaţiu. Ei sunt predecesorii conştiinţei şi, prin urmare, ca să

folosim un termen biblic, sunt servitorii lui Dumnezeu. Devanta – termenul sanskrit pentru acest proces – îşi are rădăcinile în *Deva*, care înseamnă înger. *Deva* sunt mai mult decât mesageri; sunt agenţi ai creaţiei. Ei duc la îndeplinire poruncile creatorului şi, de vreme ce creatorul nu face decât să observe, *deva* reprezintă aspectul activ al observaţiei, care este ascuns. Ar fi drept să spunem că tot ceea ce am atribuit proiecţiei aparţine efectului devata – abilitatea conştiinţei de a transforma impulsurile invizibile, în realitate fizică. Putem fi chiar mai concreţi decât atât: efectul devata reglează fiecare nivel al realităţii, motiv pentru care înşişi îngerii apar în toate *kosha*.

În *dimensiunea fizică*, îngerii apar ca vizitatori şi ghizi. Ei aduc mesaje de la Dumnezeu, sau oferă ajutor în clipe de criză.

În *dimensiunea vitală*, îngerii sprijină natura, insuflând viaţă în creaţie. Ei servesc drept

constructori ai formei şi oferă fiecărei f iinţe vii, conexiunea esenţială la Natură.

În *dimensiunea mentală*, îngerii apar în viziuni şi vise. Ei întrupează mintea lui Dumnezeu şi o conectează la a noastră.

În *dimensiunea ego-ului*, îngerii servesc drept ghizi şi paznici.

În *dimensiunea beatitudinii*, îngerii îl înconjoară pe Dumnezeu şi îl preamăresc în mod constant. Ei întrupează bucuria, în cel mai exaltată stare a ei.

Toate cele cinci nivele împărtăşesc nevoia de comunicare. Aceasta înseamnă că impulsul creativ trebuie să curgă dintr-un nivel, în următorul. Îngerii sunt, de fapt, simboluri pentru felul în care informaţia este răspândită şi organizată. Realitatea dincolo de simbol este efectul de vata.

Daţi-mi voie să vă ofer un exemplu concret a ceea ce ne-ar putea apropia mai mult de înţelegerea acestei realităţi ascunse.

Cunosc o femeie care îşi câştigă existenţa de pe urma îngerilor. Numele ei este Lily şi şi-a dat seama pentru prima dată de prezenţa îngerilor, la o petrecere aniversară, pe când avea trei sau patru ani. „Mama mea a stins luminile ca să pot sufla în lumânările de pe tort. Am privit în jur şi am văzut nişte oameni care stăteau într-un colţ al camerei. Nu se aflau acolo, când luminile erau aprinse. Am arătat înspre ei, dar am descoperit că nimeni altcineva nu îi vedea. Îmi aduc aminte că m-au făcut să mă simt foarte fericită”.

Prima întâlnire a lui Lily a fost mai mult una fizică. După ce mama ei a descurajat-o să vadă „oameni” care nu există, aceştia au dispărut repede. Totuşi, Lily era conştientă încă de piv/niţ. I în în pe măsură ce a crescut, a învăţat să se adapteze la; iceasl; t pi vmţ. I în cele din urmă, „tipii”, aşa cum i-a numit ea, au devenii inulul» care le putea vedea, atunci când închidea ochii şi voci pe i. Uc l. Auzea, atunci când punea întrebări.

„Nu erau voci constante”, mi-a spus ea. „Nu le-am loiiNULn.11 niciodată halucinaţii. Trebuia să le chem în mod conştient şi. 1. Nul o făceam, simţeam o stare de confort, o înţelepciune care m; i.1I.1 uzea. Ştiu că majoritatea oamenilor nu intră în contact cu proprii ghizi, dar eu îi pot vedea şi pe ai lor. Cu toţii avem ghizi”.

Această capacitate – despre care rishi ar spune că aparţim* lumii „conştiinţei în care se află obiectele subtile” – a tot apărui şi a dispărut în viaţa lui Lily. În mare parte, părea să depindă de locul în care se găsea. Imediat după colegiu, a avut un scurt mariaj, cu un bărbat care a descurajat-o să-i mai contacteze pe „tipi”. Dupădivorţ, Lily a avut, vreme de 15 ani, o slujbă de manager de departament, care nu a necesitat prea multă călăuzire interioară. Dar, în cele din urmă, a ajuns să se gândească la chestiunea vindecării.

„Tipii mi-au spus că aş putea să vindec

oamenii la nivel emoţional şi că ei mă vor ajuta. La început, am fost neliniştită, dar am lol observat cât de dureros este pentru mulţi oameni, atunci când suni puşi faţă în faţă cu vechile lor răni. Tipii mi-au spus că nu trebuie să fie aşa. Aveau să-mi arate cum să mut energiile captive, care reprezentau durere şi traume. Am învăţat să fac asta, fără ca persoana sa simtă vreun stres. Acest lucru mi-a lăsat o impresie puternică".

Când a ajuns la vârsta de 40 de ani, Lily a început să se ocupi* cu multă seriozitate de vindecări. A început cu prietenii, cărora le putea vorbi deschis despre „tipi". Pe măsură ce munca a devenit toi mai asiduă, a început să folosească expresia, „ghizi superiori şi îngeri", care se potrivea cu ceea ce vedea ea.

„Sunt o persoană convenţională în multe privinţe. Atunci când nu mă acordez cu nivelul în care îmi desfăşor activitatea, viaţa mea este totalmente obişnuită. Mi-au trebuit ani buni ca să

îi percep pe aceşti tipi drept îngeri, dar apoi mi l-au arătat pe Arhanghelul Mihail. Am adus aici prezenţa lui Christos, ca să mă ajute. Le spun oamenilor că sunt conectaţi energetic la Dumnezeu.

Totul a devenit natural acum, pentru că pot vedea toate lucrurile despre care vorbesc”.

Dincolo de graniţele realităţii – cele asupra cărora cădem de acord în general – oamenii precum Lily există şi au existat întotdeauna. Lily ne duce într-un punct critic al investigaţiei noastre. Nu contează că încercăm să aflăm dacă îngerii sunt reali sau nu, dacă ei se află aici, pe Pământ – sau departe, în Rai. Propria noastră conştiinţă reglează ceea ce este real şi ireal. Păşim în propria noastră proiecţie. Dacă această proiecţie constă doar din obiecte fizice, şi exclude obiectele subtile, nu înseamnă că nu este o creaţie proprie. T\i şi cu mine existăm nu doar ca observatori, observaţi ori proces al observaţiei – ci

ca toate aceste trei aspecte la un loc. A nega acest lucru înseamnă a nega propria noastră plenitudine şi puterea care ne este dată la naştere, ca drept al nostru.

„Am diferite moduri de a vedea oamenii”, spune Lily. „Îi văd fizic – dar chiar şi atunci le simt energia. Atunci când merg în interior, văd această energie ca pe un câmp de lumină în jurul lor. Aceasta este realitatea de bază, dar, dacă solicit acest lucru, pot să le văd şi îngerii şi alte fiinţe eterice. Unele dintre acestea sunt negative. Au fost atrase de persoanele cu credinţe negative. Pot vedea oamenii, aşa cum au fost în alte vieţi şi, într-o anumită măsură, pot să-i văd în viitor. Totul este foarte fluid, dar în întregime accesibil”.

În urmă cu 20 de ani, nu cunoşteam pe nimeni ca Lily. Acum am cunoscut mulţi oameni asemănători. Fiecare a învăţat să ignore graniţa pe care societatea o impune între un nivel al vieţii şi altul. La nivelul sufletului, suntem liberi să

facem ceea ce dorim cu potenţialul care ne este dat. Raiul şi Iadul nu sunt absolute. Acestea s-au schimbat de-a lungul istoriei, pe măsură ce imaginaţia omului s-a schimbat. Oamenii moderni nu mai trec râul Styx în barca lui Charon, nici nu navighează împreună cu zeii egipteni, în lumea lor de umbre de sub ape. Asemenea oricărui alt lucru, viaţa de după continuă să evolueze. Acest proiect creativ al nostru datează de milenii şi continuă până astăzi.

Ce rol jucaţi în viaţa *voastră* de după? Atunci când muriţi, cât din ceea ce se întâmplă va reprezenta alegerea voastră şi cât va rămâne la latitudinea foiţelor exterioare? Lily are un răspuns clar la această întrebare. Ea şi „tipii” vor lucra împreună, fără să fie întrerupţi de moartea fizică. În acest fel, Lily face, în mod conştient, ceea ce facem cu toţii, în mod inconştient. Graţie efectului devata, noi *suntem* procesul creaţiei. Prin noi, zeii, îngerii şi sufletele încep, dar şi încetează să existe.

Lily spune: „Atunci când am început să lucrez în acest domeniu, vocabularul îmi era în mare parte creştin, pentru că m-am simţit foarte apropiată de Iisus, încă de la început. Apoi am început să am experienţa prezenţei lui Iisus Christos, fără a avea o anumită imagine în minte. Am descoperit că exista un nume esoteric pentru Christosul universal, care este Sananda, iar tipii mi-au spus că îl pot folosi, atunci când vreau să iau legătura cu Christosul cosmic. Acum, până şi acesta a devenit mai abstract, asemenea unui câmp de lumină plină de compasiune”. Am întrebat-o pe Lily ce urmează pentru ea.

„Aceasta este marea întrebare, nu-i aşa? La un anumit nivel, ştiu că nu am neapărat nevoie de tipi. Ei sunt doar aspecte ale sinelui meu. Dacă aş dori, aş putea să mă întreb pe mine însămi ce trebuie să fac şi să mă bazez pe propriile mele abilităţi. Acesta este pasul următor”. Dacă ea ştie că toată puterea îi apaiţine, am întrebat-o ce

anume o opreşte să facă următorul pas, chiar acum?

„Obişnuinţa, poate o frică reziduală pe care încă n-am rezolvat-o. Trebuie să ţii minte că tipii au fost cu mine întreaga mea viaţă. Îmi imaginez că voi rămâne legată de ei, până când mă voi simţi destul de la altgul meu, încât să fiu pe cont propriu”.

Cu toţii ne aflăm într-un anumit stadiu al acceptării responsabilităţii pentru participarea la creaţie. Zeii şi zeiţele, îngerii şi fiinţele eterice există pentru că au fost atrase de materialul brut al conştiinţei. Atelierul în care are loc această creaţie este *Akasha*, tărâmul conştiinţei. Artizanii responsabili sunt cei cu destulă conştiinţă pentru a duce treaba la bun sfârşit.

Aş dori să vă propun ceva: chiar dacă nu vă simţiţi competenţi pentru a crea un zeu, puteţi măcar să învăţaţi să creaţi un înger.

Am intervievat odată un bărbat care avea

capacităţi vindecătoare cu totul remarcabile, dar era foarte modest. Mi-a spus:

„Aş putea să te învăţ să faci acelaşi lucru, în câteva zile”. Când i-am răspuns că mă îndoiesc de aşa ceva, a spus:

„De fapt, este foarte simplu. Munca grea constă în eliminarea convingerii că *nu poţi* să vindeci”.

Acest lucru este valabil pentru aproape orice. Ne petrecem toată viaţa proiectând un vis, păşind în el şi crezând că visul este real. Percepeţi-vă ca un om care face toate cele trei lucruri şi, brusc, lumea îngerilor va deveni la fel de reală ca şi lumea lucrurilor solide.

12

VISXIX CONTINUA

Cum se încheie povestea lui Savitri? Soarele se ascundea deja în spatele copacilor, în timp ce

ea se întorcea în fugă la cabană. Privind pe fereastra din faţă, l-a văzut pe Yama care stătea încă în praf – numai că, acum, umbrele lungi ale pinilor îl acopereau. Savitri şi-a luat inima în dinţi, a spus o ultimă rugăciune şi a intrat ca să dea ochii cu el.

Şi apoi? într-o altă versiune, Savitri s-a întrecut pe sine, primindu-l cu multă mândrie pe Yama. Stăpânul Morţii a fost atât de încântat, încât i-a promis o favoare. Savitri a cerut favoarea vieţii, lucru care l-a nedumerit pe Yama.

NI) ar eşti deja în viaţă", a constat el. Savitri a insistat însă, iar Yama i-a făcut promisiunea. Savitri s-a ridicat în picioare şi a spus: „Mi-ai dat viaţa, dar eu nu pot trăi fără Satyavan". În acest moment, Moartea a fost învinsă de isteţimea femeii şi a trebuit să-l graţieze pe soţul acesteia.

Dar nu toată lumea este mulţumită de o şmecherie atât de simplă. Vă pot spune ceea ce cred eu. Savitri şi-a învins toate temerile şi, astfel,

a ieşit şi a dansat pentru Yama. A dansat atât de frumos încât, atunci când a terminat, în timp ce îşi odihnea capul în poala lui, a şoptit, aşa cum îşi vorbesc iubiţii:

„Timpul nu este suficient pentru a satisface dorinţa pe care o nutresc pentru tine”. La acestea, Yama, încântat, a răspuns:

„Dar avem o eternitate împreună”. Savitri a scuturat din cap:. Dacă eşti atotputernic, mai adaugă o secundă eternităţii, astfel încât să te iubesc mai mult decât a iubit vreodată altcineva. E tot ce-ţi cer”.

Lui Yama nu i se oferise niciun fel de iubire până atunci – cu atât mai puţin din partea unei tinere femei care avea toate motivele să se teamă de el. Aşa că i-a acordat lui Savitri încă o secundă şi, astfel, a fost învins.

Cum?

O secundă pentru zei este o sută de ani

pentru muritori. În acea secundă, Satyavan s-a întors acasă şi a îmbrăţişat-o pe Savitri. Au intrat în casa lor şi au trăit ca înainte. Au avut copii şi au îmbătrânit împreună. Cu timpul, tatăl lui Savitri, regele, s-a domolit şi i-a primit pe amândoi în palatul său. La bătrâneţe, Savitri s-a întrebat dacă nu a cerut prea mult timp, pentru că a supravieţuit mult după ce Satyavan a părăsit această lume. Şi-a petrecut ultimii ani în meditaţie şi a devenit iluminată, astfel încât, atunci când secunda s-a terminat, Yama a fost uimit să afle că Savitri nu îl păcălise, până la urmă. Chiar îl iubea – aşa cum cineva iubeşte deplinătatea vieţii, şi nu doar un singur aspect al acesteia.

Acest final este frumos şi consolator. Aş dori să fie citit atunci când voi fi pe moarte. În spiritul lui Savitri. Am scris deja această notă, pe care o voi lăsa familiei, ca să o citească.

Orice-ar fi, nu plângeţi pentru mine. Sunt bine şi voi continua să vă iubesc, indiferent ce s-ar

întâmpla. Acesta este drumul pe care trebuie să îl parcurg.

Din când în când, privesc pentru câteva clipe, aceste cuvinte. Cumva, asemenea lui Savitri, nu am câştigat nimic mai mult decât o secundă în plus, în această existenţă. Va fi suficient.

REÎNCARNAREA

A crea un înger nu este realizarea supremă a conştiinţei. Dar a crea o viaţă nouă din nimic, este. Această abilitate este cunoscută sub numele de reîncarnare. Noţiunea populară, conform căreia sufletul se îmbracă într-o nouă personalitate pentru a fi renăscut, este o aproximare a procesului. Într-o cultură precum cea a Indiei, unde reîncarnarea are un fundament solid, oamenii vor să ştie de ce s-au născut cu anumite tendinţe karmice şi există anumite grupuri din societate – astrologii, preoţii, filosofii, guru – pentru a explica procesul prin care Karma se ataşează de un suflet şi dă naştere unei noi vieţi,

pline de experienţe.

Majoritatea oamenilor sunt conştienţi că Tibetanii se aşteaptă ca Dalai Lama al lor să se reîncarneze într-un bebeluş, care să ofere semne despre propria-i identitate. Aceşti copii sunt aproape întotdeauna născuţi în Tibet, dar există cazuri în care pot apărea în Europa. De exemplu, în urmă cu un deceniu, căutarea marelui lama i-a condus pe investigatorii tibetani până la o familie din Spania. În India, marile figuri religioase sunt adesea legate de predecesori iluştri; discipolii lui Mahatma Gandhi au făcut legătura dintre acesta şi marii guru din trecut. Cine poate spune care potrivire este validă? Subiectul devine foarte complicat.

Există triburi de băştinaşi din America de Nord, în care se pot naşte cinci sau şase copii care îşi amintesc foarte clar că au avut aceeaşi mamă, într-o viaţă anterioară. Există cazuri similare în Japonia, unde unii copii îşi amintesc experienţe

identice dintr-o viaţă trecută, în cel de Al Doilea Război Mondial, sub forma sufletului unui soldat, fragmentat în mai multe bucăţi, fiecare dintre ele renăscându-se acum separat. Experţii în „regresia sufletului”, care trec o persoană dintr-o viaţă în alta, susţin că amintirile se amestecă şi devin absorbite. Astfel, un personaj măreţ, precum Cleopatra sau Napoleon, afectează amintirile unei întregi societăţi, iar oamenii din vieţile următoare îşi aduc aminte că au fost Napoleon

— Când, de fapt, au fost, pur şi simplu, doar afectaţi de acesta.

Oamenii pot deveni fascinaţi de jocul „Cine am fost eu într-o viaţă anterioară?”, sau chiar „Nu cumva te am întâlnit într-o viaţă anterioară?” Dar am cunoscut şi persoane care îşi acoperă urechile, atunci când aud cuvântul „reîncarnare”, deranjaţi de noţiunea conform căreia s-ar putea renaşte în corpul unui porc ori al unui câine. De asemenea, reîncarnarea ofensează teologia creştină, dar

acordă răscumpărare. Greşelile pot fi corectate. Vieţi întregi pot fi răscumpărate, nu în rai, ci într-un corp nou şi repetând aceleaşi evenimente care au produs, pentru prima dată, eşecul, păcatul sau lipsa împlinirii. Fără reîncarnare, am putea avea ideea greşită că universul este condus de moarte. În câteva milisecunde de la Big Bang, 96% din materia şi energia emanate de acel vid au revenit în el însuşi. Partea încă rămasă pendulează înspre şi dinspre existenţă, însă cu atâta rapiditate, încât materia pare solidă şi permanentă. De fapt, tot ceea ce este solid, este tranzitoriu. Fiecare particulă existentă oscilează înspre şi dinspre vid, dând iluzia solidităţii, pentru că simţurile noastre nu sunt destul de rapide, încât să surprindă vibraţia. Noua particulă care apare nu este niciodată la fel ca cea care a dispărut – ceea ce reprezintă modul în care natura manageriază timpul, locaţia, încărcătura electrică, orientarea şi alte proprietăţi de bază, care necesită stabilitate şi

schimbare, în mod simultan.

Acest lucru este adevărat şi pentru tine, şi pentru mine. Existăm ca un produs fluid al schimbării şi stabilităţii. Creierul nostru arată la fel de la o clipă la alta, însă activitatea neuronală nu este niciodată aceeaşi – un creier este la fel ca un râu şi nimeni nu poate intra în acelaşi loc de două ori. ADN-ul se reîncarnează atunci când genele unuia dintre părinţi se despart în jumătate, într-un act de suicid creativ, pentru a se uni cu genele celuilalt părinte. Faptul că ADN-ul se poate replica nu implică moartea celulei-mamă, ci material genetic nou – care înseamnă carne nouă, iar cuvântul-rădăcină al încarnării înseamnă carne, provenind din termenul latin *carneus*.

Oamenii au sentimente ambigue în privinţa faptului că suntem făcuţi din carne. Ne asemănăm cu mamiferele, dar lucrurile se complică, atunci când luăm în considerare dimensiunea spiritului. Văzând cum carnea îmbătrâneşte şi se

descompune, cum ne trădează, îmholnăvindu-se, oamenii ar putea să nu devină prea fericiţi la gândul unui nou corp după moarte – pentru unii dintre noi, o dată este suficient. Cu siguranţă, Creştinismul adoptă această poziţie, raţionamentul său constând în coruperea cărnii de către păcat. Prin urmare, e mult mai bine să fii sub formă de suflet după moarte, decât să treci printr-un proces de reciclare, ce te va aduce într-un nou corp.

Estul a mers pe ideea reîncarnării şi există mai multe motive pentru aceasta. Dacă universul se recreează constant, noi am fi singurul său aspect neimplicat – ceea ce este lipsit de sens. Iar dacă cu mă pot întoarce într-un trup nou, pot să-mi împlinesc dorinţele şi ambiţiile care mi-au fost zădărnicite în această viaţă – gând care consolează. Încă şi mai multă consolare aduce posibilitatea întâlnirii cu cei dragi pe care i-am pierdut (sau nu i-am avut niciodată, dacă iubirea

mea nu a fost împărtăşită). Reîncarnarea oferă speranţă pentru avansarea socială: un sclav în această viaţă s-ar putea întoarce ca rege, în următoarea. În cele din urmă, sistemul cosmic al naşterii şi renaşterii are în spate un impuls revoluţionar: pas cu pas, fiecare suflet se ridică tot mai sus, în ascensiunea sa către Dumnezeu.

Poate că nu este o chestiune de credinţă. Poate că este doar o chestiune de alegere. Conştiinţa este utilă. O modificăm conform dorinţelor noastre. De ce să nu alegem reîncarnarea? Decât să fie cuvântul de final, negarea reîncarnării de către Creştinism ar putea fi o alegere colectivă, pur şi simplu. După luarea în considerare a tuturor factorilor relevanţi, un vast sector al omenirii spune: „*Nu vreau să mă întorc în acest loc*”, în timp ce altul spune: „*Eu vreau*”

Alegerea întoarcerii

Rishi au transformat fiecare aspect al vieţii de apoi, într-o alegere. Ceea ce alegi devine real – ceea ce nu alegi devine ireal. Dar aceasta sună derutant. Până la urmă, există sau nu reîncarnare? Psihologii pentru copii ştiu că există o perioadă critică – de obicei între pruncie şi vârsta de 8 – 10 ani – când unii copii par să-şi amintească vieţile anterioare. Într-un exemplu recent, larg mediatizat. Un băiat a devenit obsedat de avioanele de luptă din cel de al Doilea Război Mondial. A dorit să le vadă, le-a făcut poze şi, când a răsfoit o carte despre crunta luptă aeriană de la Iwo jima, în războiul din Pacific, şi-a anunţat părinţii că a murit atunci.

Uimiţi de convingereaabsolută a băiatului, părinţii au presupus că era un exerciţiu de imaginaţie, până când băiatul a întrecut limitele şi a început să ofere nume şi date. Şi-a amintit propriul său nume şi momentul în care o mitralieră japoneză l-a doborât. Părinţii săi au

făcut cercetări şi au descoperit că, într-adevăr, un pilot american cu acel nume fusese doborât în modul descris de băiat; supravieţuitorii din Forţele Aeriene au confirmat detaliile povestite de băiat.

Asemenea evenimente sunt mai des întâlnite în India, unde credinţa generală în reîncarnare înlătură şocul iniţial şi neîncrederea care ar putea determina oamenii să păstreze asemenea întâmplări pentru ei înşişi. Se poate citi la rubrica de ştiri despre copii care cer să fie duşi într-un sat apropiat, despre care îşi aduc aminte că a fost ultimul lor cămin. Odată dus acolo, se întâmplă ca un asemenea copil să se întâlnească cu rude, sau chiar cu foştii săi părinţi. Psihologii ne informează că acest puternic interes pentru reîncarnările anterioare este temporar. După vârsta de zece ani, aceste amintiri pălesc şi îşi pierd calitatea obsesivă. Este ca şi cum unor suflete le-ar trebui ceva timp ca să se adapteze la noul rol, în timp şi spaţiu.

Cel mai detaliat studiu al unor asemenea copii îi aparţine lui Ian Stevenson[1]

de la Universitatea din Virginia. Lucrând cu peste 220 de copii care îşi amintesc foarte clar vieţile trecute, Stevenson a descoperit că cele mai uluitoare sunt cazurile în care caracteristicile fizice sunt purtate dintr-o viaţă în alta. Există 14 exemple de copii care îşi aduc aminte că au fost împuşcaţi într-o viaţă anterioară şi ale căror corpuri prezintă cicatrice asemănătoare intrării şi ieşirii unui glonţ. Un copil născut în Turcia, aproape din momentul în care a început să vorbească, avea amintiri vii despre un criminal notoriu, care fusese încolţit de poliţie şi preferase să se sinucidă, în loc să fie prins. Criminalul se împuşcase sub bărbie, iar acest copil avea o cicatrice rotundă, exact în acelaşi loc. Stevenson a fost curios să vadă dacă există un semn de ieşire a

1 cartea VIAŢĂ ÎNAINTE DE VIAŢĂ, publicată de Editura For You „Când eram mare... (aveam ochii albaştri/aveam o maşină etc.)."

glonţului şi, când a cercetat părul copilului, a descoperit o cicatrice rotundă, în vârful capului.

Copiii care îşi amintesc vieţi trecute prezintă o similitudine marcată a comportamentului, potrivit lui Carol Bowman, o altă cercetătoare din domeniu. Aceştia vorbesc despre vieţile lor trecute de foarte devreme, de la vârsta de doi ani şi, de obicei, sunt foarte pragmatici în privinţa moiţii. Pot fi înspăimântaţi de anumite aspecte asociate cu moartea violentă, dar, de obicei, nu sunt afectaţi la nivel emoţional. Adesea par mici adulţi, atunci când vorbesc, şi au amintiri foarte detaliate. Pot face comentarii surprinzătoare, precum următoarele, raportate lui Ian Stevenson de diferiţi copii:

„Tu nu eşti mămica mea/tăticul meu”.

„Am altă mămică/alt tătic”.

„Asta s-a întâmplat înainte să fiu în burtica mamei”.

„Am o soţie/un soţ/copii”.

„Obişnuiam să… (conduc un camion/locuiesc în alt oraş etc.)”.

„Am murit… (într-un accident de maşină/după ce am căzut…)”

„Îmi aduc aminte că… (locuiam în casa cealaltă/eram tatăl tău)”.

Asemenea copii vorbesc foarte deschis despre viaţa de după. Aproximativ jumătate dintre cei 220 de copii studiaţi de Stevenson au spus că nu au mers direct în rai, ci au fost nevoiţi să aştepte întâi în alt loc, ceea ce corespunde fazei „de trecere dincolo”. Ei declară că au luat decizii despre următoarea viaţă, atunci când au ajuns în Rai, şi-au ales o nouă familie şi noi provocări. Aşa cum a spus o fată, „nu este uşor în Rai, trebuie să munceşti acolo”.

Pentru că sunt adesea foarte mici, copiii care vorbesc despre vieţi trecute sunt dovezi concludente că reîncarnarea nu este doar un artefact cultural. Există, de asemenea, chestiunea

convingătoare a convergenţei: toate cele trei categorii de martori – copii care îşi amintesc vieţile trecute, persoane care au trăit un NDE şi persoane care au experimentat o decorporalizare – cad de acord asupra vieţii de după. Experienţele în afara corpului sunt mult mai des întâlnite decât presupunem noi şi câţiva oameni i-au instruit în asemenea măsură, încât aceştia au devenit „turişti astrali”.

P. M. H. Atwater* este unul dintre numeroşii cercetători ai cărui subiecţi relatează adesea experienţe prin care ajung pe tărâmul akashic, inclusiv în acele domenii pe care le asociem cu moartea. Ceea ce văd ei corespunde experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte şi amintirilor pe care copiii le au despre o viaţă trecută. O copilă le-a spus părinţilor ei că Dumnezeu nu vorbeşte în cuvinte sau într-o limbă precum engleza ori spaniola. Acest lucru corespunde credinţelor esoterice, conform cărora comunicarea în

planurile astrale se realizează prin telepatie. Oamenii ce revin din NDE spun, de asemenea, că ceea ce au auzit sau au aflat nu le-a fost transmis prin intermediul limbajului, ci prin intuiţie spontană sau revelaţie.

Sunt oare aceşti copii excepţionali pentru că îşi amintesc o viaţă trecută, sau suntem noi, ceilalţi, anormali, pentru că nu ne amintim cine am fost? Cred că niciunul dintre răspunsuri nu este corect. Funcţia memoriei este strâns legată de emoţiile puternice. Puţini oameni îşi aduc aminte ce au mâncat la cină. Într-o zi de marţi din luna trecută, dar dacă acea cină a fost ocazia pentru a cere în căsătorie persoana iubită, va fi ţinută minte ani buni. În mod similar, aceşti copii par să-şi aducă aminte că au fost smulşi din fosta lor viaţă, iar această amintire puternic negativă rămâne dincolo de graniţele morţii. Dr. Stevenson îşi aminteşte de un copil, născut cu mai multe puncte roşii pe piept, care îşi amintea rănile

provocate de o armă de vânătoare.

Însă, pe de altă parte, ar fi o experienţă searbădă din punct de vedere emoţional, dacă ne am aminti tot ce ni s-a întâmplat. Neurologul rus Alexander Luria a avut un asemenea pacient, un jurnalist pe care l-a numit S., şi care îşi amintea totul. Putea sta într-o sală de conferinţe aglomerată, după care îşi amintea fiecare cuvânt rostit de fiecare persoană din cameră. Dar S. Era nul din punct de vedere emoţional şi îi lipsea abilitatea de a înţelege poezia, simbolurile şi metaforele – pentru el, fiecare eveniment era un fapt ad litteram, înregistrat pe o bandă mentală. (Atunci când Luria l-a întrebat dacă părerea de rău cântăreavreodată greu pe umerii lui, S. A răspuns, pur şi simplu, că părerea de rău nu cântăreşte nimic).

Memoria este ştearsă în multe feluri, unul dintre cele mai întâlnite fiind amnezia retrogradă. Observăm acest fenomen în cazul victimelor

accidentelor de maşină şi ale războiului. O persoană care îşi pierde cunoştinţa după ce este izbită de o maşină sau rănită de glonţ, îşi poate aminti totul până în momentul impactului – dar nu şi după. După ce se trezeşte în spital şi se întreabă „*Ces-a întâmplat cu mine*? \ pacientul sau soldatul încearcă să umple golul temporal, spunând: *Dacă sunt într-un spital şi am braţul rupt*; *trebuie să fi fiost lovit de o maşină*.

Reîncarnarea creează un gol similar în memorie, cu excepţia rarelor cazuri în care amintirile sunt purtate dintr-o viaţă în următoarea. În spaţiul dintre o viaţă şi alta, identitatea capătă o nouă formă. Cumva, ne schimbăm complet şi, în acelaşi timp, continuăm să rămânem aceiaşi. Viaţa de după este un fel de cameră a transformării. Într-o zi rece de toamnă, dacă te plimbi pe afară, poţi găsi o crisalidă agăţată de o ramură. Crisalida a fost cândva o omidă şi, în timp, se va reîncarna în fluture. În

stadiul său de crisalidă, insecta este o substanţă organică vâscoasă, lipsită de formă. Omida se topeşte şi se transformă, în acelaşi timp. Vechea sa identitate fizică este eliminată în întregime. Toate insectele care trt-e de la stadiul de larvă, la stadiul de adult, procedează în mod similar şi, aşa cum o omidă nu seamănă câtuşi de puţin cu un fluture, nimfa unei libelule dintr-un eleşteu nu seamănă câtuşi de puţin cu stadiul său final, după cum nicio larvă nu seamănă cu o muscă.

Pentru aceste insecte, reîncarnarea este un salt creativ, care nu implică alegeri conştiente, de vreme ce informaţia codificată în genele insectei produce aceeaşi transformare, iar şi iar, fără variaţii. Generaţii de fluturi monarh sunt clone ale fluturelui original, din urmă cu milioane de ani. AI) N-ul uman, totuşi, produce unicitate, iar unicitatea în structura fizică este doarânceputul. Ieşim din camera de transformare nu doar unici – aşa cum un cimpanzeu şi un câine diferă unul de

celălalt – dar şi complet liberi să ne creăm din interior, folosind dorinţe, speranţe, vise, credinţe şi aspiraţii, toate fiind unelte disponibile în conştiinţă. Conform rishi, conştiinţa guvernează această întreagă maşinărie, iar reîncarnarea însăşi este doar o variaţie, diferenţa făcându-se în funcţie de timp şi loc. Rishi considerau că reîncarnarea este un salt creativ ce recombină karma veche, binele şi răul într-o combinaţie unică. Noua viaţă şi cea veche sunt unite, în mod inexorabil, prin milioane de legături karmice. Lotuşi, în mare parte, persoana renăscută simte că este un om cu totul nou. Într-un fel, este ca şi cum ai sta la restaurant şi ţi s-ar spune că eşti liber să iei orice se află în meniu. În cazul în care karma este inexorabilă, alegerea pare lipsită de sens.

Aici intervine saltul creativ, potrivit celor spuse de rishi. Gândiţi-vă la acest aspect, ca la banii din bancă: puteţi avea doar 500 de dolari, dar sunteţi liberi să îi cheltuiţi oricum doriţi. În

termeni karmici, cauza duce la efect şi. Atâta vreme cât acest lanţ rezistă, evenimentul A vă produce evenimentul B. Un univers fără cauză şi efect ar fi haotic. Dacă scapi o minge, gravitaţia o face să cadă înspre pământ, iar acest rezultat este atât de demn de încredere, încât poate fi redus la o certitudine. În cazul în care Karma ar fi tot o certitudine, nu ar mai fi nevoie de reîncarnare, pentru că balanţa karmicăde la sfârşitul vieţii ar fi la fel de demnă de încredere ca şi coconul ce produce fluturi monarh dintr-o larvă – nu fluturi de un fel într-o primăvară şi de alt fel, în următoarea.

Totuşi, Karma nu este predictibilă. Oamenii execută tot felul de acţiuni şi strâng rezultate diferite din seminţele semănate. Este întristătoare ideea că faptele rele rămân nepedepsite, iar virtutea este trecută cu vederea, că lucruri rele li se întâmplă tot timpul oamenilor buni. Rishi vedici nu au pus acest fapt pe seama capriciilor

Providenţei. Karma este imprevizibilă, au spus ei, din acelaşi motiv pentru care conştiinţa este imprevizibilă.

Creativitatea este înnăscută.

Nesiguranţa permite noilor forme să-şi facă apariţia.

Necunoscutul conţine posibilităţi nelimitate, din care doar o parte apar în lumea cunoscută.

Natura înseamnă schimbare şi stabilitate, în acelaşi timp.

Acestea sunt tezele de bază ale Karmei şi cel mai fascinant lucru este acela că suntem ţinuţi laolaltă nu prin mecanisme predictibile, ci printr-un angajament profund faţă de nesiguranţa şi salturile creative ce rezultă de aici.

Reîncarnarea este felul în care conştiinţa devine nouă, chiar dacă foloseşte materiale care nu pot fi niciodată create ori distruse. Aceasta este minunea a ce se întâmplă. Schimbarea infinită şi stabilitatea infinită coexistă – acesta

este misterul pe care trebuie să îl rezolvăm, înainte ca reîncarnarea să poată fi înţeleasă.

Karma creierului

Karma se poate dovedi a fi cheia înţelegerii creierului. Neurologii sunt uimiţi în faţa a ceea ce ei numesc „efectul de legătură”, o forţă misterioasă, care pune laolaltă diferite zone ale creierului. Recentele evoluţii în domeniul scanării creierului demonstrează că este nevoie ca mai multe regiuni ale creierului să coopereze pentru un gând, un sentiment sau o senzaţie. Să spunem că intri într-o cameră, îţi recunoşti mama şi o întrebi dacă îşi aminteşte reţeta tortului pe care l-a făcut pentru cea de-a zecea aniversare a ta. Creierul tău nu sare dintr-o zonă ce recunoaşte cine este ea, în alta care doreşte să adreseze o întrebare şi apoi în alta, care îşi aminteşte aniversările trecute. Întregul creier atribuie

aceste sarcini diferitelor zone, în acelaşi timp. Iar misterul este felul în care se întâmplă acest lucru.

Dacă ar fi avut creierul un sistem asemănător apelării rapide a telefonului, trimiţând mesaje dintr-un loc în altul, efectul de legătură ar fi fost înlocuit de o serie de gânduri secvenţiale. Dar neuronii acţionează simultan. Punctul A şi punctul B se aprind în acelaşi timp, fără să lase vreun interval pentru un semnal înainte-înapoi. Mai mult, creierul este capabil de combinaţii infinite, care au puţină sau nicio legătură una cu alta.

Astfel, fiecare gând este o activitate a întregului creier. Chiar dacă printr-o tomografie se poate vizualiza întregul grup de neuroni din creier, unde un gând criminal poate apărea într-o minte de ucigaş şi un gând bun într-o minte de sfânt, întregul creier este cel care face diferenţa dintre un criminal şi un sfânt. Este nevoie de întregul creier pentru a supraveghea toată activitatea care coordonează o sută de miliarde de neuroni

independenţi, asigurându-se că sunt cu toţii implicaţi. Dacă cu doresc să duc la îndeplinire o faptă bună, creierul meu îmi furnizează un gând simplu, precum: „Ar trebui să donez bani victimelor acestui dezastru”. Acest gând unic îi solicită creierului meu următoarele acţiuni:

Un simţ moral al binelui şi al răului;

Amintiri ale felului în care te simţi atunci când eşti o victimă neajutorată;

Empatie cu oamenii care suferă;

Sentimentul compasiunii;

Un simţ al datoriei faţă de societate.

Aceste elemente legate unele de altele se află în diferite părţi ale creierului şi necesită tipare unice de activitate. În acelaşi timp, la un nivel mai profund, creierul meu trebuie să rămână conştient de următoarele aspecte: cine sunt, care este istoria faptelor mele bune şi rele, vina mea inconştientă, cunoaşterea unor modele de comportament care au făcut, de asemenea, fapte

bune etc. Ceea ce e cu adevărat uimitor este felul în care creierul meu ştie să amestece toate aceste ingrediente, instantaneu. Nu activează o amintire sau o simţire greşită. Nu uită cine sunt şi nici nu furnizează gânduri ciudate care să-mi distragă atenţia, decât dacă sunt bolnav mintal – caz în care nu ar mai exista nicio limită. În incapacitatea mea de a recunoaşte că propriile gânduri îmi aparţin, aş putea crede că Dumnezeu este cel care îmi ordonă să donez bani victimelor dezastrului.

Sunt conştient doar de un singur gând, dar creierul meu face mult mai multe în sprijinul acestuia. (Neurologii estimează că o persoană este conştientă de aproximativ 2000 de biţi de informaţii pe minut, care sunt procesate de creier. Sună impresionant, dar, în afara conştiinţei noastre, creierul procesează, de fapt, 400 de miliarde de biţi de informaţii pe minut. În mod miraculos, creierul rămâne în control şi filtrează toate gândurile, păstrându-le doar pe cele decare

avem nevoie pentru a rămâne în lume şi a ne urma cursul gândurilor şi dorinţelor).

Am intrat în detalii aici pentru că, dacă e nevoie de întregul creier pentru a produce un gând, este, de asemenea, nevoie de întregul univers pentru a efectua o singură acţiune. Asemenea unui neuron, electronii şi atomii par să fie independenţi. Totuşi, o schimbare în orientarea electronilor într-un capăt al universului va fi oglindită, instantaneu şi fără a trimite semnale, de un electronpereche, aflat la miliarde de ani lumină depărtare. Aşadar, „efectul de legătură” este cosmic – dar şi personal. El există „aici” şi „acolo”. Rezultatul net este ceea ce *tu* eşti într-o activitate a întregului Univers, o intuiţie care pare abstractă – dar, la fel cum un singur gând îi cere creierului să execute un număr uriaş de calcule nevăzute, la fel, Karma efectuează calcule nevăzute pentru a te produce pe tine.

După cum putem dovedi acum, schimbarea şi

stabilitatea coexistă în creier; fără acestea două, el nu ar putea opera. Atunci când îţi aminteşti o veche aniversare, o poţi numi gândul „meu”, dar nu simţi nicio conexiune personală cu sinapsele şi dendritele, ori cu furtuna de semnale care trec prin ele. Celulele creierului funcţionează prin mijloace, în întregime predictibile, care implică schimburi de sarcini electrice între atomi de sodiu şi potasiu şi oscilaţii simple între impulsuri electrice pozitive şi negative. Cumva, această stabilitate mecanică produce forme libere, creative şi imprevizibile ale gândului.

Rishi susţineau acelaşi lucru despre Karmă. Ea este infinit flexibilă şi infinit inflexibilă, în funcţie de felul în care o percepi. Forţele karmice sunt libere să te remodeleze, f ară să-ţi dai seama. Ele fac tot timpul acest lucru, de vreme ce niciunul dintre noi nu are habar de felul în care creierul nostru trece de la gândul A, la gândul B. Neurologia este martorul acestui eveniment, dar

acest aspect e departe de cunoaşterea lui *cum* şi a lui *de ce*. Doi oameni pot auzi cuvântul „măr, iarcreierele lor vor prezenta acelaşi model de activitate.

Acest model, chiar dacă perfect structurat, nu are o valoare predictivă. Astfel încât să ne comunice care va fi cuvântul următor, pronunţat de fiecare persoană – evenimentul B poate fi orice cuvânt, sunet sau gest, ori poate fi doar tăcere. Acest aspect ne determină să ne întrebăm în ce măsură ne alegem viaţa următoare. Nu este util să vorbim, pur şi simplu, despre flexibilitatea şi inflexibilitatea simultană a Karmei. De fapt, coexistenţa acestor elemente opuse este un paradox şi, dacă nu îl rezolvăm, nu avem control asupra vieţii următoare. Suntem doar prinşi în reţeaua unei maşinării care poate produce orice rezultat, după propriile capricii.

Din această viaţă, în următoarea

Nu avem control asupra vieţii următoare, din acelaşi motiv pentru care nu avem control asupra acesteia. Nu avem încă destulă conştiinţă. Zonele de ignoranţă ale potenţialului nostru sunt prea mari şi, tot ce susţin aceste zone se transformă în inconştient. În budismul tibetan, o viaţă este conectată puternic la alta. Atunci când moare un lama, se aşteaptă să fie găsită reîncarnarea sa. Sunt lăsate semne care fac legătura între cele două reîncarnări. La întoarcere, copilul îşi va recunoaşte vechea identitate, iar adulţii din jurul său pot determina, fără niciun dubiu, că lanţul identităţii nu a fost rupt.

Este acelaşi lucru cu a spune că tibetanii nu ajung în aceste zone, atunci când mor. Continuitatea este păstrată. Faimoasa *Carte Tibetanii a Morţilor* elaborează fiecare detaliu al morţii conştiente, în credinţa că o persoană care moare ar trebui să rămână cât se poate de

conectată la fluxul neîntrerupt al conştiinţei. Pentru un cititor vestic, textul este ameţitor. El descrie atât de multe gradaţii ale conştiinţei, atâtea posibile destinaţii în Bardo, încât ar fi nevoie de practică budistă întreaga viaţă pentru a asimila toate posibilităţile. De fapt, tocmai asta este ideea, pentru că tibetanii nu vor să iasă în afara sistemului credinţei lor. Acesta defineşte identitatea lor şi locul în care se plasează pe drumul spre eliberarea supremă.

Acesta este un exemplu de alegere concretă, faţă de care un vestic este un jucător nesăbuit de poker. În general, noi nu încercăm să perseverăm în ceea ce priveşte conştiinţa noastră şi, cu toate că putem nutri dorinţa de a ne întoarce la o viaţă asemănătoare cu cea pe care am părăsit-o, este la fel de probabil să tânjim după ce va complet nou. Oricum, adesea, noi nu presupunem că dorinţele noastre contează. Chestiunea Raiului şi a Iadului seva rezolva de la sine, ceea ce, în mod ironic,

înseamnă că vesticii sunt mai resemnaţi în privinţa Karmei, decât majoritatea oamenilor din est, care ţin tot timpul în minte noţiunea conform căreia, Karma un meazăo persoană dintr-o viaţă în alta. Pentru ei, orice acţiune din această viaţă reverberează în următoarea, iar evenimente aparent întâmplătoare din prezent îşi au rădăcinile în decizii pe care le-am luat în trecut.

Acest lucru înseamnă că există mai multe căi de a percepe Karma. Vă puteţi alege propriul nivel de conştiinţă. Karma uneşte evenimentele, dar acesta nu este acelaşi lucru cu a fi conectat. În est, acest aspect este pierdut din vedere, iar oamenii presupun adesea că faptele rele sunt precum infracţiunile, prevăzute cu pedepse bine stabilite, în timp ce faptele bune aduc recompense fixe. Oricât ar părea de logic, acest mod de gândire neagă libertatea alegerii.

„Pe vremuri credeam că am fost transformat de către karmă, într-un soi de păpuşă”, mi-a spus

cândva un prieten. „Când am făcut milioane de alegeri în trecut, fiecare cu propria-i consecinţă, cum aş putea să mă eliberez de ele? Fiecare alegere proastă mă poartă într-o direcţie, fiecare alegere bună, în alta. Soarta ţine sforile”.

…Cum te-ai eliberat de acest mod de gândire?”, l-am întrebat.

„N-am putut s-o fac”, mi-a răspuns el. „Dar, într-o zi, mi-am dat seama de un lucru. Ce contează dacă sunt o păpuşă? Nu pot simţi sforile. Nu pot vedea pe nimeni care le manipulează. Aş putea foarte bine să cred că fiecare decizie îmi aparţine în totalitate. Poate că sunt păpuşa sorţii – dar ce contează, de vreme ce eu nu îmi dau seama de diferenţă?”

Este greu să contrazici un asemenea pragmatism. Abia mai târziu m-am gândit la greşelile acestei concepţii. În cazul în care Karma este precum lucrarea invizibilă creierului, nu o putem ignora, doar pentru că este nevăzută.

Creierul nostru produce tot felul de gânduri îngrijorătoare şi defoi-mate. Ele pot produce dezechilibru şi ne pot arunca în depresie sau chiar nebunie. Sunt cauza percepţiilor false şi a halucinaţiilor – ca să nu mai vorbim de invaliditǎţi, care pot fi tratabile. Mai concret, ceea ce spunem şi facem aduce modificări asupra creierului. Legătura neuronală este influenţată de experienţă, astfel încât creierul cuiva care a suferit o experienţă îngrozitoare, de exemplu, devine diferit faţă de cel al cuiva care nu a avut o asemenea experienţă.

Să aplicăm acest lucru în cazul reîncarnării. În momentul morţii, aspectul vizibil şi cel invizibil al karmei se amestecă. Versiunea standard relatată în India este următoarea: atunci când mori, îţi părăseşti corpul, dar rămâi conştient de cine eşti. Poţi continua să vezi camera în care ai murit. Pentru o vreme, deţii senzaţia că ai un trup fizic (prin tradiţie, corpurile rămân, un timp,

neatinse în ideea că o persoană care moare continuă să simtă orice se întâmplă cu ea).

Apoi, asemenea unui om care se îneacă, şi îşi vede întreaga viaţă trecându-i prin faţa ochilor, karma se derulează precum un fir care se desfăşoară dintr-un ghem, iar evenimentele din această viaţă trec prin faţa ochilor minţii. Ai experienţa tuturor evenimentelor semnificative, începând cu momentul naşterii – numai că, de această dată, cu o intensitate şi o claritate care îţi arată exact ce a însemnat fiecare în parte. Binele şi răul sunt, de asemenea, revelate, fără scuze ori explicaţii. Devii responsabil pentru tot ceea ce ai făcut.

Pe măsură ce sunt făcute aceste judecăţi – care sunt toate autojudecăţi, şi nu edicte Divine – te regăseşti în regiuni din *Akasha*, cunoscute sub numele de *Loka*, lumi ce reflectă genul de recompensă ori de pedeapsă pe care 3 merită acţiunile tale. Un suflet singur nu este atribuit

unei Loka pentru totdeauna, ci rămâne acolo doar atâta timp cât dictează Karma. În timpul acestei treceri, care cuprinde întotdeauna lumile plăcerii şi ale durerii, înveţi despre tine însuţi şi ajungi la propriile concluzii. Nicio forţă externă nu îţi spune ce a însemnat viaţa ta, sau cum să procedezi în pasul următor. Poţi suferi teribil într-o Loka, pentru o perioadă ce poate părea o eternitate – sau poţi pleca imediat. Timpul este subiectiv şi ceea ce experimentezi cu adevărat este propria ta conştiinţă, care îşi rezolvă delictele şi conflictele. *De ce sunt aici*? *Ce anume mă face să sufăr*? *Merit să sufăr*? *Există o cale* de *ieşire*?

Oamenii care nu sunt conectaţi la ei înşişi vor fi la fel de nedumeriţi în viaţa de după, ca şi în prezent. Pentru ei, cauza şi efectul nu sunt clare. Sentimentul că sunt înstrăinaţi, singuri, victimizaţi, în voia sortii, lipsiţi de control sau abuzaţi de către autorităţi sunt copleşitoare. În această ceaţă a confuziei, ei nu-şi pot asuma

responsabilitatea pentru propriile lor motivaţii şi dorinţe, iar viaţa de după îi poate speria ori zăpăci.

Totuşi, din perspectiva sufletului, a fi deconectat este o iluzie, – şi, oricât de mult ar dura, persoana se pregăteşte, în cele din urmă, să părăsească regiunea Loka. Înţelegerea, simbolizată prin lumină, începe să-şi facă apariţia. În această claritate, îţi dai seama că *„eu sunt”* reprezintă elementul de bază. Nu te mai identifici cu a fi o anumită persoană. Acum te identifici cu a fi conştient – şi ceea ce umple această imagine sunt posibilităţi noi. Karma pe care ai adus-o în ultima viaţă a fost epuizată şi noi seminţe karmice sunt gata să apară.

Toate acestea îţi intră gradat în minte. Pentru o lungă perioadă de timp (vorbind subiectiv), experimentezi starea de beatitudine sau Ananda; ai obţinut existenţa pură, care aduce propria-i recompensă, indiferent de karmă, bună sau rea.

Te găseşti într-un gol asemănător celui dintre două gânduri, numai că, de data aceasta, eşti conştient de nenumăratele posibilităţi dintre care să alegi.

Cum îţi alegi următoarea viaţă? Este acelaşi proces prin care îţi alegi următorul gând. Facem acest lucru tot timpul. Cu toate acestea, nu ştim cum o facem. Următorul gând izvorăşte din spaţiul gol, din necunoscutul pur…

— Vei fi martor la ce se întâmplă şi. Pe măsură ce visul unei noi identităţi începe să te învăluie, intri în următoarea viaţă, predându-te complet acţiunilor trecute, despre care încă nu ştii mai nimic.

Dar putem avea un rol mai activ în felul în care ne reîncarnăm. În spaţiul gol. Atunci când fiecare posibilitate ne confruntă, alegerea se află printre aceste posibilităţi. Ritualurile complexe din *Cartea Tihetană a morţilor* nu au menirea de a duce o persoană amabilă, într-un Rai plăcut şi o

viaţă de după. Mai bună. Ele sunt desemnate să transforme în realitate libertatea de alegere, de a aduce persoana în spaţiul gol, într-o stare de conştiinţă completă, astfel încât karma să fie modelată, controlată – sau chiar, în întregime, rezolvată.

Eliberează-te

Cum va fi să te găseşti în spaţiul gol? Mi-ar plăcea să răspund la această întrebare, din experienţă proprie. În urmă cu un an, eram într-un avion şi mă aflam într-o stare de profundă tulburare, în timpul unei scurte escale în Midwest, m-am trezit că nu am nimic de citit. Am privit standul cu reviste din aeroport, dar nimic nu mi-a captat atenţia. Când m-am urcat din nou în avion, intenţionând să-mi petrec timpul scriind, am descoperit că laptopul fusese pus într-un geamantan. Ceva – soarta, circumstanţele,

neatenţia – mă lăsaseră singur, vreme de patru ore.

Fără avertisment ori permisiune, o voce mentală subtilă a început să mă ghideze. Mi-a oferit o imagine a felului în care lucrează mintea mea, atunci când nu există nimic să o distragă. Ceea ce am văzut a fost foarte simplu. Există un gând în minte, apoi un altul şi altul, şi tot aşa. Aceste gânduri pot fi intense, sau pot trece neobservate. Pot fi puternice sau slabe, semnificative ori întâmplătoare, frivole ori serioase. Vocea călăuzitoare mi-a arătat aceste lucruri, în câteva secunde.

Care este calea potrivită de a fi în legătură cu mintea ta? a întrebat vocea. Ar trebui să faci întotdeauna ce îţi dictează ea? Bineînţeles că nu, pentru că avem tot felul de gânduri care sunt irelevante ori fantastice. Ar trebui să le ignorăm? Din nou, nu, pentru că mintea ne dă toate dorinţele pe haza cărora ne construim viaţa. Dacă

percepem lucrurile astfel, *nu există o singură cale de afi în legătură cu mintea*. Nu puteţi lua o poziţie care să fie întotdeauna potrivită. Atunci când oamenii decid, în mod arbitrar, să fie optimişti. Pot calcula greşit, atunci când vine vorba despre crize serioase, fapte rele, războaie, conflicte personale etc. Dacă decid în mod arbitrar să fie pesimişti, pot pierde o mulţime de oportunităţi pentru a trăi stări de bucurie, împlinire, speranţă şi credinţă.

Ghidul meu mental mi-a arătat acest lucru şi am fost intrigat. S-ar părea că a fi spiritual este o poziţie care funcţionează, cu toate că există situaţii în care până şi a fi spiritual, tolerant, iubitor, care acceptă, şi detaşat de materialism, nu funcţionează câtuşi de puţin. Un părinte nu poate accepta şi iubi. Pur şi simplu, un copil dependent de cocaină, de exemplu. Este nevoie de o intervenţie activă. O mic dik alte exemple îmi vin în minte. Iubirea nu învinge chinul. Toleranţa nu

opreşte excesele fanaticilor. O persoană trebuie să găsească o cale flexibilă până la infinit, pentru a fi în legătură cu mintea. Altminteri, ceva se pierde. Cel mai preţios cadou al minţii – propria-i libertate totală – este sursa creativităţii noastre.

Apoi, ghidul meu mental mi-a spus să privesc lumea. Nu este la fel ca mintea? Acelaşi imprevizibil domină şi, prin urmare, nu poţi lua o atitudine fixă faţă de lume, care să funcţioneze. Oamenii care sunt optimişti înnăscuţi cu privire la viitor sunt la fel de miopi ca şi oamenii care sunt pesimişti înnăscuţi. Mai faceţi un pas înainte. Karma este, de asemenea, imprevizibilă şi nici ea nu poate fi abordată într-un singur sens. A te lupta cu propria-ţi karmă este la fel de frustrant ca şi a o accepta.

În acel moment, soarele apusese, iar interiorul avionului era gol şi întunecat. Am putut vedea ultima dungă de albastru şi portocaliu întinzându-se la orizont. Ghidul meu mental nu era

ceva întâmplător, sau un vis cu ochii deschişi. Mi-am dat seama că, multă vreme, îmi dorisem să ştiu *cum funcţionează totul*. Răspunsul este că mintea, lumea şi Karma sunt acelaşi lucru – oglinzi perfecte, una a celeilalte. Complexitatea lor este imposibil de cuprins. Conexiunile lor infinite nu pot fi niciodată localizate şi, chiar dacă acest lucru ar fi posibil, următoarea ticăire a ceasului ar aduce un nou şi infinit set de posibilităţi.

Această conştientizare este, pentru mine, cea mai mare apropiere de spaţiul gol în care este aleasă o nouă viaţă. Spaţiul gol este revelaţia pură a libertăţii şi, atunci când vezi că eşti complet liber, alegerile se schimbă. Unele suflete vor să rămână în întregime detaşate. Ele aleg *Moksha* sau eliberarea de corpul fizic, iar karma îndeplineşte acest lucru. Alte suflete preamăresc Moksha, dar doresc să se bucure de aceasta, posedând un corp. Ele aleg să se reîncar neze cu o conştiinţă de sine totală – şi le putem numi,

iluminate. Noi, ceilalţi, ne încadrăm altundeva, sub aceste două culmi ale continuumului. Adorăm să fim liberi, dar, de asemenea, dorim experienţe noi. Aşa că lăsăm Karma să ţească o nouă poveste pentru noi. Păstrăm o parte din conştiinţa de sine şi sacrificăm o altă parte. Acceptăm să devenim amnezici în privinţa lui *„eu sunt* în schimbul dramei de a fi o altă persoană, cu plăceri şi neplăceri, provocări şi oportunităţi.

Noua viaţă în care ne îmbrăcăm va conţine cantitatea sa unică de conectări şi deconectări. Nu este calea perfectă de a ne raporta la minte, Karmă şi lume. Calea perfectă este libertatea. Dar, în calea noastră imperfectă, devenim parte a unui mister. Ne deschidem ochii la acest fascinant joc de lumini şi întuneric – şi, din nou. Lumea fizică devine realitatea noastră. Ne întoarcem la o credinţă conform căreia moartea este ceva înfricoşător, lupta este necesară, plăcerea merită urmată şi durerea trebuie evitată. Uităm

cunoştinţele pe care le au sufletele noastre, sau pe care le-am avut pe când eram în spaţiul gol. Păstrăm doar o parte din adevăr, astfel încât să avem ceva la care să năzuim. Am sentimentul că păstrăm şi o cantitate de părere de rău pentru decizia pe care am luat-o – aceea de a lăsa adevărul în urmă.

Totuşi, jumătatea noastră de adevăr are o singură virtute. Atâta vreme cât credem în el, sufletul nu va renunţa niciodată să ne înveţe restul. Pentru acest scop, visul continuă.

Partea a 2-a f utfrea dovezilor

Până în acest secol, povara dovezilor în chestiunile spirituale rămânea în scama scepticilor. Religia avea o asemenea putere asupra imaginaţiei umane, încât, pentru culturi întregi – mă gândesc acum la anticii egipteni şi creştinii medievali – lumea materială a fost mult mai puţin

reală decât cea a zeilor, ori a lui Dumnezeu. Majoritatea oamenilor moderni nu pot înţelege această concepţie asupra lumii, pentru că suntem la fel de cufundaţi în materialism, pe cât erau ei de idealişti – în credinţa că natura începe în tărâmurile subtile ale spiritului. În idealism. Pământul este o lume inferioară, în timp ce Raiul este o lume superioară. Astfel, tot ce ţine de viaţa pământeană – aspectul fizic, poftele, pornirile sexuale, bolile, suferinţa şi îmbătrânirea – este mai departe de Divin decât Raiul.

Ştiinţa nu a schimbat această percepţie, prin faptul că a dezaprobat-o. Idealismul a fost, pur şi simplu, scos din circuit de o nouă concepţie asupra lumii – materialismul – care era mai practică. A adus tehnologie şi confortul derivat din acesta, explicând multe fenomene pe care religia a preferat să le privească drept mistere cunoscute doar lui Dumnezeu. Asemenea oricărei concepţii despre* lume, cea veche şi-a depăşit graniţele,

atunci când a pretins, de exemplu, că bolile erau pedepsele lui Dumnezeu pentru condamnarea păcătoşilor. Atunci când viruşii au fost descoperiţi, această explicaţie a devenit fără sens şi, în cele din urmă, iraţională. Dar, prin acelaşi raţionament, şi noua concepţie despre lume avea să-şi depăşească graniţele – aşa cum s-a şi întâmplat, atunci când ştiinţa a pretins că, fără dovezi fizice, putem anula toate noţiunile despre Dumnezeu, îngeri, fantome, spirit, suflet şi viaţa de după. Aşa cum religia nu are nicio competenţă în fizică şi chimie, ştiinţa nu are nicio competenţă în chestiunile spirituale.

Puterea dovezilor şi-a schimbat ponderea, iar acum credinciosul este cel care trebuie să dovedească existenţa lui Dumnezeu şi a sufletului. Pentru mulţi oameni, triumful materialismului este complet, astfel încât până şi a dovedi *de ce* ar trebui să ne pese de Dumnezeu şi de suflet este o mare provocare.

Dacă scepticismul presupune învârtirea în cercuri, în cultura populară, puterea dovezilor încă rezidă în a dovedi că viaţa de *după un* există. Sondaje importante au demonstrat că 90% dintre oameni cred în Rai şi aproape la fel de mulţi consideră că vor merge acolo. Credinţa în Iad suferă un declin sever, până la 75%, şi doar (18% cred în diavol. Aceasta îi lasă pe mulţi oameni într-un impas, determinându-i să-şi împartă supunerea între credinţă – atunci când este vorba despre spiritualitate – şi ştiinţă, atunci când este vorba despre lumea materială. Însuşi Sir Isaac Newton a fost un creştin devotat, care s-a luptat întreaga viaţă cu schisma pe care a văzut-o între ştiinţă şi metafizică.

Totuşi, mai există o cale. În această carte, am încercat să prezint o perspectivă asupra vieţii de după, bazată pe conştiinţă, iar chestiunile privitoare la conştiinţă pot fi stabilite, măcar în parte, prin intermediul ştiinţei. Dovada pe care o

căutăm nu e constituită din fotografii ale unor fenomene supranaturale (acestea există deja din abundenţă, dar nu conduc decât la încă şi mai mult scepticism). Cea mai utilă dovadă ar fi cea care să sprijine majoritatea afirmaţiilor care stau la baza Vedanta. Principala aserţiune este aceea că realitatea este creată din conştiinţă. Vom avea dovada dorită, dacă putem răspunde la următoarele întrebări:

— Este Akasha, reală?

— Mintea se extinde dincolo de creier?

— Este universul, conştient?

— Are conştiinţa o hază, în a fără timpului şi a spaţiului?

— Pot credinţele noastre să modeleze realitatea?

Acestea sunt întrebări fundamentale, pe care ştiinţa le-a luat în calcul, chiar dacă puţini cercetători au avut în minte viaţa de după, atunci când şi-au făcut descoperirile. Este drept să

spunem că fizica nu şi-a dorit niciodată să dovedească faptul că universul ar fi conştient de sine. Dar atât de multe mistere rămân nerezolvate dacă universul *nu este*, conştient de sine, încât teoriile extremiste încep să includă acea idee, cândva de neconceput.

Analizarea misterelor nerezolvate este. De fapt, cea mai mare speranţă a noastră, întrucât doar acele lucruri pe care ştiinţa nu le-a explicat, oferă spaţiu unei gândiri complet noi. În prezent, neurologia nu ştie cum funcţionează memoria, cum celulele creierului transformă date brute, în gânduri complexe, ori unde este localizată identitatea noastră. Dacă am cunoaşte aceste lucruri, nu ar mai fi nevoie să speculăm despre „mintea extinsă” – noţiunea că gândirea poate avea loc în afara creierului.

Din fericire sau nu, ne aflăm în faţa multor enigme care lasă loc rishilor vedici şi profundei lor înţelegeri a conştiinţei. La graniţa multor mistere

se află răspunsul unui singur mister.

13

este akasw a reala?

Utilizarea cuvântului „Akasha” a zăbovit la graniţele fizicii, vreme de cel puţin un secol. Motivul este acela că vechile şi, acum considerate, demodatele credinţe refuză să moară – credinţa că spaţiul gol nu este deloc gol. Akasha, cuvântul sanskrit pentru spaţiu, are un echivalent în limba engleză: eterul. Până în urmă cu vreo câteva generaţii, dacă ai fi mers la şcoală şi ai fi întrebat ce anume umple spaţiul infinit dintre sfere, ţi s-ar fi spus, indiferent dacă în Grecia antică, în Franţa medievală sau la Harvard, în vremea lui Abraham Lincoln, că golul pur nu este posibil. Un eter invizibil, care nu poate fi văzut ori măsurat, îi permite luminii să călătorească printre stele, aşa cum apa le permite valurilor să se propage, atunci

când se aruncă o piatră într-un lac. Fără un mediu prin care să treacă, undele de lumină nu au cum să călătorească din punctul A, în punctul H.

Eterul a suferit o lovitură în anii 1880, atunci când doi oameni de ştiinţă americani, Albert Michelson şi Edward Morley, au dovedit că lumina călătoreşte cu aceeaşi viteză, indiferent în ce direcţie se mişcă. Acest aspect a fost important, pentru că aşa-numitul „vânt eteric” – despre care se considera că poartă energia prin univers – ar fi făcut-o să meargă mai încet în sus, decât în jos. Atunci când Michelson şi Morley au dovedit că acest lucru nu este valabil, până şi Einstein s-a convins că spaţiul era un vid fără activitate – o idee de asemenea greşită, din câte s-a dovedit. Fizicienii cred astăzi că spaţiul este plin de activitate, sub forma unor fluctuulii invizibile în câmpul cuantic. Aceste aşa-zise fluctuaţii virtuale sunt responsabile pentru materie şi energie, precum şi pentru distorsiunile din timp şi spaţiu.

Astfel, în mod curios, combătută noţiune de eter a fost readusă la viaţă, în mod indirect.

Pentru a descoperi de unde vin materia şi energia, fizica a ajuns într-un câmp universal, care cuprinde nu doar ceea ce observăm, ci tot ceea ce poate exista. Pentru fizica modernă, este uşor să faci lumea materială să dispară în nimic, dar acest lucru este profund tulburător – aproape la fel de tulburător precum dispariţia unei persoane dragi, latră cum funcţionează dispariţia unei pietre, a unui copac, a unei planete sau a unei galaxii:

Mai întâi, piatra, copacul ori planeta a dispărut din vedere, atunci când oamenii de ştiinţă şi-au dat seama că materia solidă este constituită din atomi care nu pot fi detectaţi cu ochiul liber. Apoi, atomii au dispărut, atunci când s-a descoperit că sunt constituiţi din energie – simple vibraţii în vid. În cele din urmă, energia a dispărut, atunci când s-a descoperit că vibraţiile sunt stimulări temporare într-un câmp, iar acel

câmp nu vibrează, ci menţine un „punct zero” plan, constant.

Teoretic, pentru a ajunge la punctul zero în natură, trebuie să se reducă un spaţiu la zero absolut – şi, imediat, totul va înceta să vibreze. Cu toate acestea, punctul zero există aici şi acum – el furnizează punctul de plecare de la care ia naştere tot ce există în univers. De vreme ce materia şi energia apar continuu şi apoi dispar înapoi în vid, punctul zero serveşte drept nod între existenţă şi nimic. Newton a stabilit că materia şi energia nu pot fi distruse, dar pot oscila în acest mod obscur, la nivel subatomic, de vreme ce totalul materiei şi energiei nu este modificat.

Domeniul punctului zero

Nu ar fi atât de deranjant dacă această dispariţie ar fi menită să survină doar la moartea cosmosului, peste miliarde de ani, prin reducerea la zero absolut. De asemenea, nu ar fi atât de

deranjant dacă materia s-ar prăbuşi în vid, doar la nivel teoretic. Totuşi, lucrurile nu stau aşa. Materia şi energia *trebuie* să dispară. Dacă ar rămâne stabile, aşa cum par pietrele, copacii sau planetele, s-ar instala haosul. Materia ar exista numai sub forma unor atomi care plutesc aleatoriu în spaţiul interstelar. Fragmente rezultate în urma Big Bang-ului ar zbura la milioane de kilometri pe oră, fără a avea vreo legătură între ele. Nu ar exista nici forme, nici evoluţie, nici organizare – cu alte cuvinte, nici universul aşa cum îl cunoaştem. Cel mult, gravitatea ar putea atrage mari grupări de materie, însă gravitatea îndeplineşte, de asemenea, o funcţie de undă, care fluctuează în jurul punctului zero.

Faptul că haosul nu domină în totalitate rămâne un uriaş mister, care poate fi rezolvat doar de Akasha. Aici, nevoile fizicii şi ale rishilor vedici încep să conveargă în moduri surprinzătoare. Rishi au fost concentraţi pe conştiinţă, ca

principiu universal. Dar, pentru a avea un univers care gândeşte, aveau nevoie să explice cum funcţionează mintea cosmică, felul în care rămâne compactă şi se organizează în gânduri. Dacă „tărâmul minţii” ar fi în întregime stabil, ar fi o zonă moartă sau, cel mult, ar fi umplut cu un bâzâit constant, lipsit de sens. De asemenea, fizica are nevoie să ştie felul în care universul rămâne compact şi se organizează în forme coerente. Altminteri, globul de foc, imposibil de înţeles, apărut în clipa Big Bangului, s-ar fi dispersat, aşa cum dinamita se autodistruge, fără a se obosi să creeze forme, de-a lungul acestui proces.

Fizica a fost atrasă, pas cu pas, spre vid, pentru că nimic din lumea vizibilă nu putea explica ceea ce era de explicat. Punctul zero a devenit un „câmp al câmpurilor” atotcuprinzător, care include toate particulele văzute sau virtuale din univers. S-a calculat că punctul zero conţine mai multă energie – de la 10 până la puterea 40 –

decât universul vizibil, adică unu urmat de 40 de zerouri. Vidul s-a dovedit a fi un schimb clocotitor de energie, nu doar între protoni şi electroni, ci în fiecare eveniment cuantic posibil. Brusc, nevăzutul a devenit, în mod incredibil, mult mai puternic decât văzutul. Dar în ce fel seamănă „cârn pul câmpurilor” cu mintea – aspectul pe care I au căutat rishi?

Gândirea, operaţiunea de bază a minţii, organizează realitatea, astfel încât aceasta să capete sens. Universul face acest lucru la nivel fizic. El formează sisteme complexe. ADN-ul este un exemplu, dar genele nu au creat viaţa, doar prin alinierea atomilor simpli, de-a lungul unei duble elice. Există spaţii între fiecare parte genetică, iar această secvenţialitate este extrem de importantă. O amibă diferă de o fiinţă umană în secvenţialitatea carbonului, a oxigenului şi a azotului de-a lungul genelor, şi nu în atomi. Faptul că spaţiile goale dintre materialele genetice sunt

atât de importante ne aduce înapoi la vid, unde *ceva* aranjează elementele aleatorii, astfel încât să capete sens.

Odată o formă creată, trebuie păstrată în amintire, pentru a rămâne integrală. Universul îşi aminteşte ce a creat şi amestecă această creaţie, cu sistemele mai vechi. Ecosistemul Pământului este un bun exemplu. Formele de viaţă relaţionează constant între ele, într-un echilibru extraordinar. Oxigenul emanat de plante în timpul fotosintezei, de exemplu, ar otrăvi întreaga atmosferă, ucigând toată vegetaţia care are nevoie de bioxid de carbon, dacă nu ar exista evoluţia animalelor, care consumă oxigen şi întorc bioxidul de carbon înapoi la plante. Acest echilibru extrem de complex poate fi depistat ca având-şi originea în vid, unde fiecare fluctuaţie din energia vitală este trecută mai departe şi absorbită de o altă particulă virtuală, care are nevoie de energie. (Aşa cum a spus un scriitor cunoscut, e ca şi cum

cosmosul ar trece un bănuţ de la o particulă la alta. Aşa că, permanent, o particulă are un ban în minus, iar alta are unul în plus. Principiul de bază este simplu, dar, atunci când trilioane de schimburi energetice sunt implicate în fiecare secundă, aşa cum se întâmplă cu viaţa pe Pământ, incredibila capacilate de a ţine o formă separată de cealaltă, şi totuşi, într-o relaţie dinamică, e ameţitoare).

Există şi alte lucruri pe care mintea le poate face şi care sunt paralele în univers. Mintea poate reţine două evenimente separate în timp – iată cum se face că recunoaştem astăzi un chip pe care l-am văzut în urmă cu mulţi ani, de exemplu. În mod similar, universul reţine orice dublet de electroni. Aceştia vor rămâne împreună tot timpul, chiar de călătoresc la milioane de ani lumină depărtare unul de celălalt. În mod ciudat, dacă unul dintre electronii dubletului îţi schimbă poziţia sau orientarea, geamănul său se va schimba

simultan, fără să i se trimită un semnal care să călătorească prin spaţiu. Câmpul Punctului Zero comunică fără să ţină seama de timp, distanţă ori viteza luminii.

Simplul fapt că folosim un cuvânt precum „comunicare” arată cât de greu este să nu vezi paralele între mintea noastră şi natura „de afară” – ceea ce ne aduce într-o cursă periculoasă. Mintea şi materia oferă două moduri de a descrie acelaşi lucru, dar ele nu sunt, în esenţă, exact la f el. Dacă cineva ar putea demonstra că universul are o memorie, de exemplu, aceasta nu ar dovedi şi că are o minte. A-ţi aminti un chip este un act mental. Capacitatea a doi electroni de a-şi potrivi unul altuia orientarea, de la distanţe mari în spaţiu, este o un fapt material. Aceeaşi capcană funcţionează şi invers. Dacă am putea calcula fiecare vibraţie a arcuşului unui violonist, atunci când cântă o sonată de Beethoven, acest lucru nu ar explica muzica ori frumuseţea ei. Acestea sunt

fenomene mentale, nu materiale. Tot ce putem face este să trasăm paralele între două modele

— Într-un efort de a le plasa într-o singură realitate.

Am vorbit de parcă universul ar fi conştient de ceea ce face, atunci când ADN-ul creează o amibă, de exemplu, în locul unui cimpanzeu sau al unui om. Acest lucru presupune conştiinţă de sine din partea moleculelor, iar aceasta, la rândul ei, îi cere Câmpului Punctului Zero să acţioneze precum o minte, atunci când organizează fiecare fluctuaţie posibilă din cosmos. Indiferent cât de aproape trasează cineva paralelele, această premiză nu poate fi dovedită – sau negată – deoarece întrucât Câmpul Punctului Zero, conţine totul, el ne conţine şi pe noi. Nu putem ieşi în afara lui, aşa că ne aflăm în aceeaşi poziţie în care se află un peşte care încearcă să arate că oceanul este ud. În afara cazului în care peştele sare afară din ocean, apa este peste tot. Nu există contrast

şi, prin urmare, niciun spaţiu uscat care să arate că spaţiul ud este posibil.

Nu putem dovedi că universul are o minte, pentru că noi nu suntem lipsiţi de minte. Invers, atunci când declarăm că atomii şi moleculele nu posedă minte, facem o afirmaţie mentală. Nimeni nu a experimental vreodată starea de a fi în afara minţii. Prin urmare, nu avem pe ce anume să ne bazăm în această privinţă. Rishi vedici au avut norocul că au început creazând în realitatea conştiinţei şi nu au avut nevoie de dovezi. Fizica nu susţine că această conştiinţă este un dat. A vorbi despre un univers conştient de sine înseamnă a te plasa la graniţa gândirii speculative în fizică. Dar pentru scopul nostru. În căutarea probelor vieţii de după moarte, este vital să demonstrăm atotprezenţa conştiinţei, pentru că, altminteri, nu am avea un loc în care să mergem după moarte – şi care să *nufte* conştiinţă.

Mintea mai presus de materie

Dar dacă mintea noastră ar putea altera câmpul cuantic? Atunci am avea o legătură între două modele – minte şi materie. O asemenea legătură este furnizată de Helmut Schmidt, un cercetător care lucrează pentru laboratorul aerospaţial Boeing, din Seattle, începând de la mijlocul anilor ’60, Schmidt a construit maşini care puteau emite semnale aleatorii, cu scopul de a vedea dacă oameni obişnuiţi pot afecta aceste semnale, fără să folosească altceva decât propria lor minte. Primul aparat a detectat scăderea de la izotopul radioactiv stronţiu-90. Fiecare electron care a fost eliberat a aprins un bec roşu, albastru, galben sau verde. Schmidt le-a cerut unor oameni obişnuiţi să prevadă, prin apăsarea unui buton, care bec va fi următorul aprins.

La început, niciunul nu a depăşit media, adică 25%, în alegerea uneia dintre cele patru lumini. Apoi, lui Schmidt i-a venit ideea de a folosi

mediumi dreptsubiecţi, iar primele sale rezultate au fost încurajatoare: mediumii au ghicit lumina corectă în 27% dintre cazuri. Dar el nu a ştiut că este o chestiune de clarviziune – a vedea o acţiune, înainte ca aceasta să aibă loc – sau ceva mai activ, care schimbă, de fapt, tiparul aleatoriu de electroni care sunt emişi.

Aşadar, Schmidt a construit o a doua maşină, care a generat doar două semnale – să le numim plus şi minus. A fost instalat un cerc de lumini şi, de fiecare dată când era generat un plus sau un minus, se aprindea un bec. Dacă două plusuri erau generate în mod consecutiv, luminile se aprindeau în sensul acelor de ceasornic. Două minusuri produceau aprinderea în sensul contrar acelor de ceasornic. Lăsată în voie, maşina genera un număr egal de plusuri şi minusuri. Ceea ce Schmidt a dorit de la subiecţii săi a fost ca aceştia să determine aprinderea luminilor, numai în sensul acelor de ceasornic. În cele din urmă, a găsit doi

subiecţi care au dat dovadă de un succes remarcabil. Unul a reuşit să aprindă luminile în sensul acelor de ceasornic în 52,5% din cazuri. O creştere de 2,5% peste medie nu sună extraordinar, dar Schmidt a calculat că existau şanse de doar zece milioane la 1, ca acest lucru să aibă loc din întâmplare. Celălalt subiect a dovedit acelaşi succes, dar în mod ciudat, eforturile sale de a determina luminile să se aprindă în sensul acelor de ceasornic a produs rezultatul opus: acestea s-au aprins doar în sensul contrar acelor de ceasornic. Experimente ulterioare, cu subiecţi noi, au ridicat rata succesului la 54%, cu toate că a persistat bizara anomalie a luminilor pornind în direcţia opusă. (Nu s-a găsit până acum o explicaţie pentru acest lucru). Schmidt a demonstrat că un observator poate schimba activitatea în câmpul cuantic, folosind numai mintea – ceea ce vine în sprijinul ideii că, la un nivel profund, mintea şi materia sunt una.

Afirmaţia rishilor, cum că suntem puternic fixaţi în tărâmul akashic pare mai credibilă – ceea ce face, de asemenea, mai credibilă ideea că nu părăsim tărâmul, atunci când murim: dacă s-ar întâmpla astfel, am fi singurii din natură care nu fac parte din câmp.

Inspirat de rezultatele lui Schmidt, un profesor de la Princeton, pe nume Robert Jahn, a efectuat nişte probe mult mai sofisticate, utilizând o maşină care poate genera zero-uri şi unu-uri de cinci ori pe secundă. În experimentele de la Princeton, fiecare participant a trecut prin trei tipuri de teste. La început, a dorit ca maşina să producă mai multe cifre de 1 decât de zero, apoi mai mulţi de zero decât de 1 şi, în cele din urmă, a încercat să nu influenţeze maşina deloc. Fiecare test a fost repetat, până când s-au obţinut între 500.000 şi un milion de rezultate, un număr uluitor care, într-o singură zi, a depăşit toate probele anterioare ale lui Schmidt şi ale tuturor

celorlalţi parapsihologi de dinaintea sa.

După 12 ani de studii, s-a descoperit că, aproximativ două treimi dintre oamenii obişnuiţi pot influenţa rezultatele unei maşini, spre deosebire de studiul lui Schmidt. Aceşti oameni obişnuiţi, asemenea mediumilor, pot determina schimbări materiale, evocând mai multe cifre de zero decât de 1 şi mai multe cifre de 1 decât de zero, în aproximativ 51 până la 52% din timp. Marja poate părea foarte mică. Dar se dovedeşte a sfida coincidenţele, cu o rată de un miliard la unu. Soliditatea rezultatului este extraordinară, pentru că aleatoriul este baza fizicii cuantice, a evoluţiei darwiniene şi a multor altor domenii. (O duzină de studii ulterioare au produs rezultate în marja de 51 – 52%).

Dacă acceptăm ideea că mintea. Noastră este impregnată în câmpul cuantic şi îl poate schimba, noi unde ne situăm? Putem influenţa câmpul într-o mică măsură – nu mai mult decât o simplă

coincidenţă, ca atunci când te gândeşti la numele unui prieten şi, în secunda următoare, respectivul prieten îţi dă telefon – sau, la cealaltă extremă, poate că ceea ce numim realitate se manifestă prin intermediul conştiinţei, scoasă din câmp prin intenţie. După examina rea în amănunt a acestui studiu, în excelenta ei carte, 7Jie *Field* (*Câmpul*), Lynne Me Taggart a observat posibilitatea unei revoluţii complete în teoria conştiinţei: „La cel mai profund nivel", studiile «Princeton» sugerează, de asemenea, că realitatea este creată de fiecare dintre noi, *doar prin propria noastră atenţie*. La cel mai coborât nivel al minţii şi materiei, fiecare dintre noi creează lumea".

jahn şi colegii săi au rămas însă la nivel pur tehnic. Au fost derutaţi de rezultatele lor, întrebându-se, în condiţiile în care oamenii obişnuiţi pot influenţa o maşină, ce parte a complicatei maşinării afectează aceştia. Ar trebui să spunem că mintea schimbă, de fapt, ritmul la

care sunt emişi electronii? La fel de importantă este următoarea întrebare: „Şi ce dacă?” Dacă o persoană obişnuită poate determina o maşină să genereze mai multe cifre de zero decât de 1, acest lucru chiar influenţează marile probleme ale ştiinţei? De fapt, influenţa este chiar profundă.

Oare Akasha explică totul?

Akasha poate fi interpretată drept câmpul prin care operează mintea. Ervin Laszlo, un proeminent autor care a scris despre ştiinţă şi conştiinţă, a făcut un pas îndrăzneţ, introducând Akasha drept răspunsul unificator pentru tot. După 40 de ani de cercetări ale teoriilor inovatoare din filosofic, biologie, cibernetică şi fizică, Laszlo s-a trezit că adoptă vechea şi discreditata idee pe care am discutat-o mai devreme: eterul. Einstein dovedise că lumina, spre deosebire de valurile unui lac, nu are nevoie de un mediu prin care să călătorească. Atunci când un

foton porneşte din punctul A spre punctul B, călătoria poate fi realizată prin actul de estompare discutat anterior: primul foton încetează să existe, îşi schimbă locaţia undeva, în realitatea virtuală (Câmpul Punctului Zero) şi reapare intact într-o a doua locaţie. Nu încetineşte din cauza fricţiunii, ca în cazul unei pietre ce alunecă pe luciul apei. Mai mult, în secunda în care dispare, fotonul îi poate „vorbi” oricărui alt foton din univers, coordonându-şi activitatea în fiecare formă a creaţiei.

Ofer acest scenariu fără vocabular tehnic, pentru a descrie de ce fizica a eliminat ideea eterului – pur şi simplu, nu a fost nevoie de acesta în calculele cuantice, vreme de mai bine de o jumătate de secol, timp în care fizica a făcut un progres uriaş.

Atunci, potrivit lui Laszlo şi a celorlalţi analişti de sistem, fizica s-a izbit de un zid. Nu putea explicafelul *în care* universul reuşea să se

coordoneze cu atâta precizie. Atunci când materia şi energia dispar în realitatea virtuală – aşa cum se întâmplă de mii de ori pe secundă – lucrurile se întâmplă nevăzute, într-un mod straniu. Timpul se reglează. Obiectele din spaţiu îşi comunică poziţiile, iar materia aparent aleatorie păstrează legătura cu acestea. Big Bang ui, care a conţinut atât de multă energie într-un spaţiu de milioane de ori mai mic decât un atom din care miliarde de galaxii reprezintă doar 4%, a avut loc într-o nişă foarte îngustă de posibilităţi. Dacă universul care se expandează, mişcându-se cu o viteză de milioane de kilometri pe minut, ar fi deviat cu o fracţiune de secundă, formarea stelelor şi a galaxiilor ar fi fost imposibilă, pentru că momentumul exploziei ar fi depăşit capacitatea gravitaţiei, cea mai slabă forţă din natură, de a o opri. Doar cel mai delicat act de echilibrare a menţinut atât de strânse foiţele de respingere şi de atracţie, încât acestea să poată dansa

împreună, în loc să se distrugă reciproc.

Las/Io susţine că aleatoriul nu este câtuşi de puţin o explicaţie elocventă pentru o asemenea precizie. (în experimentele de la Princeton, oricine se bazează pe întâmplare are dreptate o dată la un miliard de ori). Ceva organizat cu atâta precizie necesită un principiu care să-i menţină integritatea şi un mediu care să transporte informaţia de la un capăt al creaţiei, la celălalt.

Vechea noţiune a eterului nu este suficientă, dar Akasha este.

În cartea sa din 2004, *Science and the Akashic Field* (*Ştiinţa şi tărâmul akashic*), Laszlo explică f aptul că Akasha este necesară nu ca mediu pentru lumina vizibilă, ci ca mediu pentru lumina *invizibilă* – şi energia invizibilă, în general. Gândiţi-vă la o coardă prinsă, la un capăt, cu un cui de un perete. Pe măsură ce coarda se învârteşte – ceea ce reprezintă energia vibraţiei – urmaţi coarda tot mai aproape de zid. Acum,

fiecare fibră vibrează într-o marjă tot mai mică, până când atingeţi capătul de care este prinsă coarda. Acest punct nu se mişcă deloc. Este punctul zero, începutul şi sfârşitul energiei. Totuşi, zero nu este satisfăcător, de vreme ce calculele cuantice au demonstrat că spaţiul gol este deja ocupat cu infinite cantităţi de energie virtuală, mai multe pe centimetru pătrat decât în interiorul unei stele.

Aşadar, gândi-vă din nou la punctul unde coarda întâlneşte peretele. Dacă puneţi un stetoscop supersensibil pe perete, vedeţi că vibraţia coardei scutură întregul perete şi, în schimb, peretele înapoiază o parte dintre aceste vibraţii. Potrivit lui Laszlo, şi acest lucru se întâmplă la punctul zero. Fiecare vibraţie trimite semnale prin câmp – şi, în schimb, câmpul trimite semnale înapoi. S-a dovedit că Universul se monitorizează constant, coordonându-şi cumva fiecare vibraţie ce are loc oriunde în domeniul

vizibil sau invizibil.

Imaginaţi-vă doi fotoni care plutesc în vastitatea spaţiului interstelar. Întâmplarea face să se ciocnească şi să se îndepărteze. S-a întâmplat ceva diferit de situaţia în care două granule de nisip se ating, atunci când un val ajunge pe plajă? Da, spune Laszlo: ele schimbă informaţie şi încep să relaţioneze unul cu celălalt. Teoria sistemelor, redată pe scurt de Laszlo, îl ajută să explice această interacţiune. Atunci când două particule se ating, ele poartă informaţie – şi, când se întâlnesc, îşi „vorbesc”: *Iată cât de repede merg, cât cântăresc, unde am fost şi încotro mă îndrept*

Această conversaţie nu are loc într-un loc izolat. Câmpul as cultă şi, auzind ceea ce se întâmplă, stochează informaţia ca reft* rinţă, de vreme ce are nevoie de fiecare în parte, pentru a menţine cosmosul în mişcare. „Bit”-ul este un termen tehnic, folosit în teoria informaţiei şi care

se referă la o unitate matematică unică – fit» zero, fie unu – prin care poate fi exprimat orice tip de informaţie. Atunci când două particule se separă, şi viitorul lor este schimbat, datorită informaţiei pe care tocmai au schimbat-o.

Acest schimb aminteşte de posibilitatea ca aceşti fotoni *să ştie ce fac*. Gânditorii mai speculativi, inclusiv Laszlo, nu pot susţine conştiinţa câmpului. Laszlo vorbeşte, în schimb, despre „rădăcinile conştiinţei”. Din punctul de vedere al unui fizician, atomii nu au nevoie să gândească – şi, cu atât mai puţin, să fie vii. Ei se întâlnesc, interacţionează şi se separă. Dacă au loc lucruri complicate, acestea pot fi misterioase, invizibile şi îngrozitor de greu de calculat. Fiind nevoie de mai multă putere de calcul decât toate computerele din lume, la un loc. Totuşi, atâta vreme cât numerele explică felul în care se comportă materia, nu este nevoie să introducem în ecuaţie ceva străin, precum conştiinţa.

Toate bune şi frumoase, dar excluderea minţii nu este utilă, de vreme ce te excluzi pe tine însuţi. Imaginează-ţi că cineva ar dori să înţeleagă regulile fotbalului american şi ar avea o casetă video fără sonor, care să i le prezinte. Şi fără cunoaşterea jocului, ar fi încă posibil să priveşti destule meciuri şi să ajungi la o imagine concludentă despre ceea ce se întâmplă. Tot ce trebuie să observi este felul în care zboară mingea şi cum jucătorii se lovesc sau nu între ei. De fiecare dată când coordonatorul de joc este doborât în timp ce ţine mingea în mâini, de exemplu, ambele echipe se aliniază şi încep un nou joc. După ce vede acest lucru întâmplându-se de mai multe ori, un om de ştiinţă trage concluzia că jucătorul trebuie fie să arunce mingea, fie să alerge cu ea.

Totuşi, ar fi imposibil să înţelegi jocul, dacă presupui că jucătorii sunt obiecte inerte, lipsite de minte. Ei sunt prea coordonaţi, formează prea

multe structuri complexe, repetă şi îşi amintesc aceste structuri, iar tabela de marcaj are sens – cineva câştigă, cineva pierde. Mai mult, ar fi o greşeală să vă începeţi cercetarea, spunând că fotbalul *ipso facto* nu se poate baza pe existenţa minţii ori a conştiinţei. Aţi rămâne cu concluzii foarte greşite, dacă aţi insista că, indiferent ce prezintă caseta video, fotbalul american nu poate l i un joc, ci trebuie că e o coliziune întâmplătoare de obiecte.

În încercarea de a înţelege activitatea aparent întâmplătoare în câmpul cuantic, am ajuns să observăm că există sincronizare, coordonare, memorie, schimb de informaţii şi autointeracţiune incredibile. Dar care este scopul tuturor acţiunilor? Efectul de observator furnizează conexiunea lipsă. Efectul de observator este legat de unul dintre elementele de bază ale fizicii cuantice, numit „complementaritate”, conform căruia nu este posibil să ştii totul despre

un eveniment cuantic. Atunci când un observator priveşte sau măsoară un electron, ceea ce se observă este limitat. Evenimentul total există doar ca potenţial. Fiecare secţiune are o probabilitate de a apărea oriunde în univers. Este un eveniment nonlocal, fără vreo componentă vizibilă.

Acest aspect se schimbă, atunci când un observator îşi face apariţia. Doar sub observaţie, un electron sare din realitatea virtuală, în universul vizibil şi, de îndată ce observatorul încetează să mai privească, se întoarce din nou în câmp. Erwin Schrodinger, marele fizician german, a inventat ecuaţia Schrodinger, una dintre teoriile cuantice de bază, care calculează cu precizie care sunt probabilităţile – şi, cu toate acestea, noţiunea că un electron se află peste tot, până când un observator îl cheamă în existenţă într-o locaţie concretă, sfidează logica. Pentru acei cititori care nu au citit despre pisica lui Schrodinger – un faimos paradox care provine din efectul de

observator, iat-o:

O pisică este plasată într-o cutie închisă cu un dispozitiv ucigaş în interior. Dispozitivul va elibera gaz otrăvitor pe bază de cianuri, dacă este declanşat, iar declanşatorul este o materie radioactivă. Dacă materia radioactivă eliberează un singur electron, este suficient pentru declanşarea dispozitivului şi eliberarea otrăvii, ceea ce va ucide pisica.

Iată paradoxul: potrivit fizicii cuantice, un electron nu are o realitate vizibilă, până când este observat. El ocupă o „superpoziţie", ceea ce înseamnă că se poate afla în mai multe locuri în acelaşi timp (aspect care a fost verificat, în mod experimental, cu particulele subatomice, care chiar ocupă mai multe poziţii, simultan). Aflându-se într-o cutie închisă, pisica se află în afara câmpului de observaţie. Ar putea fi moartă sau vie, sau, potrivit teoriei cuantice, ambele. Doar atunci când cutia va fi deschisă şi observatorul va

determina situaţia, vom şti care este starea asupra căreia s-a decis: viaţă sau moarte. Până atunci, ambele coexistă.

Mulţi fizicieni au evitat paradoxul pisicii care este vie şi moartă în acelaşi timp, arătând că ceea ce este adevărat la nivel micro, nu este adevărat la nivel macro: superpoziţia se aplică în cazul electronilor, nu a lucrurilor obişnuite, precum pisicile. Dar, de vreme ce efectul de observator este prezent în experimentele Schmidt şi Princeton, apare următoarea întrebare: unde alterează atenţia observatorului câmpul cuantic şi lumea materială, în acelaşi timp? Greutatea paradoxului o conferă faptul că nu poţi cunoaşte niciun rezultat în lumea cuantică, până când nu o observi (cu alte cuvinte, este imposibil să ştii dacă pisica lui Schmdingereste vie sau moartă, până când nu priveşti, iar privirea este cea care *o face* să fie una sau alta).

Akasha rezolvă această problenia, afirmând

că la fiecare eveniment se participă, la un anumit nivel. Toţi observatorii se află în interiorul tărâmului akashic şi, indiferent ce fac ei, determină întregul câmp să răspundă. Prin urmare, nu falsificăm universul, pentru a descrie că se comportă precum noi înşine. De fapt, prin univers ne cunoaştem pe noi înşine – şi viceversa. Tărâmul akashic oferă materiei şi energiei un loc în care să meargă atunci când dispare, iar acest loc este la fel de plin de semnificaţii, ca şi locul în care memoria merge, atunci când nu o folosim. Rishi vedici şi-au dat seama că între timp şi eternitate trebuie să existe o legătură, iar concluzia lor a fost că timpul este o iluzie, în timp ce eternitatea estejeală. Acest lucru ne îndreaptă atenţia asupra celor cinci simţuri, care trebuie să opereze de parcă timpul ar fi real. De vreme ce fiecare eveniment la care participăm are loc în spaţiu-timp. Rishi declară că moartea ne permite să vedem realitatea eternă în mod clar şi să

participăm la ea din plin. În viziunea lui Laszlo, tărâmul akashic execută acelaşi lucru pentru întreaga materie, energie şi informaţie. Interacţiunile lor în universul vizibil sunt reflexii ale unor relaţii invizibile mult mai importante, care au loc în culise.

Lată o analogie. Imaginează-ţi că eşti un om de ştiinţă care a fost desemnat să măsoare minusculele explozii de lumină care au loc într-un câmp – în acest caz, ecranul unui televizor. Aceste explozii au loc la nivel atomic, aşa că, pe măsură ce te apropii tot mai mult, eşti confruntat cu milioane de fotoni care emană aleatoriu. Ai descrie ecranul televizorului ca pe un câmp supus unor stimuli aleatorii, aşa cum un fizician ar descrie câmpul electromagnetic. Pe măsură ce te îndepărtezi, însă, petele de roşu, verde şi albastru încep să se grupeze, să pară organizate. Dacă mergi mai departe, în cele din urmă începi să observi forme vagi. Te simţi ca un astronom care

foloseşte un radiotelescop, pentru a determina dacă zgomotul de fond al cosmosului conţine structuri. Structurile sunt matematice şi este nevoie de inteligenţă, pentru a folosi un cod matematic.

Aşa că începi să găseşti o explicaţie matematică pentru ceea ce vezi pe ecranul televizorului. Dacă te îndepărtezi şi mai mult, vezi, în final, că structurile luminoase sunt, de fapt, imagini ale vieţii umane şi că fotonii aleatorii au un scop. Acest lucru este destul de uimitor, astfel încât să îţi regândeşti întreaga teorie. Ar trebui să presupui că întâmplarea este o iluzie care ascunde o realitate mai adâncă – adică imaginea. Doar conştiinţa poate explica motivul pentru care sunt emise luminile roşii, verzi şi albastre.

Ne aflăm într-un punct în care multe explicaţii, bazate pe întâmplare, nu mai sunt satisfăcătoare şi trebuie adusă o schimbare, pentru a da o explicaţie mai conştientă. De ce se

aprind fotonii într-un televizor? Pentru că se transformă într-o imagine. De ce se aprind fotonii în cosmos? Din acelaşi motiv. Precedând cu secole bune fizica cuantică, rishi vedici au spus că timpul şi spaţiul sunt proiecţii pe un ecran al conştiinţei – ecranul Akasha. Cu alte cuvinte, atunci când te-ai trezit în această dimineaţă, ai mers la muncă şi ţi-ai petrecut ziua la birou, *nimic nu s-a întâmplat cu adevărat* conform experienţei tale. Timpul nu a trecut şi nici nu te-ai mişcat prin spaţiu.

Această concluzie sfidează bunul simţ, dar este în întregime acceptată de fizică. Daţi-mi voie să vă explic. Dacă visezi să zbori la Paris şi să te plimbi pe străzi, nimic de acest gen nu se întâmplă. Nu numai că nu ai plecat, fizic, nicăieri, dar creierul tău nici măcar nu a înregistrat imagini care să corespundă Parisului. Visul a rezultat din activitatea creierului, care poate fi redusă la fragmente de informaţie: mici comutatoare electrice au fost fie pornite, fie

oprite, polarităţile anumitor molecule au fost fie pozitive, fie negative. Întregul tău vis şi tot ce se află în el este doar un joc alcătuit din o sau 1.

Acelaşi lucru este valabil în cazul oamenilor care se uită la televizor. Dar casa este, de fapt, o imagine plată pe un ecran, iar mişcările oamenilor sunt doar substanţe fosforescente care se aprind şi se sting. Din nou, jocul cu o şi 1. Nimic nu se mişcă pe ecranul unui televizor. Atunci când cineva pare să alerge spre stânga, este vorba doar despre o structură de semnale care se aprind în partea stângă şi se sting în partea dreaptă – la f el ca luminile din pomul de Crăciun, care dau impresia că se mişcă în mod circular, când, de fapt, tot ce se întâmplă este că şirul de lumini porneşte şi se opreşte în structuri care îl fac să pară că are loc o mişcare.

Vă mişcaţi în timp şi spaţiu în acelaşi mod aşa cum o fac şi Pământul pe orbita lui şi stelele în cer. Impulsurile cuantice pornesc şi se sting, iar o

schimbare de poziţie are loc, pentru că energia se amplifică în stânga sau în dreapta locului în care a avut loc ultima amplificare. În realitate, niciun quark sau foton nu îşi schimbă poziţia în spaţiu-timp. Dar nu ajungem la acelaşi lucru? Dacă un obiect pare să se mişte – de ce să nu spunem că se mişcă? De fapt, nu putem. Pământul pare să se mişte în jurul Soarelui. Totuşi, dacă lucrurile ar fi aşa, în cele din urmă, el s-ar apropia în spirală de Soare şi ar fi distrus. De fapt, chiar dacă Pământul întâlneşte fricţiune în orbita sa – sub forma prafului interstelar şi a vântului solar

— Planeta noastră nu se apropie niciodată de Soare şi nici nu încetineşte. Asta, deoarece fiecare atom al Pământului iese din raza privirii noastre şi se întoarce cu aceeaşi energie şi aceeaşi masă pe care le-a avut întotdeauna. Punctul zero, se pare, proiectează Pământul la fel de sigur cum un ecran de televizor îşi proiectează imaginile. (Un sceptic ar întreba cum se schimbă ceva, în condiţiile în

care Câmpul Punctului Zero reumple constant universul vizibil. Aceasta este o ghicitoare, dar răspunsul poate fi găsit în doi factori: distrugerea înceată a protonilor, proces care durează miliarde de ani şi expandarea universului, care poartă dispersia de energie sau entropia, la fel cum căldura originară a Big Bang-ului se disipează. Dar până la introducereaacestor doi factori în teoria cuantică, mai este drum lung).

Cum se pot aplica toate acestea în viaţa de după? Puneţi-vă o întrebare simplă. Atunci când vă uitaţi la televizor, ce este mai real, imaginea pe care o vedeţi, ori staţia care emite semnalul? în mod similar, spune Laszlo, Câmpul Punctului Zero – Akasha – este mai real decât universul vizibil. Akasha organizează şi coordonează toate proiectele pe care le numim timp, spaţiu, materie şi energie.

Dacă acest lucru este corect, atunci am stabilit o bază pentru o mulţime de aserţiuni-cheie

din Vedanta:

Lumea materială este proiectată dintr-o sursă nonmaterială. Lumea invizibilă se află pe primul loc. Aceasta conţine seminţele timpului şi ale spaţiului.

Realitatea creşte, cu cât se apropie mai mult de sursă.

Ca să vorbim în termeni obişnuiţi, nu trebuie să ne temem că moartea este un act de dispariţie, pentru că viaţa a fost întotdeauna un astfel de act. Ceea ce apreciem cel mai mult la noi înşine – capacitatea noastră de a gândi şi de a simţi – nu fost obţinut datorită intrării în lumea fizică. Ea a fost proiectată în lumea fizică dintr-o sursă, Câmpul Punctului Zero, care este rădăcina conştiinţei, şi se întinde pe miliarde de ani în trecut şi înainte, în viitorul previzibil. Departe de a fi o viziune religioasă, acest model explică universul mai bine decât oricare altul şi ne dă ceea ce solicită atât rishi, cât şi fizicienii moderni:

un pod între minte şi materie.

14

A GÂNDI DIN COLO DE CREIER

Dacă mor şi informaţia din creierul meu supravieţuieşte, oare acest lucru înseamnă că şi eu voi supravieţui? Supravieţuirea înseamnă să rămâi intact la un anumit nivel – minte, personalitate, memorie sau suflet – care păstrează „eu-l”. Un materialist consideră că, atunci când creierul moare, la fel se întâmplă şi cu persoana. Din fericire, în ultimele două decenii, nişte experimente ingenioase au adus speranţa că mintea se extinde dincolo de creier şi că aceste calităţi pe care tu şi cu mine le apreciem – precum iubirea şi adevărul – pot fi permanent integrate în câmp.

Cu cât vom demonstra mai concret că acest câmp este inteligent, cu atât mai credibil va fi

faptul că inteligenţa noastră poate supravieţui după moarte. O cale de a demonstra acest lucru, chiar dacă pare ciudată, se pare că dă roade: telepatia animală. Mulţi posesori de animale atestă capacitatea unui câine sau a unei pisici de a şti ce gândeşte stăpânul lor. Cu câteva minute înainte de a fi scos la plimbare, un câine devine bucuros şi agitat. În ziua în care pisica trebuie dusă la veterinar, aceasta dispare şi nu mai este de găsit nicăieri. Aceste observaţii întâmplătoare l-au determinat pe ingeniosul cercetător britanic Rupert Sheldrake, un biolog ajuns astăzi gânditor speculativ, să efectueze studii controlate pentru a afla dacă pisicile şi câinii pot, într-adevăr, să citească ceea ce gândesc stăpânii lor. Un studiu a fost foarte simplu: Sheldrake a sunat 65 de veterinari din zona Londrei şi i-a întrebat dacă este ceva obişnuit ca proprietarii de pisici să anuleze programările, pentru că animalele lor dispar în ziua respectivă. 64 de veterinari au

răspuns că acest lucru se întâmplă foarte des, iar al 65-lea a afirmat că a renunţat să mai facă programări pentru pisici, pentru că prea multe nu puteau fi localizate, atunci când trebuiau să fie consultate.

Sheldrake s-a hotărât să efectueze un experiment, folosind câini. Faptul că un câine devine agitat atunci când se apropie timpul să fie scos la plimbare nu e mare lucru, dacă aceasta se întâmplă la aceeaşi oră în fiecare zi, sau dacă animalul observă că stăpânul se pregăteşte să iasă. Prin urmare, Sheldrake a plasat câini în clădiri aflate în spaţii deschise, complet izolaţi de stăpânii lor. A cerut apoi proprietarului, în momente alese la întâmplare, să se gândească la o plimbare cu animalul, cu cinci minute înainte de a merge să-l ia. Între timp, câinele a fost filmat în locaţia izolată. Sheldrake a descoperit că, atunci când proprietarii au început să se gândească la plimbare, mai mult de o jumătate dintre câini au

alergat spre uşă, dând din coadă, învârtindu-se nerăbdători şi păstrând acest comportament, până la apariţia stăpânilor. Niciun câine nu a avut acest comportament, atunci când proprietarii nu s-au gândit la plimbare.

Acest aspect dă de gândit, prin faptul că legătura dintre un animal de companie şi proprietarul său creează o conexiune subtilă, la nivel mental. Sondajele arată că aproximativ 60% dintre americani cred că au avut o experienţă telepatică, aşa că acest rezultat nu este tocmai uluitor. După ce şi-a notat rezultatele experienţei cu animalele telepate, Sheldrake a primit un e-mail de la o femeie din New York. Care i-a spus că papagalul ei gri african nu numai că îi citeşte gândurile, ci îi şi răspunde prin vorbe. Femeia şi soţul ei pot sta în altă cameră, feriţi de privirea păsării, al cărui nume este N'kisi şi, dacă lor le este foame, se întâmplă ca N'kisi să spună: „Vrei ceva bun". Dacă proprietara şi soţul ei se gândesc

să iasă, N’kisi spune: „Trebuie să plecaţi, ne vedem mai târziu’.

Foarte intrigat, Sheldrake a contactat-o pe proprietară, o artistă pe nume Aimee Morgana. Situaţia peste care a dat a fost remarcabilă. Papagalii gri africani sunt printre păsările cele mai talentate din punct de vedere lingvistic, iar N’kisi avea un vocabular uriaş, de peste 700 de cuvinte. Încă şi mai remarcabil este faptul că le folosea ca în vorbirea umană, acolo unde era nevoie, nu la întâmplare. Dacă vedea ceva roşu, spunea „roşu”, iar dacă obiectul avea altă culoare, numea respectiva culoare. Dar Aimee avea nişte poveşti încă mai uluitoare pentru Sheldrake. Pe când se uita la televizor la un film cu Jackie Chan, în timpul unei scene în care Chan stătea pe o bârnă, N’kisi a spus: „Să nu cazi”, deşi colivia lui era aflată în spatele televizorului şi nu avea cum să vadă imaginile. Când pe ecran a apărut o reclamă la un automobil, N’kisi a spus: „Aceasta

este maşina mea”. Altă dată, Aimee citea dintr-o carte următoarea frază: „Cu cât este mai neagră mura, cu atât e sucul mai dulce”, când din camera alăturată s-a auzit pasărea: „Culoarea este negru”.

Sheldrake a dorit propria confirmare. La prima sa vizită, Aimee i-a oferit câteva mostre de telepatie din partea lui N’kisi: a privit imaginea unei fete într-o revistă şi, cu o claritate remarcabilă, papagalul a rostit din camera învecinată: „Aceea este o fată”. Următorul pas a fost un experiment formal. Dacă N’kisi înţelegea cuvintele şi era telepat, puteau fi testate aceste două calităţi împreună? Sheldrake a propus ca Aimee să se uite la imagini care corespundeau unor cuvinte pe care papagalul le ştia deja. Ea avea să stea într-o cameră. În timp ce N’kisi rămânea izolat în alta. Pasărea avea două minute pentru a rosti un „cuvânt-cheie” care se potrivea cu imaginea. Dacă papagalul spunea cuvântul în această marjă de timp, experimentul era

considerat reuşit. Dacă nu spunea cuvântul, sau dacă îl spunea după încheierea celor două minute, experimentul era considerat ratat.

Pentru a asigura neutralitatea, cineva de lângă Aimee alegea atât imaginile, cât şi cuvintele-cheie care se potriveau fiecăreia. (Acest lucru s-a dovedit a fi nedrept pentru pasăre, de vreme ce persoana neutră a ales cuvinte precum televizor, pe care N'kisi îl pronunţase doar o dată sau de două ori înainte; pasărea nu numai că nu a rostit aceste cuvinte la timpul potrivit, dar nu le-a rostit deloc). După ce experimentele au fost încheiate, casetele cu ceea ce rostise N'kisi au fost ascultate de trei judecători, care au transcris ceea ce au auzit. Dacă N'kisi nu rostea foarte clar cuvântul şi nu era transcris de toţi cei trei judecători, experimentul nu conta. Rezultatele au depăşit nivelul obişnuit de înţelegere. De exemplu, când Aimee a privit o imagine care înfăţişa oameni sumar îmbrăcaţi pe o plajă, N'kisi a mormăit o

vreme, apoi toţi cei trei judecători l-au auzit spunând: „Uită-te la corpul meu gol şi frumos”. Nu a rostit alte cuvinte-cheie irelevante. Între cuvintele corecte, pasărea a fluierat şi a şuierat doar. Atunci când Aimee s-a uitat la o imagine cu cineva care vorbeşte la telefon, N’kisi a spus: „Ce faci la telefon?” Poate că cel mai intrigant răspuns a venit atunci când Aimee s-a concentrat asupra unei imagini cu flori. În loc să rostească, pur şi simplu, cuvântul „floare”, N’kisi a spus: „Asta e o poză cu flori”.

Care a fost rezultatul final? Din 71 de teste, N’kisi a ghicit în 23 de situaţii, comparativ cu 7,4 situaţii, cum ar fi fost de aşteptat dacă rezultatele ar fi fost aleatorii. Sheldrake a subliniat că acesta este un rezultat semnificativ, cu atât mai mult cu cât N’kisi nu a ştiut că este testat şi a rostit adesea cuvântul-cheie, după ce timpul alocat s-a încheiat. Într-un mic apartament din Manhattan, aceste probe au fost adăugate numărului crescând

de dovezi că mintea nu este doar proprietatea oamenilor şi că, de fapt, aceasta poate exista în afara creierului. Comunicarea dintre tărâmul animalelor şi oameni poate părea ciudată, însă animalele de companie nu pot trişa şi nu au motive să-şi dovedească abilităţile speciale. Rishi vedici au afirmat, cu mult timp în urmă, că întregul univers este inteligent, pentru că este pătruns de conştiinţă. Să vedem cât de clar putem pune această teorie, în termenii moderni.

Pe tărâmul minţii

Mintea a rămas o ghicitoare metafizică timp de secole, pentru că se află în lumea fizică, precum o fantomă. Dar aceasta este o perspectivă occidentală, bazată pe înclinaţia noastră prim ti lumirile solide, tangibile. Insistiim că sursa minţii e. Sie reienil. Prim îi că acesta este un obiect vizibil – ceea ce estec; i; inun. Îispiuir. I un radio trebuie să fie sursa muzicii, pentru că este un

obiect viz I bil, din care iese muzica. Rishi vedici au adoptat perspectiva opusa, insistând că obiectele vizibile nu pot fi sursa minţii, de vreme ce planul f izic este cea mai puţin conştientă dintre lumi. Activitatea creierului în timpul gândului poate părea un element semnificativ, dar un radio este activ în timpul unei transmisiuni şi nu există niciun dubiu că N'kisi (ca să nu mai vorbim de oamenii telepaţi) a recepţionat un gând transmis.

Prejudecăţile noastre de occidentali în privinţa invizibilului nu sunt uşor de învins. Se va dovedi că mintea există în afara creierului, doar dacă lasă un fel de amprentă, un semn vizibil, care este la fel de convingător precum imaginile cu rezonanţă magnetică, ce furnizează dovezi concrete ale activităţii neuronale. O asemenea dovadă este informaţia asupra căreia ne-am oprit mai devreme. Dacă informaţia pătrunde în întregul câmp cuantic, ea poate crea o punte între

minte şi materie, în termeni mai acceptabili unui materialist. Niciunui om de ştiinţă nu îi este greu să creadă că materia şi energia nu pot fi create şi nici distruse, iar latura neconvenţională a fizicii se luptă cu noţiunea că informaţia nu poate fi nici creată şi nici distrusă.

Ceea ce vedem în univers se află în transformare constantă. Atomii de heliu alimentează soarele şi trimit spre Pământ căldură care este transformată, prin fotosinteză, în plante şi alte forme de viaţă. Se poate spune foarte uşor că viaţa este alcătuită din schimbul de informaţie dintre atomii soarelui şi atomii Pământului. (Energia este informaţie, în sensul că toate încărcăturile chimice ori electrice pot fi exprimate ca plus ori minus, pozitive sau negative, zero sau unu). Atunci, nu contează că trupul tău nu seamănă câtuşi de puţin cu o stea luminoasă. Ambele fac parte din acelaşi câmp informaţional, care este supus, în interiorul său. Transformărilor

nesfârşite.

Sau, aşa cum spune Krishna, în Bhagavad-Gita: „Întorcându-mă asupra mea, creez din nou şi din nou”.

Potrivit lui Amit (! oswami, un proeminentfizician, care scrie în special despre universul conştiinţei de sine, creativitatea este doar un alt chip al transformării. „Universul pune întotdeauna vin nou în sticle vechi, sau vin nou în sticle noi”. Aceleaşi grupuri de energie, conţinând aceeaşi informaţie, sunt amestecate la nesfârşit în Câmpul Punctului Zero. (îoswami consideră că reîncarnarea realizează acelaşi lucru. Identităţile trec prin câmpul informaţional, schimbând datele cu noi identităţi ce par un nou „eu”, dar care sunt. De fapt, transmutări de indestructibili zero şi unu, prinse în lungi lanţuri de idei şi experienţe.

Chiar în acest moment, voi reprezentaţi un maldăr de informaţii stocate în minte şi trup. Aveţi amintiri unice. Celulele voastre au trecut prin

schimbări chimice, pe care nu le-a trăit nimeni altcineva în lume. Atunci când muriţi, nimic din această informaţie nu va dispărea, pentru că aşa ceva nu se poate. Nu există un loc în care să dispară plus şi minus, pozitiv şi negativ, de vreme ce câmpul nu conţine *decât* informaţie. Prin urmare, singura lor alternativăeste să se recombine. Cum se întâmplă acest lucru?

Răspunsul se află în rădăcina informaţiei, care este „forma”. Ocupăm un „univers în format”, potrivit lui Ervin Laszlo, care înşiră atomii de-a lungul helixului dublu al ADN-ului şi biţi de informaţie în formă fizică, aşa cum înşiră aceeaşi informaţie în formă nonfizică, sub formă de idei. Aceasta ne aduce cu un pas mai aproape de tulburătoarea noţiune că întregul univers este mintea lui Dumnezeu, adică un câmp dinamic, ce cuprinde informaţii infinite care trec prin transformări infinite. Dar nu putem face acest pas, dacă nu ştim cum supravieţuiesc ideile mici – ca

să nu mai vorbim de cele cosmice.

Rishi ne-au învăţat că ideile supravieţuiesc în tărâmul akashic, sub formă de amintiri. Voi şi cum mine accesăm constant memoria akashică, atunci când presupunem că ne accesăm creierele. În cercurile esoterice, memoria akashică funcţionează pentru a ne da informaţii despre spirite plecate şi vieţi trecute. În psihologia lui ung, aceeaşi amintire reprezintă culturi care au aceleaşi mituri şi arhetipuri. Venus şi Marte sunt invizibile şi, cu toate acestea, există şi sunt vii. Akasha îşi aminteşte fiecare zeu creat de oameni şi fiecare bătălie, poveste de dragoste şi căutare. Dăm de ele tot timpul, pe măsură ce istoria omenirii continuă de la o epocă la alta.

Creierul are un centru al memoriei localizabil, dar mintea nu este limitată la creier. Gândiţi-vă la o experienţă profund semnificativă din viaţa voastră – un prim sărut, sau ultima oară când v-aţi văzut bunicul. Acea amintire este urma

unui eveniment, rămasă în timp şi spaţiu. Experienţa poate fi încă activată în creierul vostru, ceea ce înseamnă că milioane de molecule, care pot pluti aleatoriu prin neuronii voştri, *ştiu* că trebuie să rămână împreună pentru ca amintirea voastră să continue, an după an, fără să se estompeze. Cum pot moleculele să ştie acest lucru, de vreme ce nu sunt inteligente? Baza fizică a memoriei, cel puţin în acest moment, le este complet necunoscută neurologilor, aşa că nu putem decât să facem speculaţii.

Într-un fel sau altul, primul vostru sărut are o viaţă de după. Aceasta nu este fizică, pentru că nu există absolut nicio diferenţă între hidrogenul, oxigenul, azotul şi carbonul dintr-un neuron şi aceleaşi elemente dintr-un copac, o frunză moartă sau solul descompus. Neuronii nu sunt nemuritori. Ei mor, aşa cum moare şi restul organismului – iar atomii intră şi ies din ei, în fiecare secundă.

Atunci, cum îi este transferată o amintire

unui atom nou, sau unui neuron nou, când vine vremea ca cel vechi să dispară? Niciun proces fizic nu a fost identificat pentru această acţiune, aşa că este posibil ca memoria să persiste la un nivel nonfizic. Neurologii ar apăra din răsputeri ideea contrară, anume că mintea porneşte exclusiv din creier, şi folosesc tomografiile şi imaginile cu rezonanţă magnetică, pentru a-şi argumenta punctul de vedere. Dar aceste imagini sunt doar hărţi. Ele prezintă terenul creierului, ca fiind străbătut de o idee sau o emoţie şi nu demonstrează că mintea *este* creierul, mai mult decât o urmă de picior în nisip demonstrează că este aceeaşi cu piciorul. Imaginaţi-vă că puteţi localiza fiecare vibraţie din capetele micilor nervuri care străbat urechea internă. Desenate pe o diagramă, ar reprezenta un grafic extrem de complicat, pentru fiecare cuvânt şi fiecare f rază auzite de ureche – dar acest grafic este doar o diagramă a unui cuvânt, şi nu teritoriul însuşi. O

propoziţie puternică precum „Te iubesc” reprezintă mai mult decât harta vibraţiilor sale şi nici măcar o diagramă perfectă nu poate conţine puterea, sensul, semnificaţia şi intenţia atotcuprinzătoare.

Pentru a te gândi la cuvântul „rinocer” şi a vedea imaginea mentală a acestui animal, milioane de celule ale creierului trebuie să acţioneze simultan. (Vom lăsa deoparte dificila întrebare: „de ce ai ales cuvântul «rinocer», dintre toate cuvintele pe care le puteai alege?”, de vreme ce această alegere se poate baza pe raţiune, emoţie, nonsens ori asocieri particulare din memorie. Un computer poate fi învăţat să selecteze orice cuvânt dat, însă nu are motive speciale să facă astfel. L\i ai.)

Neuronii implicaţi în alegerea cuvântului corect pentru un tigru nu aleargă prin alfabet, până când dau de litera „T”, nu formulează silabele una câte una şi nici nu caută fotografii cu

animale, pentru a-i ataşa cuvântului corect, imaginea potrivită. În schimb, diferitele activităţi ale creierului se produc în mod corect şi simultan. Creierul acţionează precum un câmp, coordonând diferite evenimente în acelaşi timp, numai că noi ştim: creierul nu este un câmp propriu-zis. Este ceva alcătuit din elemente chimice, aparent lipsite de viaţă.

Acul unei busole se mişcă, pentru că reacţioneazi i la câmpul magnetic al Pământului. Dar dacă acelaşi lucru ar fi valabil şi iii ca zul creierului? Dacă tărâmul minţii trimite semnale, şi miliarde de celule se aranjează în structuri, pentru a răspunde la ceea ce spurn* câmpul? O echipă de oameni de ştiinţă inventivi au propus exaci acest lucru. Henry Stapp, un fizician teoretician din Berkeley, Jeffrey Schwartz, un neuropsihiatru de la UCLA ŞI Mario Beauregard, un psiholog de la Universitatea din Montreal, au studiat, pentru a formula o teorie funcţională despre „mintea

cuantică11, ce ar putea revoluţiona felul în care mintea şi creierul relaţionează între ele. În centrul teoriei lor se află „neuroplasticitatea14, noţiunea că celulele creierului sunt deschise schimbării, reacţionând în mod flexibil în faţa dorinţei şi intenţiei.

Pentru început, să spunem că ei recunosc explicaţia ştiinţifică uzuală, conform căreia „mintea este ceea ce face creieru114, dar există multe scăpări într-o asemenea explicaţie, după cum am văzut. Ei propun, prin urmare, că exact opusul este adevărat. Mintea este controlorul creierului. În opinia lor, mintea este ca un nor de electroni, care înconjoară nucleul unui atom. Până la apariţia unui observator, electronii nu au identitate fizică în lume. Există doar norul amorf. În acelaşi fel. Imaginaţi-văcă există un nor de posibilităţi deschis creierului în fiecare moment (plin de cuvinte, amintiri, idei şi imagini posibile, din care poate alege). Atunci când mintea dă un

semnal, una dintre aceste posibilităţi se desprinde şi devine un gând în creier, la fel cum un val de energie se reduce la un electron. La fel cum câmpul cuantic generează particule reale din cele virtuale, mintea generează activitatea reală a creierului, din activitatea virtuală.

Ceea ce face ca această reversie să fie importantă este faptul că se potriveşte faptelor. Neurologii au verificat că o simplă intenţie sau o dorinţă afectează creierul. Victimele atacurilor de cord, de exemplu, se pot strădui, cu ajutorul unui terapeut, să-şi folosească doar mâna dreaptă, dacă paralizia le-a afectat acea parte a corpului. Luptându-se zi de zi, pot determina, în mod gradat, vindecarea părţilor afectate ale creierului. Rezultate similare au fost descoperite în cazul îmbătrânirii. Oamenii în vârstă, care au început să arate semnele demenţei senile, precum pierderea memoriei, îşi pot încetini şi chiar opri simptomele, exersându-şi creierul (un producător de software a

creat „gimnastica pentru creier”, un program care arată ca un joc video, dar, de fapt, constă în exerciţii care întăresc anumite părţi ale creierului). Copiii născuţi cu tremur paralitic şi-au recăpătat recent sănătatea membrelor prin terapii similare, în care braţul sănătos, de exemplu, a fost imobilizat într-o faşă, forţând copilul să folosească braţul paralizat. Cu timpul, creierul s-a vindecat singur. A dat dovadă de neuroplasticitate.

Plasarea minţii înaintea creierului poate avea multe consecinţe pe termen lung, în terapiile medicale. De exemplu, pacienţii care suferă de sindromul obsesiv-compulsiv sunt trataţi, de obicei, cu medicamente psihotrope, precum Prozac. Situaţia se îmbunătăţeşte, iar dovezile fizice pentru aceasta pot fi găsite în tomografii. Părţile creierului care funcţionează prost în sindromul obsesivcompulsiv devin aproape normale, în urma utilizării medicamentului. Dar pacienţii cu sindrom obsesiv-compulsiv caută

câteodată uşurarea în discuţiile terapeutice. Aceşti pacienţi îşi îmbunătăţesc adesea starea, însă abia recent creierul lor a fost examinat cu ajutorul imaginilor cu rezonanţă magnetică şi al tomografiilor cu emisie pozitronică, iar ceea ce s-a descoperit este uluitor: aceleaşi regiuni deteriorate care s-au normalizat cu Prozac s-au normalizat şi cu ajutorul discuţiilor terapeutice. Geffrey Schwartz este expert în sindromul obsesivcompulsiv şi, în parte, şi-a bazat noua teorie pe aceste tomografii).

Cu alte cuvinte, procesul mental al reflecţiei şi al perspicacităţii a schimbat celulele creierelor pacienţilor. Hste exact ceea ce s-a preconizat prin noua teorie a minţii cuantice. În general, doar probele fizice ar putea schimba minţile oamenilor, dar răspunsul a existat tot timpul. Dacă o persoană pierde brusc pe cineva drag, sau este concediat de la slujba sa, intervine adesea o depresie severă. Aceasta îşi are rădăcinile în

creşterea anormală a nivelului serotoninei din creier. Acest dezechilibru este ceea ce antidepresivele sunt create să corecteze. Totuşi, atunci când cineva pierde o persoană dragă sau este concediat, nu e clar că dezechilibrul chimic este produs de veştile proaste? A reacţiona la veştile proaste este un eveniment mental. Într-adevăr, întreaga lume pe care o umplem cu alte lumi şi cu gânduri, creează infinite schimbări ale creierului, în noi toţi, în fiecare moment.

Dacă mintea este prioritară creierului, atunci ce-ar fi dacă mintea ne ar aparţine tuturor? Eu pot spune „creierul meu”, dar nu pot spune „câmpul meu cuantic”. Există dovezi tot mai multe că, într-adevăr, împărţim acelaşi câmp al minţii. Acest aspect ar sprijini ideea existenţei raiurilorşi a iadurilor, Bardo şi memoria akashică, care se extind mult mai departe de creier. Pentru început, trebuie să examinăm genul de idei pe care oamenii le împărtăşesc în cadrul unui grup.

Creierul îmi aparţine „mie”, dar, dacă ideile ne aparţin „nouă”, atunci facem cu toţii parte dintr-un câmp, care este câteodată foarte misterios.

Creierul dincolo de graniţe

Creierul uman procesează doar o parte din informaţiile care îi sunt disponibile. După unele estimări, creierul primeşte şase miliarde de biţi de informaţii pe secundă (cum ar fi vibraţii sonore, fotoni, raze X şi radiaţii gamma, câmp electrostatic şi diferite semnale chimice şi electrice dinspre mediul apropiat), un flux care este prins în şuvoiul experienţei pe care o observăm şi la care răspundem. Dar ceea ce observăm nu este acelaşi lucru cu ceea ce ştim. De exemplu, aşa-zişii „savanţi idioţi” pot calcula instantaneu şiruri lungi de numere, pot spune în ce zi a săptămânii cade o dată din viitor, îşi amintesc fiecare detaliu din trecutul lor şi învaţă limbi dificile, cu o uşurinţă incredibilă. (Un savant

a învăţat finlandeza, arabă şi mandarina la o vârstă fragedă şi, doar mai târziu, cei care se ocupau de el şi-au dat seama că ţinea cărţile invers). Adesea, asemenea savanţi nu au nici cele mai elementare noţiuni din alte domenii. Un anumit gen de savant poate face muzică sau poate picta cu o uşurinţă extraordinară, dar nu poate calcula restul primit în urma unei achiziţii, sau nu îşi poate încheiaşireturilede la pantofi, fără ajutor.

Atunci când abilităţi artistice similare au început să apară într-un procent mic la oameni normali, care sufereau de tumori craniene sau alte afecţiuni neurologice, cercetătorii au analizat creierul savanţilor şi au descoperit că şi ei prezentau anormalii craniene, în special în lobul temporal drept. Din cunoştinţele mele, explicaţiile actuale pentru „sindromul savant” se centrează acum asupra unor asemenea anormalii fizice. Astfel, se pare că, atunci când sistemul de filtrare al creierului este deteriorat, realitatea se extinde

în anumite zone şi se contractă în altele. Brusc, tot felul de capacităţi pot depăşi nivelul normal. Joseph Chilton Pearce, un specialist în dezvoltarea copiilor, scrie despre sindromul savantului în cartea sa, *Biologia Transcendenţei*. El formulează câteva idei surprinzătoare. Prima este aceea că majoritatea copiilor cu sindromul savantului nu acţionează din proprie iniţiativă, ci răspund atunci când li se cere. A doua este că nu sunt interesaţi, în mod special, de zonele mai ample ale abilităţii lor extraordinare. Dacă întrebi un savant în ce zi a săptămânii va cădea data de 12 martie 2163, este ca şi cum ai vorbi cu o maşină. Copilul se interiorizează pentru câteva secunde, apoi vine cu răspunsul, dar. Poate să fie foarte puţin interesat de matematică.

Noi filtrăm informaţia din motive întemeiate – este nevoie de o experienţă redusă pentru a forma un sine, o persoană separată, cu diverse credinţe, scopuri, amintiri, plăceri şi neplăceri.

Respingem, în mod deliberat, o mare parte a informaţiilor, dar un creier afectat este expus tuturor informaţiilor, fiind incapabil să selecteze şi să filtreze. Pearce este în mod deosebit intrigat de felul în care un „savant al automobilelor” poate să arunce o privire într-o parcare şi să spună marca, modelul şi anul fiecărei maşini, fără a fi în stare să citească. De unde ştie aceste lucruri, dacă nu citeşte reviste în care apar ultimele modele – inclusiv cele europene, cărora nu li se face reclamă în Statele Unite? Este ca şi cum aceşti copii savanţi accesează mintea câmpului posibilităţilor.

Geniul este o altă cale de a accesa câmpul aflat dincolo de abilităţile normale. Geniile muzicale, precum Mozart, pot vedea, cu ochii minţii, toate notele unei simfonii. Un asemenea geniu, care s-a înscris acum în programuljuilliard pentru compozitori, a reuşit să comute între patru canale de muzică în mintea sa, încă din

fragedăcopilărie. Atunci când i s-a cerut să scrie o nouă sonată pentru vioară, pur şi simplu a comutat pe cel mai potrivit canal şi a scris după dictare. O linie directă la câmpul informaţional pare posibilă şi, astfel, ne apropiem mai mult de următoarea posibilitate: creierul este receptorul minţii, nu creatorul acesteia.

Acest aspect este important pentru viaţa de apoi, pentru că, în moarte, nu avem creier, dar dorim cu adevărat să ne păstrăm mintea. Dacă înţelepţii vedici au dreptate, creierul uman ne conectează la conştiinţa infinită. Faptul că respingem atât de mult din câmpul minţii nu înseamnă că suntem nevoiţi să facem acest lucru. Aborigenii nu au acces la matematici superioare, la raţionamente ştiinţifice sau la armonii muzicale avansate, dar dacă un copil ar fi luat dintr-un trib din Noua Guinee şi ar fi plasat într-un mediu în care să poată învăţa cum se cuvine, creierul său conţine potenţialul pentru toate aceste abilităţi.

Într-adevăr, doar în acest deceniu, anumite triburi se deplasează din junglele Noii Guinee în oraşele înconjurătoare şi fac astfel tranziţia de la o cultură care nu a descoperit niciodată prelucrarea metalelelor, la una în care pot conduce o maşină.

De ce nu avem mai mult acces, noi înşine, la câmpul minţii? De fapt. Avem. Creierul se adaptează la câmp, după dorinţă. Dacă intenţionaţi să învăţaţi ideogramele chinezeşti, care sunt în număr de mii, îl puteţi folosi voi înşivă şi, în mod gradat, un sistem de trăsături de condei fără sens, se va transforma într-o zonă a cunoaşterii plină de înţeles. Odată stăpânit, limbajul chinezesc devine o parte din voi. Devine o a doua natură şi puteţi începe să-l folosiţi în scopuri creative. În esenţă, aţi accesat câmpul minţii şi aţi acţionat asupra propriei voastre evoluţii. Aţi efectuat un salt aproape la fel de semnificativ ca ce-l făcut de omul din Paleolitic, atunci când a descoperit că sunetele fără înţeles,

pot fi transformate în limbajul vorbit.

Inteligenţa şi sensul nu se află doar „înăuntru”, ca o creaţie subiectivă a creierului – sau „afară”, ca obiect de sine stătător. Interacţiunea prin care creierul creează sens reprezintă şi felul în care creează lumea – şi pe sine însuşi. Toate aceste procese aparţin, de fapt, unui singur proces – şinele care „creează o curbă înapoi înspre el însuşi, pentru a crea din nou şi din nou”, aşa cum spune Krishna, deoarece câmpul este un creator înnăscut. El a format creierul uman, care e atât de receptiv, încât a făcut următorul salt şi a învăţat să creeze, de unul singur, noi gânduri, abilităţi şi amintiri. Creierele noastre încă duc la bun sfârşit întreaga activitate a cosmosului, dar se întâmplă să pretindem că „eu gândesc”, atunci când ar fi la fel de adevărat să spunem astfel; „câmpul minţii gândeşte prin mine”.

Memele şi comportamentul credinţelor

Mai există un tip de filtrare care ne limitează percepţia asupra câmpului total. Acest aspect este legat de crearea credinţelor şi apoi de acceptarea lor ca reale. O credinţă este o idee la care ţinem. Este informaţie concentrată, adunată din câmpul minţii. De exemplu, dacă tu crezi că Dumnezeu este bun, că femeile sunt misterioase sau că moartea este nedreaptă, ai avut parte de o porţie generoasă de experienţe şi ai redus-o la o concluzie. Concluzia poate fi corectă, sau greşită. Acest lucru nu este important, pentru moment. Credinţele evoluează şi ne ţin laolaltă, ca societate. Asemenea credinţe împărtăşite ne oferă un nou indiciu despre felul în care mintea ar putea exista în afara corpului.

Purtăm în minte o uriaşă bază de date, cu informaţii pe care le considerăm f undamentale. Aceasta păstrează tot ceea ce este important şi ce credem noi că este adevărat despre lume şi locul

nostru în ea. Este viziunea noastrădespre lume. Depindem de ea ca să supravieţuim – fie şi pentru o scurtă perioadă de timp.

De exemplu, a învăţa să citeşti expresiile celorlalţi pentru aprobare sau o posibilă ameninţare, reprezintă o abilitate crucială pentru supravieţuire. Unii cercetători percep credinţele ca pe nişte „gene virtuale”, care evoluează şi devin caracteristici fixe ale creierului. Aceste gene mentale au fost numite „*meme*” de către savantul britanic Richard Dawkins, care a fondat astfel un nou câmp, ce s-a proliferat considerabil.

O memă este adesea comparată cu un virus care se răspândeşte de la o persoană la alta, până când întreaga societate devine infectată. Nu ar fi în beneficiul speciei noastre să ne infectăm cu orice. Dacă am fi deschişi tuturor ideilor noi, nu am fi capabili să ne menţinem o privire coerentă asupra lumii. Imaginaţi-vă că vă schimbaţi opinia despre sexul opus, de exemplu, de fiecare dată

când întâlniţi o nouă persoană. Pentru a evolua, oamenii trebuie să se asigure că acceptă doar meme „bune” – idei care promovează o imagine coerentă şi demnă de încredere despre lume – şi că resping memele „rele”, ideile care mişcă mintea în direcţia opusă.

Faptul elementar că putem detecta comportamentul credinţelor, la fel cum putem detecta răspândirea gripei aviare, ne furnizează încă un alt indiciu despre existenţa câmpului minţii, precum şi înţelegerea naturii acestuia: el este dinamic, împărtăşit, puternic şi în plină evoluţie. Este capabil să ne „infecteze” cu credinţe bune sau rele, fără ca individul să treacă, de fapt, prin vreo experienţă. Asemenea societăţi se luptă şi mor, apărând un Dumnezeu pe care puţini l-au experimentat personal. Nietzsche a prefigurat memele, când a spus că o idee greşită „se dezvoltă de la o generaţie la alta, doar pentru că oamenii cred în ea, până când aceasta devine, gradat, o

parte şi apoi un întreg. Ceea ce, la început, a fost aparenţă devine, în final, aproape în mod invariabil, esenţă – şi acţionează ca atare”.

Crearea unei viziuni asupra lumii

Rishii vedici au spus că orice experimentăm în tărâmul akashic a fost creat de propria noastră conştiinţă. Memele oferă dovada acestui lucru, ca mijloace de a crea impresia asupra lumii în care credem după aceea. Pot exista multe motivaţii pentru a ne adapta singuri la noi idei, dar. Atunci când două viziuni despre lume se ciocnesc – aşa cum se întâmplă în cazul culturii vestice şi al Islamului radical – presiunea de a ne adapta la o viziune sau la alta este inevitabilă. Se spune că propria noastră supravieţuire depinde de aceasta. (îmi amintesc un interviu de la CNN cu un politician creştin de dreapta din Indiana, care a spus: „Atâta vreme cât liberalii şi ateii ne detestă, nu vom dispărea niciodată”.

Esenţa unei viziuni despre lume este aceea că te convinge asupra realităţii. Doi oameni cu viziuni diferite despre lume pot vedea acelaşi lucru şi, cu toate acestea, pot oferi interpretări complet divergente, pentru că niciun fapt sau eveniment nu este perceput în esenţa lui. Mergând pe stradă, pot trece pe lângă o femeie fardată cu ruj roşu, puternic. Respiraţia îi miroase uşor a vin, de la prânzul luat la restaurant. Nu poartă pălărie. În viziunea mea despre lume, niciunul dintre aceste fapte nu atrage vreo emoţie sau judecată, aşa că aceasta este o întâlnire neutră, pe care de abia o înregistrez. Prin urmare, puteţi presupune că nimic nu s-a întâmplat în creierul meu.

Totuşi, aşa cum demonstrează teoria memeior, o mulţime de lucruri au avut loc în mod tacit. Imaginea acestei femei a intrat în creierul meu sub forma unor date brute, prin nervul optic, dar nu am putut să o „văd” cu adevărat, până când

informaţia a trecut prin viziunea pe care o am asupra lumii. Imaginaţi-vă o serie de filtre marcate „memorie”, „credinţe”, „asocieri” şi „judecăţi”. Fiecare filtru alterează datele brute. Într-un fel invizibil şi instantaneu.

Dacă o altă persoană, cu o viziune diferită asupra lumii, întâlneşte aceeaşi femeie, ar „vedea”-o prin propriile filtre. Dacă s-ar întâmpla să fie un musulman tradiţionalist, sau o persoană din perioada victoriană, ori un călugăr din Evul mediu, toate trăsăturile inofensive care au pătruns în creierul meu – rujul, mirosul de alcool, absenţa pălăriei – ar putea crea o reacţie violentă asupra creierului lor. Generând stres în cantităţi considerabile.

O viziune despre lume furnizează drumuri fixe pentru comportament – aspect care, din nefericire, e periculos în marea majoritate a timpului. Trăsături precum rasismul şi războiul

persistă ca reflexe automate. Din punct de vedere anatomic, se consideră că sistemul nervos uman este împărţit în două: sistemul nervos somatic şi sistemul nervos autonom. Toate informaţiile din organism, de care suntem conştienţi, provin din sistemul nervos somatic; toate informaţiile de care nu suntem conştienţi provin din sistemul nervos autonom. Memele ocupă un generos spaţiu median, un tărâm al umbrelor. Atunci când nu îţi poţi scoate un cântec din minte – un exemplu clasic de comportament al memeior – eşti în întregime conştient de melodie, dar nu ştii de ce nu poţi scăpa de ea.

Acest aspect este exact ceea ce Bhagavad-Gita explică prin efectul karmei. Poţi fi în întregime conştient că ai o anumită trăsătură – de exemplu, eşti zgârcit, iritabil, uşor de flatat sau îţi dai im portanţă – dar nu poţi explica de ce această trăsătură se ţine de tine, oricât de mult ţi-ar displăcea.

Viziunile despre lume sunt construite din simboluri care ser* vesc unei nevoi. Să luăm drept exemplu o entitate fermecătoare, cum ar fi Prinţesa Diana. Pentru ca ea să existe în mintea voastră şi să persiste mai mult de câteva clipe, trebuie ca personajul să aibă o semnificaţie pentru voi. Cu alte cuvinte, ea este un semn pentru ceva ce recunoaşteţi şi, aş adăuga, ceva ce apreciaţi şi doriţi. La o scară mai mare, Prinţesa Diana a simbolizat frumuseţea, inocenţa, vulnerabilitatea, maternitatea, prestigiul, sexualitatea şi chiar mai mult. Asemenea tuturor simbolurilor măreţe, partea sa negativă a fost, de asemenea, puternic simbolică. În diferite stadii, ea a reprezentat incapacitatea, boala, vulnerabilitatea socială, dependenţa, naivitatea, imoralitatea, infidelitatea şi masochismul.

Orice nume le-am da, credinţele sunt calea prin care conferim sens experienţei. Ele transformă sensul în cărămida de bază a realităţii.

În măsura în care suntem creatori ai realităţii, folosim aceste cărămizi simbolice, drept material brut. Găsesc această teorie a câmpului de meme extrem de interesantă, pentru că, printre acei oameni de ştiinţă care nu pot digera noţiunea conştiinţei ine* rente, noţiunea paralelă a memelor câştigă o credibilitate considerabilă. Se închide un gol.

Rishi vedici aveau propriul lor model pentru ceea ce se întâmplă în câmpul minţii. Formele gândurilor care ne cuprind sunt *samskara*, impresii create în sistemul nervos, de către experienţele trecute, lin copil speriat din cauză că mama lui l-a uitat într-un magazin ar putea purta după el acea impresie – sau samskara – pe viaţă. Asemenea impresii nu trebuie să fie neapărat negative – un prim sărut formează, de obicei, o Samskara durabilă. Conceptul de Samskara merge dincolo de meme, pentru că se aplică tuturor experienţelor mentale. Fie că sunt senzaţii,

dorinţe sau idei, impresiile pot merge profund în câmp, până la suflet. Acestea constituie calităţile sinelui, care dau fiecăruia dintre noi o identitate pe care o recunoaştem drept „eu”.

Samskara pot fi eliminate sau schimbate doar prin afectarea nivelului drept al minţii. O schimbare la cel mai subtil nivel este cea mai puternică. J. Krishnamurti a explicat foarte frumos, atunci când a spus că „cea mai înaltă formă de inteligenţă umană este să te observi pe tine însuţi, fără să te judeci”. Adică, dacă te poţi detaşa de felul în care se comportă credinţele tale, de felul în care diferite energii ale dorinţei şi repulsiei te manipulează, de felul în care „conştiinţa stocată” a memoriei te face să vezi lumea, poţi să fii martor al câmpului însuşi. Aceasta este iluminarea adevărată. În multe tradiţii spirituale, precum budismul, cheia pare să fie liniştea, detaşarea de dialogul intern, al cărui şuvoi de idei şi impulsuri vin din trecut. Starea de

martor ne permite să vedem şi să înţelegem cu o inteligenţă ce este contextuală, cultivată, holistică, fără o orientare spre câştig sau pierdere. Acest lucru ne dă şansa de a experimenta câmpul minţii – sau ceea ce numim „a avea o minte deschisă”.

Putem deschide mintea?

În cele din urmă, moartea ne va purta pe fiecare dintre noi în câmpul minţii, pe care îl vom experimenta în mod direct. Cu toate acestea, credinţele noastre, fiind conştiinţă stocată, ne vor urma. A avea o minte deschisă are influenţă directă asupra cantităţii de bagaje pe care o avem de cărat. Îmi amintesc de o întrebare adresată de Krishnamurti. Atunci când cineva a comentat că este bine să ai mintea deschisă, el a întrebat: „Există aşa ceva precum mintea deschisă?” A fost un răspuns capcană tipic, dar, dacă mintea este influenţată de meme sau samskaras, nu poate fi deschisă, din pricina credinţelor la mâna a doua, a

opiniilor, judecăţilor şi a altor „viruşi” mentali. Iar atunci când mintea se curăţă de toate acestea, dispare, pur şi simplu? Sau există vreun soi de experienţă nouă, aflată în întregime dincolo de tărâmul credinţelor înrădăcinate şi al impresiilor karmice?

Cea mai profundă dintre contradicţii este aceea că, pentru a atinge iluminarea, care este eliberată de impresii din trecut, nu ai altă alegere decât să-ţi foloseşti creierul, iar creierul este afundat în obiceiul său de a filtra, de a alege, a prefera, a respinge etc. Krishnamurti a enunţat acest lucru într-un mod foarte elegant, întrebând: „Poate o minte fragmentată să experimenteze, vreodată, întregul? 1* Răspunsul este că nu poate, dar cu toţii suntem echipaţi doar cu o minte fragmentată – o minte creată din meme şi samskara.

A susţine că ai o minte deschisă, în timp ce a altcuiva este închisă, sau a pretinde că

experimentezi realitatea, în locul iluziei pare o afirmaţie rezonabilă, dar în termenii lui Krishnamurti – care sunt Vedanta pură – este imposibil să faci lucruri precum „încercarea de a fi mai deschis** ori „încercarea de a deveni mai real**. Pur şi simplu, te lupţi cu propriul tău Sine divizat.

Aşadar, care este calea de a ieşi din acest paradox? Există o cale de a aborda această problemă spinoasă a deschiderii minţii.

— Trebuie să ştii că urmează să te identifici cu viziunea ta despre lume, în fiecare stadiu al dezvoltării personale.

— Acceptă faptul că aceste identificări sunt tranzitorii, temporare şi provizorii. Nu vei fi niciodată tu însuţi cu adevărat, înainte să atingi unitatea.

— Fii dispus să-ţi schimbi identitatea în fiecare zi. La o atitudine flexibilă. Nu apăra un „eu” despre care ştii deja că este doar temporar.

— Îngăduie-ţi să observi fără să judeci, pentru a înlocui ideile înrădăcinate spre care te îndrepţi în mod automat.

— Atunci când ai impulsul de a te lupta, foloseşte-l ca pe un semnal imediat de a renunţa. Deschide un spaţiu pentru un nou răspuns, care să se formuleze de la sine.

— Atunci când im poţi renunţa, iartă-te şi mergi mai departe.

— Foloseşte fiecare ocazie să-ţi spui că toate punctele de vedere sunt valide, fiecare experienţă este valoroasă, fiecare înţelegere este un moment de libertate.

Aceşti paşi cultivă o minte deschisă, expunându-te la însuşi câmpul minţii, fiind martor fără să judeci. Ei te vor orienta înspre posibilitatea de a te redefini continuu. Cu alte cuvinte, dedică-te transformării, mai degrabă decât să aperi status quo-ul. Acum eşti gata să descompui imaginea pe care o ai despre lume. Eşti gata să

renunţi la o mizã într-o lume limitatã de îngustele hotare ale lui *eu*, *mie şi al meu*. Viziunea despre lumea apărată de ego, pe care doreşti să o demontezi, este organizată în trei straturi:

L Energie; 2. Credinţă; 3. Structură

Aceste trei straturi se aplică atât întregului, cât şi părţilor. Sunt în mod inevitabil intercalate, pentru că însuşi câmpul le conţine: energia, în forma celor trei forţe de bază din natură; credinţa, sub forma informaţiei şi structura în forma ei proprie. Aceasta înseamnă că un copac sau un nor nu reprezintă nimic altceva decât energie, informaţie şi structură. Personalitatea ta este compusă din aceleaşi trei elemente, aşa cum este fiecare experienţă din viziunea ta despre lume. Dacă poţi face faţă energiei, credinţei şi structurii, transformarea pe care o vei stăpâni se va extinde peste tot.

Etiergia: Acesta este reziduul experienţei deţinute de ego. Fiecare experienţă are propriul

şablon de energie, care este reflectat în creier, sub forma memoriei, a emoţiei, a senzaţiei etc. Atunci când te decizi să îţi aminteşti ceva din copilărie, ce anume îţi vine în minte? Imagini vizuale, nume şi chipuri, tot felul de emoţii, detalii fizice, asocieri, senzaţii variate. Toate acestea există la nivelul energiei. Aceasta înseamnă că, în cazul în care câmpul electromagnetic nu vibrează într-un anumit fel, anumite experienţe nu pot exista. Nu voi comenta dacă, pentru a-şi aminti copilăria, creierul foloseşte energie, pentru că acea. Sta este o întrebare deschisă. Creierul este, în mod cert, o maşină electrochimică, dar are rădăcini cuantice care merg dincolo de câmpul electromagnetic.

Această energie este clarificată în multe feluri: prin intermediul viselor, al percepţiei, al imaginaţiei, al eliberării emoţionale, al amintirilor profunde, al confesiunii, al rugăciunii, al ispăşirii, al meditaţiei, al iubirii etc.

Credinţele: Credinţa ne poartă spre un nivel

mai subtil al minţii. Credinţele permit o experienţă, dar interzic o alta. Ele sunt precum judecătorii – hotărăsc dacă o experienţă este pozitivă sau negativă, corectă sau greşită, dezirabilă sau indezirabilă.

Universul dansează continuu cu credinţele voastre. Ceea ce crezi este întărit de ceea ce experimentezi – dar ceea ce experimentezi este de asemenea modificat de ceea crezi.

Oricine s-a luptat cu întrebarea „Mă iubeşte?”, cunoaşte sentimentul dat de lucrurile mici, precum o privire, un cuvânt oarecare sau un apel telefonic la care nu s-a răspuns – lucruri care pot confirma sau distruge credinţa că este iubit.

Credinţele sunt clarificate prin conştientizarea calităţii lor de a persista. Credinţele nu sunt statice; ele rezultă din comportament. Aşa că, atunci când îţi analizezi propriul comportament, îţi observi credinţele în acţiune. Dacă un om de culoare, fără casă, vă cere

ajutorul într-o noapte, iar voi nu răspundeţi şi vă continuaţi drumul, luaţi în considerare toate credinţele active: „Negru înseamnă pericol, noaptea e plină de pericole, în străini nu poţi avea încredere, orice răspund devin implicat, oamenii săraci sunt leneşi ori nebuni ori slabi, a mă asocia cu ei înseamnă a deveni ca ei, într-o zi”. Atunci când încetezi să-ţi aperi comportamentul credinţelor, acestea devin mai puţin persistente. Îţi recâştigi libertatea de a gândi şi crezi într-o cale nouă.

Structura: Structura este fundaţia personalităţii. Ea include viziunea ta despre viaţă, motivul pentru care te afli aici, cele mai înalte scopuri, viziunea ta despre existenţa fizică şi atitudinea faţă de plăcere şi durere. Aceste aspecte profunde sunt trecute cu vederea, pentru că oamenii sunt copleşiţi şi mult prea convinşi de propriile credinţe şi energii. Doar după ce începi să-ţi eliberezi energia şi credinţele, poţi să

analizezi întrebarea: „De ce?”, care se află la baza participării tale în Maya, sau înfăţişarea exterioară. F) e ce eşti viu? Care este scopul tău general? Căror valori înalte ţi-ai încredinţat loialitatea? Acestea sunt întrebări structurale şi, atunci când le poţi vedea clar, răspunsurile vin de la sine.

Structura e la fel de clară ca energia şi nu poate fi provocată, aşa cum se întâmplă cu credinţele. Structura este vehiculul tău pentru această viaţă. Este vasul pe care îl foloseşti ca să traversezi oceanul spaţiului şi al timpului. Fără ea, nu ai avea nicio identitate; ai fi un nor de energie, fără un centru.

Totce poţi face cu structura ta este să fii „martoru11* ei. În acel moment, reduci „eu-l” la primele sale principii.

Altfel spus, te afli în pragul unde omul îşi întâlneşte sufletul. Acesta este un moment de recunoaştere, extrem de eliberator.

Atunci când construieşti o nouă structură în minte – de exemplu, te decizi să-ţi percepi viaţa în termeni spirituali, sau să înveţi cum să devii un părinte bun, după ce se naşte un copil, sau să înlocuieşti perspectiva de victimă, cu perspectiva unei persoane care deţine controlul – alegi să evoluezi. Profiţi de anumite calităţi subtile, care aparţin structurilor mentale, aşa cum au fost revelate de către rishi:

1. Ele organizează energia, astfel încât să servească celui mai înalt scop.

2. Ele conectează această viaţă, la experienţa universală.

3. Ele te deschid în faţa sinelui superior şi a transmisiilor sale.

4. Ele te expun forţei evoluţiei.

În măsura în care lucrezi asupra celor trei niveluri – energie, credinţă şi structură – te conectezi la câmp în mod direct şi conştient. Mod prin care se obţine mintea deschisă.

Te cunoşti ca întreg, odată pentru totdeauna.

15

MECANICA CREAŢIEI

Oricât ne am strădui să explicăm, ceea ce se întâmplă atunci când murim rămâne un miracol. Ne mutăm dintr-o lume în alta, renunţăm la vechea identitate, pentru trăi experienţa lui „eu sunt”, identitatea sufletului, şi combinăm ingredientele într-o viaţă unică, trăită în viitorul nostru trup. Ştiinţa sprijină afirmaţia conform căreia câmpul este capabil de salturi creative şi transformări nesfârşite. Un atom de hidrogen, dacă şi-ar putea spune propria poveste, ar simţi că un miracol a avut loc, atunci când se leagă cu oxigenul, pentru a forma apa. Vechea sa identitate era gazoasă, cea nouă este lichidă. Vechea sa lume se afla în atmosferă, cea nouă este în oceane,

râuri şi nori. Dar dacă această moleculă de apă s-ar întâmpla să devină parte integrantă a creierului uman? Oare oxigenul ar avea, brusc, experienţa conştiinţei?

Această întrebare este cea finală – cel mai misterios salt pe care trebuie să-l explicăm. Oxigenul, asemenea oricărui alt atom din creier, participă la procesul prin care conştiinţa curge prin fiecare neuron. Totuşi, a spune că oxigenul este conştiinţă ar fi deja prea mult. Prin urmare, cum s-a strecurat conştiinţa undeva între atomii de oxigen şi cortexul cerebral? Aşa cum am argumentat deja, răspunsul nu se află în creier. Creieruţ este un obiect inert, format din compuşi organici. Aceşti compuşi sunt alcătuiţi din molecule şi atomi. Atomii sunt formaţi din particule subatomice, constituite din valuri de energie, care îşi au sursa într-un câmp invizibil.

Luând aceşti paşi unul câte unul, mai mult *ne îndepărtăm* de conştiinţă, decât ne apropiem.

Creierul este conştient, dar nu putem spune acelaşi lucru despre valurile de energie, chiar dacă, în cele din urmă, creierul nu este nimic altceva decât energie. Pentru a rezolva această enigmă, materialiştii au argumentat că nu există realitate propriu-zisă în creier. Este doar o păcăleală a creierului. Înseamnă oare acest lucru că, dacă am putea coborî memoria completă a unei persoane într-un supercomputer, am putea obţine viaţa de după moarte? Oare Şinele viu ar continua să pară intact, experimentând lumea exact ca înainte, dar din interiorul unui computer?

Acesta este un exemplu perfect al felului în care putem fi vietimizaţi de propriile noastre explicaţii. Conştienţa nu poate fi găsită în informaţie. Faptul că un miliard de zero şi de unu se încarcă într-un computer nu îl va face pe acesta conştient, decât dacă fiecare zero şi unu este deja conştient – ceea ce ne conduce la concluzia absurdă că numerele scrise în cărţile de

matematică se gândesc la ele însele. Nu putem să explicăm conştiinţa, la niciun nivel al naturii. Fără să dăm peste aceeaşi contradicţie. Aşadar, trebuie să renunţăm la explicaţiile ştiinţifice – sau este ştiinţa pregătită pentru percepţii care o vor forţa să explice natura, într-un mod diferit?

Salturi creative

O caracteristică pe care o admirăm la noi înşine este abilitatea de a crea ceva nou. Şi chiar putem, credeţi-mă.

Această aparenţă a vieţii pe Pământ a depins de abilitatea bruscă a unei molecule, ADN-ul. De a se replica. Nicio moleculă nu a mai făcut acest lucru, înainte. Putem explica în întregime evoluţia universului, în termenii unor asemenea salturi creative, sau „însuşiri care ies în evidenţă”. Înainte ca oxigenul şi hidrogenul să descopere cum să devină apă, cosmosul a trebuit să creeze atomii, care nu erau prezenţi în momentul Big

Bang-ului – iar atomii au tre»buit să se grupeze în gaze, solide, metale, molecule organice şi aşa mai departe. Niciunul dintre aceste evenimente nu a fost o simplă combinaţie, precum turnarea zahărului în apă. Zahărul ar putea dispărea, dar, dacă faci ca apa să se evapore, observi că zahărul a rămas intact. În apa dulce nu există nicio proprietate care nu a fost deja prezentă în cele două componente, atunci când erau separate.

O însuşire care iese în evidenţă este un salt creativ, care produce ceva, din nimic. În termeni spirituali, ciclul naşterii şi al renaşterii este un atelier pentru salturile creative ale sufletului. Naturalul şi supranaturalul nu fac lucruri diferite, dar sunt implicate în transformare, la niveluri diferite. În momentul morţii, ingredientele vechiului tău corp şi vechea ta identitate dispar. ADN-ul tău şi tot ce a creat el regresează la simplele lor părţi componente. Amintirile tale se dizolvă, reducându-se la informaţie brută.

Niciunul dintre aceste materiale brute nu este recombinat, pur şi simplu, pentru a produce o persoană uşor modificată. Data viitoare, materialul tău brut va apărea într-un nou corp, capabil de a crea noi amintiri. Un salt creativ a avut loc, iar persoana care îşi face apariţia va fi nouă. Nu obţii un suflet nou – pentru că sufletul nu are conţinut. Nu este vorba despre „tine”, ci despre centrul în jurul căruia „tu” fuzionezi, continuu. Este punctul tău zero.

Mi s-a amintit recent cât de ciudată este această transformare. Cunosc un cuplu din Italia, care a suferit o tragedie teribilă în urmă cu doi ani, când fiul lor adolescent. Enrico, a murit. Seâmbătaseâmpreună cu nişte prieteni şi unul dintre ei a început să se joace cu pistolul tatălui său. Arma s-a declanşat, iar Enrico a fost ucis. Familia lui a fost distrusă, cu atât mai mult cu cât s-a sugerat, dar nu s-a dovedit niciodată, că fiul lor s-a sinucis, jucând ruleta rusească.

La o săptămână după ce a murit rmama a intrat în dormitorul său. A avut impulsul de a se ruga pentru fiul ei şi, când a îngenunchiat lângă pat, a auzit un zgomot. O maşinuţă teleghidată a lui Enrico tocmai căzuse de pe raft, fără niciun motiv concret. A început să alerge pe podea, iar femeia a scos bateriile jucăriei. Maşina a continuat să meargă. Acest fenomen ciudat a durat trei zile. La eveniment a participat întreaga familie, iar sora mai mare a lui Enrico, cea de care acesta se simţise cel mai apropiat, a insistat că fratele ei mişca maşina. I a adresat întrebări, aşa cum ar face cineva cu o tablă Ouija, iar maşina se mişca în stânga sau în dreapta, pentru a semnala răspunsul pozitiv ori negativ.

Câteva luni mai târziu, tatăl lui Enrico s-a întâmplat să f le în India şi a mers la un *jyotishi*, sau astrolog. Anumiţi *jyotishi* nu îţi citesc astrograma, ci consultă diagrame scrise cu multe secole în urmă, care se aplică persoanei care vine

pentru consultaţie. (Această decizie se ia în funcţie de momentul în care apare persoana şi de potrivirea anumitor date personale, cu diagrama astrologului). Acest lucru a fost adevărat în cazul prietenului meu, căruia i s-a spus următoarea poveste: în viaţa sa anterioară, a trăit pe coasta de vest a Indiei. Îşi dorea cu disperare să aibă un fiu, dar, din rtefericire, soţia lui era sterilă. Cuplul a adoptat un băieţel, când, ca prin minune, soţia lui a rămas însărcinată şi a adus pe lume un băiat. După naşterea fiului biologic, tatăl a început să-l ignore pe băiatul adoptat şi să abuzeze de el. Chinuit astfel, băiatul s-a sinucis, exact la aceeaşi vârstă ca Enrico. Astrologul i-a spus prietenului meu că există o legătură. Fostul fiu a renăscut ca Enrico şi s-a sinucis din nou, pentru a-i arăta tatălui cum este să pierzi un fiu real. Fireşte, prietenul meu a fost şocat să audă acest lucru. Dar, când ne am întâlnit, câteva luni mai târziu, a spus că, în cele din urmă, s-a împăcat cu gândul

morţii tragice a lui Enrico şi a înţeles karma care stătea la baza acesteia.

Nu am idee câţi cititori vor lua în derâdere această poveste şi câţi o vor considera ciudată, dar posibil adevărată. Pentru mine, în tâmplarea spune mult despre felul misterios în care viaţa şi moartea se întrepătrund. Sunt două aspecte ale aceluiaşi act creativ. Creierul nostru este setat să opereze în timp şi spaţiu. Nu suntem martori ai mecanicii creaţiei, în afara acestui cadru. Dar viaţa pe care o experimentezi acum, cea care a precedat-o şi cea care va urma nu apar din senin. Ele au apărut în cadrul unei conştiinţe continue, evolutive – tu însuţi. Există un spaţiu între vieţi, pe care nu îl putem observa. Cu toate acestea, sufletul tău ţine cont de tine, atunci când intri în acest spaţiu şi reapari din el. Conştiinţa nu-şi pierde propria urmă. Punctul zero al sufletului este la fel de capabil să coreleze evenimente de-a lungul timpului şi spaţiului, pe cât este şi Câmpul

Punctului Zero.

În această poveste, tatăl şi fiul au rămas uniţi peste acest spaţiu dintre naştere şi moarte. S-au recunoscut în mod inconştient, au dus la îndeplinire un scop comun şi au ars karma împreună – toate aceste aspecte au sfidat moartea. În acelaşi timp, corpurile lor fizice, amintirile personale şi simţul identităţii au fost trecătoare – ele nu au supravieţuit morţii. Natura este constituită din aceleaşi relaţii încâlcite. Atomii de oxigen închişi într-o moleculă de apă sau în creier sunt, în continuare, aceiaşi, dar au învăţat să acţioneze într-un mod cu totul nou, făcând să pară că fiecare atom separat a dispărut – cu alte cuvinte, a murit. Este de subliniat faptul că, dacă ştiinţa nu poate explica apariţia apei din uscat, nu poate explica apariţia conştiinţei în creier. Salturile cu adevărat creative sunt întotdeauna inexplicabile şi. Prin urmare, miraculoase.

Sursa a tot şi toate

Ceea ce ar trebui ştiinţa să facă este să pună miracolul la microscop, pentru a se apropia de sursa creaţiei. Există vagi urme fizice care trebuie urmate la cel mai subtil nivel. Se ştie de mult timp că atâtereierul, cât şi corpul, ca întreg, suntjnconjurate de un câmp electromagnetic foarte slab. Cu emulsia fotografică potrivită, strălucirea acestui câmp poate fi văzută. Impulsul electric foarte mic, eliberat de neuroni, este, de asemenea, măsurabil. Dacă starea de conştiinţă crecază un câmp energetic, poate un iânij energeţii să creeze conştiinţă? Am credeai, de vreme ce creierul depinde de semnalele electrice, ar fi afectat de amestecul «real de radio. Telrvi ziune, microunde şi alte emisii electromagnetice rare ne înconjoa că Aparent, lucrurile nu stau astfel, iar cercetătorii au mers atât de departe, încât au izolat subiecţi în cuşti Faraday, care*

blochează întreaga energie electromagnetică, fără să altereze capacitatea de a vedea la distanţă, sau alte fenomene psihice. Cazul de „vedere la distanţă” intrigă în mod deosebit, pentru că în acest domeniu au fost date foarte multe exemple credibile.

Multe experimente au fost conduse în stare de clarviziune, dar un caz notabil a avut loc la Stanford University, unde oamenii de ştiinţă au creat o maşină numită SQUID (superconducting quantum interference device), adică un dispozitiv pentru interferenţele cuantice superconductoare. Este suficient pentru noi să ştim că acest dispozitiv, care măsoară activitatea particulelor subatomice, în special quark-uri, este foarte bine apărat de toate foiţele magnetice exterioare. Acest scut începe cu straturi de cupru şi aluminiu, dar, pentru a se asigura că nicio forţă exterioară nu poate afecta mecanismul, metale exotice înconjoară centrul.

În 1972, un dispozitivăQUID a fost instalat în demisolul unui laborator din Stanford, fără ca aparent să facă altceva decât să detecteze aceeaşi curbă sinusoidală, pe hârtie milimetrică. Această curbă reprezenta câmpul magnetic constant al Pământului; dacă un quark trecea prin câmp, maşina înregistra schimbările în diagrama desenată. Un tânăr fizician, expert în laser, pe nume Hal Puthoff (devenit, mai târziu, un notabil teoretician în domeniul cuanticii), a hotărât că, pe lângă utilizarea sa principală, SQUID putea reprezenta un test perfect pentru puterile psihice. Foarte puţine persoane, inclusiv oamenii de ştiinţă de la Sanford, cunoşteau măruntaiele acestei maşini.

O scrisoare pe care Puthoff a scris-o, în căutarea unui fizician care să accepte provocarea, a atras un răspuns din partea lui Ingo Swann, un artist din New York, ce poseda capacităţi psihice deosebite. Swann a fost adus cu avionul din

California, fără să i se spună în prealabil despre test sau despre SQUID. Când a văzut-o pentru prima dată. A părut să dea puţin înapoi. Dar a acceptat să „privească” în interiorul maşinii şi, făcând acest lucru, curba Scare apărea pe hârtie şi-a schimbat forma – ceva ce nu se întâmplase niciodată înainte – pentru a reveni la funcţionarea normală, de îndată ce Swann a încetat să-i mai acorde atenţie.

Uimit, Puthoff l-a rugat să repete acţiunea, aşa că, vreme de 45 de secunde, Swann s-a concentrat asupra interiorului maşinii şi, în exact aceeaşi perioadă de timp, dispozitivul a desenat o nouă structură, un palier în loc de urcuşuri şi coborâşuri. Swann a trasat apoi o schiţă a ceea ce a observat la maşinărie şi, când aceasta a fost verificată de un expert, s-a constatat că schiţa corespundea perfect construcţiei propriu-zise. Swann a răspuns vag, atunci când a fost întrebat cum a schimbat impulsul magnetic pe care maşina

a fost construită să îl măsoare. S-a dovedit că, dacă se gândea pur şi simplu la SQUID, fără să încerce să aducă vreo schimbare, dispozitivul de înregistrare prezenta alterări în câmpul magnetic înconjurător.

Oamenii care sunt sceptici în privinţa abilităţilor psihice ignoră nenumărate studii ce demonstrează că gândul obişnuit poate influenţa lumea. Acest lucru este deosebit de important, dacă lumea este un câmp. Odată, am luat parte la un experiment controlat, în care un subiect aflat într-o cameră izolată (emiţătorul) privea intermitent o imagine, în timp ce eu (receptorul) apăsam un buton, ori de câte ori simţeam că se întâmplă acest lucru. Acurateţea mea, ca a multor oameni, a fost cu mult peste medie. (Biologul britanic Rupert Sheldrake, care a încercat mai mult decât oricine să explice cum mintea se extinde dincolo de corp; a efectuat nişte experimente similare. A testat, de exemplu, dacă

putem simţi cu adevărat, atunci când cineva ne priveşte din spate. Aceste experimente au dat. De asemenea, rezultate cu mult peste medie.)

Îatr o lungă serie de experimente, în anii 60, un expert al FBI, pe nume Cleve Backster, a conectat plante la aparate poligraf, ştiind că detectoarele funcţionează prin măsurarea schimbărilor de umiditate de pe suprafaţa pielii. Iată ce a relatat despre ce s-a întâmplat:

„Apoi, la momentul 13’15” din grafic, mi-am imaginat că dau Joc frunzei pe care o testam. Nu am rostit acest lucru, nu am atins planta, nu am atins echipamentul Singurul element nou care putea reprezenta un stimul pentru plantă a fost imaginea mentală. Planta parcă a înnebunit. Acul a sărit în partea superioară a diagramei”.

Această primă şi uluitoare observaţie, datând din februarie 1966, a condus la o serie de experimente ulterioare, în care Backster a măsurat reacţiile la fumul de ţigară, la gândurile

negative şi la emoţiile puternice. S-a dovedit că plantele de casă înregistrează ceea ce simt oamenii din jurul lor. Poate că cea mai remarcabilă descoperire a fost aceea când, folosind două plante, Backster a agresat-o pe una dintre ele care se afla într-o încăpere diferită, iar prima plantă a înregistrat aceeaşi turbulenţă în activitatea electrică, de parcă ar fi fost, la rândul ei, vătămată. Acul poligrafului a sărit, chiar dacă cele două plante nu aveau nicio conexiune fizică – şi a continuat să sară, chiar şi atunci când plantele au fost despărţite printr-o distanţă mai mare. Nu putem să nu amintim diversele studii în care gemeni identici simt de la distanţă ceea ce se întâmplă cu fraţii lor. Un anumit geamăn a ştiut imediat când fratele său a fost electrocutat, după ce a urcat pe un stâlp telefonic. Bărbatul a mărturisit că a simţit el însuşi durerea. Reprezintă gemenii perechi unite prin aceeaşi complementaritate care leagăelectronii în spaţiu?

A emite ideea conform căreia conştiinţa este un câmp, creează doar iluzia dovezii. Nimeni nu a depus mărturie pentru spaţiul gol şi, fără acesta, conştiinţa rămâne în întregime misterioasă. De fapt, la fel se întâmplă şi în cazul câmpurilor. Spaţiul gol se află între evenimente şi se conţine doar pe sine. Cu toate acestea, toate par să-şi facă apariţia de aici. Atunci când analizăm ADN-ul, geneticienii ne spun că viaţa nu apare din aminoacizii înşiraţi pe helixul dublu, ci din spaţiile dintre aceştia. Respectivele spaţii sunt puţin înţelese, dar joacă un rol misterios în ordinea genelor. (Ordinea reprezintă diferenţa – singura diferenţă – dintre doi oameni sau două specii. În termeni fizici, ADN-ul gorilelor şi al oamenilor diferă cu mai puţin de 1 %. Spaţiile dintre materia vizibilă ajută la crearea unei prăpăstii de netrecut între* noi. În acest spaţiu trebuie revelată sursa conştiinţei.

Sat Chit Ananda

Rishi vedici au urmărit mintea până la sursă şi au declarat că trei calităţi primordiale au reprezentat baza existenţei: *Sat Chit Anamla*. Acestea sunt, de obicei, traduse ca o frază unică, „eterna conştiinţă a beatitudinii”, sau, individual, ca Sat (existenţă, adevăr, realitate) Chit (minte, conştiinţă) Ananda (beatitudine). Dar aceste definiţii nu ne ajută prea mult, de vreme ce presupun o înţelegere a ceea ce dorim să exprimăm prin cuvintele realitate, adevăr, beatitudine şi existenţă. Aceste aspecte sunt departe de a fi clarificate. Dacă spui „Am avut o stare de beatitudine când am fost în Aruba, de Crăciun. Mi-a schimbat întreaga realitate”, cuvintele tale au sens în viaţa de zi cu zi, dar nu descriu Sat Chit Ananda.

Dacă desluşim înţelesul dat de rishi, observăm că aceştia se refereau la o experienţă a sursei, care poate fi sintetizată după cum urmează: fiecare gând pe care îl ai, la fel ca şi

fiecare obiect pe care îl vezi în lume, este o vibraţie a universului – termenul sanskrit este „*Shubdau*. Shubda creează lumina, sunetul, atingerea, gustul şi toate celelalte calităţi. În vis, poţi să vezi, să auzi, să guşti şi să miroşi, dar aceste vibraţii sunt mai subtile*. Nu sunt la fel t u cele din realitatea concretă. Atunci când mergem dincolo de calităţile subtile ale minţii, Shubda devine atât de firavă, încât mintea îţi pierde* toată experienţa unei realităţi exterioare, până şi urmele memoriei. În cele din urmă, se experimentează doar pe sine şi nu mai există câtuşi de puţin vibraţii. Ai ajuns la sursă.

Pragul sursei este tăcerea. Dar trebuie să păşeşti peste prag, în camera în care se naşte realitatea. Acolo descoperi că materialele brute sunt făcute din trei elemente. Creaţia răsare din existenţă (Sat), conştiinţă (Chit) şi din potenţialul ca vibraţiile să-şi facă apariţia (Ananda). Acestea trei sunt cele mai reale lucruri din univers, pentru

că orice altceva am numi real, provine din ele.

Experienţa sursei – o stare care începe dincolo de tăcere – este cea pe care rishi vedici au considerat-o câmpul tuturor câmpurilor – ceea ce fizicienii numesc starea primară, sau starea de vacuum. Deşi conţine toate pâlpâirile de energie ale Universului, starea de vacuum încă exclude Sat Chit Ananda. Nu are minte şi nici beatitudine. Nu poate fi experimentată în mod subiectiv. Eliminând aceşti factori, fizica elimină fizicianul, care pretinde că nu face parte din câmp. John Wheeler, un eminent fizician de la Princeton, a arătat, cu zeci de ani în urmă, această inadvertenţă: pe măsură ce creăm modele ale universului, acţionăm precum cineva care stă cu nasul lipit de vitrina unei brutării şi priveşte, din afară, toate exponatele. Dar nu există nicio fereastră care să îl separe pe observator, de univers. Noi nu suntem câtuşi de puţin în afara lui.

Sugestia lui Wheeler că trebuie să găsim o

ştiinţă care combină subiectivitatea şi obiectivitatea a fost în puţine cazuri urmată, pentru că ştiinţa este de o obiectivitate încăpăţânată şi îşi permite să fie aşa, atunci când efectuează experimente izolate. Totuşi, până la urmă, există o limită care nu poate fi trecută – şi noi ne aflăm foarte aproape de ea. Un om poate petrece o viaţă întreagă studiind teoria cuantică pentru a aborda limita cunoaşterii, dar acest lui cru poate garanta numai că va deveni atât de specializat, încât s-a îndepărtat şi mai mult de problema globală. Putem face faţă limitei cunoaşterii, într-o problemă simplă precum rugăciunea.

Până acum, publicul a devenit conştient de faptul că cercetările asupra rugăciunii au demonstrat că aceasta funcţionează. Într-un experiment tipic, voluntarilor, de obicei alcătuiţi în grupuri de enoriaşi, li se cere să se roage pentru oameni bolnavi în spital. Aceştia nu vizitează

persoana şi, cel mai adesea, li se dă mai degrabă un număr, decât un nume. Rugăciunea nu este specifică. Li se cere, pur şi simplu, să se roage pentru ca ei să primească ajutorul lui Dumnezeu. Rezultatele unor asemenea experimente au fost uimitor de pozitive. În cel mai cunoscut studiu, efectuat la Universitatea Duke din Carolina de Nord, pacienţii pentru care oamenii s-au rugat şi-au revenit mai repede şi cu mai puţine efecte secundare, decât cei pentru care nu s-a rugat nimeni.

Iatăâncă o demonstraţie că suntem cu toţii conectaţi la acelaşi câmp al conştiinţei. Proprietăţile câmpului operează aici şi acum:

— Câmpul lucrează ca un întreg.

— El corelează instantaneu evenimente îndepărtate.

— Îşi aminteşte toate evenimentele.

— Există dincolo de timp şi spaţiu.

— Creează, în întregime, în interiorul său.

— Creaţia sa creşte şi se extinde într-o direcţie evoluţionară.

— Este conştient.

Rishi vedici au început cu aceste calităţi, drept primul lor principiu. În acest sens, sunt mai înţelepţi decât noi, care nu acceptăm conştiinţa, decât dacă suntem forţaţi de limitele unei dificile probleme ştiinţifice. Câmpul conştiinţei este anterior oricărui eveniment din natură, datorită spaţiului gol care există între fiecare electron, fiecare gând, fiecare moment din timp. Spaţiul este punctul de referinţă, liniştea din inima mMţiri, unde iiiiIvcimiI t» i «lează toate evenimentele.

Rishi au mers în acest spaţiu şi au descoperii starea primară a existenţei. Pentru că există peste tot, starea primară poate li înţe leasă din orice direcţie. În această carte, noi am înţeles o din pun ctul de vedere al vieţii de după. Oare a dovedit ştiinţa că rishi aveau dreptate? Eu cred că cel

mult – şi aceasta înseamnă foarte mult – putem spune că ştiinţa şi rishi sunt compatibili. Ei provin din lumi diferite, dar au aproape aceeaşi viziune. Ştiinţa este încă împovărată de materialismul spiritual – credinţa că orice explicaţie pentru Dumnezeu, suflet sau viaţa de după este validă, numai dacă materia conţine secretul. Este ca şi cum am spune că nu putem înţelege jazz-uK până când nu facem diagrama atomilor din trompeta lui Louis Armstrong.

În sfârşit, o carte despre viaţa de apoi nu ne poate împăca. În totalitate, cu ideea inevitabilităţii morţii. Poate doar să fie o călăuză care să ne ajute să ne găsim singuri confortul personal. T\i şi cu mine suntem oameni unici şi, prin urmare, foarte diferiţi. Eu m-aş putea consola cu o viziune a eternităţii care îţi este străină sau chiar te înspăimântă. Aş putea să-mi jelesc trupul îmbătrânit mai mult decât o faci tu – sau mai puţin. Cu siguranţă că avem propria noastră

viziune despre Dumnezeu. Cu toate acestea, suntem legaţi în câmpul conştiinţei şi acţionăm la fel acolo.

Trebuie să ne dăm seama de următorul aspect: conştiinţa operează ca un întreg. Fiecare gând pe care îl ai contribuie, în mod pozitiv sau negativ, la câmp. Asemenea mediumilor. Care pot modifica câmpul magnetic din jurul unui dispozitiv cuantic – sau a oamenilor obişnuiţi, care pot determina un generator de numere să-şi schimbe rezultatul, atenţia ta este suficientă pentru a aduce modificări în câmp – iar acest efect este multiplicat de milioane de ori. De către omenire în totalitatea ei.

Trebuii* să vedem că suntem cu toţii legaţi la aceeaşi realitate. Izolarea a fost eliminată în toate domeniile – de la ecologie, la Internet. Trebuie să ne amintim sursa comună. Spiritul uman este degradat, atunci când ne limităm la intervalul unei vieţi şi la îngrădirea unui corp fizic. Suntem minte

şi spirit înainte de toate, iar acest aspect plasează casa noastră dincolo de stele.

Geneza este un proces constant, care se reînnoieşte la nesfârşit. A şti că, într-o bună zi, mă voi întoarce către câmp pentru a-mi găsi sursa, reprezintă pentru mine o sursă de incomensurabilă încredere în scopul vieţii. La fel de înflăcărat ca orice credincios devotat, am credinţă în această viziune. Credinţa mea este reînnoită, ori de câte ori am un moment în care sunt în poziţie de martor, în care pot atinge liniştea propriei mele fiinţe. Atunci îmi pierd toate temerile în faţa morţii. Într-adevăr, ating moartea chiar acum – şi o fac foarte bucuros.

Tagore a relevat în mod emoţionant acest lucru:

Când m-am născut şi am văzut lumina, nu am fost un străin în această lume.

Ceva enigmatic, fără contur şi fără cuvinte a apărut sub forma mamei mele.

Aşa că, atunci dând voi muri, acelaşi necunoscut va apărea din nou, lafel de cunoscut mie.

Şi, pentru că iubesc aceasta viaţa, voi iubi şi moartea la fel

Fără moarte, nu poate exista momentul prezent, pentru că ultimul moment trebuie să moară, pentru a face acest lucru posibil.

Nu poate exista iubire prezentă, pentru că ultima emoţie trebuie să moară, pentru a face acest lucru posibil.

Nu poate exista viaţă prezentă, pentru că vechile celule din corpul meu trebuie să moară, pentru a face acest lucru posibil.

Acesta este miracolul creaţiei, care, în fiecare seimul.», e.le un singur lucru: viaţa şi moartea, unite în acelaşi dans eleni Ar fi o câtă strofă să excludem moartea din dans. Ar însemna o garanţie* că Universul nu are şansă la reînnoire.

Din fericire, creaţia nu a fost programată

astfel. Trăim într-un univers recreat la nesfârşit – iar acest lucru ar trebui să reprezinte o bucurie. De cealaltă parte a temerilor şi îndoielilor noastre, cele mai profunde rugăciuni pe care le facem nu ar trebui să fie pentru viaţă, pentru că o avem din abundenţă. Ar trebui să ne rugăm să conducem dansul cosmic, pentru că, atunci, îngerii şi zeii înşişi vor avea pe cineva pe care să-l urmeze.

EPILOG

MAHA SAMADHI

Musonul au coborât dinspre munte, peste noapte. Rămână l-a auzit în somn, ca pe nişte tunete izbind surd în acoperiş, sau ca pe bubuitul zeilor. Era destul de puternic încât să-l neliniştească, dar nu suficient cât să-l trezească în întregime. Îi trecea prin minte să închidă fereastra de lângă patul său. Şi-a amintit de gaura din acoperiş, sub care trebuia să fie aşezată o găleată. În care să se strângă apa. Totuşi, dintr-un motiv să

altul, nu simţea ploaia curgând şi nici nu auzea vreun strop căzând.

Ciudat, s-a gândit el şi a adormit.

Hinetul a continuat, oră după oră. Prea multe ore. Rămână a deschis ochii, privind fereastra şi locul de sub gaura din acoperiş. Ambele erau uscate. LTnde era apa? De ce se auzeau încă tunete.

Apoi şi-a dat seama. *Zeii* bubuiau. Moartea venise ca musonul, perioada din an pe care o iubea cel mai mult Rămână. Nu era surprins că încă îşi simţea corpul sau că încăperea era intactă. Bătrânul său maestru, care murise în urmă cu 60 de ani, îi povestise cum urmau să se întâmple lucrurile. Şaizeci de ani? Să fie corect? Brusc, Rămână nu-şi putea aminti propria-i vârstă. Avea 75 sau 80 de ani? Această confuzie a declanşat o schimbare. Începea să-şi simtă corpul mai uşor, ca şi cum vârsta ar fi început să scadă. Nu, nu era vorba despre asta. Se ridica. Întreaga cameră se

ridica, de fapt, şi tunetul începea să se stingă.

Rămână s-a întrebat dacă era pe cale să dispară, dar lumea îl scutise de probleme, dispărând ea însăşi întâi. Nu crezuse niciodată prea mult în lume, aşa că acest lucru nu îl surprinsese. Pentru un ultim moment, se găsea încă în pat, privind pe geam la cerul care, din albastru, devenise de un alb blând. Apoi totul s-a l acul alb şi ca mera a dispărut. Privind în jos, a observat că şi trupul lui dispa ruse. Se desprinsese atât de uşor, încât îşi aminti ceva ce îi spusese maestrul său: „Corpul este ca un veşmânt. Pentru cei iluminaţi, moartea estecaşicumaida veşmântul jos. Pentru ceineilumina (i, este ca şi cum ai smulge un veşmânt care este cusut de trup”.

Ce urma să dispară în continuare şi cât de uşor avea să fie? Atunci Rămână a devenit conştient că încă putea să-şi pună întrebări în gând – aşadar, mintea nu îl părăsise. S-a văzut la vârsta de 12 ani, atunci când şi-a întâlnit maestrul

pentru prima dată. Maestrul locuia în adăpostul din pădure, care devenise al său după moartea lui. Bătrânul, stând în poziţie de lotus şi acoperit cu o piele de cerb, uzată, îi spusese:

„Vrei să înveţi de la mine?” Băiatul încuviinţase din cap., Vrei pentru că părinţii tăi consideră că ar fi un lucru bun?” Băiatul încuviinţase din nou. Atunci, maestrul le-a făcut semn părinţilor să iasă din cameră. Rămânând singuri, maestrul a spus: „Vino la mine, atunci când este dorinţa ta, şi nu a părinţilor tăi”.

„De ce?” a întrebat Rămână. „Părinţii îmi vor doar binele”. „Nu e suficient”, a răspuns maestrul. „Nu poţi să fii cu mine şi să rămâi ca şi oamenii obişnuiţi. Oamenilor obişnuiţi le trebuie sprijinul familiei, altfel mor de singurătate. Au nevoie de sprijinul societăţii, altfel nu au nici prieteni, nici soţ ori soţie. Au nevoie de sprijinul corpului lor, altfel mor de foame. Şi, mai ales, au nevoie de sprijinul minţii lor, altfel înnebunesc”.

„Nu înţeleg de ce îmi spui mie acest lucru”.

„Pentru că, dacă îţi pierzi familia, prietenii, corpul şi mintea

— Şi trebuie să le laşi pe toate – nu vreau să mori. Vreau să fii liber/ Copilul nu s-a întors vreme de zece ani şi, chiar şi atunci, maestrul a râs şi i-a spus că s-a grăbit.

„După ceea ce ţi-am spus, majoritatea oamenilor nu s-ar mai fi întors niciodată. În timpul perioadei sale ca discipol, lui Rămână învăţătura i s-a părut dificilă. Adesea se împiedica, dar nu a căzut. Tot ceea ce prevestea maestrul său se împlinea. Stadiu după stadiu, a venit vremea ca discipolul să nu mai aibă nevoie de sprijinul rudelor sale – dar aceasta nu era o pierdere, pentru că acum îi privea cu multă compasiune. Nu avea nevoie de sprijinul societăţii – dar aceasta nu era o pierdere, pentru că se percepea ca parte a întregii omeniri. Nu avea nevoie de sprijinul corpului său fizic – dar aceasta nu era o pierdere,

pentru că organismul îşi vedea mai bine de treabă, de când încetase să-şi mai facă griji pentru el. Singurul lucru la care Rămână nu a renunţat niciodată a fost sprijinul minţii sale.

„Aaa, te temi că, fără o minte, vei muri”, a spus maestrul său, răbdător. Rămână a adoptat aceeaşi atitudine răbdătoare. A învăţat să meargă în interior, în samadhi, pentru a experimenta tăcerea şi, peste ani, aceasta a devenit casa lui, un loc eliberat de activitatea constantă a minţii. În ziua în care maestrul său a murit, Rămână a îngenunchiat lângă patul său şi a plâns.

„Aşadar, îţi imaginezi că te părăsesc”, a şoptit maestrul. „Mintea încă te ţine sub vraja sa”. A spus aceste lucruri cu afecţiune, nu cu reproş, iar acest lucru l-a consolat pe Rămână.

O oră mai târziu, maestrul său a plecat în cea mai adâncă dintre toate tăcerile, *maha samadhi*.

Rămână nu a ştiut cât timp i-a luat să-şi

amintească toate aceste lucruri, acum, că şi el murise. A privit în jur. Nu era nimeni care să lântâmpine, nici familie, nici măcar maestrul său. Pentru o secundă, a simţit un fior de frică şi, odată cu acesta, puterea de a gândi. Rămână nici nu a apucat să spună în gând: *Jată mintea mea*". S-a strecurat fără efort acolo undeuu mai era nevoie de minte. Dacă a observat ceva anume, aceea a fost estomparea luminii. Albul nu îl mai înconjura, dar până şi această percepţie a durat doar o secundă, pentru că nu exista nici întuneric. Atunci când mintea a dispărut, a luat cu ea lumina şi îiiium rinil, prmim şi «-Ir cinci simţuri.

Acum era învăluit în tăcere, pe care a percepiii o *ca* W o iişii rare indescriptibilă. Asemenea hoţilor în noapte, lumi im regi de reau să intre în el şi să ia câte ceva. Dar nu puteau decât să-l alinai uşor, precum atinge fulgul o stâncă. Acum era impenetrabil, imua bil, masiv ca eternitatea. Nu exista niciun univers şi niciun

Dumnezeu. Nicio prezenţă Divină, nicio iubire.

Aceste lucruri erau reale. Inspirase o dată şi le experimentase pe toate. Poate că o singură respiraţie dura zece mii de vieţi, sau se putea ca lucrurile să stea tocmai invers. Poate că zece mii de vieţi reprezentaseră o respiraţie.

A rămas aşa, în pântecul eternităţii, pentru o vreme. Apoi Rămână a simţit o altă respiraţie, care îi cerea să se întoarcă. Se întorcea la viaţă. Nu pentru că voia să trăiască pe Pământ. Respiraţia era propria-i motivaţie. Ceva destul de vag s-a întors împreună cu aceasta – Dumnezeu, iubire, o prezenţă vie. Sentimentul i-a dat fiori. A existat o fracţiune de secundă în care a putut alege să nu se întoarcă. Pacea eternă este la f el de posibilă ca şi o altă viaţă.

De abia atunci şi-a dat seama că era liber, în sfârşit. Viaţa de om putea fi din nou a lui, numai că, acum, avea şi pacea eternă – le avea pe amândouă. Rămână a zâmbit, dacă se poate vorbi

despre zâmbet în cosmos. Respiraţia i-a devenit mai puternică. S-a relaxat şi a lăsat-o să-l poarte înapoi pe Pământ. O respiraţie, apoi o alta, tot mai puternică, până când a devenit ca musonul ce coboară din munte sau ca bubuitul zeilor. Nu putea vedea în ce familie se născuse, dar Rămână îşi cunoştea noul scop: acela de a le arăta acestor oameni visători, pe care îi iubea atât de mult, cum să se trezească.

SFÂRŞIT

Nu va exista niciodată o carte definitivă despre1 viaţa de după şi cred că acesta este un lucru hun, pentru că nicio carte nu îi va putea convinge vreodată pe cei sceptici, după cum nu îi va putea consola pe toţi cei care şi-au pus întrebări cu privire la viaţa de după moarte. Ceea ce ar putea alunga teama şi îndoiala societăţii este valul de dovezi ce se prefigurează. Mai jos, am enumerat fiecare carte şi fiecare website care m-au ajutat să scriu această carte. Îile constituie un

munte de dovezi că viaţa continuă după moarte. Încă mai important, fiecare este un simptom al conştiinţei care se înalţă. Moartea a fost. Pentru prea multă vreme, un subiect misterios. Cea mai mare speranţă a mea este să arunc puţină lumină asupra acelui întuneric, dar nu aş fi putut face acest lucru, fără nenumăraţii oameni care au încercat să aducă aceeaşi lumină.

Capitolul 1

Am intrat într-o nouă eră a cercetării, unde Internetul a devenit la fel de valoros precum cărţile de referinţă standard. În afară de căutarea oricărui subiect general (de exemplu, fantome, experienţe la limita dintre viaţă şi moarte, rai) pe www. Google. Com. Se poate căuta şi pe enciclopedia online www. Wikipedia. Com. Care se extinde continuu. Singurul neajuns al referinţelor de pe Internet este că au tendinţa de a copleşi prin număr, dar uneori se întâmplă să fie

superficiale în conţinut. Cea mai mare calitate a referinţelor online este* aceea că, dintr-o simplă apăsare de buton, cititorul poate aprofunda orice temă, mai mult decât a făcut-o autorul.

Eu doar am trecut în revistă schimbările fizice cauzate de moarte. Zberwin B. Nuland a câştigat un Premiu Naţional pentru Carte (National Book Award) pentru acest subiect, cu lucrarea *Cum murim. Reflecţii despre capitolul Jlnal al vieţii – How We Die*: *Reflection on life's Final Cluipter* (Knopf, 1994). Nuland, doctor senior la Yale, a intrat în detaliile clinice ale procesului moiţii, analizând, printre altele, bolile de inimă, cancerul, Alzheimer şi SIDA, în explorare; uiiltlMţil pe M» n «/im.1 moartea fiecărui om. La fel ca şi viaţa acestuia.

Experienţele spirituale produc, de asemenea, în himh. Til II/îi «l. I fel de reale – dacă sunteţi materialişti – ca şi schimbările auzale dr moarte. O carte cunoscută care dezbate acest subiect este

Puterea Mi uf II

— *Mind(x) iver*, de Nora Coxhead (Penguin, 1976), care evidenţiază riv. Ul tatele cercetărilor din domeniul percepţiei extrasenzoriale şi alte zone ale parapsihologici. Pentru un studiu contemporan asupra felului în care descoperirile actuale despre activitatea creierului uman ne schimbă perspectiva asupra conştiinţei, mi-am îndreptat atenţia asupra căiţii *Biologia Transcendenţei*: *O schiţă a spiritului uman – The Biology of Transcendence*: *A Blueprint forthe Human Spirit* (Park Street Press, 2002) a lui Joseph Chilton Pearce, o carte generoasă şi vastă. Pearce scrie pentru cititorul obişnuit şi presară elementele de neurologie, cu anecdote care dau de gândit.

Am încercat să utilizez cât mai puţini termeni tehnici posibil, atunci când am discutat despre vastul sistem filosoficv edanta. Cititorii care doresc să cerceteze sursa, ar trebui să înceapă cu

Yoga Vasishtha concisă

— *The Concise Yoga Vasishtha* (State University of New York Press, 1984), tradusă clar şi concis de Swami Venkatesananda. Această lucrare excelentă descrie educaţia lui Rama, o încarnare în formă umană a lui Dumnezeu, la picioarele unui rishi nemuritor, Vasishtha, care îi vorbeşte tânărului său învăţăcel despre toate învăţăturile vedantice asupra morţii, reîncarnării şi proiectării lumilor dinspre Sine. Am ţinut alături această carte, ani întregi.

NOTĂ: pag. 30 – încercările moderne de a cântări sufletul în momentul morţii sunt discutate online pe adresa http://\vww. Snopes. Com/relifflon/soulweipht. Asp.

Capitolul 2

Povestea *delog-w\\îi* tibetan Dawa Drolma este relatată de către fiul ei, Chagdud Tlilku, în introducerea la cartea acesteia, *Delog*: *Călătoria*

în tărâmurile de dincolo de moarte – Delog: *Journey into Realms Beyond Death* (Păma Publishing, 1995). Aceasta este cea mai bună introducere în experienţele personale ale Bardo, pe care am putut-o găsi. I.u crarea clasică despre moarte şi trecerea dincolo în tradiţia tibetană este faimoasa *Carte tibetană a morţilor – Tibetan Book of the Dead*. Ea poate şoca mulţi vestici prin detaliatele şi exoticele ritualuri budiste, care sunt produsul multor secole de practică religioasă. Mai accesibilă este lucrarea lui Sogyal Rimpoche, *Carte tibetană a vieţii şi a morţii – The Tibetan Book of Living ană Dying* (HarperăanFrancisco, 1993), care se ocupă de asupra acelaşi domeniu.

Experienţele la limita dintre viaţă şi moarte (NDE) au fost introduse publicului în anii ’70. Prin mai multe best seller-uri, unul dintre acestea fiind arhicunoscutul *Viaţa după moarte – Life After Death* al lui Raymond Moody (Mockingbird Books, 1975). O carte uşor de citit, ce păstrează

încântarea unui doctor care tocmai a descoperit un fenomen remarcabil. De atunci, literatura asupra experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte s-a extins enorm. O mare parte dintre materiale sunt descrise şi actualizate pe site-ul www. Neanit atât. Com. Acest site oferă detalii ale unora dintre cele mai importante şi cunoscute experienţe, dar aprofundează aproape fiecare aspecta al morţii şi al vieţii de după.

Experienţele la limita dintre viaţă şi moarte în cazul copiilor sunt deosebit de fascinante, pentru că se consideră că aceştia sunt martori inocenţi, fără idei preconcepute. Dintre numeroasele cărţi ce abordează acest subiect, m-am oprit asupra lucrării unui alt medic, Melvin Morse, *Mai aproape de lumină*: *Cum să înveţi din experienţele ta limita dintre viaţă şi moarte ale copiilor – Closer to the light*: *Le ar ningf\rom the* Ne-ar *Death ExperiencesofChildren* (Ivy Books, 1990). Dr. Morse a scris mai multe lucrări asupra

acestui domeniu. O altă scriitoare notabilă este P.M.H. Artwater, cu cartea citată şi *Dincolo de lumină*: *Misterele şi revelaţiile experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte – Beyond the light*: *The Mysteries and Revelations of Near-Death Experiences* (Avon Books. 1994). Pilonul unor asemenea cărţi, care sunt cu zecile, îl reprezintă poveştile reale de viaţă, relatate de către cei care s-au întors din moarte clinică.

Cel mai bun studiu clinic asupra NDE a fost condus, în Olanda, de către dr. Pin van Lommel. El este bine descris în cartea lui Mary Roach, *Năluca*: *Ştiinţa confruntă viaţa dedupa – Spook*: *Science Tackles the Afterlife* (W.W. Norton. 1995), lucrarescrsă din perspective unui jurnalist uluit. O relatare încă şi mai detaliată, făcută însă la rece, poate îi găsită pe adresa: www. Odemagazine. Com/article. Php? alDs4207 & lşen.

NOTE:

pag. 14 Procentajul americanilor care spun

operatorilor de sondare a opiniei publice că au avut o experienţă la limita dintre viaţă şi moarte sunt citaţi într-un articol online, „Interpretări religioase ale experienţelor la limita dintre viaţă şi moarte” – „Religious Interpretations of Near-Death Experiences”, de David San Filippo:

http://www. Lutz-sanfilippo. Com/lihrarv/counseling/lsfnde. Html. Lucrarea de doctorat conţine, de asemenea, multe alte referinţe academice la fenomenul NDE.

Pag. 41 Povestea delog-ului istoric Lingza Chokyi se află la http://www. Inference. Phv. Cam. Ac. Uk/ mackav/info-theorv/ course. Html pag. 45 „Ştiinţa nu se referă la cunoaşterea minţii lui Dumnezeu…” este un citat din „La ce s-a gândit Dumnezeu? Ştiinţa nu poate spune” Lingza Chokyi” What Was God Thinking? Science Cant Tell”, cartea lui’ Eric Connellţ*âime*. 14 noiembrie 2005, p.100).

Pag. 46 „în acel moment, oamenii aceştia nu

sunt doar conştienţi…” nu se referă este un citat dintr-un interviu online cu Van Lommel la http://www. Odemagazine. Com/article. Php? al Ds4207 & lsen.

Relatarea femeii oarbe care a fost capabilă să vadă în timpul unei experienţe la limita dintre viaţă şi moarte este făcută online la http://www. Near-death. Com/experiences/evidenceOVIitml. Raportul original a venit de la dr. Kenneth Ring, vreme îndelungată avocat al fenomenului NDE. Printre cărţile sale, multe fiind best seller-uri, se află şi *Lecţiile Luminii*; *Ce putem învăţa din experienţele la limita dintre viaţă şi moarte* – *lssons from the Light*: *What We Can Learn from the Near-Death Experience* (Moment Point Press, 2000).

Capitolul 3

Credinţa religioasă este un subiect amplu, dar pentru o schiţă a orientării religioase în

America modernă, am consultai un sondaj relevant, *Ce urmează în spiritualitatea americană*: *Găsirea lui Dumnezeu în secolul al XXI-lea – TI le Next American Spirituality*: *Finding God în the Twenty-First Century*, al lui George Gallup Jr. (Cook Communications, 2000). Organizaţia Gallup se dedică documentării credinţelor actuale ale fiecărei religii din lume, lucru necesar în special în lumea islamică, unde informaţiile demne de încredere au fost rare, chiar şi în ultimii ani. Puteţi să vă formaţi propria opinie, căutând pe Google fraze precum „prezenţa la biserică” – „church attendance’1 sau „cred că vor ajunge în rai” – „believe they will go to heaven”.

NOTĂ:

Cifrele privitoare la prezenţa la biserică în Statele Unite provin dintr-un articol online: http://www. Religioustolerance. Org/rel rate. Htm.

Capitolul 4

Nu m-am bazat pe o carte anume în privinţa concepţiei creştine asupra Raiului, dar, pentru răspunsurile teologice oficiale, am consultat *Enciclopedia Catolică – The Catholic Encyclopedia*, care „îşi propune să ofere cititorilor săi informaţii complete şi oficiale despre întregul ciclu al intereselor, acţiunilor şi doctrinei catolice”. Pagina de start a enciclopediei este http://www. Newadvent. Org/cathenz Nu am explorat desişul credinţelor contrastante, izvorâte din teologia protestantă, cu toate că au existat, ca întotdeauna, o mulţime de articole utile, în Wikipedia. Pentru oricine doreşte să cerceteze spaţiul religios pe Internet, cea mai uşoară cale de a începe este să introducă întrebări precum „Unde este raiul?” – „Where is heaven?” sau „Cum este raiul?” – „How is heaven?”. Puteţi cerceta online credinţele diferitelor grupuri religioase la http://www. Religioustolerance. Org/heav hel. Htm.

Nestatorniciile Dumnezeului din Vechiul Testament. Cu multiplele Sale feţe şi schimbări de atitudine, sunt prezentate în amănunt în cartea lui Jack Miles, *Dumnezeu*: *O Biografie* – *God*: *A Biography* (Vintage19%). Cartea este nonreligioasă, tratând Vechiul Testament ca pe un material-sursă din viaţa unei persoane fascinante, ipocrite, cu spirit de negustor, care se întâmplă să fie Dumnezeu.

Când argumentez că Iisus seamănă adesea cu un rishi vedic, am în minte Cartea lui Toma şi celelalte evanghelii gnostice. Istoria fascinantă a felului în care aceste scrieri creştine de început au fost descoperite, în mod accidental, de un păstor egiptean în 1945 şi reprimarea lor uiterioară de către Biserică, este relatată cel mai bine de către Elaine Pagels, în *Evangheliile gnostice* – *The Gnostic Gospels* (Vintage, 1989). Cartea sa este una dintre acele lucrări excepţionale despre religie, care influenţează puternic opinia publică şi

s-a prezentat sub forma revelaţiei că, la începuturile creştinismului, tradiţia mistică autentică oferea femeilor status deplin. A relatat, de asemenea, o alternativă la povestea lui Hristos, care nu se încheia cu suferinţă şi cu moartea pe cruce.

Pentru oricine doreşte să citească fiecare cuvânt atribuit lui Hristos în orice evanghelie, oficială sau neoficială, o sursă nepreţuită o constituie cartea lui Ricky Alan Mayotte, *Iisus în întregimea sa – The Complete Jesus* (Steerforth Press, 1997), care e aranjată pe subiecte precum Poruncile, Parabolele, Iisus vorbind despre El însuşi etc.

Capitolul 5

Unul dintre subiectele majore pe care le reliefez de-a lungul acestei cărţi este acela că viaţa de după încă evoluează – şi aşa şi trebuie să se întâmple, de vreme ce viaţa ca întreg evoluează

continuu. Este adevărat şi în privinţa iadului, aşa cum l-a descris Alice K. T\irner în *Istoria iadului* – *The History of* //? //(Harvest, 1995), un studio accesibil efectuat de o jurnalistă pe cont propriu. Studii similare, atât asupra raiului, cât şi asupra iadului, au apărut în mod regulat, dar o referinţă profundă o constituie *Originea Satanei* – *The Origin of Satan* (Vintage, 199(i) a lui Elaine Pagels. Prin abordarea ei, Pagels încearcă să dea de urma Satanei, nu ca personaj real, ci ca un concept ale cărui baze pot fi găsite în antropologie, psihologie şi analiză literară. O abordare atât de profound umană m-a impresionat, pentru că demonstrează în detaliu şi cu multă claritate felul în care diavolul poate fi considerat propria noastră creaţie.

O abordare similară a subiectului Iisus Hristos a fost explicată cu îndrăzneală, în termeni mistici, de către Timothy Freke şi Peter Gandy, în *Iisus şi zeiţa pierdută*: *învăţăturile secrete ale*

creştinilor originari – Jesus and the Lost Goddess: *The Secret Teachings of the Original Christians* (Harmonz Books, 2001), care îl plasează pe Iisus în contextual lumii antice şi al credinţei în Zeiţă. Aici, încercarea este de a explica felul în care primii creştini l-au folosit pe Iisus în scopul arhetipal de a îndeplini mitul Dumnezeului-ca-om, care există în fiecare cultură străveche.

Capitolul 6

Akasha este cea mai subtilă ditre cele cinci Mahābhūtacele cinci elemente din care s-a constituit creaţia (celelalte fiind pământul, aerul, focul şi apa).

Cititorii care doresc să studieze sistemul Mahābhūta pot începe online la adresa http:// www. Ignea. Nic. În/ps 04012.htm. Pentru credinţele tradiţionale indiene în Akasha şi felul în care acestea influenţează spiritualitatea occidentală, vedeţi discuţia online de la

http://www. Saragrahi. Orp/ Există, desigur, numeroase cărţi populare despre fantome şi comunicarea cu morţii.

Năluca lui Mary Roach oferă un studiu concis asupra acestor subiecte, relatat cu skepticism şi amuzament – punct de vedere care vă va atrage sau vă va deranja pe loc. Printre cărţile populare ale unor mediumi, citite de milioane de oameni, se află *Rai şi Pământ – Heaven and Carth*, a lui James Van Praagh ăEditura FOR YOU 2008Î ŞI *Nu-ţi lua rămas-bun de la ei – Don tKiss them Good-Bye* (Fireside, 2005) de Allison DuBois. Fenomenul comunicării mediumnice a fost cercetat la nivel academic de către psihiatrul Gary Schwartz, în ale cărui experimente m-am implicat personal (vezi pag. 204).

Aceeaşi cercetare a îndreptat-o pe Allison DuBois spre lumină şi a rezultat într-o serie TV pe NBC, aşa cum povestesc Gary E. Schwartz şi William L. Simon în *Adevărul* despre *Mediumi* –

The Truth About Mediums (Hampton Roads Publishing, 2005). Schwartz oferă o relatare detaliată asupra cercetării sale academice şi a descoperirilor din domeniu în *Experimentele din viaţa de după*: *Dovezi ştiinţifice remarcabile despre viaţa de după moarte – Vie Afterlife Experiments*: *Breakthrough Scientific Evidence of Life After Death* (Atria, 2003), pentru care am scris introducerea.

Capitolul 7

Cititorii care sunt interesaţi de perspectiva istorică a vieţii de după se pot apleca asupra unui studiu precum celal editorului Harold Coward, *Viaţa după moarte în religiile lumii – Life Afier Death în World Religions* (Orbis, 1997), care cuprinde eseuri scrise de diverşi experţi despre fiecare credinţă în parte.

Am oferit propria-mi sinteză, bazându-mă pe o lucrare clasică a lui Hustom Smith, *Religiile*

lumii: *Mari*le noastre *tradiţii ale înţelepciunii*

— *'the World's Religions*: *Our Great Wisdom* 7va/i7/ofl. Y (HarperăanFrancisco, 1991), care încă reprezintă un model de dreptate şi toleranţă ecumenică, la care se adaugă eleganţa stilului şi părerile deosebit de valoroase. Dacă există o carte pe care ar trebui să o citească orice persoană care îşi începe incursiunea în studiul religiei, aceasta este.

NOTĂ:

pag. 101 „Nu există salvare pentru cei din afara bisericii…" este un citat dintr-un interviu de presă cu Mel Gibson, citat online la http://www. Msnhe. Msn. Com/id/42244S2/.

Capitolul 8

Subiectul materialismului spiritual este incredibil de important, pentru că atât de mulţi oameni, în special din Occident, sunt mânaţi de nevoile ego-ului lor, chiar şi atunci când este vorba

despre spiritualitate. Devenim spirituali pentru a obţine lucruri din lume, pe care, altminteri, nu le-am putea obţine prin muncă şi luptă şi, astfel, transformăm munca şi lupta în proces spiritual. Cartea care m-a pus pe gânduri a fost cea a lui Chogyam Trumgpa, *Analiză a materialismului spiritual – Cutting 'through Spiritual Materialism* (Shambhala, 2002), care este relatată dintr-o perspectivă budistă, dar pentru publicul occidental.

Capitolul 9

Se înţelege de la sine că eternitatea este indescriptibilă, dar rishi vedici s-au simţit bine trăind într-o conştiinţă nelimitată. Prin urmare, descrierile lor sunt cele mai demne de încredere pe care le avem în tra diţiile înţelepciunii lumii. Ajută să avem pe cineva care continuă să aibă experienţe similare. L-aş numi pe Nisargadatta Maharaj, un umil fermier indian, care a devenit un

guru renumit în Bombay, după iluminare. Cartea sa, *Eu sunt acela – 1 Am 'Hiat* (Acorn Press, 1990), este una dintre cele mai pure mărturii spirituale pe care le avem în timpurile moderne. Nu numai că nu este deloc întinată de vreo urmă a jocului guru care se joacă în India de secole, dar Sri Nisargadatta pare să fie martorul unei stări de conştiinţă extrem de extinse, în întregime comparabilă cu cea a. Utiudor rishi. Aceasta este o altă carte pe care am ţinut-o la căpătâiul mă-u vreme de ani întregi.

NOTE:

pag. 116 Relatarea mea despre călătoria lui Mellen-Thomas Benedict în viaţa de după provine de pe adresa http://www. Near-death. Com/experiences/reincarnation04.html.

Pag. 128 Povestea lui Dawn, femeia care a vindecat cu ajutorul uleiului miraculos, este relatată de Chéri Lomonte în *Atingerea vindecătoare a Fecioarei Maria – The Heating*

Touch of Mary (Divine Impressions, 2005), care conţine zeci de relatări similare.

Capitolul 10

Cititorii interesaţi în teoriile conştiinţei se găsesc în faţa unui număr ameţitor de opţiuni şi, în contextul ştiinţei, aproape toate aceste alegeri provin din sfera materialismului. Cu alte cuvinte, acestea susţin că mintea provine din materie. De vreme ce sunt în dezacord cu această presupunere, recomand cărţi cu inima îndoită, chiar şi un studiu reuşit, ca cel al lui Susan Blackmore, *Conştiinţa*: *O introducere* – *Consciousness*: *An Introduction* (Oxford University Press, 2004), care acoperă cu multă conştiinciozitate o sumedenie de întrebări filosofice ridicate de teoriile curente. Cei mai lăudaţi autori din domeniu par a fi scepticii, care consideră că moarte este, de fapt, o iluzie creată de activitatea neurală şi modul învechit de gândire

despre creier. A se vedea cartea lui Daniel Dennett, *Conştiinţa explicată – Consciousness Explained* (Black Bay Books, 1992), care îşi argumentează în mod agresiv ideea conform căreia conştiinţa este un fenomen materialist şi nimic mai mult. Prin urmare, conştiinţa umană ar putea fi (şi, într-o bună zi, va fi) copiată de un computer.

Pentru o discuţie pluralistă, mai deschisă, citiţi cartea lui Susan Blackmore, *Conversaţii despre conştiinţă*: *Ce gândesc cele mai înţelepte minţi despre creier, liberul arbitru şi ce înseamnă să fii om – Conversations on Consciousness*: *What the Best Minds Think About the Brain, Free Will, and What It Means to-Be Human* (Oxford University Press, 2006), în care 21 de gânditori discută, în interviuri conversaţionale, despre întreaga problemă a relaţie? dintre minte şi creier, în cele din urmă, pentru o perspectivă mai degrabă neurologică, am citit foseinantele

speculaţii ale lui Humberto R. Maturana şi Francisco J. Varela din *Copacul cunoaşterii*: *Rădăcinile biologice ale înţelegerii umane – The Tree of Knowledge*: *The Biological Rmts of Human Understanding* (Shambhala, 1998), care propune o teorie atotcuprinzătoare care urmează evoluţia minţii, pornind de la compuşii organici. Rămâne la latitudinea fiecărui cititor în parte să decidă dacă Vedanta, a cărei proprie teorie integrată are ca început conştiinţa, în locul compuşilor chimici, face faţă scepticismului modern, aşa cum am susţinut. Discuţia celor cinci Kosha este propria mea sinteză a ideilor vedice tradiţionale. Aceste idei sunt uşor de explorat online, pesite-uri precum.

Http://swamij. Com/koshas. Htm

Capitolul 11

Literatura despre îngeri este vastă, dar am descoperit că ceea ce doream să spun nu implica

multiplele studii istorice care descriu felul în care îngerii apar în diversele religii ale lumii.

Cu toate acestea, există multe relatări fascinante despre oameni care au învăţat să coopereze cu deva – agenţii creativi ce reprezintă varianta indiană a îngerilor. Toate acestea sunt cărţi New Age, care au ca centru Findhorn, o comunitate scoţiană faimoasă, care susţinea, printre alte lucruri remarcabile, că foloseşte deva pentru a cultiva cereale pe pământ sterp. Vezi cartea lui Dorothy MacLean. Saawz/ *îngerii cântând*: *O odisee a co-creaţiei cu ajutorul tărâmului devie – To Hear the Angels Sing*: *An Odyssey of Co-creation with the Devic Kingdom* (Lindisfarne Hooks. 1994) şi cea a lui Macilaelle Small Wright, *Să te porţi ca şi cum Dumnezeul din toate ar conta – Behaving as if the God în AU Life Mattered* (Perelandra, 1997), pentru două poveşti emoţionante ale unor femei care şi-au dat seama, deodată, că pot vorbi cu deva şi îi pot folosi pentru

a-şi manifesta dorinţele. Ambele căiţi se află la polul opus scepticismului şi materialismului.

NOTH: Sudiul Helsinki asupra bolilor cardiace este discutat pe larg online. Observaţiile mele în această privinţă sunt sprijinite, de exemplu, la adresa http://www. Findartides. Com/p/article. S/mi măz2S/is nţ v4Q/a *i* 149300*O.

Pentru un articol popular despre efectul placebo sporit, a se vedea în ip: //www. Sciencedailv. Com/releases/2006/02/0602062 iliOJUDL

Capitolul 12

Literatura despre reîncarnare este vastă, de vreme ce apare în orice religie şi mişcare spirituală. Sursa principală a credinţei populare în reîncarnare o reprezintă probabil teosofia – o mişcare ce s-a dezvoltat din spiritualismul secolului al XIX le-a, dar a inclus, de asemenea, o gamă largă de idei din India. Vedeţi cartea lui

James S. Perkins, *Experienţa reincarnării*

— *Ex/*) *eriencing Reincarnation* (Theosophical Publishing House, 1997), pentru o introducere accesibilă. Pentru mine, a fostfascinant să descopăr cum multe noţiuni spirituale pe care mi le-am însuşit în copilărie, acasă, au fost adoptate de teosofi şi de curentul New Age, în general.

Pentru dovada ştiinţifică a reîncarnării, îi sunt recunoscător unui articol excelent, „Moartea, renaşterea şi tot ce se află între: O explorare ştiinţifică şi filosofică” – „Death, Rebirth, and Everything în Between: A Scientific and Philosophical Exploration”, de Carter Phipps, în jurnalul *Ce este iluminarea*?

— *What Is Enlightenment*? (numărul 32. Pp. 60 – 90, martie-mai 2006). Adresa web este httn: //www. Wie. Orgz Unde abonaţii potciti întregularticol.

Acest aspect m-a condus la o importantă

cercetare el ectuată de psihiatru] lan Stevenson, de la Universitatea din Virginia, asupra copiilor care susţin că îşi amintesc vieţile trecute. Site-ul său este http://www. Healthsystem. Virpinia. Edu/internet/personalitvstudiesz Acelaşi subiect este tratat într-o carte nepreţuită a lui Carol Bowman, *Vieţile trecute ale copiilor*: *Felul în care amintirile vieţilor trecute vă influenţează copi îi – Children's Past Lives*. *How Past Life Memories A Jfect Your Child* (Bantam, 1998), în care o mamă descoperă că frica iraţională de zgomote puternice şi incendii pe care o manifestă copiiusăi se tratează prin regresia în viaţa trecută şi ajunge, astfel, să exploreze în profunzime acest domeniu. Lin site dedicat regresiei copiilor în vieţile lor anterioare este http://www. Childpastlives. Org/.

NOTE: pag. 159 Am aflai despre băiatul care şi-a amintit că a nu rit într-o bătălie din cel de-Al Doilea Război Mondial, dintr-un jurnal de ştiri al ABC News:

http:// www. Reversespins. Com/proofofreincarnation. Html pag. 162 şi următoarele Povestirile despre copii care îşi amintesc vieţile trecute, majoritatea derivate din baza de date a lui lan Stevenson, sunt povestite în Phipps, pp. 63 – 70.

Pag. 162 – 163 Citatele raportate de părinţii copiilor provin de pe sitLMil lui lan Stevenson, http:// www. Healthsvstem. Virpinia. Edu/internet/personalitystudiesz Sursa cercetării decorporalizărilor, efectuată la Institutul Monroe, poate fi studiată la http:// www. Monroeinstitute. Orgz Un alt articol util, care face legătura dintre experienţa decorporalizării şi cea la limita dintre viaţă şi moarte, poate fi găsit online la http://www. Paradigm-sys. Com/cttart/sci-docs/ ctt97-ssooo. Html.

Capitolul 13

Începusem deja să citesc despre Akasha,

înainte să descopăr lucrarea lui Ervin Laszlo, *Ştiinţa şi tărâmul akashic*: *O teorie integrală a totului – Science and the Akashic Field*: *An Integral Theory of Everything* (Inner Tradiţions, 2004), cel mai răspândit argument pentru încorporarea conştiinţei şi ştiinţei.

De vreme ce tema mea a fost viaţa de după, nu am putut să includ multe mistere din domenii variate – de la teoria cuantică avansată, cosmologie şi biologie până la neuroştiinţă – care, potrivit lui Laszlo, nu vor fi niciodată rezolvate, dacă nu este luată în calcul şi conştiinţa. Cititorii care doresc să investigheze aceste enigme ar trebui să înceapă de aici.

Laszlo discută despre Câmpul Punctului Zero, dar există o carte uşor de citit, dedicată acestui subiect. Este vorba despre lucrarea lui Lynne Meâaggart, *Câmpul*: *Căutareaforţei secrete a universului – The Field*: *17ie Quest for*. *The Secret Force of the Universe* (Harper Perennial,

2002), care descrie multe experienţe şi prezintă povestiri detaliate despre diverse descoperiri, spre deosebire de metoda lui Laszlo, care se bazează pe sublinierea şi cercetarea teoriilor importante, printr-un număr cât mai mic de relatări.

NOTE:

pag 186 experimentele lui Helmut Schmidt, făcute deechipajahn din Prina ton, sunt relatate în cartea lui Meâaggart, *Câmpul*, pag. 188 „La cel mai profound nivel…” Meâaggart, *Câmpul*, pag. 192 O prezentare accesibilă a paradoxului cunoscut ca pisica lui Schmdinger poate fi găsit online – a se vedea http://whatis. TechtarKct. Com/definition/O… Sid geB41236.00. Htim.

Capitolul 14

Speculaţiile actuale despre „mintea extinsă” – posibilitatea existenţei inteligenţei în afara creierului – acoperă o mare parte a ştiinţei. O excelentă privire de ansamblu este oferită în

Partea 2 a *Câmpului* lui Meâaggart, pp. 99 – 179, relatată din perspectiva teoriei câmpului din fizică. Pentru cercetări la faţa locului şi aserţiuni profunde, cea mai bună sursă o constituie Rupert Sheldrake, care a făcut impresie cu lucrarea sa extraordinară despre evoluţie, *Prezenţa trecutului*: *Rezonanţa morfică şi obiceiurile naturii – The Presence of the Past*: *Mor phic Resonance and the Habits of Nature* (Park Street Press, 1995), în care face speculaţii strălucite asupra felului în care a evoluat şi continuă să evolueze viaţa, prin propria-i inteligenţă autointeractivă.

Neinfluenţat de revolta pe care teoria sa nonmaterialistă o produce în rândul darwiniştilor, Sheldrake i-a provocat să replicheze propriile sale experimente. Cercetările sale asupra papagalului telepat şi a altor animale cu abilităţi neobişnuite sunt descrise în *Setimentul că eşti privit*: *Şi alte Puteri Inexplicabile ale Minţii Umane – The Sense of Being Stared At*: *And Other Unexplained*

Powers of the Human Mind (Three Rivers Press, 2004) şi *Şapte Experimente care ar puta schimba lumea*: *Un ghid practic despre ştiinţa revoluţionară – Seven Experiments That Could Change the World*: *A Do-It-Yourself Guide to Revolutionary Science* (Park Street Press, 2002). Lucrările sale au avut un impact uriaş asupra mea şi nu îmi pot imagina o persoană cu mintea deschisă, care să nu fie profund interesată. – Doar am schiţat câmpul teoriei informaţiei, care este fascinant, dar încă nu suficient de extins pentru a acoperi un subiect atât de concret, precum viaţa de după. Introducerea pe care am făcut-o acestui subiect provine din cartea lui Han Christian von Baeyer, *Informaţia*: *Noul limbaj al ştiinţei – Information*: *The New Language of Science* (Weidenfeld and Nicholson, 2003), uşor de citit şi lipsită de termeni din matematicile superioare.

Sindromul savantului a devenit un fenomen publicat pe scară largă. Primul meu contact cu

acest fenomen l-a reprezentat cartea lui Oliver Sacks, *Omul care îşi confunda soţia cu o pălărie*: *Şi alte povestiri clinice-The Man Who Mistook His Wifefor a Hat*: *And Other Clinical Tales* (Touchstone, 1998), ce prezintă relatările unui neurolog care a cunoscut copii autişti cu abilităţi extraordinare. Interesul manifestat de Sacks pentru oamenii care folosesc o altă parte a creierului decât cea uzitată în mod obişnuit nu a condus la speculaţii spirituale. Joseph Chilton Pearce face însă acest lucru în *Sfârşitul evoluţiei*: *A pretinde întregul potenţial al inteligenţei noastre – Evolution*'s *End*: *Claiming the Full Potential of Our Intelligence* (HarperCollins, 1992). Primul capitol, vast, dedicat sindromului savantului, face legătura cu un câmp nonmaterial al inteligenţei, peste care dăm cu toţii. Un articol online despre sindromul savantului şi geniu, „Cheia către geniu", poate fi găsit la http://www. Wired. Com/ wired/archive/11.12/genius pe Html.

Memele m-au contrariat în urma citirii unui articol online. Internetul este plin de discuţii despre aceste „gene mentale”. Pentru o definiţie a memelor, vezi http://www. Înţelegen. Com/meme/meme. Htm. Evoluţionistul Richard Dawkins, care a inventat termenul, discută despre acest în *Gena egoistă* – *Ihe Selfish Gene* (Oxford University Press, 1990). Chiar ducii sunt fascinat de teoria mimetică nu înseamnă că sunt de acord cu ea. Pentru exemple de meme, vezi:

http://iiieiiietits. Chielens. Net/examples. Html.

NOŢI-:

pag. I) K O povestire completă despre N’kisi, papagalul telepat, o oferă Sheldrake în *Sentimentul că eştiprivit*, pp. 24 – 27; analiza statistică a rezultatelor ieruiarii se află la pp. 300 – 05.

Pag 201 Afirmaţia lui Amit Goswami, „Universul pune întotdeauna vin nou în stick*

vechieste un citat dintr-o conversaţie personală. Povestea remarcabila a unui muzician savant pe nume Rex poate fi găsită online la http://\vhatis. Techtarget. Com/definition/O… Sid9 gei341236.00. Html Istoria „automobilului savant" este prezentată în lucrarea lui Pearce, *Biologia transcendetiŢei*, p. 82.

Pag. 207 Povestea copilului genial care s-a înscris lajuilliard a fost relatată la CBS News şi poate fi găsită online la http://www. Cbsnews. Com/stories/2004/l 1/24/60 minutes/main6577H.shtml.

Capitolul 15

Subiectul apariţiei unui nou fenomen în natură este discutat, pe Wikipedia. Vezi http://en. Wikipedia. Org/wiki/Emergence. Am beneficiat, de asemenea, enorm de pe urma fizicianului Amit Goswami, care a scris extensiv despre salturile creative din natură – a se vedea *Universul*

conştient de sine – The Self Aware Universe (Tarcher, 1995). Una dintre cele mai îndrăzneţe încercări de a combina lumea fizică şi spiritualitatea poate fi găsit în lucrara lui Ervin Laszlo, *Ştiinţa şi revitalizarea cosmosului*: *Apariţia viziunii integrale asupra realităţiiScience and the Reenchantment of the Cosmos*: *The Rise of the Integral Vision of Reality* (Inner Tradiţions, 2006). Ambii autori sunt oameni de ştiinţă ce refuză să accepte schisma dintre perspectiva ştiinţifică şi cea spirituală asupra lumii.

Vederea la distanţă, termenul preferat acum pentru ceea ce era trecut la rubrica de clarviziune, începe să-şi facă tot mai mult apariţia. Cititorii pot naviga pe un site dedicat, http://www. Farsight. Orgz Ce conţine o sumedenie de inf ormaţii despre acest cubiect. Există, de asemenea, o carte recentă, foarte populară. *Vederea la distanţa*: *Ştiinţa şi teoria per*e *cepţiei nonftzice – Remote Viewing*. *The Science and Theory of*

Nonphysical Perception (Farsight Press, 2005). Un veteran al programului militar secret privind vederea la distanţă, Project Stargate, a scris despre propriile experienţe, subliniind felul în care oricine poate deprinde această abilitate, dacă dă sovadă de destulă autodisciplină şi dedicaţie. Vezi Joseph McMoneagle, *Secretele vederii la distanţă*: *Manual – Remote Vieimng Secrets*: *A Handbook* (Hampton Roads, 2000).

NOTE: pag 222 Povestea mediumului care putea vedea în interiorul SQUID provine din *Câmpul* lui Meâaggart, pp. 142 – 46…

P. 224 Experimentul privind vederea la distanţă la care am participat a fost condus de Marilyn Schlitz, director de cercetare la Notetic Sciences Institute.

A se vedea pagina http://www. Noetic. Orgz Acest site conduce spre o sumedenie de materiale, referitoare la fiecare aspect al ştiinţei, spiritualităţii şi paranormalului. După cunoştinţele

mele, acesta este cel mai extins institut din domeniu, iar munca oamenilor de aici a reprezentat o sursă de inspiraţie pentru mine, vreme de 20 de ani. Un articol despre absenţa legăturii dintre telefoanele mobile şi cancer poate fi găsit online la http://www. Newscientist. Com/article. Ns? idşdn8609.

Pag 224. *Apoi. La momentul 13 15" din grafic*..." este un citat dintr-un interviu online cu Cleve Backster, în care acesta discută şi despre uluitoarele sale cercetări asupra telepatiei plantelor – http://www. Derrickiensen. Org/hackster. Htnil. Speculaţiile lui Herms Romijn despre electromagnetismul creierului sunt discutate online la http://www.Iands.Org/research/vanLommel/vanLo mme16.php.

Toate poemele lui Tagore provind din cartea lui Deepak Chopra. Pe malurile eternităţii: Poemele lui Tagore despre nemurire şi dincolo de

aceasta – On the Shores of Eternity: Poems from Tagore on Immortality and Beyond (Harmony, 1999).

CUPRINS

Mulţumiri

Viaţă după moarte, privire generală: viaţa de dincolo

1. Moartea la uşă
2. Leacul pentru moarte
3. Moarte îndeplineşte trei dorinţe
4. Scăparea din laţ
5. Drumul spre iad
6. Fantomele
7. Firul invizibil
8. Perceperea sufletului
9. Două cuvinte magice
10. Supravieţuirea după furtună
11. Ghizii şi mesagerii
12. Visul continuă
13. Este Akasha reală
14. A gândi dincolo de creier
15. Mecanica creaţiei

Epilog Maha Samadhi

Notă de lectură

* cartea COPIII CEI NOI ŞI EXPERIENŢE ÎN PREAJMA MORŢII, publicală de Editura For You